

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מחד
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 531

תזריע
תשפ"ד

מזריעה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

מני קיסר וליאת הסקר

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:24	7:45	6:31	ירושלים
8:22	7:47	6:46	בני ברק
8:24	7:47	6:38	חיפה
8:22	7:47	6:46	אשדוד
8:23	7:46	6:30	בית שמש
8:23	7:46	6:47	קרית גת
8:24	7:46	6:40	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס מהיר ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת תזריע תשפ"ד

אורח לרגע

תגובות הקוראים

בענין המאמר משבוע אחרון על נפש הילד שבתוכנו... מדהים כמה זה נכון. אני מלמד. השבוע היה לנו 'טיול שנתי'. רק לראות את המלמדים עולים למתקנים השונים... מצד אחד הילדים וודאי נהנים מכך, אבל מצד שני יש למלמד הזדמנות לתת מזור לנפש הילד שבו. הוא רוצה להשתולל על כל המתקנים... ואני אישית מילאתי שם חור, שכשהייתי ילד רעדתי לעלות על מתקנים מפחידים, ותמיד הצטערתי על כך. הפעם 'הילד שבי' קיבל אומץ ועלה גם על המתקנים המפחידים... זה ירפא בי משהו!

*

במאמר שכתבת בערב פורים לגבי שתיית אלכוהול. לדעתי היה בו מסר לא מדויק / מסוכן.

ראשית, יש לזכור כי אלכוהול הוא סם. אמנם חוקי, אך עדיין זו הגדרתו. ההבדל בין שתיה נורמטיבית לשימוש בעייתי עלול להיות דק מאד.

אכן, לפעמים ישנם כאלו שזקוקים לסיוע להסרת מחסומים ולהגיע לנפש הפנימית וכו', אך שימוש באלכוהול למטרה זו הוא תחילת המדרון להתמכרות.

כל שתיית אלכוהול למטרת עזרה נפשית, מורידה את היכולת של האדם לעמוד באתגרים שלו בלי הקביים של האלכוהול, ומגבירה את הסיכוי שבפעם הבאה שוב יהיה שימוש באלכוהול.

כאשר אדם שותה אלכוהול ומצליח להסיר מחסומים, המסקנה שלו איננה: "אני יכול לעשות זאת", אלא: "האלכוהול יכול לעשות זאת". ומכאן הדרך קצרה או ארוכה להגברת השימוש וליצירת תלות באלכוהול.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: יש לנו בבית יונח רב שנים, סביב ההתייחסות להקפדות על זהירות מחמץ. אני אומר: אי אפשר להנחיל לילדים חג דרך עצבים. והיא אומרת: אי אפשר להנחיל יראת שמים דרך אדישות.

תשובה: כאנשים יש לנו תמיד קושי להיות מאוזנים, ולכן אנו בוחרים ללכת לקצוות. פעמים רבות, דווקא בגלל שבאנו מרקע של לחצים קשים שלא אפשרו לנו ליהנות בחג, אנו נוטים ללכת לצד השני. מין רוגע שגובל אכן באדישות.

זה נשמע ששניכם מחזיקים את הקצוות. עצבים או אדישות.

יראת שמים לא אמורה לעורר רתיעה ממצוות, בשום אופן. אלא אמורה לייצר סוג של פחד שאהוב על אנשים. דוגמא נפוצה: לחדש קפוטסה חדשה לחג, ובד בבד לחשוש שלא יתלכלך או יינזק. זה פחד אהוב. עד כאן על קצה המזלג. נסה לאמץ את השיטה!

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

למה אני סובל בחיק המשפחה?

לאנשים שחוו טראומות בחיים שלהם, ישנה צרחה פנימית נצחית: "מדוע הגיע לי לסבול?", זו שאלה שלא נותנת להם מנוחה.

תיכף, כאשר הצרחה תעבור את היכולת לשאת, הם יפתחו תפיסת עומק על העולם, לאמר: העולם מלא ברע. חיות רעות, אנשים רעים, מזל רע. והתשובה הפנימית שלהם היא: "כולם סובלים. לא רק אני".

בשביל אדם כזה, לגלות שיש באמת מישהו שטוב לו בעולם, זה עלול לערער לחלוטין את התפיסה המוקדמת הזאת, ולהעמיד אותו בפני שאלות מציקות במיוחד.

כשיראה אדם מאושר, יהיה חייב לייצר לעצמו תשובה מיידית. נשמע אותו מתנסח בערך כך: "עזוב אותך, כל אחד מתמודד עם משהו אחר. מה נראה לך העשיר הזה? אני יודע כמה בעיות בריאותיות יש לו. והראש ישיבה הזה? יש לו ילד נושר בבית. והמשפחה המאוחדת הזאת? רק כלפי חוץ. בפנים המון מריבות ותככים, שלא נדע".

והתשובות מניחות את דעתו.

כשהוא מגיע לברך את הברכה החד-שנתית הזאת. "בריות טובות ואילנות טובים", לא יודע מאיפה זה נופל עליו בכלל. לא בעולם שהוא מכיר. זה מרגיש לו בערך כמו "ברוך דיין האמת".

ואז ניתן להבין, שבשבילו לראות משפחה יושבת סביב השולחן, נהנים משתעשעים ומתענגים, זה מחזה שמאיים עליו נוראות. עלול ח"ו להתנגב הרהור: 'אולי הם באמת נהנים ורק אני סבלתי?'

ובמענה קודם למצוקה, הוא מנטרל את החגיגה בטרם יקרה לו משהו.

יש כאלו שדווקא מעודדים את הביטויים המשפחתיים, נהנים לראות אותם חוגגים, אך בלעדיותם. הם לא יכולים להיות חלק מהחגיגה. לעתים יאלצו את עצמם להמשיך להסב לשולחן, אך לא יהיו שותפים באמת לשעשועים, וגם לא יעזו לגעת בנשנושים. כמו אָבֵל בשמחת חתונה.

*

תוך כדי קריאה אתה בוודאי מתחיל לנבור בזכרונות שלך: "מתי עברתי טראומה??"

ופתאום משהו כאן לא מובן. 'כי דווקא יש לי בעיה קשה עם חגיגות, ולא רק במשפחה. אך אינני זוכר שסבלתי מטרומה כל שהיא'.

אז זהו! לפעמים גם תופעה זו כמו שאר תופעות, עוברות בירושה. חוסר היכולת לחגוג הושרש בתוכנו מגיל צעיר בלי הסברים.

*

למייעשה:

1. כפי שכבר אמרנו כמה פעמים. המודעות היא כל כך חשובה. כי כשאני יודע שאין כאן משהו מאיים באמת, אלא חרדה עמוקה לא מוסברת, אז כבר הרבה יותר קל להתמודד.

2. במקרים כאלו, לעתים אכן כדאי לנו לכפות על עצמינו לנהוג באיפוק. לא לנטרל חגיגות. להמשיך לשבת. לסבול קצת בשקט. וללחוץ לעצמינו, 'לאט לאט אתרגל לעשות את זה', ולצפות שזה אכן יקרה.

3. להשתדל לשמור את 'האוצר' הזה לעצמינו. לא להוריש הלאה!

בימים אלו הבחורים הגיעו הביתה לבין הזמנים! במשך היום כולם עסוקים מי בלימוד ומי בעזרה בבית ומי בשניהם. ואז מגיעה שעת 'חצות', וכל המורעבים מתיישבים במרפסת השירות או במחסן לארוחת ערב. בסיום הארוחה מישהו מושך את שקית הקמחים שנועדה לביעור עד הפסח. שולף משם כמה חבילות נשנושים. ואז מתחיל הביולוי לתוך הלילה, שיחות פטפוטים ובידחות.

ואז אתה קם ומכריז: "רבותי! הגיע הזמן ללכת לישון!". הסיבות הן מגוונות: כי מאוחר / כי סתם מתבטלים כאן / מחר יום עמוס / תיכף זה הופך לקרקס / מה עם זמן קריאת-שמע?

ייתכן שאפילו לא שמת לב לנימה העצבנית שלך, כך שהסיפור הסתיים כאן, ונרדמת ללילה של מנוחה טובה. ויש גם אפשרות שנתקפת באומץ ושאלת את עצמך: 'מעניין למה אני עצבני? ולמה בכל ביולוי משפחתי, האדמה בוטרת מתחת לרגליי?'

ואתה יודע לומר, שזה קורה לך בהמון הזדמנויות. כי כל פעם שאתה רואה את הילדים שלך מבליים, משחקים או משתעשעים, אתה מאבד סבלנות, ולא מצליח לשאת את זה.

*

בימים אלו עם ישראל יוצא לפרדסים לברך ברכה של פעם בשנה, בנוסח ייחודי שלא מוצאים דוגמתו: "וברא בו בריות טובות ואילנות טובים ליהנות בהם בני אדם".

"ברכות הנהנין" מוכרות לנו מכל השנה, ועדיין באף אחת מהן לא מוזכרת המילה בעצמה: "הנאה".

בדרך כלל מזכירים סיפוק צרכים, האכלת רעבים, החייאת בני אדם. כאן מוזכרת המילה "ליהנות". מהבריות הטובות והאילנות הטובים.

עצור רגע!

מה עושה לך המילה "הנאה"?

אלו רגשות היא מעלה אצלך?

כן. זו הזדמנות מצויינת לעסוק בענין הזה.

*

אך רגע לפני שנצלול, יש לנו מוקש קטן לטפל בו. מה שקורה, שכל פעם שעוסקים בנושא שמעורב בו 'השקפה', זה מכניס אותנו למערבולת. כמו הנושא שלנו: הנאה בחיים לעומת פרישות.

פעמים רבות, שהורגלנו בהרגלים מסויימים בגלל מצוקות רגשיות, היה נוח של ממש לתלות את הדברים בעבודת השם.

כי סיבה רגשית מעוררת אצלנו תחושה של "דפוק". אך אם מעורב בו ענין 'עבודת השם', נו, אז אני 'עובד' של ממש.

לברוח מבילוי עם המשפחה לטובת לימוד התורה, היא מדריגה בהתמדה. אך לעתים המניע העיקרי, היא דווקא המצוקה הרגשית.

עם קצת התבוננות, עבור מה הוא מבטל תורה ללא חשבון, יכול לגלות לנו יותר מטפח על המניעים האמיתיים.

וזה דורש אומץ לא פשוט.

*

אז מה הקושי הרגשי שעלול להתלוות בבילוי נעים עם המשפחה?

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת תזריע

ביום השמיני הודיע האמרי אמת לבני ביתו שילך לשמש כסנדק בבריתו של אותו איש, אף על פי שסירב להבטיח שלא ייגע בזקנו. הגם שליהודי זה לא מפריע לא למול את בנו ביום השמיני, הסביר הרבי, לי - זה מפריע! ... (במחשבה תחילה)

"וביום השמיני ימול" (יב, ג)

אל האמרי אמת מגור הגיעו דבר יום ביומו אבות רבים וכיבדוהו בסנדקאות לבניהם. האמרי אמת נהג להיענות לכל סנדקאות שהגיעה אליו, בתנאי אחד: הוא תבע מאבי הבן להבטיח לו שלא יקצץ בזקנו כלל ועיקר, והיה אם הסכים האיש להבטיח שלא ייגע בזקנו - נאות הרבי לשמש כסנדק בברית. יום אחד הגיע איש גס רוח שחשק בזכות שהרבי ישמש סנדק בברית לבנו, אולם כאשר ביקש ממנו הרבי שיבטיח שיותר לא ייגע בזקנו וכי זהו תנאי לסנדקאות, סירב היהודי להבטיח זאת. כיון שכך, הודיע האמרי אמת ליהודי שלא יוכל להיענות להזמנה ולא יקבל את הסנדקאות. האיש, כאמור, היה גס רוח ועז פנים, הוא הודיע לרבי, אם הרבי לא יבוא להיות סנדק בברית לבני - לא אכניסהו בבריתו של אברהם אבינו. אמר והלך.

ס - ב - ל - נ - ו - - - - - ת ! ! ! !

הסיפור שלנו מתרחש במזרח אירופה של פעם. חסיד נלהב חוזר לביתו אחרי חודשים ארוכים בצילו של הרבי הרש"ב מליובאוויטש. הגוף שלו כאן - אבל הלב נמצא אי שם למעלה, בעולם האצילות. הוא זכה לשמוע מהרבי 'מאמר' שלם על עולם האצילות - וליבו נמשך לשם. כל מה שרצה זה להתנתק מהעולם הזה וההבלים הנמוכים שהוא מציע, לפרוש כנפיים ולהגיע לאצילות... הוא פוסע על השביל המוביל לביתו, והדלת נפתחת לקראתו. בני הבית ניצבים שם. נו, ביקשת מהרבי ברכה לפרנסה? היא מבררת. אוי, מי צריך פרנסה?! הרי שמעתי שם מאמר שלם ב'אצילות'! למי יש ראש להתעסק בפרנסה? הילדים שומעים שאבא חוזר, ורצים לקראתו: נו, איזה משחק קנית לנו בעיר? אוי, ילדים שלי, הוא נאנח, משחקים? משחקים זה מה שמעניין אתכם? והרי מאמר שלם באצילות זכיתי לשמוע! הילדים נשמטים לחדרם, מאוכזבים. אבא לא פנוי אליהם. הוא עסוק ב'אצילות'... בבית ממול נשמעים קולות הצהלה מבחוץ, והשכן פותח את הדלת לקראת החסיד שחזר מהמסע. הו! ברוך הבא! הוא ניגש אל שכנו, נו, איך עברה הנסיעה? יש לך בשבילי את המאה רובל שלוית ממני להוצאות הדרך?

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

פירש הרה"ק מבעלזא זי"ע על לשון הפיוט שאומרים בברית מילה אחרי ברכת המזון מיום השמיני והלאה ירצה דמו, דכשהאב מל את בנו, על ידי זה הוברר הדבר למפרע שגם הוא בעצמו לא היה מעכב את אביו מלמולו, ממילא מיום השמיני והלאה ירצה דמו, היינו דמו של אביו...

זה פירוש הפסוק כאן, הכתוב בא לרמוז על האב, דביום השמיני ימול גם בשר ערלתו, היינו של האב, מכיון שעתה נתברר הדבר שגם הוא מסתמא היה מרוצה כשאביו מל אותו... (טל השמים)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

הגאון הנודע רבי בצלאל הכהן, שהיה מורה הוראה בוילנה, יצא שמו בעודנו נער כבקי וחריף מופלא, וכל כך עטו עליו שדכנים, עד שכבר בהיותו

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

היה עני ואביון.

והנה פעם אחת התבטא המלמד, אם היה לי את כל אוצרותיו של רוטשילד הייתי עוד יותר עשיר ממנו.

תלמידיו לא הבינו ושאלו, למה כוונתך?

המלמד השיב בחיך, חישבו רגע!... למעשה אם יהיו לי את כל אוצרותיו של רוטשילד, אבל בנוסף יהיה לי גם את שכרי המועט שאני מקבל בתור מלמד.

כן הוא הנמשל, גם במצוות ברית המילה, מצווה זו כה חשובה לאין ערוך עד כדי שאין ערך וחשיבות כלל לייחוסו של הנימול...

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

וביום השמיני ימול - אין כתיב שם שיוציא הוצאות על המילה, בא וראה כמה ישראל מחבבין את המצות שהם מוציאים הוצאות כדי לשמור את המצות ולשמוח בהם, אמר הקב"ה, אתם משמרים את המצות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה, שנאמר (ישעיה כט, יט) ויספו ענוים בה' שמחה.

(מדרש תנחומא ורשא פרשת תזריע סימן ה) כשהיו תושביה של ברדיטשוב באים להזמין את הצדיק רבי לוי יצחק, לברית מילה, לבר מצוה, או לכל שמחה אחרת, נוהג היה רבי לוי יצחק להתנות את הגעתו לבוא, בתנאי אחד, שתיערך סעודת מצוה כראוי.

תשובתו זו של רבי לוי יצחק הייתה מקובלת על כולם, אולם תמוהה

והחסיד... התלהבותו לא נמוגה, אוי, שכך יקר, אני תמה עליך! איך אפשר לדבר עכשיו על כסף - והרי אנחנו עוסקים כעת באצילות! ברזין דרוזין, במדרגות הכי גבוהות של קדושה!

השכן, לא מכיר את השפה. הוא אמור לקבל מאה רובל - ולא סיפורים משונים על אצילות ומדרגות... נטל אפוא מקל גדול לידי, והעניק לחסיד מנה הגונה בכל כוחו...

החסיד התנער בכאב, אוי... הפטיר לעצמו, כנראה שאני עדיין לא באצילות...

עבודת השם כוללת מדרגות רבות, גם גבוהות ועילאיות.

הנה, עכשיו מתקרב חג הפסח, ולכל אחד מאיתנו יש את התחושה החמצמצמה הזו: הייתי רוצה להיות במקום גבוה יותר, לתפוס את כל המהלך, לצאת ממצרים בבת אחת - ולסיים כבר עם הכבלים המעיקים שמחזירים אותי שוב ושוב לאותו המקום... הרצון הזה הוא רצון טוב. הבעיה מתחילה כשהאדם לא מוכן לעבור את התהליך שבדרך.

כשהוא לא מסתפק בצעדים הקטנים. כשהוא חסר סבלנות, ומבחינתו - או הכול או שזה לא שווה.

אנחנו לא אוהבים תהליכים. הדבר הכי קשה לאדם זה הסבלנות. גם בגשמיות - אבל גם ברוחניות.

מאיפה נובע חוסר הסבלנות הזו? מאדם הראשון. עץ הדעת היה אמור להיות מותר לאדם באכילה

בסוף היום השישי. עץ הדעת זה עץ שאמור היה להביא אותו לגאולה, זה אמור להיות שלב שבו העולם מגיע לתיקונו, והאדם מתחבר לשם בצורה הכי חזקה.

נו, מה רע? השם אמר לו - אל תאכל עדיין. תחכה בסבלנות!

אבל למה? למה לא לגשת ישר לעניין? למה לא להביא את העולם לתיקון כאן ועכשיו? למה לעבור תהליכים מעיקים שכאלה?

השאלה הזו, היא מתעוררת לכולנו בחיי היום יום. בכל פעם שהאדם מוצא את עצמו מתמודד עם תהליך שלוקח זמן, עם ישועה שמתעכבת, עם בעיה שלא מצליחה להיפתר, עם מצב שהוא תקוע בו כבר הרבה זמן בלי להתקדם כמעט.

האדם שואל את עצמו בכאב, למה השם לא פותח לי את השערים? מה העניין להשאיר אותי כאן? למה למתוח את הסבלנות שלי עד קצה היכולת?

בן שתיים עשרה נעשה חתן.

העיר אחד הלמדנים בשעה סעודת התנאים, עכשיו מחוור לי, מפני מה מברכים את אבי הבן בשעת ברית המילה, שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים, לכאורה הרי היה צריך הנוסח להיות למעשים טובים ולחופה, שכן במעשים טובים הבן מתחייב כשהוא בן שלוש עשרה, בהגיעו למצוות, ולחופה רק בן שמונה עשרה, אלא זאת הברכה, שיהיה הילד מוצלח מאוד מאוד, עד כדי כך שיהיו רבים קופצים עליו להשתדך עמו, ומתוך החשש פן יחטפוהו אחרים, יהיו מוליכם אותו לחופה, עוד לפני שהגיע לשנים של מעשים טובים - עוד לפני שהוא בר מצוה.

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

מובא על הרב מברסק רבי יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, שפעם אחת התקיימה בבית שלו, ברית מילה לאחד מנכדיו.

בסיומה של הברית ניגש המוהל אל הסבא - הרב ואמר: נו... ברוך ה' שזכינו לקיים מצוות ברית מילה ועוד בבית הרב ואחד מצאצאיו.

התפלא הרבי ותהה, למה כוונתך?! האם אתה חושב שקיומה של ברית בביתי ולנכדי שונה היא מחשיבות ברית אחרת? אמשול לך משל למה הדבר דומה, על מלמד תינוקות שהיה עושה מלאכתו נאמנה, אולם שכרו היה זעום וכל ימיו

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

הייתה בעיניהם, מה לצדיק ולסעודה הגונה.

של ברית מילה, בר מצוה, סיום מסכת וכדומה, בכך

שבעלי השמחה יכינו עשיית המצוה סעודה ראויה לשמה.

(ברית יצחק)

"וביום השמיני ימול

בשר ערלתו" (יב, ג)

בברכת המזון בסעודת ברית אומרים הרחמן הוא יברך את אבי הילד ואמו... ומסיימים ומיום השמיני והלאה ירצה דמו, ופלא הוא שמתחילים

בברכה להוריו ומסיימים בנימול.

יש לפרש דהנה כל מצוה צריך לקיים במחשבה ובמעשה אך מצות מילה אי אפשר לקיים

במחשבה כיון שהרך הנימול הוא בן ח' ימים ואין לו מחשבות, אמנם

כשיגדל וישא אשה וילד לו בן וילך למול אותו,

בזה ישלים את חלק המחשבה שלא היה לו

בקטנותו כשמלו אותו. זהו מה שמברכים 'מיום

השמיני והלאה ירצה' - דמו של האב כי עכשיו

נשלם חלק המחשבה שהיה לבן על אביו.

(מהר"י מבעלזא זצ"ל)

"ימול בשר ערלתו"

(יב, ג)

מעשה באחד מרבני הקהילות הסמוכות

לפרעשבורג שקיבל על עצמו לגייר גוי אשר היה

מוכח שכוונתו לשמים וכי הוא מוכן לקבל על

עצמו באמת ובתמים עול תורה ומצוות.

והנה, מיד לאחר המילה חלה במחלה קשה, עד

שהרופאים התייאשו מרפואתו, והיתה סכנה

גדולה מרחפת על תושבי האיזור כולו.

והתשובה - היא נטועה עמוק בתכלית הבריאה. הקדוש ברוך הוא ברא את העולם, יש - מאין. אנחנו נמצאים במציאות של 'יש', של ישות נפרדת שמסתירה את קיומו של הבורא.

בעולם הזה אדם יכול להסתובב שבעים שנה ולא לפגוש פעם אחת את הבורא. למה הוא עשה את זה? כי הריבוננו של עולם רצה שנגלה אותו בתוך ה'יש', שנמצא אותו בתוך המקום הלא הגיוני הזה, במקום שבו הכול נראה הפוך ממציאות אלוקית, במציאות שבה האדם מחליט שהוא השולט היחיד - הוא רוצה שנגלה אותו בדיוק שם!

ככל שהמצב מסביב נראה יותר מנותק מהשם, יותר רחוק, יותר 'ישות', ואתה מתאמץ ומתעקש עם עצמך לראות שם את השם, להבין שהוא זה שמחיה ועושה את הכול, ושאינ אנשים, ושאינ אויבים, ושאינ חברים, ושאינ הצלחות, ושהכול ממנו - אתה מצעיד את העולם עוד יותר לגאולה!

כשהאדם מצליח להתנתק מהישות שלו, ולהתחבר לאמונה - הוא מציף את כל הישות החומרית שלו עם אור השם! וכאן טמונה הבעיה, כי אנחנו חושבים שכדי להתחבר לשם צריך להבין איך זה עובד.

אנחנו חושבים שזה לא נקרא שהתחברנו לשם אם לא הרגשנו את החיבור הזה, אם לא הוצפנו ברגשות של התעלות. אנחנו חושבים שרק 'השגות' וידע רוחני זה חיבור לשם. אנחנו בטוחים שחיבור לשם אמור להיות משהו מוחשי, שאפשר להצביע עליו.

ולכן, כשזה רק אמונה, ואנחנו לא מרגישים את האור מתפרץ בתוך המוח, או את צמרמורת ההתרגשות בתפילה - אנחנו בטוחים ש'זה לא זה', שאנחנו רחוקים.

אבל האמת? היא הפוכה לגמרי! כי הבנה, תחושה, השגה או הרגשה - הם עדיין חלק מה'ישות' שלנו! אנחנו עדיין נשארים תקועים בקופסה הקטנה, ולא התחברנו לרוחניות, לאין סוף, לבלתי מושג...

דווקא האמונה הקטנה, התמימה, הדקיקה, שלא עושה הרבה רעש והרגשת חשיבות, האמונה הקטנה הזו שמגיעה ברגעים של סערה ואפילו של כישלון מר, דווקא הרגעים הקטנים האלה שאנחנו עוצרים, ומחכים בסבלנות, ונותנים להשם לנהל את העניינים - למרות שזה יפגע ב'אגו' שלנו, ולמרות שלא נוכל להתפאר בזה אחר כך בעיני עצמנו - זה החיבור הכי חזק להשם! לאין סוף!

אחד מתושבי העיר שסקרנותו לא פסקה, שאל את הרבי לפשר התנאי שעשה.

השיב לו הרבי: מאבקים קשים יש לי נגד השטן אשר בכל עת מחפש דרכים לקטרג על ישראל, ולעומת השטן המקטרג טוען אני כלפיו, כי כשאדם מישראל מקיים מצוה כלשהי, הוא עושה אותה בשמחה וברצון, ואילו כאשר נכשל יהודי בעבירה, גורם לו הדבר לעצב עמוק עד כי לבו נשבר בקרבו.

לשמע דברי, מבקש השטן שאוכיח לו את צדקתם.

לי, אומנם יש הוכחה, הנה, מעולם לא ראינו יהודי ויהא זה הגרוע שבגרועים שיערוך

סעודה לרגל עבירה שעבר, לעומת זאת

כאשר מזדמנת ליהודי מצוה, ברית מילה בר מצוה, סיום מסכת, או

כשמגיעים חגים ושבתות, או אז שש

ושמח היהודי לערוך סעודות לרגל המצוות הללו.

פנה רבי לוי יצחק אל היהודי הניצב מולו, אמור אתה, כלום אין זו הוכחה ניצחת כנגד דברי הקטרוג של השטן.

ואכן השטן יודע את הדבר, ועל כן מנסה הוא

בכל כוחו ויכולתו למנוע מן היהודי לערוך

בשמחה את סעודת המצוה, ומדוע, כדי

שתהא לו סיבה מספקת לקטרג על ישראל.

זו הסיבה שמתנה אני את השתתפותי בכל שמחה

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

שלמה לוינשטיין שליט"א, כי פעם הזמינו אותו לשיבה מסויימת לדבר בפני הבחורים.

בין הדברים סיפר להם כי בקהילת אופקים, בתקופת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל כמרא דאתרא, התגורר שם אברך חשוך ילדים.

השנים חלפו, צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים, הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם - אך מאומה לא הועיל.

באחד הימים קרא לו הרב פינקוס ואמר, ישנה סגולה אחת שעדיין לא עשינו,

אולם כעת אין לי זמן, תבוא אלי בבקשה בשעה שתיים-עשרה בלילה...

בשתיים עשרה נקש האברך בדלת ביתו של הרב פינקוס, הרב הוביל אותו אל הרכב, וכששניהם התיישבו החל בנסיעה.

מה הסגולה? - ניסה האברך להבין.

חכה - השיב הרב.

הרכב דהר לכיוון באר שבע, ומשם לכיוון ירוחם... שלושים - ארבעים קילומטר של מדבר למלוא האופק.

באמצע שום-מקום עוצר הרב פינקוס, כאן תרד! הוא אומר לאברך, שמנסה למצוא איזה אות חיים בין החולות והשימון.

מה צריך לעשות? מהי הסגולה? - הוא מנסה לשאול, והרב פינקוס עונה, כעת השעה שתיים-עשרה וחצי בלילה, אני אגיע בע"ה בשלוש וחצי לאסוף אותך... יש לך שלוש שעות לבכות ולצעוק... אף אחד לא שומע אותך כאן - רק הקב"ה. תבכה, תצעק

ותתחנן...

סופו של הסיפור הוא - הרים הרב שכטר את קולו - שתשעה חודשים מאוחר יותר, נולד לבני הזוג הללו בן... כשיצאתי מן הישיבה - סיים הרב שכטר - ניגש אלי אחד הבחורים ואמר לי, אני הוא אותו הבן... (ופריו מתוק)

הרב היה אובד עצות, ונסע לרבינו בעל החתם סופר לבקש את עזרתו.

גער בו רבינו, היאך הרהיב עוז בנפשו למול אדם מבוגר מבלי נסיון רב בכך, ואמר לו כי צריכים הם למסור את נפשם, למען הציל את הציבור כולו מן הסכנה.

רבינו יעץ לו לקחת את החולה האנוש בעגלה, באמתלא שהם נוסעים לרופא גדול בעיר אחרת, ויסעו עליה הרב והמוהל, וכשיגיעו קרוב לנהר דנובה, יסיעו את העגלה אל תוך המים, והם יעלו לכפרה עבור הכלל כולו.

קיבלו השלושה את הדבר על עצמם, קידשו את עצמם בסילודין למסור נפשם על קדושת השם, ויצאו לדרך כאשר גזר עליהם רבינו.

סמוך לנהר הבחינו באדם אחד שעמד באמצע הדרך ועצר את העגלה ושאל אותם לאן הם נוסעים? השיבו לו הרב דברים כהוייתם.

נענה הלה, בטלנים, יש לי מעט מים בצלוחית. שימו מעט מהמים הללו על מקום המכה, ומיד יתרפא.

ואכן כן עשו, ונתרפא החולה וחזר לביתו בריא כשאר כל אדם.

לאחר זמן הבהיר להם רבינו, שלא היתה ברירה אלא להזעיק את אליהו הנביא בעצמו, שיחיש רפואה לנימול, ובזכות שקיבלו על עצמם מסירות נפש עבור כלל ישראל, זכו שיתגלה להם אליהו הנביא בכבודו ובעצמו.

(ספרא דמלכא - אוצר אמרות החת"ס)

"ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא" (יג, יח)

אמר חזקיה, אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים ליבו כבשר (כבשר שהוא רך ולא כאבן שהוא קשה, רש"י), שנאמר 'יבוא כל בשר להשתחוות'.

אמר רבי זירא, בשר כתיב ביה 'ונרפא', אדם לא כתיב ביה 'ונרפא' (סוטה ה').

הרב יעקב שכטר, סיפר למגיד המישרים רבי

כי חיבור לשם דומה ל'השקה' במקווה. די בנגיעה של טיפה אחת למשך שניה אחת - וכל המים הופכים לראויים לטבילה!

די בחיבור אחד קטן, לשניה אחת - והיא מטהרת את כל האדם, על כל מעבריו וכל שנות חייו!

כשאדם לא מוכן לחכות בסבלנות, כשהוא רוצה לתפוס את המדרגות ולהיות הכי טוב והכי נחשב מבחינה רוחנית, זה אומר שהוא עדיין תפוס ב'ישות' שלו, שהוא מחפש את ההישג האישי שלו - ואז הוא לא מאיר את אור השם בתוך ה'יש', הוא מפספס את תכלית הבריאה!

זו הסיבה שנדב ואביהוא, שרצו להתקרב לשם יותר מידי - נענשו. כי עבודת השם אמיתית ובריאה היא עבודה שבאה מתוך המקום שלי, לאט, בסבלנות, מתוך אמונה שהשם יתברך מוביל אותי לכיוון הנכון.

וזו הסיבה שאדם הראשון, שהשתכנע מהנחש לאכול את פרי עץ הדעת 'כאן ועכשיו' ולא להמתין לסוף היום - נענש ב'בעצב תלדי בנים', ומאז ועד היום כל הצלחה, כל לידה של רעיון חדש, של חיבור חדש, של מקום חדש במצב הנפשי שלנו - עובר דרך תהליך ארוך ומפרך, רצוף כישלונות, שדורש מאיתנו כמויות של סבלנות...

אבל דווקא עכשיו, אם אנחנו מקבלים את רצון השם בסבלנות, ועובדים מתוך החיים שלנו, מתוך המקום שבו שם אותנו השם, בסבלנות ובאמיתיות - זה מה שיביא את הגאולה, זה מה שיאיר את אור השם בתוך שיא ה'יש'!

(נקודות של אור - ספינקא)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פנין עיני חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֶשֶׁת תְּזַרְיעַ - מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת

"אִשָּׁה כִּי תִזְרָיעַ" (ויקרא י"ב, ב')

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזירי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזירי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן מזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

היינו נגעים בנפש הוולד. גם צריך להקפיד על מה שמוציא מפיו שלא לדבר לשון הרע. אם לא יקפיד על מוצא שפתיו- נגעים ל"ע באים עליו.

מובא בשם הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, שרבים מבני התורה סובלים מדחוק ועניות מחמת שנכשלים בעוון לשון הרע. אם היו מתחזקים בדבר, ודאי שהיו נושעים בפרנסה טובה.

רמז לדבר, המילה פרנסה מתחילה באות פ ומסיימת באות ה, דהיינו פה. האותיות הפנימיות הן רסן. כלומר, אם האדם שם כביכול רסן לפיו, מזהר לא לדבר חלילה לשון הרע, אזי יש לו פרנסה.

מין החפץ חיים כותב שעל ידי לשון הרע האדם מקלקל את כל עבודת ה' שלו, ועלול לאבד את כל עולמו! על זה אנחנו מתפללים כל יום בסיום התפילה: "אלוקי, נצור לשוני מרע"- אחרת התפילה לא מתקבלת.

מין רבי אליהו זלמן זצ"ל (הגאון מוילנה זיע"א) כתב באגרת שלו: "אי אפשר לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דיבור אחד ולא נאבד אפילו דיבור אחד שלא נכתב".

יהי רצון שניזהר מכל דיבור היוצא מהפה שלנו שלא ניפול חלילה בעוון לשון הרע.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות מבשרת ציון

זמני לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	בינון תפ
י"א	18: 31	19: 43	20: 31
ת"א	18: 49	19: 42	20: 28
מ"א	18: 51	19: 44	20: 31
כ"א	18: 50	19: 42	20: 29

פרשת תזריע נסמכת לשתי פרשות אחרות כאשר היא בתווך. הפרשה שקודמת לה פרשת שמיני שבה אנחנו קוראים על מאכלות אסורות. הפרשה אחריה היא פרשת מצורע שבה אנחנו קוראים על הנגעים השונים.

באגרת הקודש שמיוחסת לרמב"ן בפרק רביעי שעוסק בעניין המזון כתב שאם אדם ימנע מאכילת מאכלות אסורות- יזכה לבנים הגונים, קדושים וטהורים. דהיינו שלא זו בלבד שאכילת מאכלות אסורות משפיעה על נפש האדם שאוכל אלא יש לאכילה זו השפעה גם לדורות הבאים. לפי זה מובן הקשר בין פרשת שמיני לפרשת תזריע.

הסמיכות לפרשת נגעים באה ללמד שאם אדם לא ימנע את עצמו מאכילת מאכלות אסורות הרי שנגעים גדולים ועצומים מתחדשים עליו מאותן מאכלות אסורות.

רבינו בח"י כתב שפרשה זו נסמכה לנגעים ללמד שאם אדם לא מזהר במאכלות אסורות הרי שבנו יוולד מצורע ל"ע.

אומנם אין סמיכות גמורה בין פרשת נגעים למאכלות אסורות, שהרי פרשת תזריע מבדילה ביניהם, אבל מכל מקום מכיוון שפרשת נגעים שבפרשת תזריע סמוכה לפרשת שמיני אפשר לומר שיש בזה רמז כמו שכתוב במסכת ערכין (ס"ו ע"ב): כל המספר לשון הרע- נגעים באים עליו.

לא די בזה שהאדם צריך להקפיד על מה שמכניס לתוך פיו שלא יהיו חלילה מאכלות אסורות. הם גורמים לנגעים, פגמים וטמטום הלב, כמו שכתוב באגרת הקודש שנגעים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזירי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - מוצרים לפסח

איזה מוצרים צריך להקפיד שתהיה להם כשרות לפסח?

שאלה

תשובה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

נייר סופג ומפיונים - יש בהם חשש חמץ. יש להקפיד לקנות עם הכשר לפסח מכיוון שבאים במגע עם אוכל חם או רטוב. **הערה:** נייר עשוי בד"כ 95% עץ ו-5% עמילן שמקורו אינו ידוע. יתכן שהוא חמץ מכיוון שנעשה מחיטים ומשמש לחיזוק הנייר. למרות שלכאורה החמץ נפסל מאכילת כלב, מכל מקום אפשר שאין החמץ עצמו נפסל אלא שעשוי שהוא בתוך הנייר - הרי הוא במצב שאינו ראוי לאכילת כלב, אבל אם יפלוט הבליעה של החמץ לתוך מאכל יתכן שיתן טעם הראוי לאכילת כלב. כמו כן הובא בספר חוט שני - פסח (פ"ז).

בשו"ת תשובות והנהגות ח"ה (סימן קכה) כתב להחמיר. טענתו אף שהעמילן נבלע בנייר ואינו ניכר ומותר לקיימו, היינו לענין 'בל יראה' אבל לאיסור הנאה - לא פוקע ממנו איסור חמץ, מכיוון שאולי יש שדות שזורעים את החיטים לצורך העמילן בנייר, אין להתיר אף כשאין צורת החמץ עומדת. [בנייר עיתון או נייר טואלט אין עמילן]. ע"ש. יש לציין שנייר שמוצר כאן בישראל - העמילן שבו הוא ברובו מתירס ולא מדגן [כך נמסר לי מחברת סנו, טאצ']. אולם לדעת בני אשכנז שמחמירים בקטניות, גם כאן יש להחמיר.

הוא הדין בנייר אפייה ומנג'טים. **הערה:** הנייר הוא שומני ויש חשש שנמרח בשמן אסור. **המקל** - יש לו על מה שיסמוך. **הערה:** מכיוון שמבואר ברמב"ם ובשו"ע - בגדים שכיבסו בחלב חיטה וניירות שהדביקו אותם בחמץ - מותר לקיימם, מכיוון שאין צורת החמץ עומדת. הרמ"א כתב באופן שאין החמץ נראה מבחוץ כולי עלמא מודו דחשיב שאין צורת החמץ עומדת, ולכן אין בו איסור חמץ. כן דעת הרש"ל"צ הגר"ע יוסף הובא בשו"ת מעין אומר ח"ג (עמוד סא). בעדכון כשרות שע"י הרבנות הראשית לישראל (ניסן תשע"ד) נכתב: בכל נייר סופג שמוצר בארץ לא מוסיפים עמילן מחיטה או תירס בכל השנה אלא עמילן מתפוחי אדמה. יש חברה אחת שמייבאת את הנייר מטורקיה - ושם לא מוסיפים עמילן.

כפפות ח"פ (ניילון לטקס) - ברובם יש עמילן שמקורו אינו ידוע. למהדרין יש לרכוש כפפות ללא אבקה עם הכשר לפסח.

כלי פלסטיק חד-פעמי - צלחות סכו"ם - אין בהם חשש חמץ. יש מחמירים בכל זאת לרכוש עם כשרות לפסח מכיוון שמשתמשים בהם לדבר מאכל חם.

מוצרי קוסמטיקה - עלולים להכיל חמץ. אבל מכיוון שטעמם פגום, לרוב השיטות אין צורך בכשרות. **הערות:** איפור (מייקאפ, רימל) אין בו חשש חמץ. אולם יש לציין כי בנוגע לאודם - פעמים רבות היצרן אינו פוגם אותו ממאכל כלב. לכן יש לרכוש לכתחילה אודם עם כשרות. [חלק ממוצרי קוסמטיקה הכשרים לפסח: ד"ר פישר, קרליין, רבלון, רוזנבלום].

חומרי ניקוי - (אקונומיקה, אבקת כביסה, משחת נעליים וכיו"ב) עלולים להכיל חמץ אבל אין צורך בכשרות, מכיוון שטעמם פגום למאכל כלב.

זדלן - [מדובר בתוצר נפט ואין בו טריפות כלל] - כאשר הוא טהור, אינו מכיל חמץ ואין צורך בכשרות. אם יש בו מרכיבי חמץ, מכיוון שהנפט מהווה חלק ניכר - יש כאן ביטול ונתינת טעם לפגם. אולם אם הוא בטעמים - יש צורך בכשרות.

אלומיניום נייר כסף - בשנים האחרונות לא נמצאה בעיה של שימוש בחומר משיחה מן החי או ממרכיבי חמץ. **מקורות:** עדכון כשרות ע"י הרבנות הראשית לישראל (ניסן ה'תשע"ד). יש מחמירים כל השנה מכיוון שלעיתים משתמשים בשמן מן החי בתהליך הייצור.

תבניות חד-פעמי - פעמים רבות משתמשים בשמן מן החי בתהליך הייצור. לכן יש צורך בכשרות לכל השנה, אבל המשחות אינן מכילות חמץ.

הבלגה וישועה

הרב חיים זאיד סיפר: יהודי אחד סיפר לי, שהיה צריך לסדר נושא מסוים בעיר חדרה. הוא נסע באוטובוס מירושלים לחיפה. האוטובוס עובר דרך חדרה. מכיוון שהיה עייף מאוד הוא ביקש מהיהודי שישב לידו שיעשה טובה ויעיר אותו לפני התחנה בחדרה. הלה כמובן הסכים בשמחה. כשהגיעו לחדרה אותו יהודי שכח מהבקשה, ירד מהאוטובוס ולא העיר אותו. הוא התעורר בתחנה המרכזית בחיפה ולא האמין - אני בחיפה!

במקום לכעוס ולהקפיד אמר לעצמו: "הבלגת- הרווחת. שמעתי מהרב זאיד שיחה על גודל מעלת ההבלגה. אלמד עליו זכות ואמחל לו. אשמח ואבטח בבורא העולם, שהכול לטובה". הוא עלה לאוטובוס חזרה לירושלים. לידו ישב יהודי והם דיברו ביניהם. אותו יהודי סיפר לו שהוא עובד באותו מקום שהיה צריך להגיע אליו, והמקום סגור היום, כך שאם היה מגיע לחדרה, הוא לא היה מרוויח כלום. אותו אדם שעובד שם לקח ממנו את כל הפרטים שהוא צריך וסייע לו לסדר את כל מה שהיה צריך על הצד הכי טוב שיכול להיות. היהודי הבין שבזכות ההבלגה הסתדר הכל לטובה ולברכה. (מעובד מתוך 'משכן שילה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשחת "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

16 זמניה - זמנים ספרי פרשת תב"צ תשפ"ג

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

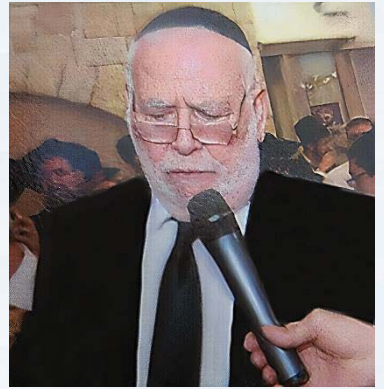
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב סעייד גד הכהן זצ"ל

הגאון הרב סעייד גד הכהן זצ"ל - נולד במוצאי שבת ויום הכיפורים בשנת ה'תש"ד (1943) בעיר תיטואין שבתוניסיה למשפחת כהנים מיוחסים בשם משפחת כהן זבולון. נקרא בשם סעייד שפירושו מזל. בהמשך כשעלה לארץ הקדוש שינה את שמו לגד, שגם שם זה משמעותו מזל. כשהיה נער פחות מגיל 16 נשלח ללמוד את מלאכת השחיטה ועבר את מבחן העמדת הסכין כהלכתו. הוא חזר לביתו ללמוד את הלכות השחיטה עצמה. באותה שנה בחורף ירדו גשמי ברכה ואביו חשש לבריאותו ולכן הוא לא הסכים לשלוח את בנו שנית לג'רבא והוא לא הלך לקבל את תעודת הסמיכה.

ביום ראשון, ג' מנחם אב ה'תשכ"ד (1964) הרב עלה לארץ הקודש. בהתחלה התגורר באשקלון. לאחר מספר שנים עבר להתגורר בירושלים בגלל שחרד לחינוך בניו. התגורר בשכונת נווה יעקב עד יומו האחרון. בירושלים עמד מאחורי הקמתו וניהולו של ת"ת 'לחם הביכורים' ובית-הכנסת 'שער גד'. זמן קצר אחרי פורים נחלש חולשה גדולה והובהל לבית הרפואה, שם היה מאושפז כחודש עד יום פטירתו, שב"ק פרשת ויקרא, ז' ניסן ה'תשפ"א (2021). חי כ-78 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: רבי חמיני. **אמו:** מרת תיתה. **אשתו:** מרת ג'ינט (בת ה"ה יצחק צחייק הכהן, אחי אביו). **מרבתי:** הגאונים רבי מעתוק מאזוז (רבו המובהק), רבי בנימין מקיקץ דידי, רבי מרדכי סגרון ורבי חנינא בוגיד סעדון. **בניו:** הרה"ג ר' רונן (רו"מ 'לחם הביכורים'), הרב יגאל וארבע בנות. **מספריו:** **יברוך מרחיב גד** - ג' חלקים: תורה, תהילים, נ"ך ועוד.

גולת הכותרת של הרב זצ"ל היתה חינוך בני משפחתו. רבינו תמיד דאג, שילדיו יצאו מחוץ לביתם רק עם ליווי, כדי שלא ייווצר מצב שילדים אחרים ישפיעו עליהם לרעה. פעם אחת בנו, הרב יגאל הביט מחלון הבית לצפות בילדי השכונה כשהם משחקים כדורגל.

לפתע הוא הבחין כי אביו נמצא מאחוריו. להפתעתו הרבה הוא ראה כי עיני אביו זולגות דמעות. הבן הוריד את ראשו בהכנעה ונכנס לתוך הבית בפחד כשהוא חושב שעשיו מצפה לו מנה הגונה. הרב בחכמתו הרבה השכיל לקרוא לפניו פסוקים בספר משלי בניגון המסורתי בקול נשנק כמתחנן:

"בני, אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתבתם. פי רגליהם לרע ירצו וימהרו לשפך דם" (משלי א', ט"ו-ט"ז). הדברים הספיקו לבן להבין כל ימי חייו שמשחק הכדורגל הוא הבל וריק ואין להתפעל ממנו כלל ועיקר.

בנו, הרה"ג ר' רונן, שאביו הרב התגורר תקופה מסוימת בשכונת גילה בירושלים סיפר כי היה לו שכן בחור צעיר, שהיה מדליק בשבת מוזיקה בקולי קולות ומחלל את קדושת השבת רח"ל, כך מידי שבת בשבתו היה חוזר ונשנה המעשה הרע הזה. יום אחד בימות החול הרב פגש את אותו בחור יושב על תל אבנים.

הרב התיישב לידו ושתק. הבחור אמר לו: "אני יודע, מה אתה רוצה. אני מפריע לך בשבת-קודש עם השירים". הרב אמר לו: "נכון". הצדיק התחיל לדבר איתו בנועם על מעלת השבת וקדושתה ועל העובדה כי השבת היא היום היחיד שהקב"ה נתן לנו לנוח בו. מאותו יום בכל השבתות חדל ופסק ממעשה זה והיה זה בבחינת לשון רכה תשבר גרם.

הרב בעל כורחו נאלץ ליטול חלק במלחמת יום הכיפורים במוצאי יום הכיפורים של שנת ה'תשל"ד (1973). כשהרב חזר מבית הכנסת לביתו, גילה על שולחנו צו שמונה שהורה לו לבוא למלחמה מיידית. הרב התפלל לה' שישחררו אותו משם כדי שיוכל לחזור לתלמודו. משמיים נענו לו, כאשר בצבא ראו שהוא אב לארבעה ואשתו לקראת לידה נוספת, הם התפלאו על כך שגייסו אותו. הקצין שחרר אותו מיד לביתו.

בכל מקום ששהה השרה תמיד אווירה של יראת-שמיים טהורה. בכל מקום שהגיע דאג שיהיה בית-כנסת לתפילה. כשהגיע לארץ ישראל הוא גר באשקלון. רבינו התפלל עם קהל עדתו יוצאי ג'רבא בבית-הכנסת 'אוהל משה'. כאשר הגבאי ר' מאיר חורי פנה לרבינו וביקש ממנו לקרוא בתורה, רבינו סירב בטענה שיש אחרים טובים ממנו. ר' מאיר לא הרפה ואמר לו, שאם לא יקרא בתורה - הם יאלצו לסגור את בית הכנסת.

מאותו היום רבינו התחיל לקרוא בתורה, כשגדול עומד על גביו הוא הגה"ק רבי חוויתו חורי זצוק"ל. כשהגיע לעיה"ק ירושלים ראה כי מתפללים רבים בבית-הכנסת שהיה מקלט והמקום צר מלהכיל את הציבור. הרב הלך ופעל אצל רב השכונה רבי משה בן אבו להשיג מקום גדול יותר כדי שגם הילדים הקטנים יוכלו לבוא (שלא יכלו לבוא מחמת הצפיפות והרב הצטער מזה מאוד). היום בית כנסת 'איש מצליח' בגילה עומד עד עצם היום בזכות הרב.

כשהרב התגורר בשכונת נווה-יעקב הגיעו לבניין זוג צעיר- שכנים חדשים. הרב קיבל אותם בסבר פנים יפות ודאג להם שירגישו בבניין החדש בנוח, כאילו הם ותיקים. לאחר שנכח לראות כי בבית הזוג לא היתה ספה, רבינו העניק להם ספה, שהייתה ברשותו ואילו לעצמו קנה ספה אחרת.

לימים הרב עבר להתגורר בבית אחר באותה השכונה. כשהרב חלה, אותם השכנים לא ידעו שהוא חולה. באותו מוצאי-שבת שהרב נפטר החלטו אותם שכנים כי הספה 'עשתה את שלה' והחליטו לזרוק את הספה בדיוק ביום הפטירה. שעה קלה לאחר מכן הם שמעו את הכרוז המודיע על פטירת הצדיק ומועד הלוויה.

כְּחוֹשׁ הַדִּיבוֹר

השמות ממש לא מוכרים לי. מדוע הזמנתי? אבל בכל זאת החלטתי בעז"ה להגיע כי שלחו לי את ההזמנה.

אני נכנס לאולם. אני רואה מחזה מדהים. החתן יושב באמצע המעגל. מסביבו יושבים כל הקהל חבריו וידידיו (הרגשתי כזר בתוכם מאחר ולא היה חסיד אחד ביניהם, ציבור ליטאי מובהק אף אינו נוהג מנהג ה"מצווה טאנץ").

הם שרים בדמעות ובהתלהבות את השיר הנודע של רבי אביעזר וולפסון שליט"א: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי". הם שרים ובוכים.

אני עדיין לא מבין מה אני עושה כאן. אומנם קיבלתי הזמנה, אבל אני ממש לא נראה ששייך לכאן. לרגע חשבתי: "אולי בטעות ההזמנה הגיעה אלי? זה לא סביר אבל מנגד אני לא מכיר שם אף אחד".

לפתע החתן שנמצא במרכז מבחין בי. הוא קם ממקומו ופשוט סחב אותי למרכז המעגל. הוא נפל על כתפיי והתחיל לרקוד איתי בהתלהבות עצומה.

אני מנסה בעדינות להיחלץ ממנו. אני מביט בפניו ותוהה: "מי הוא? מדוע הוא מתנהג איתי כך? למה הוא הזמין אותי?". ברור היה לי שהוא מזהה אותי.

שאלתי אותו: "מהיכן אתה מכירים?". הוא בפליאה עצומה עלי שואל: "אתה חצה לומר לי שאתה לא זוכר אותי? איך זה יתקן? הרי אני הבחור שאיחלת לו שאתה תבוא ותשתתף בחתונתו, למרות שידעת כי הרופאים לא נתנו לו זמן רב לחיות".

התבוננתי בפניו בפליאה - "כיצד אירע הנס?", תהיתי. הבחור הביט בי והסביר: "מאז אותו ביקור, לא שכחתי ליום אחד את המשפט שאמרת אז ב'טעות' לחבר שהיה איתך וניגנתם שם עבורי".

"אם ירצה ה', בחתונה שלו אנחנו נבוא לשמח". בניגון ובמעשים שעשית עבורי כל כך שימחת אותי ורוממת את רוחי למרות המצב הרפואי שלי.

המשפט האחרון שאמרת לי, נתן לי כל כך הרבה כוח ותקווה כי אסור להתיימשך למרות המצב בו אני נמצא. מאותו היום התחזקתי בתפילה ולא התייאשתי, עד שבעזרת ה' יתברך רופא כל בשר הבראתי והחלמתי כליל.

"הנה אני כאן נמצא היום, שמח ביום המאושר בחיי - ביום חתונתי. זו ההזדמנות שלי ושל משפחתי לומר לך תודה רבה על חלקך בהצלאתי".

"לכן הזמנתי אותך כדי שתראה במו עיניך עד כמה המעשים שלך גדולים ויכולים ממש להציל ממוות לחיים כפשוטו".

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'ניצוצות'. ניתן ללמוד ממנו עד כמה יש בכוח הדיבור היוצא מפינו לנטוע כוח וחיות בזולת. להלן הסיפור מפי בעל המעשה הרב שוורץ.

אני מבקר בבתי הרפואה לשם מצווה יחד עם ידידי הטוב המנגן הנודע ר' מיכאל שניצלר הי"ו ואחרים. אנחנו משתדלים לשמח את החולים.

לאחר שצברתי ב"ה שעות רבות של ביקורים אלו נוכחתי לראות ולגלות איזו השפעה אדירה, כבירה ועצומה יש ליגוני שמחה.

בבתי הרפואה אני גם משתמש בחוש נוסף של תרגילים נפלאים ומשמחים (באמצעות זריזות ידיים - ביררת, חקרתי ודרשתי מפייהם של מורי הוראה מובהקים מה מותר לעשות ומה אסור לעשות).

המעשים הללו מסיחים את דעתם של חולים הנמצאים במצבים נואשים, קשים ואיומים. לפעמים אני מבקר במחלקות של חולים במחלות קשות ובמחלקות שבהן מאושפזים אנשים שהוגדרו ל"ע עם מחלות סופניות, "המחלה הנוראה" ועוד.

אנחנו עדים כי רגעי השמחה הללו מצילים חולים כפשוטו ומחזירים אותם ממש ממוות לחיים. גם אם הצלחנו לעזור לחולה במשך ימים ספורים בלבד - והיה זה שכרי.

יום אחד הגעתי לבית הרפואה הנודע 'ממוריאל הוספיטאל' עם ר' מיכאל שניצלר הי"ו. בדרכנו נכנסנו לחדרו של בחור צעיר כבן שמונה עשרה שנים מלייקווד.

מדובר בבחור עם גידול ממאיר בראשו רח"ל ה" שהיה כבר היה במצב סופני. הרופאים נואשו רח"ל מחייו ולדבריהם נותרו לו רק כמה שבועות בודדים לחיות.

נכנסנו לחדר והתחלנו לשיר ולזמר, לבדח ולהקסים עד שפשוט בס"ד שינינו את מצב רוחו כליל והוא עלז ושמח מאוד.

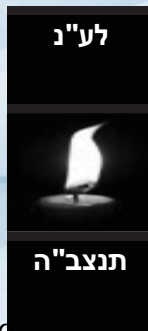
בסיום הביקור נפלט לי משפט מטופש תוך כדי שאני פונה למיכאל ואומר: "אי"ה בחתונה שלו אנחנו נבוא לשמח" ... מיד תפסתי את עצמי. נשכתי את השפתיים חזק חזק אבל המשפט יצא כבר.

הבחור שידע את מצבו הבריאותי ענה לי בחצי חיוך: "אי"ה בגלגול הבא" ... אני לא ידעתי היכן לשים את עצמי מבושה ומחרטה על המשפט התמוה.

עוברים שנתיים וחצי. מאז הספקתי לבקר ולחזק חולים ולשמח בריאים. יום אחד אני מקבל הזמנה לבוא ולשמח בחתונה בעיר לייקווד בתאריך ט"ו בכסלו ה'תשס"ג.

הסתכלתי בשמות שתי המשפחות ושמות החתן והכלה.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל
מצל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל
פיבי מלכה בת מזלי ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
נעמי בת כתום ע"ה אילנה (מתרוזה) בת שרה ע"ה
משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאלי ישועה בן סטה מקנין זצ"ל רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה יהודה בן סעדה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "תזריע"

"ימול בשר עורלתו" [יב, ג].

מ"ימול בשר עורלתו" אנו למדים על שלוש הפעולות הנצרכות בברית מילה: "ימול" – זו המילה עצמה, כריתת העורלה. אך בזה עדיין לא יצא ידי חובה.
"בשר" – זו הפריעה. יש לפרוע את העור הדק שמחפה על העטרה, ואם לא עשה פריעה לא יצא ידי מצוות מילה, כמו ששנינו: "מל ולא פרע, כאילו לא מל".
"עורלתו" – כנגד מציצת הדם. יש לכך כמה טעמים. טעם אחד, משום סכנה, שאם הסכין מזוהמת – דמו של התינוק עלול להזדהם, לכן מוצצים את הדם העכור. לכן מותר למצוץ אפילו בשבת, ואף שיש בזה הוצאת דם, שזו מלאכת חובל.
ובזוהר מובא טעם נוסף: לאדם יש יצר הרע השוכן בתוכו. זהו דם עכור שנמצא בתוך הגוף של התינוק. המוהל מוצץ את הדם בפה. "פה" בגימטריא שמונים וחמש – כמניין "מילה". על ידי המציצה הוא מוציא ממנו את הזוהמה.

אם לא נעשו שלוש הפעולות האלה, התינוק עדיין פגום, יצר הרע דבוק בו וסיטרא אחרא רודפת אחריו כל ימיו. לכן צריך לחזר אחרי מוהל ירא אלוקים, תלמיד חכם ומדקדק במצוות, שיודע את הלכות המילה כהוגן ומדקדק בהן. למה דווקא ביום השמיני ימול בשר עורלתו? אנו רגילים לומר, שהסיבה לכך היא כדי שיהיה בו, ברח הנימול, כח לעמוד בצער המילה. ביום השמיני יש לתינוק יותר כח, ולכן רק אז מלים אותו. אבל טמון בזה רעיון עמוק יותר. הנה, כל חיי האדם היהודי נעים מסביב לשבעה ימים. בשבוע יש שבעה ימים, חג הפסח הוא שבעה ימים, וכך גם חג הסוכות. הנושא אישה חוגג שבעת ימי שמחה, ולא עלינו, יושבים שבעת ימי אבל על הנפטר. ובכלל, המספר שבע הוא בעל משמעויות נוספות – שבעה שבועות אנו סופרים ספירת העומר, השנה השביעית היא שנת השמיטה, אחרי השמיטה השביעית בא יובל, עבד עברי יוצא לחרות בשנה השביעית, בשמים ממעל ישנם שבעה רקיעים, ועוד כיוצא בזה. ודבר ידוע הוא ש"כל השבעין חביבין לעולם" (ויקרא רבה) וחביבותן היא לפני השי"ת. מטעם זה, כל ילד מישראל שבא לעולם, נכנס לברית רק לאחר שבעה ימים שהוא חי. לפני כניסתו לברית עליו לעבור מחזור שבעה ימים, ורק אז, עם כניסתו ליום השמיני, הוא נכנס לברית. יתרה מזאת, עד שבעה ימים הוא נתון למהלכי הטבע, וביום השמיני נמצא הרוח הנימול כבר מעל לטבע. ועוד, שבמשך שמונה ימים ודאי עברה עליו שבת, המביאה איתה נשמה יתרה, והיא נותנת לו חיות. זה הטעם לכך שבשבת שלפני ברית מילה עושים שמחה-שרים ומזמרים לאבי הבן, מעלים אותו לתורה ויש לו זכות קדימה לכך, כי השבת היא המכשירה את הרוח הנוולד להכנס לבריתו של אברהם אבינו. וכן מצאנו בקורבן: "שור או כשב או עז כי יוולד, והיה שילבעת ימים תחת אמו, ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אישה לה". מה ענין שבעת הימים הללו? אלא כפי שנאמר כך תעבור עליו שבת והיא תנסוך בו כוחות וחיות.

כתב הזוהר הקדוש: לכל ברית מילה מגיע אליהו הנביא, כיוון שדיבר דילטוריא (לשון הרע) על ישראל. כששאל אותו הקב"ה: "מה לך פה אליהו?" אמר: "כי עזבו ברידת בני ישראל". אמר לו הקב"ה: חידך, אתה תהיה בכל ברית מילה, ותעיד שעשו את הברית. אליהו הוא כביכול הינציגי של הקב"ה שבא לכל ברית מילה. לכן, אומר הזוהר, צריך לשים כיסא לכבוד השכינה הקדושה, ונקרא "כיסא של אליהו".

הזוהר הקדוש אומר עוד, שבשעת הברית השכינה עצמה מגיעה. זה הטעם שעומדים בשעה שמכניסים את הנימול לכן צועק החזן או המוהל: "ברוך הבא בשם ה'", כי ברגע שניכנס התינוק, נכנס איתו המלאך והשכינה הקדושה באה, וכל הנוכחים חייבים לעמוד לכבוד השכינה, לכן מכריזים "ברוך הבא", כדי שידעו שהשכינה באה ויעמדו לכבודה. כמו ספר תורה, שבמעילו קובעים פעמונים ורימונים שיצלצלו, כדי שבשעה שיובילו אותו, ידעו כולם שצריך לעמוד ואסור לשבת. כך גם כאן, כיוון שהשכינה עוברת, הנו עומדים משום כבוד השכינה. עוד יש פסוק בתהילים, שהמוהלים צריכים להקפיד שיאמרו אותו – אבי הבן אומר את חציו הראשון של הפסוק, וכל הקהל עונים אחריו את החצי השני של הפסוק. אומר אבי הבן: "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך" – חמש תבות. והקהל עונים: "נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך" – חמש תיבות. ביחד עשר תיבות, ובזה נכנס התינוק לתוך עם ישראל (דורש ציון).

"והיה בעור בשרו לנגע צרעת" [יג, ב]. אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה.

בדברי חז"ל [בראשית רבה] מבאר, ש"והיה" הוא לשון שמחה, וכגון "והיה כי תבוא אל הארץ". ולפי זה יש לתמה, מה שייך לשון שמחה כשיש לאדם נגע צרעת?

אלא, שחז"ל אמרו: "אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה". כאשר הקב"ה רוצה לעורר את האדם שייטיב דרכיו ויעשה תשובה, הוא מביא עליו ייסורים, אשר הם כ"אתות" לאדם. הדבר נעשה בהדרגה, הקל תחילה. בתחילה הוא פוגע בממונו, ואם זה לא מועיל, הוא פוגע בגופו פגיעה רבה יותר. ואם אחרי כל זאת הוא נשאר כשהיה ולא התעורר לחזור בתשובה. או אז, כמוצא אחרון, הוא נוטל את נפשו ח"ו.

לכן נאמר: "אם ראית יסורין שהן ממשמשין ובאין עליך, רוץ לדברי תורה ומיד היסורין בורחין ממך". פרש הרב חיד"א, ש"ממששים ובאים" הכוונה שהם באים בהדרגה, מפעם לפעם הם הולכים ומחמירים. לפי זה מבאר הלשון "והיה" שנאמר בנגע צרעת. כשבאים על האדם ייסורים של ממון או נגעי הגוף, עליו לשמוח שהקב"ה מעורר אותו בייסורים כאלו ולא בייסורים קשים יותר. אילו היה מיסרו ונטל את נפשו ח"ו, הרי כבר לא היה יכול לתקן את דרכיו, אבל עכשיו שבאו עליו נגעי הגוף ישיכל להבין את תכליתם ומטרתם, ויתעורר על ידם להיטיב דרכיו ולתקן מעשיו. הנגעים הגופניים המוזכרים כאן רומזים לנגעים קשים יותר – למידות רעות שהנפש עשויה ללקות בהם, אשר הנזק שלהם עלול להיות הרה אסון. שאת – רומז על עוון הגאוה וההתנשאות. ספחת – זו אהבת הממון, הגורמת לאדם לאסוף כסף כל ימי חייו. ובהרת – עוון לשון הרע.

הקשר בין 'שאת' לגאוה והתנשאות מובן, אך מדוע מכונים אהבת הממון 'ספחת', ולשון הרע 'בהרת'? אדם שאוסף ממון לוקה ב'ספחת', הוא מתעסק בעניינים שהם נספחים אליו, ואינם שייכים לו באמת. הרמב"ם כותב שכל קנייני העולם הזה אינם שייכים לאדם. יכול הוא לרכוש בתים, אוניות, שדות ומטוסים, אבל אין זה אומר שהם שלו. ברגע אחד עלולות ספינותיו לטבוע בים ושדותיו – להיסחף, גם את הבתים עלולים השלטונות להלאים לו, וכך לגבי כל שאר הקניינים. מהו הדבר היחיד שהוא שלו באמת? – רק התורה והמצוות שעשה בימי חייו!

במדרש מסופר, שבזמן השמד, כאשר גזרו על ישראל שלא ללמוד תורה, נסע חבר (תלמיד חכם) באונייה, בחברת כמה סוחרים גדולים. ההפלגה הייתה ארוכה – כחודש או חודשיים, ובמשך כל אותו הזמן ישבו באונייה סוחרים ופטפטו ביניהם. כל אחד סיפר כמה ממון יש לו, לאן הוא נוסע, ומהן תוכניותיו להמשך. החבר לא השתתף כלל בשיחה. היה יושב מול ספר פתוח, ועוסק בתורה כל הזמן.

פנו אליו הסוחרים ושאלוהו: "במה אתה עוסק?" אמר להם: "בתורה." - "ובמה אתה מסתחרר? איך יש לך פרנסה?" - "מן התורה." - "וכי אפשר להתפרנס מן התורה?" - "ודאי, הלא כתוב מפורש הוא: 'טוב סחרה מסחר כסף'. החלו מלגלים עליו ועל בטלנותו. לא חלף יום אחד, והנה נתפסו על ידי ספינת שודדים. השודדים קשרו אותם כשבויים, גזלו את רכושם, והעמידו אותם למכירה בשוק לעבדים. מאחר שידעו כי היהודים מקיימים מצוות פדיון שבויים, מיהרו לקחת את השבויים היהודים לבית הכנסת, בתקווה ששם יקבלו עליהם את המחיר שקוו לקבל. ראו היהודים את החבר, באו עימו בדברים, וכשראו שהוא יודע ללמוד ונחמד למראה, מיהרו לפדות אותו. לאחר מכן העמידוהו בבית הכנסת, ליד ארון הקודש, וביקשו ממנו ללמדם תורה. החל החבר לקרוא לפניהם בתורה, והם התענגו על הסבריו שנאמרו בטוב טעם.

בצד עמדו הסוחרים, עדיין כבולים בשלשולתיהם. כשראו את החבר ששוחרר ועלה לגדולה, קראו לו ואמרו: "צדקת ממנו! אמרת: 'טוב סחרה מסחר כסף', ואמנם כן היה – אתה שעסקת בתורה, פדו אותך ויש לך הכול, כי תורתך נכס אמיתי היא, ולא ניתן לקחתה ממך, אבל אנו, שסמכנו על הממון, גזלו מאתנו את הכול!" לפיכך כונה הממון 'ספחת' – אין הוא רכוש אמיתי אלא רק מסתפח לאדם, ובן רגע מפרידים ביניהם. הבהרת רומזת למדבר לשון הרע, שהרי המדבר רע על השני מלבין את פניו, ובהרת היא מלשון בהרה שהוא צבע לבן. על שלוש המידות הללו – גאוה, תאוות הממון וחטא לשון הרע – קרא החיד"א את דברי חז"ל במסכת אבות:

"וחילופיהן בגולם" – גולם ראשי תיבות גאוה, לשון הרע, וממון. מה עושה אדם שהוא נגוע במידות המגונות הללו של "שאת או ספחת או בהרת"? התורה אומרת: "והובא אל אהרון הכהן" – ילך אצל החכם ויבקש ממנו שילמד אותו מוסר ודרך ארץ כדי שיוכל לעבוד את ה' כפי שצריך, ולא למרוד בו. מדוע דווקא לאהרון הכהן?

משום שלאהרון יש בדיוק את המידות ההפוכות מאלו שיש לו. כנגד ה'שאת' שהיא הגאוה, היה אהרון הכהן ענוותן גדול. משה ואהרון אומרים לישראל: "ונחנו מה... לא עלינו תלונותיכם" – ונחנו מה, כמה אנו כבר שווים... אדם שהוא בעל גאוה וגסות הרוח, צריך ללמוד מאהרון הכהן שהיה ברום המעלה, ועם זאת עניו ושפל רוח.

כנגד ה'ספחת' המרמזת על אהבת הממון, ילך אל אהרון הכהן שאין לו כלל ממון משלו, כפי שאין לכל הכוהנים. הכהן שעובד בבית המקדש אינו מקבל על כך שום משכורת ושום ממון, הוא חי רק ממתנות כהונה שניתנו לו – "אישי ה' ונחלתו יאכלון". הוא האדם המתאים ללמד את רודף הבצע, אשר כל חייו מנסה לאסוף לעצמו עוד ועוד ממון, כי הפרנסה מן השמיים היא.

כנגד ה'בהרת' שבאה על עוון לשון הרע, הגורם למחלוקת ולהלבנת פנים, ראוי ללכת לאהרון הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, כל חייו התרחק מן המחלוקת, ודיבר רק טוב על ישראל. כפי שאמרו רבותינו ז"ל במסכת אבות: "הילל אומר: הוי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" – יודבק במידותיו של אהרון, התרחק מלשון הרע ומחלוקת, ותאהב את השלום. עוד נאמר על אהרון: "בשלום ובמישור הלך איתי ורבים השיב מעווין; כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו...". הכהן, הוא התיקון, ללוקה בשאת, ספחת או בהרת. הוא יכול ללמד את בעל אותן מידות מגונות את נעימות הליכותיו של ההולך בדרך התורה והיראה! (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
 דעיונות, עובדות
 והנהגות מגדולי
 ישראל,
 על מדות טובות
 שמביאות לאהבת
 הזולת הנלמדות

מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
 כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
 אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לע"נ
 אמז"ר ר'
 אברהם
 אלעזר
 בן ר' נפתלי
 זינברג
 זצ"ל
 כ"ז ניסן

שבת קודש ה ניסן תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 6:31 תל-אביב: 6:46 חיפה: 6:38 מוצאי שבת: ירושלים: 7:45 תל-אביב: 7:47 חיפה: 7:47 ר"ת: 8:23

פרשת תזריע

מדה כנגד מדה

כפי המדה שאדם נוהג עם הבריות כך נוהגים עמו מן השמים!

נלמד מהפסוק: "בדד ישב מחוץ למחנה" (פרק יג-מו)

ואמרו חז"ל מה נשתנה מצורע [משאר טמאים] שאמרה תורה "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"? אלא הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל, לפיכך אמרה תורה בדד ישב (ערכין טז:). גם בפסוק "טמא טמא יקרא" ישנה "מדה כנגד מדה". כשם שנהג הוא לגלות קלונו של אנשים בפרהסיא, כך עליו לגלות קלונו שלו. (שמייה"ל ח"ב - פרק טז).

גם עשר המכות שקיבלו המצרים נעשו בהנהגה של "מדה כנגד מדה": כמפורט בחז"ל. וכך גם בעונש שקיבלו בים סוף, כפי שאמרו חז"ל "במים דימו לאבדם ולכן נאבדו הם במים". וכבר עמדו המפרשים (וערבי נחל ועוד) על הלשון "דימו לאבדם" שהרי אכן בפועל לא אבדו היהודים כמובא בתנא דבי אליהו רבה (פ"ז) שהמלאכים הצילום, ובכ"ז נהגה בהם בחומרה רבה ה"מדה כנגד מדה", בבחינת "מחשבה רעה - אצל הגויים - הקב"ה מצרפה למעשה".

מדוע ניתן העונש לאדם לפי הנהגת "מדה כנגד מדה"? ביאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בשיחות מוסר - תשלב) משום שתכלית העונש הוא להעמיד את האדם על טעותו, ולהורות לו את הדרך הנכונה ילך בה. זו הסיבה שכאשר מתו המרגלים במגיפה, היו תולעים יוצאים מלשונם עד טבורם. זאת כדי להראות לכל כי בעוון לשון הרע מתו המרגלים.

גם הנגעים שנענש בהם האדם, באים עליו קמעא קמעא, כדי שיוכל להתבונן ולראות את טעותו אולי ישוב ורפא לו. עונש זה של צרעת הבית והבגדים (המובא להלן בפרשת מצורע), הוא למעלה מדרך הטבע, כמו שכתבו הראשונים כי הנגעים בדרך נס הם, והכל כדי להוכיחו שאין מעשיו רצויים לפני הקב"ה.

הכלל הזה של "מדה כנגד מדה" או בלשון המשנה (סוטה ח'): "במדה שאדם מודד, בה מודדין לו" נוהג הן לטוב והן למוטב. ביסוד זה ביאר הגאון רבי ישעיה קרלינסקי זצ"ל (בספרו הגיון ישעיה) את הפסוק בתהלים (פרק י-א) "למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה". שואלים אנו את הקב"ה: רבונו של עולם "למה ה' תעמוד ברחוק"? למה לא תרחם עלינו ולא תראה בעונונינו?

וכך גם נשאל בזמננו: הרי כמה וכמה צרות נוראות ופגעים קשים קורים לאחינו בית ישראל בשנים האחרונות, ובמיוחד בשנה זו משמחת תורה, שדם ישראל נשפך כמים, ויהודים נמצאים בצרה ובשביה, ושנאת החינם מתגברת מתוכינו, ובד בבד, שנאת העמים מאיימת עלינו, ואנו נרדפים מבית ומחוץ, כלום לא הגיעה כבר העת לרחם עלינו ולחלצנו מן המיצר?!

על טענה זו משיב הקב"ה: "תעלים לעתות בצרה" - משום שבשעה שצר ומר לזולתך. רעד זקוק לעזרה ואין אתה מרחם עליו, ולא עוד אלא שאתה מנצל את המרות והשררה שנטלת לעצמך ואתה מנגח בזה את זולתך. אתה מסית נגדו ופוגע בפת לחמו, היכן מדת הרחמים והחמלה של "היהודי" שבך?!

על כך מודד לך הקב"ה כמדדתך, שהרי כבר קבעו חז"ל (שבת קנא:): "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו", על כן לזה שאינו מרחם שולחים מן השמים לרודפו, ע"י "אויב ואורב וחיה רעה" כפי המדה שמוודד לזולתו. ה' ישמרנו ויצילנו.

"מדוע נעלמה ממני ההלכה?"...

פעם נשאל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל בדבר הלכה, אך למגינת לבו נעלמה ממנו ולא יכל להשיב, דבר שמעולם לא קרה. עצם רבי בן ציון את עיניו לרגע ופקחן ואז ענה לו את התשובה עם ציון מקורה.

אמר רבי בן ציון למלווהו: "כסבור אתה שעצמתי עיני כדי להיזכר? לא! אלא עצמתי עיני כדי לערוך חשבון הנפש מדוע נעלמה ממני ההלכה. ואז נזכרתי ששמעתי ביזוי מזלזל על ספר ומחברו, ולא מחיתי על כבודו ונענשתי. עשיתי תשובה ונזכרתי בהלכה!".

יגילו במלכם

"מדדו לי כמדתי"...

יהודי בעל מפעל לייצור ארונות הקפיד להתפלל במנין ג' תפלות ביום. ואולם היה מאחר בקביעות. רב בית הכנסת גער בו: "אם הנך מקפיד כל כך להגיע לתפלה, מדוע לא תקפיד גם להגיע בזמן?"

השיב לו הסוחר: "מה זה משנה, העיקר שאני מגיע לתפלה ומצליח להשלים את החלקים שחיסרתי!"

והנה באחד הימים הגיע הסוחר לבית הכנסת בשעה מוקדמת. הוא פנה לרב ואמר: "קיבלתי את עונשי מדה כנגד מדה. בית המלאכה שלי נשרף כליל וזאת כעונש על שאיחרתי לתפלה!"

התפלא הרב: זאת מנין לך שזה עונש כנגד זה? השיב הסוחר: "הזעקתי את מכבי האש מיד, אלא שעברו דקות יקרות עד שהגיעו. כשגערתי בהם על האיחור, אמרו: מה זה משנה "העיקר שהגענו!" אבל אז כבר לא היה מה להציל."

מפי השמועה

לנהוג בענוה ובשפלות עם רעהו [ולא בגאווה וגסות הרוח]!

נלמד מהפסוק: "אשה כי תזריע וילדה זכר" (פרק יב-ב)

וכתב רש"י: כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. עוד אמרו חז"ל במדרש, על הפסוק "אחור וקדם צרתני" אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך! עכ"ד. זאת כדי שלא יתגאה ויתנשא האדם לחשוב שהוא השליט על הבריאה ויכול ללכת בדרכי לבו. לדעת חז"ל (ערכין טז). אחד משבעה דברים המביאים נגעים על האדם הוא גסות הרוח. לפיכך על המצורע להביא כפי שנאמר להלן "עץ ארז ואזוב" (יד-ד) וכתב רש"י: מה תקנתו ויתרפא: ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזוב.

על גדרה ומהותה של הענוה כתב רבי אברהם בן הרמב"ם ז"ל (בספרו המספיק לעובדי ה'): הענוה הדגולה היא הפנימית, כמו שאמר דוד (תהלים קט-כב) "ולבי חלל בקרבי". והענוה החיצונית מורה עליה ומאמתת אותה. ואמר דוד (שם קלא-א) "לא גבה לבי" וזוהי ענוה פנימית. ואמר עוד: "לא רמו עיני... אם לא שויתי ודוממתי" וזוהי ענוה חיצונית.

"והענוה הפנימית" - כתב הרמב"ם - "היא שיהיה האדם יודע בזיונו, ומתבונן בפנימיותו לגבי מי שהוא שלם ממנו. ואמרו חכמים כי הגאווה והאהבה העצמית מקורן בכך שהכח השכלי באדם רואה עצמו נעלה מכפי שהוא באמת.

"ומכאן מתבקשת הגדרת הענוה, היפוכה של הגאווה, שמקורה בראיית הכח השכלי את עצמו פחות מכפי שהוא באמת בלי הוסיף ובלו גרוע ויכוון לבו אל המדות התרומיות שאינן עדין בהשג ידו. ולפיכך ישבר לבו בקרבו כמו שאמר דוד "ולבי חלל בקרבי" - זוהי הענוה הפנימית..." עכ"ד הרמב"ם.

ידועה השאלה שנשאלה בבית מדרשם של גדולי המוסר: האם יש לחשוש לכבד את הזולת, שכן בהרעיפו על הזולת כבוד, עלול להכשילו בכך שיביאו לידי גאווה?

בספרו אור יחזקאל - ח"ז הביא המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בענין זה את העובדה שבקלם אכן הרבו לחנך ל"הצנע לכת" כי מראתם של התלמידים מפני נזקי הכבוד המזיק, נהגו שלא לחלוק כבוד איש לרעהו, עד כדי כך שאף בפני הגדול שברבני ה"ת"ת" לא היו קמים בשעת כניסתו.

וכמו שסיפרו על הסבא מקלם שנכנס פעם לבית המדרש והיו שם תלמידים חדשים שלא היו מודעים לסדרים, וקמו בפניו. ומיד עזב את האולם ורק לאחר מספר רגעים חזר, בהביעו תמיהתו, שהרי בפעולת הכיבוד הזו עלולים להזיק... ולמסקנת הנידון, כתב המשגיח, שוודאי עפ"י דין אין לחשוש כאן ל"הזיק", וחייב אדם לכבד את זולתו בכל מה שאפשר. אבל אם סיכמו ביניהם מראש, לא לכבד ולא להתכבד, כדי להתרחק מן הכבוד, או-אז אכן אינו חייב לכבד, משום שהכבוד עלול להזיק ולגרום זחירות הדעת ורוח גבוהה. כאמור.

בדרך רעיון זה, ביאר המשגיח (בספרו אור יחזקאל - מידות) את אמרת חז"ל (ויבמות סב): על תלמידי רבי עקיבא שנפטרו על "שלא נהגו כבוד זה בזה". הטעם שלא כיבדו כראוי, משום שחשו שמא ע"י שינהגו כבוד ביניהם יבואו לידי גאווה. ובאמת היה בזה פגם, שכן אין זה מענייניו של אדם לדאוג על ענוותנותו של חברו, אלא יעבוד על ענוותנות עצמו ואילו את חברו יכבד בכל הכבוד הראוי לו. וכמפורש בחז"ל (תד"א רבה-כח): "כך אמר להם הקב"ה לישראל... ותהיו מכבדין זה את זה". עיי"ש.

על הפסוק "ועניים מרודים תביא בית" דורשים חז"ל (ויק"ר לא-ג): "אלו תלמידי חכמים הנכנסים לבתי עמי הארץ ומרוים אותם בדברי תורה". מדוע דוקא הת"ח נקראים "עניים מרודים"? משום שאין להם משלהם כלום, ואין להם שום סרך של התנשאות. הוסיף הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל לשאול: מדוע לא ביארו חז"ל את הפסוק כפשוטו "ועניים מרודים" - אלו עמי הארץ. "תביא בית" - לביתו של תלמיד חכם?!

וביאר הרב וולבה כי העניים האמיתיים הם רק הת"ח שיודעים להכנע לפני בוראם ולהתבטל לפני רצונו לגמרי. אף שכל אדם באשר הוא נדרש להכנע לפני השי"ת [ואפילו פרעה נתבע "עד מתי מאנת לענות מפני" - להיות עניו ושפל לפני]. אך היודעים לעשות זאת למעשה הם הת"ח.

הבורח מן הכבוד...

עוד בהיות הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל משגיח בישיבת מיר בפולין, כשנשאל ע"י מי שלא הכירו, מהי עבודתו. היה עונה: "יחזקאל השמש", שהרי משגיח הוא שמש בישיבה. וכך כשהגיע אורח מאמריקה עם מצלמה בידו, וראה את המשגיח, ישיש מופלג ונכבד, שאל: מי אתה? והשיב: "יחזקאל השמש"...

בתקופה שהיה רבי יחזקאל משגיח בקלצק, לא היה לשיבה בנין משלה. המשגיח שסבר שזה בזיון כבוד התורה ששוכנים במקום לא ראוי, המריץ ופעל שיבנו בנין לשיבה. וכשהוקם הבנין ונערכה חנוכת הבית גדולה שבעה ימים, השתתפו בה גדולי ישראל. בהם הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שהגיע במיוחד מארץ ישראל.

המשגיח רבי יחזקאל, התחמק, בענוותנותו, מלשבת בבימת הכבוד, וישב בין הקהל. כשחזר לביתו, התלוננה בתו שכאב לה שלא ישב על הבימה, שהרי מלבד זאת שכיהן כמשגיח בישיבה, הרי הוא זה שיוזם את הקמת הבנין... וביושבו בין הקהל לא היה לזה ביטוי... נענה המשגיח ואמר לה: "בתי היקרה, בשמים יודעים"...

חתנו של המשגיח הג"ר אפרים מרדכי גינזבורג ראש ישיבת מיר בארה"ב, שלח לו פעם מכתב שיש לו עגמת נפש במשרתו בישיבה והוא רוצה לעזוב וללמוד במנוחה בביתו.

כתב לו המשגיח שגם אצלו אירע מצב דומה, ושאל לרבי הגה"צ רבי ירוחם לייבוניץ זצ"ל והוא הניא אותו מכוננתו, וכתב לו שהנסיון בזה נובע מרחמי המרובים של הקב"ה שיבואו עלינו כאלו מצבים, כדי שלא תתגבר עלינו הגאווה, שכן רק על ידי נפילות אלו זוכים למדת הענוה.

מתוך הספר החדש והנפלא "עבדא דקוב"ה" - פרי יוזמתו של הצדיק החפץ בעילום שמו

אברך מן השורה...

אל הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל הגיעו תלמידים מיישיבת פורת יוסף. אמר להם רבי מאיר: "היה אצלי אברך אחד מהישיבה שלכם בשם בן ציון אבא שאול, והנה רואה אני שהוא תלמיד חכם גדול".

אמרו לו התלמידים: "הוא לא אברך כשאר האברכים שלומדים בישיבה, אלא הוא הרב שלנו".... תמה רבי מאיר: "זהו הרב שלכם. הוא בא אלי ודיברתי איתו בדברי תורה. ואחר שראיתי אותו מלא וגדוש, שאלתי אותו: "מי כבודו ומה עושה"? ואמר לי: "אני אברך בישיבת פורת יוסף".

יש לציין כי באותה תקופה היה רבי בן ציון אבא שאול במשרה חשובה בישיבה. ראש כולל ובוחן ולא נעשה בישיבה דבר בלעדיו. ועם כל זאת הציע עצמו כאברך רגיל מן השורה...

דורש ציון

התבוננות של ענוה...

סיפר בנו רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל: פעם החל רבי מיכל לעלות במדריות האבן שבפתח הכניסה לישיבתו 'בית יהודה'. לפתע החליק מכל המדריות. מיד נעמד והמשיך בדרכו למסור את השיעור. התלמידים הפצירו בו ללכת לנוח, אך הוא השיב: השיעור הוא המנוחה שלי.

לאחר השיעור ותפלת מנחה, התפנה רבי מיכל לבית החולים והתברר שהיה לו שבר באגן. תקופה ארוכה שהה בבית"ח ואח"כ בביתו עד שהמשך הזמן חזר בהדרגה לומר את שיעוריו בישיבה.

באותה שעה לאחר הנפילה, התבונן על מה ולמה אירע לו כך, הוא התבטא אז שתולה את נפילתו בכך "כי הלכתי עם הרגשה טובה, שיש לי שיעור טוב, הייתי בעל גאווה".... כלשונו..

הלמות עמלים - ח"ב

שלא לדבר לשון הרע על הזולת!

נלמד מהפסוק: "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת"... (פרק יג-ב)

ואמרו חז"ל: על שבעה דברים נגעים באים, על לשון הרע ועל שפיכות דמים וכו'. על לשון הרע דכתיב: "מלשני בסתר רעהו אותו אצמית" (ערכין טז.). וכן אמרו: "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו שנאמר "מלשני בסתר" וגו' וכתיב התם "לצמיתות" ומתרגמינן "לחלוטין" ותנן "אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה" ופירש רש"י: אלמא אצמית דמתרגם לשון חליטה היינו צרעת. (ערכין טו:).

ידוע חידושו של החובת הלבבות (שער הכניעה פ"ז) שלעתיד לבוא מראים מצוות להרבה בני אדם שכלל לא עשו אותן והגיעו אליהם מאותם אנשים שסיפרו עליהם לשון הרע ונוטלים אותן ממדברי לשון הרע ונותנים לאלו שעליהם דיברו, וכן מראים לאנשים עבירות שלא עשו שניטלו מאותם אנשים שעליהם סיפרו לשון הרע ונותנים אותם למספרים.

את החידוש הזה למד החפץ חיים (בשמייה"ל שער הזכירה פ"ז) מדברי המדרש (שוח"ט) על הכתוב (בקהלת ה-ה) "אל תיתן את פיך לחטיא את בשרך" - היינו לשון הרע. "למה יקצוף האלוקים על קולך" - על אותו קול של לשון הרע על חברך "וחיבל את מעשי ירך" - יאבד ממך את מעט התורה שיש בידך.

עפ"י ביאר החפץ חיים את הפסוק "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב" (תהלים לד.). כלומר: אם אדם רוצה לראות פירות טובים ממעשיו, עליו להקדים תנאי קודם למעשה ולנצור לשונו מרע, שאם לא כן יעברו זכויות מעשיו הטובים לחברו שעליו דיבר לשון הרע.

בחידוש זה ניתן גם לבאר את הפסוק "יש מתעשר ואין כל" (משלי ז-ג). כלומר: יתכן אדם שכל ימיו התעשר מן המצוות, ובכל זאת "אין כל" - לא נשאר לו מאומה לעולם הבא. ומדוע? משום שלבסוף דיבר לשון הרע על זולתו, ואז איבד בבת אחת את כל זכויותיו, כי ניתנו לחברו.

בדומה לזה ביאר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל את הנוסח שאומרים בסיום מסכת: "שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא". מה פשר הבקשה הזו ש"שתהא [התורה] עמנו לעולם הבא" מדוע שלא תהיה התורה שלמדנו, עמנו, עד שצריך לבקש על זה?

אלא לפי חידוש החובת הלבבות מובן. שכן יתכן בהחלט מצב כזה שאף שילמדו תורה בעולם הזה, לא תהיה עמו לעולם הבא כי תנטל ממנו ותעבור לחברו שעליו סיפר לשון הרע, ועל זה תפלתנו שלא נכשל בלשה"ר וממילא תשאר אתנו התורה גם לעולם הבא.

ניתן לרמוז רעיון זה גם בפסוק: "ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו" (ויקרא כד-ט), כלומר: אותו אדם שמוצא פגמים ועוונות בחברו ומפרסמם "כן יעשה לו" יעברו כל העבירות שמגלה על חברו, לחשבוננו שלו.

וכן נוכל לרמוז גם בפסוק: "גם אויל מחריש חכם יחשב" (משלי יז-כח). כלומר: אימתי אויל יכול להחשב לחכם? כאשר החכם קנה מצוות בחכמתו ודבר על האויל לשון הרע, והאויל מחריש, אזי כל רכושו הרוחני של החכם נזקף לזכותו של האויל ולחכם יחשב.

כמו כן אפשר לרמוז זאת גם בפסוק "ברוב דברים לא יחדל פשע חושך שפתיו משכיל" (משלי י-ט) וביארו חז"ל שאם אדם מדבר הרבה לא יתכן שלא יבוא לידי חטא לשון הרע. עפ"י יש לרמוז שבדיבורי לשוה"ר יגיע למצב "שלא יחדל פשע", שפשעיו יהיו ללא גבול כי יעברו אליו גם עוונותיו של חברו שעליו דיבר, ואילו "חושך שפתיו - משכיל", כי ירויח את מצוותיו של חברו שדיבר עליו לשה"ר.

וזה מה שהתאונן דוד המלך: "ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שיכר". על מה התלונן? וכי היה טוב לו יותר אם חכמי ישראל היו מדברים עליו לשון הרע?! אלא כך אמר דוד: מילא אם צדיקים היו מדברים עלי, לכל הפחות הייתי מרויח את זכויות מצוותיהם, אבל כשריקים ופוחזים ושותי שיכר מדברים עלי לשה"ר, הרי אין לי מהם זכויות שיעברו אלי ואין לי מזה לא עוה"ז ולא עוה"ב.

"שמא נכשלתי בלשון הרע"...

סיפר הרה"ג רבי יצחק זלזניק זצ"ל: הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל הגיע פעם לבית חמיו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ופגש אותו שם. הוא ביקש ממני שמא אוכל בטובי להביא לו עתה את ספרי החפץ חיים. השעה היתה לאחר חצות הלילה. הבטחתי לרבי אהרן קוטלר שעד מחר אביא לו את הספר מביתי, כי שם לא מצאתיו.

אך רבי אהרן היה סוער כולו ואמר: "אין בכוחי להמתין עד למחר! אם לא תביא לי את הספר עכשיו, לא אוכל להרדם בלילה!"

משנוכחתי לדעת בדחיפות הענין - מספר רבי יצחק - "יצאתי לרחוב בשעה המאוחרת ורצתי לביתי והבאתי את הספר. הגשתי אתו לרבי אהרן שפתח את הספר עיין בו מספר דקות. לפתע נפלטה מפיו אנחת רוחה "החייטני!"

לפליאתי, הסביר רבי אהרן: "זמן קצר לפני שהגעתי לכאן, שוחחתי עם אדם פלוני, ועלה בלבי ספק שמא נכשלתי במהלך השיחה באיסור לשון הרע, על כן רציתי לברר את ההלכה לאשורה, ולדעת האם היה מותר לי לומר את מה שאמרתי או לא.

זו הסיבה שביקשתי ממך את ספר החפץ חיים. ואתה אומר לי שתביא לי את הספר מחר?! כיצד הייתי יכול לישון בלילה אם לא הייתי מברר את ההלכה!?"

הלמות עמלים

רק לתועלת...

פעם שאלו את הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על נדיב שחפץ לתת תרומה נכבדה לאחד משני ענינים. או לתת תרומה כדי לקנות אמבולנס, או לתת תרומה לחיזוק שמירת הלשון, לאיזה דבר עדיף לתת?

השיב הרב שטיינמן שאם יתנו לשמירת הלשון לא יצטרכו אמבולנס, כי בהכרח שיהיו פחות צרות בכלל ישראל, ולכן מציע שיתן לשמירת הלשון.

וסיפר אחד התלמידים: פעם דיברתי עם הרב שטיינמן אודות עסקן פלוני שעשה כמה עוולות ושאלתי מה לעשות עמו. חשב הרב שטיינמן זמן-מה, ותוך כדי זה נזכרתי בעוד איזה ענין שעשה העסקן ההוא ורציתי לספרו.

אך הרב שטיינמן עצר בעדי ואמר: "אני החלטתי כבר מה לעשות עם העסקן הזה ואני אומד בדעתי שגם מה שיש לך לספר כעת לא יוסיף לי בהערכה... ואם כן למה לי לשמוע עוד לשון הרע!?"

"אתה ראית?!..."

מעשה ברב מצפון הארץ שהגיע לארגנטינה לאסוף תרומות לשייבה מסויימת. בשבת דרש דרשה נלהבת וכל הציבור התרשם מאוד. בסעודה שלישית שוב דרש נפלא ונראה היה שהגיעה 'שעת הכושר' לערוך המגבית.

ואולם הפעם הבחין הרב בתפנית ביחס הציבור אליו, אותם אנשים שהיו מרותקים בבוקר למוצא פיו החלו להזעיף פנים ולהביט בו בזילזול. הוא שאל אותם מה קרה?

קם הגבאי ואמר: "במהלך היום נודע לנו כי כבודו לוקח בעירו את ספרי התורה להגהה, כביכול, ולאחר מכן מוכר אותם בגניבה... ובורח לחו"ל עד יעבור זעם ומעמיד פני חסיד... וכך נוהג תמיד..."

הרב שהיה המום למשמע אוזניו התאמץ שלא לאבד עשתונותיו ושאל: "מנין לו כל זאת?" השיב הגבאי כי פלוני סיפר לו... פנה לאותו פלוני ושאלהו. אך הלה הכחיש וטען שלא אמר שהרב גונב תמיד ספרי תורה אלא ש"הרב גנב פעם אחת ספר תורה... שאלו הרב: "האם ראית אותי גונב ס"ת?" השיב הלה: "לא! אבל פלוני אמר שראה". ניגשו לאותו פלוני ושאלוהו: "אתה ראית את הרב גונב ספר תורה?" "לא!" השיב האיש - "רק אמרתי שהרב גנב ספר, לא אמרתי ס"ת". שאלו הרב: "ומנין אתה יודע שגנבת ספר?" הצביע הלה על יהודי חכם נשוא פנים: "הוא אמר לי כך בפירושי!"

פנו אל אותו חכם שהשתומם: "אני אמרתי שהרב גנב ספר?! אני בסך הכל שמעתי את הדרשה היפה של הרב. התענגתי מאוד ואמרתי שמתמא דרשה יפה כזו היא לא של הרב אלא גנב אותה מאיזה ספר..." ע"כ המעשה, והדברים מדברים בעד עצמם. **אמרתי שפר**

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

3 סיפורים !

שלושה סיפורים קצרים שהגיעו לשולחן המערכת. **קצרים – שהם ארוכים!**

סיפור ראשון.

למדתי בישיבת 'גייטסהד', אנגליה, בין השנים תשל"ג-תשל"ז. להלן שני סיפורים קצרים, אך מקסימים, על בין אדם לחברו - אותם שמעתי ממורי ורבי המשגיח הגה"צ **רבי משה שוואב** זצוק"ל.

לפני רבות בשנים התפתחה "מכת גניבות" בישיבה ומחלה ידועה...)

מינו הרבנים שני בחורים שתפקידם לתפוס את הגנב. נכנסו השניים לעובי הקורה, בדקו, בלשו, עד שהחליטו על התרגיל הבא.

היה מקום מסוים בו לפי ההסתברות היה על הגנב לעבור. תלו שם "מראה", ושני הבלשים תפסו עמדות בשני מחבואים שונים. מדוע שונים? כי אם מהמיקום של הראשון לא יהיה ניתן לראות את הגנב, אז הוא ייתפס מהמיקום של השני - וכן להיפך.

* * *

בום! הגנב נתפס!

אחד הבלשים גילה אותו והניח עליו את ידו.

וכאן מגיע ה"שפיץ" של הסיפור.

הבלשים הרי נרתמו למבצע יחדיו - ועבדו בשיתוף פעולה מלא. אך למרות זאת: ברגע שהבלש גילה את הגנב, אזי - לרוב צדקותו - לא גילה לבלש השני מיהו הגנב!!! (ואל תעזו לקרוא לו 'צול' - הוא היה 'בלש' מתוחכם!...)

* * *

סיפור שני.

המשגיח, רבי משה שוואב, גדל בגרמניה ומשם פנה ללמוד בישיבת 'קמניץ' בליטא. רבי משה חונך מילדותו לנימוסים ודרך-ארץ, כיאה לחינוך הייקי שהיה מקובל באשכנז. אך לקמניץ זרמו בחורים ממדינות שונות, שחלקם לעומתו נחשבו ל"עזי-פנים"...

הדבר כל כך חרה לדרך חינוכו, עד שהוא החליט לעזוב את הישיבה ולחזור הביתה.

ארז את החבילות, והזמין כרטיס נסיעה כבר ליום המחרת.

באותו לילה - האחרון לשהותו בקמניץ - נשפכה לבחור בטעות כוס תה על השולחן.

מיד התגייסו החברים לסייע בניקיון השולחן, ואחד הבחורים מיהר למטבח כדי להכין כוס תה נוספת עבור החבר שהתה

שלו נשפך. פתאום קלט הבחור החשוב משה שוואב: החברים פה הם אולי לא "מנומסים" כמו בגרמניה - אבל הם בהחלט מלאים בדרך-ארץ ובלב טוב שופע על גדותיו.

פה אשב כי אויתיה!

נשאר בקמניץ...

נשלח ע"י הרב שמואל מורלי - רכסים

* * *

סיפור שלישי.

אני לומד בכלל חושן-משפט, כרגע אנו עוסקים בהלכות נזיקין. מידי פעם מתנקזים אלינו סיפורים מהשטח, ואנו דנים במקרים - מתי חייבים ומתי פטורים.

עד כמה שונים המקרים הנ"ל, מהמקרה המרגש הבא:

נסיעה של בוקר, בתוך השכונה.

מבחין בילד מנסה לחצות במעבר-חצייה. עוצר. שומע חבטה מאחור...

יוצאים מהרכב, אני והנהג הפוגע. מנהלים בינינו דיון [רגוע!]: האם האשמה ביי? האם עצרתי "בפתאומיות"? כשמבין הנהג הפוגע את הסיטואציה הוא מיד לוקח על עצמו אחריות. מוסר לו את הפרטים שלו ומודיע שהוא מתכוון לשלם על הנזק.

תחילה נראית לי הפגיעה קטנה. אני פונה למוסך [אמיון] ושם ממליצים להחליף את הפגוש כולו.

ואז אני מתחיל להתלבט: אם הנזק היה על חשבוני לא הייתי מחליף את כל הפגוש. אני די מצומצם בכלכלת המשפחה, ומעדיף לחסוד היכן שניתן. אז לכאורה מן הראוי לחוס גם על כלכלת משפחתו של הפוגע, לא?

אומר לעצמי: למה אני צריך לפשוט לעצמי את הספק? שהוא יפשוט! מתקשר אליו, מספר לו הכל והוא מודיע: 'אם המוסך ממליץ להחליף את כל הפגוש - תחליף!'

אז אני פונה למוסך ומבקש להחליף את הפגוש כולו. זה עולה לי 1,500 ₪. אני מעדכן את הנהג הפוגע והוא שולח לי מעטפה עם כסף.

פותח. סופר. אווופס! טעות!!!

זה לא הסכום עליו דיברנו.

מתקשר אליו והוא מסביר: 'נכון שאמרת לי 1,500 ₪, אבל זה רק על הנזק - הוספתי עוד 200 ₪ על העגמת-נפש'.

ירבו כמותו בישראל!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח התפילה

פרשת תזריע

בס"ד | גליון מס' 476

מה גרם לאיחור עצוב ולתקלה בניווט?

הצרוע אשר בו הנגע (י"ג, מ"ה)

תהלים. הם הרי עוברים כאן 'על הדרך', באופן אגבי לחלוטין, ובכל זאת - - -
התקווה היא שהם יראו את היהודי הקורא או את העץ שלא מניב, ויוציאו מפייהם משפט תפילה, ככה, על הדרך. יעצמו עיניים לרגע, יהרהרו בצער של המצורע או של בעל הפרדס, ויבקשו במילים שלהם: 'אבא טוב ויקר, רפא נא למצורע הזועק, הנב נא פירות מהעץ שאינו פורה'. זהו, זה הכל, ומסתבר שזה הרבה מאוד:

כי עבור התפילה הזו - זועק המצורע, ובשבילה - צובע בעל הפרדס את העץ. כן, כדי לגרום לתפילות שנראות 'סתמיות' להקיש בשערי שמים, כדי לגרום לאנשים מהיישוב, טיילני פרדסים ומשוטטי חוצות, לומר משפט אחד של תפילה, לבקש פעם אחת מאבא שבשמים. זה הכל, אבל זה מה שחשוב, זה מה שפועל!

אחים יקרים, אם אנו רוצים שהשקעותינו - בכל תחומי החיים - יניבו פירות, הבה נצרף לכל מאמץ, לכל טירחה, לכל פעולה, תפילה נרגשת מעומק הלב. זה לא חייב להיות בבית הכנסת, במעמד נורא הוד, בטקסט כזה או אחר. זה כן חייב להיות תפילה מעומק הלב, בקשה מאבא שבשמים שפעולותינו יניבו את התוצאה, שנצליח במעשי ידינו!

הנה כי כן, בימים אלה ישראל קדושים נערך לחג הפסח, מצחצחים את הבתים, אופים מצות, יוצאים לקניות. כמה כדאי ללוות את הפעולות הללו בפרק תהלים מעומק הנשמה, מה שיוצא מהלב באותו רגע, מה שנשלף על המקום, אפילו במשפט פשוט 'אבא שבשמים, עזור נא לי לצחצח את הסיר, לגרש כל אבק חמץ, להוציא מתחת ידי מצות מהודרות, למצוא את השמלה שאני זקוקה לה!' - זהו, זה הכל, וזה המון ממש:

כי כדי שמאמצינו יעלו יפה, נדרשת מאיתנו תפילה. מי שפעולותיו לא מניבות תוצאות, חייב לתבל אותן במינון מוגבר של תבלין התפילה, כי זה מה שמייצר תוצאות. הבה נאמץ את התפילה ככלי נלווה לכל פעולה שאנו עושים בחיים, נוסיף משפטי תפילה גם עבור סביבתנו, ונזכה שבורא עולם יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון!

תקלה מתוכננת, תפילה נרגשת...

היה זה בתחילת החורף תשפ"ב. בליל ששי מעונן אחד, הלך לעולמו יהודי מבוגר ושבע ימים, והלווייתו נקבעה ליום ששי בשעות הצהריים, מביתו שבבני ברק לבית העלמין בעיר ראשון לציון. המנוח הותיר אחריו משפחה ענייה ומרובת צאצאים בלי עין הרע, וכולם נערכו להתייצב בהלוויה ולחלוק לעטרת המשפחה כבוד אחרון.

לאחר יציאת ההלוויה מבני ברק, הסתבר כי אחד מחתניו של המנוח ומשפחתו טרם הגיעו. בירור קצר העלה כי הם טעו ותעו בדרכם, ולפיכך סוכם כי יגיעו ישירות לבית העלמין בראשון לציון. אלא שגם עם הגעת ההלוויה לבית העלמין בראשון לציון התברר כי החתן החסר - יחד עם בני משפחתו - כולל גם בתו של המנוח טרם הגיעו, ובני המשפחה חשו אי נעימות לסיים את ההלוויה בלעדיהם, ונאלצו להמתין זמן מה עד להגעתם.

במהלך החיים משקיעים אנשים אינסוף מאמצים בכדי להגשים שאיפה נכספת, או להצליח בפעולה מסוימת. על דרך משל, אדם שחפץ להתעלות בתורה או לגרום לבנו להתקדם במעלותיה - משקיע שעות לימוד ארוכות, לעתים משלם לחברות, מצטייד בחומרי עזר, פועל במגוון דרכים כדי להגיע ל'תורת ה' - חפצו'. הוא עשוי לנדוד למשעור אחד למשנהו, להחליף חומרי לימוד, להיוועץ במחנכים ידועי שם, לא לנו ולא לשקט בכדי להגיע אל היעד.

גם אדם שחפץ בהצלחה כלכלית - מקדיש שנים ללימוד מקצוע, או מגייס הון תועפות להשקעה שתשואתה משתלמת במיוחד. יהודי שרוצה להרחיב את ביתו, מתאמץ בהתממת שכניו, בבירור אודות קבלנים, בגיוס משאבים כלכליים - הכל מתוך רצון להגיע לבית נאה ומהודר. אפילו אשה שבסך הכל מבקשת לאפות עוגה - טורחת לרכוש מצרכים, ללמוד את אופן ההכנה ולבצעו בקפידות, מתוך תקווה שהעוגה תצא מתחת ידיה מושלמת וטרייה...

כל אלה ועוד - לפעמים חלומם מתגשם ומעשי ידיהם עולים יפה, ולפעמים - הרבה פחות. למרבה הצער, עולמנו מלא באנשים שהשקיעו מאמץ וטירחה, כסף וזמן, ייעוץ ותכנון, מחשבות ותובנות - ואף על פי כן לא הגיעו אל היעד בו חשקו, לא הצליחו להגשים את שאיפתם הנכספת. והשאלה המתבקשת היא:

למה? מה היה חסר בהשקעה האינסופית שלהם, שבעקבות זאת השקעתם וטרחתם ירדו לטמיון? איך יתכן שלאחר כל כך הרבה מאמץ ומשאבים, עדיין התוצאה אינה משביעת רצון? מה הדרך לפעול שההשקעות שלנו כן ישתלמו, שהן כן יניבו את התוצאות הרצויות, שנצליח להגשים את השאיפות שאנחנו כה הרבה מתאמצים למען?!

בפרשת השבוע שלנו, נחשף הסוד הגדול הזה. עם הגעת המצורע לבידוד מוחלט, מצוה התורה כי לצד כל פעולות ההרחקה שלו, הוא נדרש ל'וטמא טמא יקרא', לזעוק לעוברים ושבים כי הוא טמא. ההוראה הזו מחייבת מחשבת: וכי לא די למצורע שהוא מורחק מקרבת אנשים, אלא שהוא עוד נדרש להכריז על כך? וכי אין די בכל האיסורים המוטלים עליו, עד שהוא נדרש להשפיל את עצמו קבל עם ועולם?!

אלא, מבארים חז"ל במסכת שבת, קריאתו זו של המצורע נועדה כדי לגרום לעוברים ושבים השומעים את זעקתו, להתפלל עליו. יעבור אנשים בדרכם, ישמעו קול קורא 'אני טמא, אני מצורע!' - והדבר יעורר את רחמיהם להתפלל עליו. זו מטרת קריאת המצורע, לקרוע לאנשים את הלב, ולגרום להם לקרוע שערי שמים!

ובדומה לכך, חז"ל נותנים עצה טובה לאדם שבפרדסו עומד עץ שאינו מניב פירות כהלכה: לצבוע את העץ באדום, לאות היכר כי הוא בעייתי. צביעת העץ אינה מועילה להבראתו, אבל היא תועיל לכך שהעוברים לצד הפרדס יבחינו בעץ המסומן כבעייתי, וזה יגרום להם להתפלל לבורא עולם למען בעל הפרדס, שעציו יניבו פירות טובים!

בדברי חז"ל אלה, גילה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל תובנה מטלטלת: הרי העוברים ושבים בחוצות, לא ניצבים בבית הכנסת, בעיצומה של תפילה. הם גם לא מתבקשים להצטרף לעצרת תפילה מרשימה בראשות גדולי ישראל, או לומר במשך 40 יום ספרי

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרוץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

לאחר המתנה ממושכת, הגיעו החתן ורעייתו עם ילדיהם, נבוכים ומתנצלים. אנשי 'החברא קדישא' מיהרו לסיים את מלאכת הקודש של קבורת הנפטר, שכן שעת כניסת השבת הלכה והתקרבה. כל אותה עת טרם התברר מה היתה סיבת העיכוב, אולם במשך השבת, בהתכנס בני המשפחה, נחשף דבר המעשה:

החתן ובניו טעו בהכוננת מכשיר הניווט אל היעד. בעוד הם ביקשו להגיע לבית העלמין בראשון לציון, רשמו בטעות כי יעדם הוא בית העלמין בחולון. רק כשהגיעו לבית העלמין בחולון גילו את דבר הטעות, שגם עלתה להם בדקות יקרות מתוך מסע ההלוויה של ראש המשפחה, ופנו לחשב מסלול מחדש...

אלא שעתה, שוד ושבר. לפתע פתאום, באופן בלתי מוסבר וחסר תקדים, תוכנת הניווט שבקה חיים. הם אינם מקומיים, ולפיכך מצאו את עצמם בירכתי בית העלמין בחולון, כשהם משוטטים אנה ואנה, מחפשים את הדרך לצאת אל בית העלמין בראשון לציון. אלא שהלחץ עשה את שלו, הם היו נבוכים ומבולבלים, ולא מצאו את הדרך...

הם מנסים שוב ושוב להפעיל את תוכנת הניווט, אך זו היתה עקשנית בתקלתה. הם משוטטים ברחובות, מנסים להיעזר בשלטי הכוונה, אולם לא מצליחים למצוא פתרון. המקום - בירכתי חולון - אינו הומה אדם, ולפיכך, בליט ברירה, עצרו את רכבם לצד בניין משרדים שבחצרו עמד אדם, ושאלו אותו אם יוכל להדריכם כיצד יוצאים מכאן לעבר ראשון לציון...

הלה הביט בהם בחוסר עניין, אולם לאחר שהחלו לדבר על לבו כי הם בדרכם להלוויה של הסב האהוב, תוכנת הניווט שבקה חיים, הם כבר באיחור ניכר, ואם לא ימהרו להגיע בזריזות לראשון לציון - כבר לא יספיקו ללוות את ראש משפחתם בדרכו האחרונה... - אותה הבנה ניכרו באיש, ואז אמר: 'תראו, אחת העובדות במשרדי מתגוררת בראשון לציון, ולבטח מכירה את הדרך. אשחרר אותה מוקדם, והיא תלווה אליכם ותורה לכם כיצד להגיע!'

אומר ועושה. תוך פחות מדקה ניצבה לה העובדת בחצר הבניין, מאחלת 'שבת שלום', ועולה על הרכב בנשימה טרופה. היא הטיבה להדריך אותם בדרך, ותוך כדי הנסיעה - סיפרה להם דברים כהווייתם:

'הבוס שלי, שיהיה בריא, אינו מהמעסיקים הקלים, והדבר שהכי קשה לי אתו, הוא העניין של ימי ששי. עכשיו, בימי החורף, יום ששי הוא יום כה קצר, ואני ממחרת לביתי להתכונן לקראת שבת. אולם מעסיקי מעולם לא נעתר לשחרר אותי מוקדם מהעבודה, הוא מתעקש שאשאר עד שעת צהריים מאוחרת יחסית...'

האשה נשמה עמוקות והמשיכה: 'כבר הייתי כמעט מיואשת, ובכל זאת לא הרמתי ידיים. הבורק אפילו לא פניתי אליו בבקשה ליציאה מוקדמת, ידעתי שאין סיכוי. החלטתי לפנות למי שמחליט באמת: לבורא עולם, לאבא שבשמים. עם הגעתי למשרד, פשוט ביקשתי ממנו שיחולל את הנס בדרכו שלו, וימצא את הדרך לחלץ אותי מכאן מוקדם מהצפוי, ולהשיבני הביתה על כנפי נשרים בשעת צהריים שפוייה...'

ומסתבר, הוסיפה בחיך, 'שאבא שבשמים שומע כל תפילה, גם כזו של אשה שמתציבת במשרד ביום ששי ופיסגת שאיפותיה היא להשתחרר מוקדם מהעבודה. בדרך לא דרך בורא עולם הביא אתכם עד הנה, השבית את תוכנת הניווט, וגם שם בפיכם סיפור מרגש שמעסיקי הקשוח לא יכול היה לעמוד בו. וכך - אתם זכיתם למישיה שתורה לכם את הדרך, ואני זכיתי שתפילתי נשמעה ואגיע הביתה במהירות שיא, כטרמפ כמעט שיר, מוקדם מהצפוי במידה ניכרת!'

ככל הסיפור הזה סיפרה האשה לבני המשפחה, שהתרגשו לשמוע עד כמה כל מה שעובר עליהם היום - כולל התקלה ברישום בית העלמין, השבתת תוכנת הניווט ואי מציאת הדרך - הכל הולך ותוכנית שמימית של בורא עולם, השגחה עליונה. וכשסיפרו את הסיפור הבינו עוד תובנה מטלטלת, כפי שאומר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

אחים יקרים, הביטו וראו מה כוחה של תפילה 'פשוטה' כזו, של אשה שכל בקשתה לצאת מוקדם מעבודה ביום ששי, שיש לה 'בעיונות' קטנה ושגרתית כזו, מהסוג שכולנו מתמודדים עמו יום יום. אבל היא בחרה להתמודד עמה בדרך מקורית, ופנתה למלך חנון ורחום, מלך שומע תפילות כל פה. וכמה לא מפתיע שהפניה הזו הועילה, תפילה הגיעה לכסא הכבוד, ומשפחה שלימה עברה שינוי בתוכניותיה - רק כי בורא עולם נענה לתפילתה של אשה אחת!

הדבר מעורר מחשבה, עד כמה כולנו יכולים לפתור לעצמנו את בעיותינו, לפטור את עצמנו מכל קשיינו. כמה כדאי להצטייד בכל עת בנשק התפילה, ללוות כל פעולה בתחינה ורגשות, לתבל כל מעשה בפניה מעומק הלב לאבא שבשמים שישלח ברכה והצלחה במעשי ידינו. אין כל חובה לעשות זאת דווקא בעצרות מרובות משתתפים או בסדר סגולי מסויים. יש כן כדאיות עצומה לבקש ולהתחנן לאבא שבשמים על כל נושא, בכל שעה, בכל מקום!

הבה נאמץ את כח התפילה, נעמיד אותו לצידנו בכל עת ובכל שעה. ואז - יהיו לרצון אמרי פינו והגיון ליבנו, ובורא עולם ישלח דברו למלא את כל משאלות ליבנו לטובה!

הציפורים הנעלמות בשיטה ייחודית...

המרפסת של משפחת כהן מביתר עילית, בקומה העליונה בבניין מגורים מצוי, היתה נראית כתערוכת התמודדות מול פגעי הציפורים. בעוד המשפחה חשבה שתהיה לה מרפסת גג רחבת ידיים ונעימה, הרי שציפורי 'מיינה' - הידועות בהיותן מטריד בלתי נסבל - בחרו להקים במרפסת 'התנחלות בלתי חוקית'. הן פשוט קיננו בשולי המרפסת, הביאו איתן עוד ועוד ציפורים מסוג נורא זה, והפכו את השהות במרפסת לבלתי אפשרית!

מלבד הציפורים הקולניות שהרעישו בבית המשפחה במשך כל שעות היום - הביאו איתן הציפורים מכת לכלוך אינמה. מתקני החצר שנועדו למרפסת הפכו למטונפים, הערסל היפה שהותקן בדי עמל נהיה בלתי ראוי לשימוש. לנוכח זאת, הצטיידו בני המשפחה ברעלי ציפורים, במרססי ריח דוחה, ובכל כלי אפשרי אחר. הם תלו דיסקים נוצצים בחלל, העמידו חוטי תיל, עשו כל סגולה שעליה שמעו, ועדיין - - -

הציפורים כאן, ולא נראה שהן עומדות לפנות את הזירה. בכל פעם שהושקעו שעות ארוכות בניקיון המרפסת - תוך יום אחד הפכה המרפסת למקום בלתי נסבל. יועצים וצפרים, וטרינרים ולוכדים - הובאו אל המרפסת להשיא עצות, אולם כולם נאלצו לפרוך את ידיהם בייאוש לנוכח התופעה המוזרה. הציפורים כתומות המקור ושחורות הנוצות עשו במרפסת כבשלהן, וכל מה שנעשה כנגדן - לא הועיל.

ויהי באחד הימים... - - -

אם המשפחה יוצאת למרפסת, ומגלה כי הציפורים התעופפו ואינן, פשוט נעלמו. המרפסת נקיה ונוצצת, אין קול ואין ציוץ, אין לכלוך ואין קרקור. הציפורים אינן - פשוט נשארו כנפיהן והלכו להן, מבלי להותיר עקבות!

המומה ונגרשת, היא פונה לבעלה ושואלת מה עשו לאחריה. הרי את כל השיטות הם כבר ניסו, את כל העצות הם ביצעו באופן מוקפד. כבר לפני כמה שבועות התברר לצערים שדבר לא יעזור, והנה - בפתע פתאום - הציפורים נעלמו. מה קרה? איזו פעולה ייחודית נעשתה כאן?!

בעלה מחייך כצופן סוד, והדבר רק הגביר את סקרנות רעייתו. 'ספר נא מה הדבר המיוחד שעשית' - הפצירה, 'האם ביצעת כאן טיפול ייחודי ונדיר? האם שילמת הון תועפות לאיזה גאון שלא הכרנו? איך זה קרה?! - שאלה בפליאה...

ובעלה, הרב כהן, השיב מיד בתשובה סתומה: 'כן ולא', והסביר: 'כן - עשיתי משהו ייחודי מאוד. ולא - לא עשיתי שום דבר שעלה הרבה כסף, לא הזמנתי אף מומחה חדש. עשיתי משהו אחר...'

ואז הוסיף ואמר: 'לילה אחד יצאתי למרפסת, ושוב נחרדתי ממראה עיניי. בפעם המי יודע כמה ניקיתי אותה בעמל וביזע, וכשעליתי על יצועי הרהרתי שהמצב הזה בלתי אפשרי, ואולי אין מנוס אלא למכור את הדירה, כי אנחנו כבר לא יכולים לעמוד בתופעה הנוראה הזו. הרי כבר עשינו הכל...'

ואז קלטתי, שלא באמת עשינו הכל. כלומר, כן הבאנו את כל סוגי המומחים, כן השקענו הון תועפות, כן פיזרנו חוטים ורעלים, דיסקים ותפיונות. אבל את הדבר החשוב מכל לא עשינו: לא התפללנו לבורא עולם, לא ביקשנו ממי שמנהל אותנו ואת הציפורים גם יחד!

באותו רגע, על משכבי בלילה, עצמתי את עיניי בחוזקה, ופשוט פצחתי בשיחת תפילה עם בורא עולם. סיפרתי לו כמה קשה לנו עם הציפורים הנוראיות הללו, עם הרעש והלכלוך שהן מביאות. התפללתי אליו שייסר מעלינו את הנגע הזה, התחננתי לפניו שיקבע לציפורים הללו יעד חדש לקנן בו, ושיעזבו אותנו לנפשנו...

איני יודע כמה זמן נמשכה התפילה הזו, שכן כשגיליתי שהסתיימה - היתה זו שעת בוקר. כנראה התפללתי תחילה במילים ולבסוף בהרהור בלבד, עד שנרדמתי מתוך תפילה ותקווה שבורא עולם יפתור עבורנו את הבעיה. והנה, כשקמתי לבוקר חדש, שפשפתי את עיניי כלא מאמין: הציפורים פשוט עזבו, לא הותירו זכר...'

הרב כהן נשם קמעא, חיכוך התרחב, והוסיף: 'עקבתי כמה ימים, וגיליתי שהתפילה הועילה באופן מיידי, הציפורים פשוט עזבו, לחלוטין. הבעיה שליוותה אותנו במשך שנים - התפוגגה ונעלמה, בלי לעשות כל פעולה טכנית, שעשרות מסוגה עשינו ולא הועילו. רק התפילה הביאה בכנפיה את הישועה בהסתלקות בעלי הכנפיים!'

סיפור מופלא זה, שהופיע בגיליונות 'דרשו', מעורר מחשבה: הנה כי כן, בעיות שאנשים התמודדו איתן במשך שנים, סבלו מהן, ניסו להילחם בהן, התייעצו לגביהן ועשו עשרות פעולות יקרות ומורכבות כדי לפותרן - ודבר לא הועיל. רק תפילה נרגשת, תוך כדי הידמוות לילית, אבל מכל הלב ולמי שמחליט באמת - היא שהביאה את הישועה, היא שפתרה את הבעיה מיסודה!

אחים יקרים, הכלי העוצמתי הזה זמין גם עבורנו, בכל יום, בכל שעה, בכל מקום. בורא כל עולמים ממתין להאזין ולשמוע קול תפילתנו, וישועתו קרובה לבוא. הבה נתפלל אליו בכל לב על כל מה שמציק לנו, נתפלל במילים שלנו, בשפה שלנו, בכלים שלנו וכפי יכולתנו - ונזכה להודות לו בפה מלא: 'ברוך אתה ה', שומע תפילה!'

משיעורו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

לב

שנה לצאת העלון

גליון מס' 1162

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת תזריע ה' אדר ב' תשפ"ד - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

// אם רואה אדם יסורים באים עליו - יפשפש במעשיו, שנאמר: "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'". (ברכות ה' ע"א).

המקור בפרשה: "אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' והוא אל אהרן הכהן או אל אחד מבני הכהנים" (ויקרא יג, ב). משורשי המצוה: "לקבוע בנפשוננו כי השגחת השם ברוך הוא - פרטית על כל אחד ואחד מבני אדם, וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם, כמו שכתוב: "כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה". ולכן הוזהרנו לתת לב אל החולי הרע הזה ולחשוב - כי החטא גרם אותו, וכבר אמרו זכרונם לברכה: "כי בחטא לשון הרע יבוא ברוב ולא נקחנו דרך מקרה". ויש לנו לבוא אל הכהן, שהוא העומד לכפרת החוטאים, ועם חברת המכפר - אולי יהרהר

ומכרכר לפני ה'" וגו' (רמב"ם סוף הלכות לולב).

לכאורה משמע אף על פי שעובד אלקים רק שאין העבודה בשמחה וטוב לבב אז יומשך העונש "ועבדת את אויביך" וזה אינו מובן כי מפני מה יהיה העונש המר הזה מחמת חסרון השמחה לבד? אך הענין כמו שכתוב: "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" ומחמת זה נמשך העונש ואף על פי כן אילו היה עובד את ה' בשמחה של מצוה, היה גדול כח שמחה זו שמעורר השמחה למעלה כביכול והיא מבטלת הדינים "כי באור פני מלך חיים" כו' (עיין בזוהר פר' תצוה דף קפ"ד ע"ב) משאין כן "תחת אשר לא עבדת בשמחה" וכו' נמשך העונש על העבירות "אשר אין צדיק בארץ" (ליקוטי תורה פר' תזריע מבעל התניא).

המקור בפרשה: וביום השמיני ימול בשר ערלתו. (ויקרא יב, ג)

בתשובה. ויסגר קצת ימים כדי שישבי אל לבו עניניו במתון, ויפשפש במעשיו, ולפעמים יוסגר שני הסגרים - שמא הרהר תשובה ולא תשובה שלמה לגמרי, כאילו תאמר על דרך משל - שחשב להחזיר מחצית גזלתו, ואז יחדש בו השם ברוך הוא קצת סימנים שיוסגר שנית - אולי ישלים תשובתו ויטהר לגמרי. וכל ענין הסגרים האלו יורו השגחתו ברוך הוא על כל דרכי האדם אחת לאחת.

הוראה למעשה

השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת הא-ל - שציוה בהן עבודה גדולה היא וכל המונע עצמו משמחה זו, ראוי להפרע ממנו שנאמר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב... ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר: "והמלך דוד מפזז

נקי הדעת שבוהושילים

קריאת שמע

שמע" על המיטה במשך כשעה או יותר. עד מתי קורין את שמע...

ביום מן הימים הגיעו הרה"צ רבי משה וובר והרה"ח רבי יהודה דייטש זצ"ל לחיפה. בדעתם היה לשהות בעיר כל אותו יום כדי לקבץ כספי צדקה לעניים. אחרי התרוצצות מפרכת במשך שעות היום הארוכות, הגיע הערב, והשניים פנו לאכסניה מסוימת ללינת לילה. קרא רבי יהודה קריאת שמע על המיטה ושקע בשינה בריאה להפיג עייפותו.

טרם עצם עיניו הבחין ברבי משה יושב וקורא קריאת שמע בכוונה מרובה. לאחר שעתיים התעורר לפתע ר' יהודה משנתו והנה הבחין כי רבי משה יושב עדיין באותה תנוחה, כמו לפני שעתיים, ועדיין קורא קריאת שמע בנעימות ובמתקנות...

עד אז לא ידע כי רבי משה המצטנע הנו בעל מדרגה כזו, ומאז החל להביט עליו באופן אחר. - סיפור זה סיפר רבי יהודה בעצמו, לעת מצוא.

לומד חומש בפתח המטבח של ביתו דקות ספורות לפני קריאת שמע שעל המיטה

נפשי", ו"אך לאלקים דומי נפשי כי ממנו תקותי", ואז לאחר השתכחות הנפש, היה קורא "קריאת

הריאת שמע של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א עוררה את התפעלותו של כל מי ששהה במחיצתו. ולא רק אנשים פשוטים, אלא גם גדולי ישראל מהדור האחרון, וכל שכן מהדור הנוכחי, התפעלו לשמע "קריאת השמע" שלו.

הוא היה קורא את מילות "קריאת שמע" מילה במילה ובמתניות רבה. תמיד אירע שהציבור והחזן סיימו כבר את הקריאה, והוא היה עדיין באמצע קריאת הפסוק הראשון של "קריאת שמע". פעמים רבות מצטט היה את דברי ה"צל"ח, שמי שקורא "קריאת שמע" במתניות, מצננים לו את אש הגיהנם.

בבוקר הקפיד לקרוא "קריאת שמע" לפני נץ החמה.

ואולם, החידוש האמיתי בכל הנוגע ל"קריאת השמע" של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א, היה לפני עלותו ליצועו בשעת לילה מאוחרת.

מכבה היה את האור בביתו והתחיל לשיר במשך שעה ארוכה שירי דבקות, כמו למשל "צמאה לך

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת כוחות הביטחון ועם ישראל מכל פגע

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג)

כתב האור החיים הק' על הפסוק: "דבר ידוע כי בריאת אדם הראשון היתה בריאה תמה בבחינת הקדשה משוללת מכל רע, ולזה לא הייתה בתכונתו בחינת העורלה, ובסיבת החטא משך בערלתו ונולדה בו בחינת העורלה וכו'. והוא הטעם ללידת הערל, שבחינת הרע אשר דבקה בנפש אדם הראשון טומאתה מלאה ארץ."

אפשר לפרש זאת, בהקדים מה שכתב הכלי יקר בתחילת פרשת שמיני: "ויהי ביום השמיני גו', לפי שהיה יום זה שמיני, דבר זה גרם לו קדושה ביתר שאת, כי כל מספר שבע חול ומספר שמיני קודם. ועל כן נראה להם ה' ביום זה דוקא מצד היותו שמיני, כי מספר זה מיוחד אליו יתברך. וזה טעם שהמילה שבשמיני דוחה השבת שבשביעי, כי הרוחני דוחה הגשמי כו'. אמרו רבותינו זכרונם לברכה כינור של ימות המשיח יהיה שמונה נימין כו', ביום שמיני זה כו' יש בו מעין של העולם הבא, כי שם יראו את כבוד ה' עין בעין, וכן ביום זה נאמר (פסוק ד) 'כי היום ה' נראה אליכם'."

והנה לכאורה דבריו תמוהים מה שאמר "כל מספר שבע חול", "מילה שבשמיני דוחה השבת כי הרוחני דוחה הגשמי", והלא מקרא מפורש על השבת "כי קדש היא לכם", ואיך עושה את השבת חול.

ולבאר זה, נקדים דברי המדרש רבה (קהלת א, ג) וזה לשונם: "רבי יהודה ברבי סימון אמר, שבעה הבלים שאמר קהלת כנגד שבעת ימי בראשית, בראשון בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתוב (ישעיה נא, ו) 'כי שמים כעשן נמלחו' וכו'. בשבת מאי אית לך למימר, מחלליה מות יומת". ולכאורה מה התרוץ בזה שמחלל שבת במזיד חייב מיתה, על הקושיא איך שייך לומר הבל על יום השבת.

העניין הוא, כי קוהלת אמר על כל שבעת ימי בראשית עד ביאת המשיח [שאי היה תיקון העולם], דהיינו כל זמן ששייך עוד חטאים ועונות, הבל הבלים. וזהו כוונת המדרש, מכיון ששייך עדיין חטא ועון ואפילו בשבת, כמו שנאמר (שמות לא, ד) "מחלליה מות יומת", שייך לומר הבל הבלים. וזהו גם כוונת הכלי יקר מה שאמר כל מספר שבע חול וכו'.

ויובן יותר על פי המבואר בספר התניא (פרק כט) אודות הבינוני, שמתאר אותו שלא עבר עבירה מימיו (עיין שם בפרק יב), ואף על פי כן כותב שם בזה הלשון: "בינוני, מאחר שמהותה ועצמותה של נפש החיונית הבהמית שמסטרטא אחרא המלבשת בדמו ובשרו לא נהפך לטוב כו', אם כן הוא רחוק מה' בתכלית הריחוק, שהרי כוח המתאוה שבנפשו הבהמית יכול גם כן להתאוות לדברים האסורים שהם נגד רצונו יתברך כו', שאינם מאוסים אצלו באמת כבצדיקים כמו שנתבאר לעיל (פרק יב)". וצדיקים, שאצלם הרע הוא מאוס באמת, עליהם אמר רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עליה והם מועטים, כמו שכתוב שם בפרק י, עיין שם.

וזהו החילוק בין מספר שבע ומספר שמונה, שמספר שמונה הוא בדוגמת מדרגת הצדיקים. וכמו שכתב הכלי יקר שהיום השמיני יש בו מעין העולם הבא, ועיין ברמב"ן על הפסוק (דברים ל, ו) "ומל ה' אלהיך וגו', שהביא מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת קנא): "שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ אלו ימות המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה", וביאר זה לשונו: "מזמן הבריאה היתה רשות ביד האדם לעשות כרצונו צדיק או רשע, וכל זמן התורה כן, כדי שיהיה להם זכות בבחירתם בטוב, ועונש ברצונם ברע, אבל לימות המשיח תהיה הבחירה בטוב להם טבע, לא יתאוה להם הלב למה שאינו ראוי ולא יחפץ בו כלל וכו', וישבו האדם בזמן ההוא לאשר היה קודם חטאו של אדם הראשון שהיה עושה בטבעו מה שהיה ראוי לעשות ולא היה ברצונו דבר והפכו, וזה מה שאמר הכתוב בירמיה (לא, ל-לב): "הנה ימים באים נאם ה' וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה לא כברית אשר כרתי את אבותם וגו' כי זאת הברית אשר אכרת את בית ישראל אחרי הימים ההם נאם ה' נתתי תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה", וזהו ביטול יצר הרע ועשות הלב בטבעו מעשהו הראוי וכו', שיתבטל יצרם הרע בזמן ההוא לגמרי, וכן נאמר ביחזקאל (לו, כו-כו): "ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו", והלב החדש ירמז לטבעו, והרוח לחפץ ולרצון, וזהו שאמרו רבותינו והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ, אלו ימי המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה, כי בימי המשיח לא יהיה באדם חפץ אבל יעשה בטבעו במעשה הראוי".

ועל ימות המשיח נאמר (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו וגו'", ומעין זה היה ביום השמיני יום שהוקם המשכן, שנאמר (פסוק י) "כי היום ה' נראה אליכם", וכמו אדם הראשון קודם החטא כנ"ל. ואפשר שזהו מה שרמזו רבותינו זכרונם לברכה (במסכת מגילה י, ב): "תניא, אותו היום הייתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ, כתיב הכא ויהי ביום השמיני, וכתוב התם ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", שהקדוש ברוך הוא היה אז יחיד בעולמו (ועולם על מלואו נברא), כמו כן ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. וזהו ענין מצוות המילה ביום השמיני. שהרי כמבואר באור החיים הק' הנ"ל, ענין המילה היא כמדרגת אדם הראשון בתחילת בריאתו, "שהיתה בריאה תמה בבחינת הקדושה משוללת מכל רע", היינו בלא כל תאוה ונטיה לרע. וזהו הטעם שהמילה שבשמיני דוחה השבת, כי מעלה זו של מילה גדולה ממעלת השבת, וכנ"ל.

והנה בכלי יקר הנ"ל מבואר עוד, שבח' היום השמיני הוא מיוחד לראות בו את כבוד ה', כמו שנאמר "כי היום ה' נראה אליכם", וכך בביאת המשיח "כי עין בעין יראו".

וגם ענין זה קיים במצוות מילה, כמבואר באור החיים הק' כאן בהמשך הדברים: מילת בניהם של צדיקים בני א-ל-ח, מילה זו הוא להם גלוי שמו חתום בבשר קדש וכו'. כנגד מילת הצדיקים אהובי

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידין:

שאלה א. מדוע רש"י פותח את פירושו על פר' תזריע עם שמו של ר' שמלאי?

תשובה: על דרך האפשר ניתן לומר ש"שמלאי" זה ראשי תיבות של המשפט: שקר מדבר - לא אוהב ה'. את התחביר הזה ניתן להבין בשני אופנים: א. מי שאומר שקר מראה שהוא לא אוהב את ה' משום שחותמו זה אמת. ב. ה' לא אוהב את מי שדובר שקרים.

רש"י איפוא החליט לפתוח את פרשתנו שעוסקת בנגעים הבאים מהדיבור עם המסר שאסור לומר שקרים וכל שכן שלא להוציא שם רע על יהודים.

שאלה ב. מדוע נקראת פרשתנו "תזריע" ולא "כי תזריע"?

תשובה: משום שהגימטריא של המילה "תזריע" הינה: "גם אוכלין בעולם הזה וגם נוחלין העולם הבא". והמסר מכך הוא: כאשר שומרים את הלכות הטהרה בדקדקנות - זוכים שה' משלם שכרנו בעולם הזה ובעולם הבא.

שאלה ג. מדוע כתוב "אישה כי תזריע וילדה ולא נאמר "אשה כי תלד זכר"? (כך שואל האור החיים הק').

תשובה: הפסוק בא לרמז שלאמא יש השפעה עצומה על עיצוב אישיותו של הילד. בכך שהאשה מזריעה ומשפיעה על ילדה, היא גורמת שבנה יהא חזק באמונתו ובדרכו כפי שמסמל הזכר.

שאלה ד. מדוע האשה טמאה שבעה ימים על זכר ושבוועיים על נקבה?

תשובה: על דרך האפשר ניתן לומר שמרמזים בזאת להורים שצריך להשיג על הבת יותר מאשר על הבן. מטבע הדברים הבת נתונה לסכנות רבות יותר ולכן כבר כשהיא נולדת צריך להמתין שבועיים עד שנטהרים מהטומאה שגרמה.

ה' אמר ימול, פרוש יוד מול, כי הוא מגלה בו רשימו קדישא אות יוד הרשומה בשמו יתברך".

והיינו, שכמו שבבריאת אדם הראשון היתה "בריאה תמה בבחינת הקדושה" כנ"ל מלשון האור החיים הק', כמו כן על ידי המילה נעשה (כנוסח הברכה בברכת כורת הברית): "וצאצאיו חתם באות ברית קדש". והוא על ידי גלוי שמו יתברך כנ"ל.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

בשבע עשרה סופר על אוניה אשר פניה היו מועדות, זה כמה שבועות בדרכה מלונדון לנמל עכו שבארץ ישראל.

רב החובל, איש בא בימים ובעל ניסיון בהובלת אוניות למחוז חפצם, הבחין למגינת ליבו שהמלחים סטו מנתיבם סטייה משמעותית. על מנת לתקן את הסטייה נדרשה הספינה לטוט בסיבוב גדול מאוד על מנת לשוב לנתיב הנכון, דבר שהאריך מאוד את משך ההפלגה.

עקב כך הודיע רב החובל לנוסעים שיוכלו לעגון בעיר מזדמנת לחלץ את עצמותיהם מעמל הדרך. אדם אחד קדוש ופרוש מענייני העולם, היה שקוע בשרעפיו ולא הקשיב להוראות המדויקות, אבל הוא ראה את הנוסעים יורדים מהאוניה ואף הוא בעקבותיהם. שמו היה רבי שלום בוזגלו זיע"א, מגדולי המקובלים מלפני כמאתיים שנים הידוע בספרו "מקדש מלך" אשר נחשב מאוד בין לומדי הקבלה.

כאשר שבו הנוסעים לספינה רבי שלום לא הבחין בדבר והוא נותר באותו יישוב. כששב למקום העגינה של הספינה, היא כבר לא הייתה שם. אותו יום ערב שבת היה והיום הקדוש ממשמש ובא. בעודו חוכך בדעתו היכן ישבות, צלל מהשמיים נשר ענקי ונחת בסמוך לרבי שלום כאומר: "יעלה נא על גבי כי לכך נשלחתי." נרעש ונפעם עלה על גבו של הנשר שהגיע תוך רגעים ספורים למחוז חפצו.

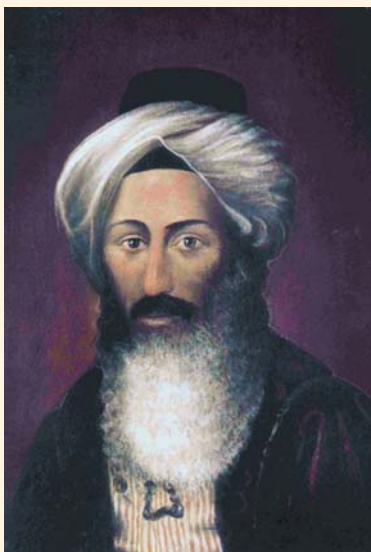
כשירד רבי שלום מעל גבו, ראה ארמון מפואר מוקף בגינה מפוארת. הוא הניח את ידו על ידית השער ונכנס פנימה. עיניו לא שבעו ממראהו הנהדר של הארמון. מכל פינה נדף ריח גן עדן.

הבין ה"מקדש מלך" שהוא נמצא במקום רוחני. באחד מהחדרים הוא מצא מקווה מים חמים והא טבל במימיו. לאחר שהוא לבש בגדי לבן כדרכו מדי שבת בשבתו, ראה שולחן ערוך שעליו פמוטים ופתילות טובלות בשמנו. הוא היטיב את הנרות והדליק אותם.

ברדת הלילה שמע קולות תפילה שבקעו מאחורי הפרגוד, אבל הוא לא הצליח להיכנס לפני ולפנים. הבין רבי שלום שתפילה זו היא תפילת נשמות שאינן נראות לעין. הייתה זו חווייה ייחודית, הוא חש באותה שעה קרבת אלוקים אשר כמותה לא חש מעודו.

לאחר מכן נקרה בדרכו שולחן מפואר ועליו מטעמים. הוא נטל את ידיו והסב לשולחן ושיבח את קונו בשירות ותשבחות. באותה השבת חש התעלות נפלאה במיוחד בסעודה השלישית שבסיומה נפלה עליו תרדמה עזה.

בשנתו חזיון נפלא עלה לפניו. עומד היה בבית דין של מעלה. נשמות רבות הגיעו באותה העת מעולם החיים לעולם הנשמות מעל. מצד אחד עמדו מלאכים טובים. מולם עמדו מלאכי החבלה.

רבי חיים דוד אזולאי זיע"א, בן דורו של רבי שלום בוזגלו זיע"א

הנשמות עברו לפנייהם וכשנשמה זכתה להכנסת לגן עדן צהלה עלתה בחלל המקום. ברם כאשר נידונה לרדת לגיהנם, קול נכאים עלה. אך את הנעשה לא היה ניתן להשיב שכן "מלך במשפט יעמיד ארץ". (עד כאן תמצית הסיפור משבוע שעבר.)

הנה מגיעה נשמה אחת שנפטרה בשבת הזו לאחר שמונים שנות חיים בכפר הסמוך לצפת שבארץ הקודש, לשם היו מועדות פניו של ה'מקדש מלך' באוניה מאנגליה לארץ ישראל. דנים בעניינה, מביאים את כל מעשיה הטובים ויצאה הפסק לטובה. בעוד מריעים המלאכים בקול רינה הגיע מאי שם מלאך שאינו מבשר טובות ובפיו טענה כבירה:

וגם אם גויים היו נוקשים במשך השבת ומתחננים למעט 'משקה' לא היה נתן ליבו אליהם, כי שבת היום

"היהודי הזה שנפטר השבת ונשמתו עומדת כאן, יש בו נדנוד חטא של חילול שבת, ומעשה שהיה כך היה: לפרנסתו החזיק האיש בסמוך לעיר צפת בית מרוח בו ניתן לסעוד ולשתות משקאות שונים מהם חריפים ומהם מתוקים וערבים לחיך.

בהיות האיש ירא וחרד ושלם ומקפיד על קלה כבחמורה נעול היה בית המרוח ביום השביעי וגם אם גויים היו נוקשים במשך השבת ומתחננים למעט 'משקה' לא היה נתן ליבו אליהם, כי שבת היום וכל הון אינו שווה על חילולה, אפילו בצד היתר של ליטול עתה ולשלם אחרי השבת.

ואולם, פעם אחת, בבוקר שבת אחת, הגיע אל בית המרוח ישמעאלי אחד ממוכתרי הכפרים סביב. רבות היה מגיע לבית המרוח מלווה באנשי עצתו ומסחרו. היהודי בעל הבית היה תמיד חרד

לקראתו ומכבדו מאוד כי כך נהגו כולם כלפיו. עתה הגיע לבדו וביקש בקבוק משקה שאין בו אלכוהול שהלא מוסלמי אדוק הוא. לא עזרו ליהודי הסבריו על ששבת היום. הערבי דרש את הבקבוק דווקא עתה עבור מסיבה גדולה שהוא עורך לכבוד בית אביו. אם ליהודי אסור למכור ייתן לו ליטול לבד, ועל דברתו, ובזקנו של מוחמד הנביא נשבע הוא לשלם למחרת היום.

כמעט בלית ברירה הסכים היהודי לשנות ממנהגו. הערבי נטל את הבקבוק בקורת רוח ולמחרת אכן שלם עליו יותר מכדי מחירו.

אמרו בבית דין של מעלה שהיות ומגיע לו בשכרו גן עדן על תומתו וצדקותו, אזי מוכרח הוא להגיע לשם זך ונקי

אלא שבשמים נחשב הדבר לפגם וצד של חילול שבת כי יש פוסקים הסוברים שאין לנהוג כך בשבת קודש וגם באופן הזה – זהו עסק של מקח וממכר.

שקלו ודנו בדינו של היהודי הזה ואמרו בבית דין של מעלה שהיות ומגיע לו בשכרו גן עדן על תומתו וצדקותו, אזי מוכרח הוא להגיע לשם זך ונקי. אין ברירה אפוא אלא לשלחו למשך שבע שנים שתהיה נשמתו נעה בין העולמות, לא גן עדן ולא גיהנום, וצער הגלות והנדודים יסיר את הכתם הזה של אבק חילול שבת.

"אוי ואבוי", נזעק ה'מקדש מלך' בשומעו כל זאת ובראותו את צערה הנורא של הנשמה שתגורש אל השממה. "עונש כה כבד על נדנוד חטא!?! הלא הוא לא ממש עבר על מלאכה של שבת..." ובשמים משיבים שאכן כן. האיש הזה צדיק תמים היה ויקבל מדור גבוה מאוד בגן עדן. אך לשם עליו להגיע נקי מכל רבב. עם צד חטא, זעיר אפילו, כבר יחוש עצמו כחוח בין השושנים.

באותה שעה התייצב ה'מקדש מלך' לפני אותו בית דין של מוצאי שבת וכה אמר:

"מבין אנכי שצערך של נשמה בשמים בהיותה נודדת וגולה עצום הוא ונורא עד אין חקר, פי כמה וכמה מרובות ייסורים בעולם הזה. אשר על כן, בהיותי מרחם על הנשמה הזו מוכן אני לקבל את העונש במקומה בהיותי עדיין בן העולם הזה. אנוכי אערבנה מידי תבקשנה. אני אסבול שבע שנות גלות במקום נשמה זו והיא תיכנס לאלתר ולשלום לגן עדנה".

הסכימו דיני מעלה לחליפין אלו.

מי הוא זה שמוכן לנדב את חירותו ולגלות בעבור נשמה של איש שכלל איננו מכיר

באה נשמתו של אותו זקן והודתה לו ל'מקדש מלך' על רוב חסדו. פרח והלכה לה. ועתה החלו מעיינים בספר זכרונותיו של ה'מקדש מלך' עצמו לדעת מה טיבו, מי הוא זה שמוכן לנדב את חירותו ולגלות בעבור נשמה של איש שכלל איננו מכיר. בדקו ומצאו שבבן עלייה מדובר. יהודי גבוה משכמו המשך בעמוד 4

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'.

הסיפור המרגש ששמעתי בציונו של רבי שמעון בר יוחאי

ה קרה לפני מספר שנים. התכוננתי לעלות למירון בכדי לפקוד את הציון של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר זיע"א. תכננתי לצאת לשם מיד בתום תפילת ערבית ולשוב לביתי בעזרת ה' לפנות בוקר. ואולם בסופו של דבר, עיכובים ואילווצים שונים גרמו לי שעד שעת חצות הלילה התעכבתי בביתי. כשנוכחתי לראות את השעה המאוחרת שעליה מחווגי השעון מצביעים, החל ספק לכוונן בליבי – האם לבצע את תוכניתי המקורית או שמא לגנוזה בשל השעה המאוחרת. לבסוף החלטתי לקיים את מה שנאמר באברהם אבינו בפרשת וירא – "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" ולהיוועץ באישתי. המענה שקבלתי ממנה, היה חד ונחרץ: "תסע לרבי שמעון בלי היסוסים ופיקפוקים".

מצוייד בנתינת כוח זו מצד העזר שכנגדי, נכנסתי למכונית ויצאתי לדרך. בשעה 2 בלילה בערך, הגעתי למירון. יצאתי מהמכונית והתחלתי לשרך דרכי לעבר הציון הקדוש. ואז, ברגע שדרכתי בחצר המובילה לציונו של רבי שמעון, שמעתי קול שקורא בשמי. הפנתי את ראשי לעבר בת הקול הזאת, ולנגד עיני נגלה יהודי ששנים רבות לא ראיתי. שמו הוא הרה"ח ר' ירון שרעבי שיחי'.

שמחנו לראות זה את זה. ואז מיד בפתח שיחתנו שאל אותי רבי ירון: "האם אתה זוכר כיצד בזכות רבי משה ובר זיע"א, זכיתי לבנות בית נאמן בישראל"? לרגע ניסיתי להזכר ואולם כשמאמצי העלו חרס, בקשתי מרבי ירון שירענן את זכרוני ויספר כיצד זה קרה?

חיך רחב הסתמן על שפתי והוא החל לגולל את סיפורו: "עד גיל מבוגר יחסית לא מצאתי את זיווגי. ואז בערב ראש השנה של השנה שבה מלאו לי עשרים ושש שנים, החלטתי לעלות לירושלים ולהתפלל שם את תפילות ימי ראש השנה. כשהגעתי לשם, נקלעתי לבית הכנסת חב"ד שברחוב בעל התניא. בתום התפילה, ניגש אלי המשפיע רבי משה זיע"א והזמין אותי לסעוד בביתו. נענית לבקשתו והלכתי עמו לעבר ביתו. תוך כדי הסעודה, פניתי לרבי משה ושטחתי בפניו את בקשתי שיברכני שאמצא את זיווגי במהרה. הוא נעץ את עיני התכלת שלו בתוך עיניי ואמר לי: "בחורף בעזרת ה' יתברך תתחתן".

ברכתו זו הדהימה אותי. כיצד ייתכן שבתקופה קצרה כזאת אמצא את זיווגי ומיד אשא אותה לאישה? שאלתי את עצמי. ואולם לא הרהבתי עוז

בנפשי להציג שאלה זו לפני רבי משה. שבת לביתי לאחר ראש השנה ואז קרה הבלתי יאומן: מיד הציגו לי להפגש עם אשתי לעתיד ותוך תקופה קצרה ביותר הצעתי לה נישואין. הלילה שבו התחתנו, היה ליל חורפי קר. ואז כשהקור חודר לעצמותי, נזכרתי לפתע בברכתו של רבי משה: "בחורף תתחתן בעזרת ה' יתברך".

ובנקודה זו רבי ירון פסק מלספר את סיפורו. הגבתי ואמרתי לו בהתרגשות: "סיפור זה הוא סימן מובהק עבורי שכדאי היה לי להגיע לכאן בשעה מאוחרת זו. זאת השגחה פרטית מופלאה שברגע שהצגתי את רגליי בחצר הציון של התנא האלוקי רבי שמעון ובנו רבי אלעזר, מייד זכיתי להיפגש איתך לאחר ששנים רבות שלא התראינו, ולשמוע ממך סיפור מרגש זה אודות מורי ורבי הגה"צ רבי משה ובר זיע"א".

כשכולי אחוז התלהבות מהסיפור ששמעתי, פילסתי דרך בתוך הקהל הרב שגדש את המקום וכשהגעתי לציון הקדוש, הודיתי לבורא עולם על הזכות הנפלאה שנפלה בחלקי להשתטח על קברם של רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר זיע"א.

138 יצא בקי וברי-אלוף

"יום לשנה" – המשך מעמוד 3

ומעלה אשר תורתו ותפילותיו נעשות בלב טהור ונפש חפצה ונתון הוא כולו בעבודת הבורא מימים ימימה. החליטו שלא שבע שנים יסבול גלות כי אם שבעה ימים אשר ייחשבו יום לשנה. "לאותו זקן שנפטר עתה בסמוך לצפת שבעה בניו ואתה תהיה נע ונד ובכל לילה תתאכסן אצל אחד מהם, כך במשך שבעה לילות ודי לך בזה", נמו לו בבית דין של מעלה.

אחר הדברים האלה התעורר ה'מקדש מלך' והנה הוא בשדה אשר אינו מכיר כלל ועיקר. פרח לו הארמון וגם דיני בית דין של מעלה נעלמו להם. והנה ממרחק באים אנשים רבים, נושאים עימם מיטת נפטר ועששיות בידיהם להאיר את החושך הסמיך ובוכיים המה, כפי הנראה על אביהם אשר הלך לעולמו. שאלם היכן הוא וענו ואמרו שבבית החיים של העיר צפת הוא עומד, ועתה נערכת כאן הלווית המת לאביהם, יהודי יקר אשר נפטר

בבוקר השבת בכפר סמוך, והוא בעל בית מרוחז וכל ימיו התנהג ביושר ומצא חן בעיני אלוקים ואדם.

ומתחרים ביניהם מי ייקחו אל ביתו כי אמנם עליהם לשבת 'שבעה' אך גם ממצוה נשגבה זו של הכנסת אורחים לא ירפו ידיהם

לאחר הקבורה נפנו הבנים להביט באיש הזר שלא ידע אפילו היכן הוא. הם הכירו בו שהינו יהודי נעלה ושאלוהו היכן ביתו. משהבינו שמחפש הוא היכן להתארח החלו מתוככים ומתחרים ביניהם מי ייקחו אל ביתו כי אמנם עליהם לשבת 'שבעה' אך גם ממצוה נשגבה זו של הכנסת אורחים לא ירפו ידיהם. ויען ה'מקדש מלך' ויאמר להם אל נא תהי מריבה ביניכם. ידוע ידעתי ששבעה בנים אתם ואלון בכל לילה אצל אחד מכם לפי סדר גילכם...

לימים נודע בעיר צפת על שאיש אלוקים הוא בעל ה'מקדש מלך' וכבד כיבדוהו כערכו.

* * *

את המעשה כולו כתב ה'מקדש מלך' עצמו בהקדמתו לחיבורו על מסכת שבת. והוא אף מציין שם שחלק מהחידושים הללו באו במדעיו בעת לומדו מסכת שבת באותו חזיון נפלא בארמון של גן עדן.

אימרת השבוע
מהבעל שם טוב הקדוש

עצב נועל את שערי שמים ותפילה פותחת שערים נעולים. השמחה יכולה אפילו לשבר את החומות

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמייוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמולך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 986

פרשת תזריע - "מילה טובה"

אם רוצים אתם לגרום לי קורת רוח, בקשה אחת לי מכס, שמעו ואספרה: בילדותי התגוררנו בניו יורק, הוריי שלחו אותי לתלמוד תורה, אך אני מטבעי הייתי "פרא אדם", לא למדתי כמעט ורק גרמתי לנזקים אדירים בכל מקום בו נגעתי. בעצת מחנכים לקחוני הוריי לרופא מפורסם שיבדוק אותי. הלה הושיבני מולו והחל שואל אותי כל מיני שאלות שונות ומשונות, תוך שהוא רושם את תשובותיי. ככלות שעתיים סיים הרופא את הפגישה ופטרנו בהבטחה שישלח את חוות דעתו בעוד כמה ימים. באותו יום פיטרו את אבי מעבודתו והוא איבד את מקור פרנסתו. חבר עשיר משיקאגו ששמע על כך, הזמינו לעבוד אצלו. לא התמהמהנו ועוד באותו שבוע עברנו לשיקאגו. הרופא וחוות דעתו נשכחו מלב, אבי רשם אותי בתלמוד תורה חדש ואני עשיתי לעצמי חשבון הנפש שזוהי הזדמנות חיי. אין אחד שמכיר אותי וביכולתי לפתוח דף חדש. ואכן ממחשבה למעשה, התחלתי להשקיע בלימודים ובהתנהגותי. הדבר עלה לי בעמל ויגיעה רבה, אך בסייעתא דשמיא, ובזכות מלמד יקר שרק תמך ועודד במילים חמות בכול הזדמנות, הפכתי תוך זמן קצר לאחד מבחירי התלמידים. ברבות השנים הזדקן ידידו של אבי והוא נכנס תחתיו לנהל את עסקיו ולאחר פטירתו ירש אבי את כל הונו ונעשה עשיר גדול, ומזה נמשך גם הצלחתי ועושרי הרב. "ועתה", סיים העשיר את סיפורו, "אם רצונכם לגרום לי קורת רוח, אנא, השיגו לי את חוות דעתו שכתב הרופא הלו, כי עז רצוני לדעת מה כתב עלי". אותו רופא – נפטר זה מכבר, וכתביו וחפציו עבר בעלות, אך במאמצים מרובים ובתוספת ממון הרבה הצליחו להשיג את קובצי כתביו ולמצוא את הכתב האמור. בעיצומו של הסיום קם העשיר על מקומו, בידיים רועדות פתח את המכתב והתחיל להקריא כדלהלן: "הורים יקרים, שוחחתי עם בנכם במשך שעתיים ונוכחתי לראות שיצא מדעתו כליל. אין מנוס מלהכניסו למוסד מיוחד, שם יהיה סגור כל חייו וכך לפחות לא יוכל להזיק את אחרים". הרים העשיר את המכתב ונופף בו לעין כל: "ראו נא, אילו היו הוריי מקבלים אז את המכתב לידיהם, מי יודע מה היה עולה בגורלי והיכן הייתי היום. מה עשה הקדוש ברוך הוא? טובב שאבי יפסיד את עבודתו ויוכרח לעבור למקום אחר, כך ניצלתי מגזר דינו האכזרי של הרופא ועלה בידי להשתנות מן הקצה אל הקצה, עד שאני זוכה עתה לעמוד כאן ביום שמחת ליבי, לעשות סיום הש"ס רבתי ולראות את בניי וצאצאיי מסובים כשתילי זיתים מסביב לשולחני... הבה נאמץ גם אנחנו את הגישה הזו בכל ליבנו ובהתלהבות. ההזדמנויות רבות למכביר, זמינות עבורנו בכל רגע ושניה. רק נחייך חיוך רחב ונאמר עם כל הלב: "בוקר טוב!", "לילה טוב!", "בהצלחה!", "כל הכבוד!", "תמיד ידעתי שאתה מוצלח!", "אין כמוך בעולם!" - וזהו. את זה יכול לומר ולעשות כל אדם, כל הורה, כל מורה - יכול להעניק מילה טובה זה החסד הגדול ביותר. במילה טובה אחת אפשר להעניק לזולתנו כח וגבורה לעמוד באתגרים ולהצליח בהם. בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי להגיד לאדם מילה טובה, שלום חייכני, מחמאה כנה, אמירה משבחת. מילה טובה – משפט קצר, התייחסות מכבדת, אפילו שבח סתמי המעיד על הערכה. מילה טובה אחת – בכוחה להפוך עולמות, לשנות

על הפסוק בפרשתנו "זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו" (ויקרא יד, ב) כתב הרב צבי נקר שליט"א בספרו הנפלא "בך בטחוני" בשם רבותינו כי בכוח הפה אפשר לבנות עולמות או חס ושלום להרוס עולמות. הפה הוא מתנה טובה, כלי מיוחד בעוצמתו היכול להציל חיים. לדיבור החיובי יש כוח עצום. הנה זה ידוע כי אחד מגורמי ההרס הקשים בעולם הוא דיבור שלילי. אחד הכלים המעולים ביותר לבנייה וליצירת שמחה, לעידוד ולרקימת קשרים יפים, הוא הדיבור החיובי. לדיבור יש כוח עצום, ניתן להשפיע באמצעותו הן על המציאות והן על התחושות והרגשות של בני האדם. משום כך, חשוב מאוד להכיר בעוצמתו של הכוח הזה, להימנע מדיבורים שליליים ולהעניק מילים טובות ומעודדות. אנשים בכל גיל, בכל מעמד ובכל מצב, זקוקים למילה טובה כאוויר לנשימה. מילה טובה מחיה נפש ולא משנה בכלל אם היא ניתנת לראש ישיבה או לרב נערץ, למוכר בחנות, לנהג אוטובוס או לעובר אורח ברחוב. תלמיד צעיר כמו פנסיונר ותיק, מיליונר גדול כמו עני ומך, אדם משכיל כמו בור ועם הארץ, כולם כו-ל-ם זקוקים למילה טובה, שמחיה את נפשם! מילה טובה היא כמו חמצן. נותנת כוחות, מעניקה עוצמות. כשם שבלי חמצן אי אפשר לחיות, כך אדם לא ישרוד בלי מילה טובה. אדם שנותנים לו מילה טובה – מרגיש מוערך, זה נוסך בו כוחות חדשים, הוא מרגיש 'שווה', כדאי לו להשקיע, להתפתח, להמריא. אדם שמתאמץ, עובד, טורח, ולא זוכה במילה טובה של פרגון והערכה – חש שכל מאמציו לשווא, זה מוציא לו את הרוח ממפרשי ההתפתחות ופשוט חונק לו את חמצן הרצון לפעול ולצמוח! את המילה הטובה הזו, כל אחד מאיתנו יכול לתת. זה כל כך פשוט, לא עולה כסף ולא כרוך בזמן, לא דורש הכשרה ולא מצריך מאמץ. פשוט לומר מילה טובה, להעניק משפט מפרגן, לתת מחמאה, לחייך בהערכה! הדבר היחיד שצריך, זה להתבונן לרגע איזו מילה תעודד את רוחו של הזולת, איזה משפט יעניק לו את תחושת ההערכה, שחושבים עליו, שמעריכים אותו באמת, שמוקירים את פעולותיו ומשבחים אותו על כך! לא צריך לעבור בשביל זה קורס מקצועי, לא צריך ללמוד את הענף. כל כך פשוט לחשוב: לו היינו במקומו של הזולת, כמה היינו רוצים לשמוע את המילים הללו מכל הלב. לו היינו הבן ששב הביתה עם המבחן, לו היינו האשה שטרחה לבשל ולערוך ארוחה, לו היינו החברותא שהכין את החומר, לו היינו עוזרת הבית שניקתה, לו היינו נהג האוטובוס שהגיע – מה היינו רוצים לשמוע? איזה פידבק היינו שמחים לקבל? הבה ניתן אותו אם כן, עם כל הלב, עם חיוך, עם כל העוצמה ואפשר אפילו עם גוזמה קטנה. זו הצלת חיים בהידור. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מעשה שהיה בגביר אדיר משיקאגו, שהגיע לשנתו הששים ושלוש ויחד עם זאת זכה לסיים את הש"ס. לכבוד המאורע הגדול הזמין את כל צאצאיו, בנים ובני בנים, לחגיגת סיום מפואר. בימים שקדמו למעמד הגדול התכנסו בניו יחדיו ודנו ביניהם איזה מתנה יקנו לאביהם לכבוד יומו הגדול. הצעות עלו וירדו אך שום רעיון לא נמצא מתאים. כיוון שלא מצאו מתנה הולמת, החליטו לשאול את אביהם בעצמו באיזה מתנה יחפץ. אמר להם האב: הן כסף לא חסר לי ברוך ה', והקדוש ברוך הוא חנני די כסף לקנות כל אשר אחפץ, אך

גורלות, להציל דורות. מילה טובה – עשויה להתברר כהצלת נפשות, כנקודת המראה לעתיד טוב בהרבה, כרגע מכונן באישיות של הזולת! כדי לאפשר לנו הצצה לכוחה של מילה, אומרת לנו הגמרא במסכת בבא בתרא, שהנותן צדקה לעני זוכה ב-6 ברכות, ואילו המפייסו – הנותן לו מילה טובה, זוכה ב-11 ברכות! ואם זוכה נותן הצדקה לתת גם מילה טובה – הרי הוא זוכה בכפל מבצעים: 6 ועוד 11 ברכות! הבה נדמיין: עומד יהודי עני, הרעב מציק לו, הוא זקוק לכסף בדחיפות, ידו מושטת לכל עבר, מבטו מתחנן. עובר לידו יהודי, ותוך כדי שיחה בנייד מפשפש בכיסו ומשליך לעברו שטר יקר ערך בשווי 100 שקל! אחריו, עובר יהודי נוסף, מפשפש בכיסו ומגלה שאין לו כסף. למרות זאת, הוא עוצר ליד העני, טופח על שכמו בחום, מחייך אליו באומרו "חביבי, אתה נראה טוב היום!". זהו. עד כאן הסיטואציה, עכשיו נעלה למעלה למעלה, לשמי שמים, נראה מה קורה שם: הראשון, נדיב הלב, שהציל את העני בתרומה נכבדה, זוכה בשכר רב ועצום – מתברך בשש ברכות. ואילו השני, שלא נתן לו שקל, שלא העניק לו אגורה שחוקה, שלא הותיר אצלו מטבע – זוכה בשכר כמעט פי שניים: 11 ברכות שמיימיות מורעפות עליו! למה? כי הוא נתן מילה טובה, כי הוא העניק חיים לעני האומלל, כי הוא הרעיף עליו טללי תחיה במילה הטובה שאמר. תרומה כספית מתכלה, נגמרת, מתאדה עם הזמן. מילה טובה – נותרת חקוקה בלב, מעניקה ביטחון, מפיחה אמון, נותנת כוח לשנים ארוכות, עד 120. ולכן – שכרו של הנותן מילה טובה גדול כמעט פי שניים משכרו של נותן הכסף, כי המילה הטובה שנתן – חשיבותה והשפעתה בכפליים. כמה גדולה ועוצמתית השפעתה של מילה טובה, של מחמאה כנה, של אמירה שנותנת כוח. זה דבר שכולנו יכולים לעשות, בהישג ידינו ובמו פינו ממש! מילה טובה – זה משהו שכל אחד זקוק לו. הרב מלמד בישיבה, החברותא, מגיד השיעור, החבר, השכן, הבוס, נהג האוטובוס והמוכר במכולת. מילה טובה – זה משהו שכל אחד יכול לתת, קטן כגדול, צעיר כמבוגר, ילד כבחור, אב כמו סב. כולנו זקוקים למילה טובה וכולנו יכולים לתת אותה! הבה נעניק מילים טובות, נרעיף מחמאות, נתייחס בכבוד, נחזק אנשים במשפט אחד, במילה אחת, בתגובה חייכנית ונוכה להיטיב לזולתנו טובה נצחית וערכית לדורי דורות. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. תיכון קרופטון היוקרתי שבוונקובר – קנדה לא היה עוד סתם תיכון רגיל. למדו בו ילדיהם של האנשים העשירים ביותר באזור ועבדו בו המורים המקצועיים ביותר. בתמורה לסכומי הכסף הגבוהים ששילמו ההורים, התלמידים זכו לטובי אנשי ההוראה בכל מקצועות הלימוד, מה שהבטיח להם ציונים גבוהים ביותר ומסלול מהיר לאוניברסיטאות הטובות ביותר. כיתה אחת הייתה בתיכון קרופטון, שלתלמידים בה היה קשה יותר מהתלמידים האחרים. הם היו לומדים מספר שיעורים כפול ועדיין בקושי הצליחו לעבור את הבחינות. להורים שלהם זה לא התאים. לדעתם, כיוון שהם משלמים סכומי עתק לבית הספר, הן שלהם חייב לסיים בהצטיינות ולא קיימת שום אפשרות אחרת. ההורים היו נחושים בדעתם שללא ציונים גבוהים ילדיהם לא יוכלו להצליח בחיים. המורים בקרופטון כמעט ואמרו נואש מהניסיונות העקרים לגרום לקבוצת התלמידים הזאת להצליח. התלמידים ניסו לצאת מהשיעורים בכל דרך אפשרית, הפסיקו ללמוד למבחנים וכבר השלימו עם העובדה שציונים גבוהים – כבר לא יהיו להם. ההנהלה הבינה שהיא חייבת לנקוט בצעד שיוביל לשינוי, אחרת מהר מאוד היא תמצא את עצמה בעימות חזיתי מול ההורים הכועסים. מנהל בית הספר הזמין את אדוארד כץ, פרופסור מפורסם להוראה מארצות הברית, על מנת לנסות לפתור את המורכבות שבכיתה הזאת. אדוארד היה התקווה האחרונה של בית הספר, מאחר שהצוות

הלימודי כבר עשה ככל שביכולתו. כשהגיע אדוארד, הוא התקבל בסבר פנים יפות והודו לו רבות על שהגיע. ממבטיהם הוא הבין היטב עד כמה הם זקוקים לעזרתו. הוא לא השתהה ומיהר לשבת לשיחה עם צוות המורים, הם סיפרו לו סיפורים רבים על הצלחתם המטאורית של מרבית התלמידים בבית הספר, אך לכיתה המיוחדת הזאת – לא נמצא שום פתרון. "ניסיתם ללמד אותם בקבוצות קטנות? אולי בלימודי ערב?" התעניין אדוארד. "כן", נאנחו המורים ביאוש: "בקבוצות קטנות הם השתעממו מהר, ובלימודי הערב הם פשוט היו עייפים". המורים המשיכו למנות בפני הפרופסור שיטות לימוד ייחודיות נוספות שבהן נעזרו. "אבל למרות כל המאמצים שום שיטה חינוכית לא הועילה...". לאחר שעות רבות של שיח מעמיק, אדוארד חתם את הפגישות עם הצוות במסקנה נחרצת. "הבנתי את מה שאתם אומרים. בשיחה אתכם, לצערי, לא ימצא הפתרון. אני צריך להיכנס לכיתה הזו בעצמי ולהרגיש את התלמידים". למחרת בבוקר הגיע הפרופסור לתיכון קרופטון כשהוא נחוש למצוא את הפתרון, היה לו רעיון מסוים בראש שהוא רצה לבדוק אותו. "בוקר טוב!" אמר בקול רם ולבבי כשנכנס לראשונה לכיתה המדוברת. התלמידים הביטו בו במבט ספק משועמם – ספק סקרן. "הנה עוד אחד שמנסה לקחת אותנו כפרויקט", לחש ביאוש אחד התלמידים לחברו. "הם לא מבינים שאנחנו לא נועדנו ללמוד, אנחנו מיצינו כאן!" ענה לו החבר.

אדוארד החל ללמד אותם על המהפכה הצרפתית. הוא ידע שזה לא יעניין אותם במיוחד, אבל הוא רצה לראות כיצד הם מתנהלים בתור כיתה. הוא כתב פסקה על הלוח וביקש מכל התלמידים שיעתיקו אותה למחברותיהם. אחד התלמידים תלש דף מהמחברת בעצבנות, וניסה לקלוט אותו לפח שהיה רחוק ממנו והצליח. "וואו, אתה צלף מעולה!" מיהר להחמיא לו אדוארד. "אתה משחק כדורסל?" הוסיף לשאול. התלמיד התפלל שהמורה לא נזף בו אלא החמיא לו על הקליעה, השיב במבט מתפלל: "כן, אני בקבוצת כדורסל". התלמידים המשיכו להעתיק כשאדוארד מטייל בכיתה ביניהם, תוך כדי סיבוב הוא הבחין בתלמיד שכתב היד שלו מסודר ויפה ומיהר להחמיא לו על כך. תלמיד אחר שסיים להעתיק ראשון, התחיל לשיר מתוך שעמום ואדוארד החמיא לו על הקול שלו ועל בחירת השיר המוצלחת. מיותר לציין, שהתלמידים היו המומים מהמורה החיזר שנשלח ללמד אותם. הוא מחמיא להם על דברים ששאר המורים כועסים עליהם, שואל שאלות על חייהם האישיים ומעריך אותם על דברים שכולם לפניו ראו כשוליים. בשיעור הבא התלמידים כבר באו כדי להקשיב לדבריו של המורה, הם לא הביטו בו במבט משועמם ואפילו שאלו מדי פעם שאלות. הם המשיכו ליהנות מהפרגונים שהרעיף עליהם המורה החדש ופתאום הרגישו, שאולי יש להם עוד תקווה להצליח בלימודים. לאחר השיעור השני אדוארד כבר הבין שהוא צדק בדרך החשיבה שלו. הוא ידע שהמפתח כרגע נמצא בתמיכה שיקבלו התלמידים ורצה שהם יקבלו אותה גם מהאנשים החשובים להם ביותר – ההורים שלהם. הוא צלצל לכל אחד מהורי התלמידים וביקש מהם שיפרגנו לילדיהם בבית, כמה שיותר, ללא חשבון. ההורים שידעו שאין להם מה להפסיד, תמכו במורה החדש ועשו כדבריו. לאחר חודש רווי בשיעורים ובתמיכה, כבר בלט השינוי והצלחתם של התלמידים גדלה ללא הכר. הם היו מהופנטים לשיעורים בכיתה, הציונים שלהם הלכו ועלו ויותר מזה, הם נהנו ללמוד. לראשונה בחייהם הם הרגישו שמישהו לא רואה בהם מכונה לייצור ציונים, אלא רואה בהם בני אדם, עם אופי ואישיות ייחודיים. ומכאן – הם התקדמו עד שסיימו את השנה בהצלחה מסחררת... סיפור זה, מלמד עד כמה התייחסות כנה, מחמאה אמיתית, מילה טובה

שנאמרת מכל הלב ובהערכה עמוקה – יש להן את הכוח לחולל מהפכות לדורות, להשיב נער לעמו ולאמונתו בחלוף שנים. כן, לעולם לא נדע מה נחולל בהבל פינו, מה נעשה בכמה מילים שנביע. לעולם לא נוכל לשער מה השפעתה של מילה טובה שנאמרת לילד שיושב ולומד בפאתי בית הכנסת, לבחור שניכר שהתאמץ להשכים לתפילה, לחברותא או לחבר לעבודה ביום שיגרת. למילים יש כוח, מילה טובה היא כור אטומי של הענקת עוצמה ויכולות – הבה נעניק מילים טובות לרוב, הבה נחמיא, הבה נתייחס בהערכה ונזכה להיות מאלה שמיטיבים עם חבריהם לנצח נצחים, משנים את גורלם. למילה יש כוח, טמונה בה עוצמה. כל מילה שיוצאת מפינו עשויה לחולל מהפכות, להפוך עולמות, לשנות מוסדות תבל! כולנו רוצים שתפילתנו יתקבלו – הנה הדרך, זה הכלי. לנצל את הפה למטרות טובות, למנף אותו לדברים חיוביים, לחולל בעזרתו תחושה טובה ליהודי אחר, לשמח את הזולת. מילה טובה לבן משפחה, יחס חם לשכן, מחמאה כנה לנהג האוטובוס או למוכר במכולת, פתק של הערכה כנה למלמד ולמורה – אלו כלים רבי עוצמה, שכשנשתמש בהם נגלה מה הם מחוללים בנפשות מקבליהם ועל הדרך נרוויח שמשאלותינו ימולאו לטובה ולברכה. הבה ננצל את מתנת הפה, כי הרי כולם זקוקים למילה טובה, כל יהודי זקוק לביטוי של הערכה, לתודה כנה. נזכור כי למילה טובה יש כוח עצום וכי כדאי שנשתמש בכוח הזה כמה שיותר, כי בעצם, למה לא? בפרט שבאמצעות עידוד, תמיכה ומילים טובות אנחנו יכולים לשנות את העולם.

הבה נראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, עד כמה מילה טובה, מחמאה כנה משנים חיים, מעודדים, תומכים בנפש, מחזקים את הנשמה...

ליום שלישי בערב תוכננה אספת מורים. הכותרת הייתה הכיתה שלנו, כיתת הבנים המופרעת ביותר שידע התיכון שלנו אי פעם. מורים רבים מדי התלוננו שלא ניתן להעביר שיעור או אפילו לסיים משפט שלם ללא הפרעות, היו גם מורים שסבלו וניזוקו, והמנהל החליט לקיים אספה רצינית. המחנך דיבר איתנו על כך, הזהיר שכדאי להוכיח את עצמנו בימים הקרובים, ורמז שעונש סילוק לצמיתות עלול לרחף על עמודי התווך של הבלגן. צחקנו לו בפרצוף, שישלכו. על מי הם מאיימים? אבל לדודו היה רעיון, רעיון מוצלח ומבריק, נועז ממש. החלטנו להכניס, זמן קצר לפני תחילת האספה מכשיר הקלטה פועל לחדר המורים, לצותת לדיבורים אודותינו. דמיינו את המורה להיסטוריה מרעים בקול הבס שלו ומקונן על שיעוריו המאובקים שאינם זוכים לראות אור, את המורה למתמטיקה מכריז בקול צפצפני על חוצפת הדור הזה שעולה על כל דמיון, ואת המורה ללשון מתאר בשפה מליצית את ארבעת העכברים שחיכו על כסאו בשבוע שעבר. מכשיר ההקלטה שהישגנו היה של אחותי הבכורה, וכיוון שהייתי מראשי המארגנים וגם התחייבתי לה בראשי שהמכשיר היקר חוזר אליה בריא ושלם, נבחרתי להיות "שליח הציבור" ולחזור ביום המיועד לחדר המורים. שער בית הספר היה פתוח. ראיתי את המזכיר נכנס ופונה מיד למשרדו, הלכתי עטוף במעיל, נצמדתי לקירות, וכששמעתי קול פסיעות מתקרבות – נכנסתי לכיתה סמוכה. האמת, הרגשתי ממש סוכן ש"כ או לפחות בלש. הצצתי לחדר המורים, הוא היה ריק, מצאתי מקום סתר להטמין בו את המכשיר, הפעלתי אותו ונסתי החוצה, מוצא לי מקום שקט בחדר הקבצה סמוך. סימנתי לעצמי וי. שלב א' של המבצע הוכתר בהצלחה. השעתיים הבאות היו משעממות להחריד, ספרתי בלטות בחדר ההקבצה (לא היו הרבה, זה היה חדר קטן ממש), התעסקתי עם נמלה אומללה, קשקשתי על הלוח, ולסיים אפילו פתחתי ספר היסטוריה שכוח והתחלתי לקרוא. (טוב, לא ממש קראתי מילה במילה, אתם מבינים

שלא הייתי טיפוס חובב לימודים, אבל אפשר לומר שהסתכלתי בתמונות וקראתי את הכיתובים שתחתיהן). כמו כל דבר בעולם, בסוף גם האספה הזאת הסתיימה. חיכיתי שחדר המורים יתרוקן, לקחתי את המכשיר ובדרכים הידועות רק למי שבורח פעם בשבוע מבית הספר – מצאתי את דרכי הביתה. לא יכולתי לחכות למחר, הייתי חייב לשמוע כאן ועכשיו את ההקלטה בשבילה התאמצתי כל כך, הסתגרתי בחדר, תקעתי על אוזני את אוזניות הענק והתחלתי להקשיב. תנסו פעם להקשיב להקלטות של אסיפות מורים, בעשר דקות הראשונות צחקתי עד אובדן עשתונות. צחקתי וצחקתי וצחקתי, עד שכמעט ונגמר לי האוויר. זה היה גדול הדבר הזה, רעיון מבריק של דודו שעוד ידובר, כך הייתי בטוח. זה היה נשמע כאילו שנים עשר מורים חיכו בסך הכל להזדמנות לשפוך את כל צרותיהם ולא באמת אכפת להם שהם מדברים לעצמם. "אם מחר המורים יהיו צרודים שלא יאשימו אותנו" הרהרתי לעצמי בדיוק בשלב בו שמעתי את המנהל מצליח לגבור על הקולות ומתחיל לנהל דיון מתורבת כמו שמעולם לא הצליח אף מורה לנהל בכיתה שלנו. מהר מאוד הם הגיעו אלי. מומו חממי. משה חממי, כמו שהתעקש המורה לתנ"ך, איזה מן שם זה מומו. הגרעין והשורש לכל הבעיות כולן. רק עלה השם שלי, ושוב הציפה סערה את חדר המורים. סיפורים מסמרי שיער, ביטויי גנאי חריפים, תסכול וייאוש. כאן כבר לא צחקתי. הסמקתי עד שורשי שערותי. כל המורים שלי, שלא ידעו שאשב ואקשיב להם (אם היו יודעים מה אני עושה, ודאי היו להם עוד סיבות לצעוק שם) – מגנים, צועקים, מתלהמים, מדברים עלי. רציתי לצרוח, אבל לא יכולתי. הם צדקו. צדקו בכל מילה וכל אות שאמרנו. הייתי אמיתי מכדי להכחיש זאת, אבל זה לא שיפר את ההרגשה הנוראית שלי. היועץ החינוכי הצליח לעצור אותם. "האמת, שבקשר למומו כבר החלטנו", הוא אמר בשקט. "הוא יסולק לפחות לחודש הקרוב, ואנחנו ננסה בינתיים לשקם את הכיתה". אנחת הרווחה הקולקטיבית נעצה בי מחטים מלובנות. "אבל למה?" שאל מישהו אחד בקול צעיר, ילדותי כמעט. המורה רוטמן. המורה רוטמן היה מורה צעיר, המורה הכי צעיר שפגשתי אי פעם, אם הייתי פוגש אותו בכל סיטואציה אחרת אולי היינו מתיידדים, אולי אפילו הייתי מגן על האדם הרך והשבירי שהוא מפני אחרים. אבל נפגשנו משני עברי הכיתה, והוא נראה צעיר כל כך, חסר ניסיון, טרף קל מדי עבור כיתה כמו שלנו. שנאנו את המורים הצפונבונים האלו שבאו לשכונת המצוקה כדי לעשות נפשות, לחוש סיפוק ושליחות ומשמעות על חשבוננו. אפילו לא ידעתי איזה מקצוע הוא אמור ללמד, מה שבטוח – הוא מעולם לא הצליח, לא בכיתה שלנו. אבל לפעמים, ברגעים של נקיפות מצפון, ריחמתי עליו. הוא היה עדין וצעיר מדי, ובניגוד לאחרים, לא עשה לנו שום דבר רע. הוא גם היה בתחילת דרכו, נבחן כל הזמן ע"י המנהל והצוות שלא סבלנו. עכשיו התערב המורה הצעיר בדבריו של היועץ, שיכל להיות סבא שלו, לדעתי. "מומו הוא ילד טוב ביסודו. הוא שובב גדול, ויש לו הרבה מרץ ורעיונות הזויים. אני לא חולק על כל מה שאמרנו כאן אחרים, אבל, אם תרשו לי לומר את דעתי", הוא נבזך פתאום. מן הסתם היה המעמד זר לו. "במומו יש מידות טובות ורצון אמיתי להיות טוב. יש בו חוכמת חיים ורגישות עמוקה ואמיתית לזולת. הוא יצירתי ועם ראש גדול ויוכל בעזרת השם להגיע רחוק". "רחוק, השאלה לאיזה צד", מלמל המורה למדעים. "רחוק לצד הטוב", ענה המורה רוטמן בחום. "הוא צריך הכוונה, ותהיה איתו המון עבודה, זה ברור, אבל כשאני עומד מן הצד ומסתכל עליו מפעיל תעלול משוגע, אני משתומם תמיד מיכולת המנהיגות, מהאומץ, מה...". "אתה מסתכל עליו מפעיל תעלול ומתפעל מהאומץ!" קטע המורה למתמטיקה, בטון שאמר: "לאן

הגענו, אפילו המורים בדור הזה...'. המורה רוטמן כבר לא אמר את המילה הנוספת שנקטעה. שאר המורים לא אמרו דבר, רק מלמולים קלושים הדהדו ממכשיר ההקלטה. עד שאמר היועץ בקול רשמי משהו: "אני שמח, המורה רוטמן שאתה מצליח גם לראות נקודות אור בתלמידים, אתה עוד צעיר, וזה יפה, ותמיד כדאי שיהיו ככה בצוות כמה מתוקים כאלו שהחיים עוד לא מררו אותם". ככה הוא אמר בקול את מה שחשבו כולם. "אבל ההחלטה סופית". אז אני מסולק. הבנתי. לא מפתיע במיוחד. את המשך ההקלטה כבר לא שמעתי. הספיק לי. למחרת הגעתי כרגיל (הרי אני לא אמור לדעת שאני מסולק). כולם חיכו לשמוע את ההקלטה, ואף על פי שידעתי באיזו אטרקציה מדובר – לא הסכמתי שדמי יישפך כך. מלמלתי משהו על המכשיר שלא פעל כמצופה, ואפילו לא הספקתי לשמוע את האכזבה של כולם, כי המנהל קרא לי לחדרו. סולקתי, ומאז לא חזרתי לספסל הלימודים מעולם. על המורה רוטמן לא שמעתי דבר, מלבד העובדה שנואש מעבודת החינוך ומצא לעצמו עבודה בתחום אחר. רציני לרדוף אחריו, לומר לו שדווקא הוא, יותר מכולם, ראוי לתפקיד. אבל לא היה לי אומץ. רק מילותיו, שקטות וחמות, נחושות ותמות, לא עזבו אותי. הוא צדק, המורה רוטמן, באמת הייתה לי יכולת מנהיגות ואומץ, באמת הייתי רגיש לחברים, אבל אף אחד מעולם לא אמר לי את זה, ואלו שכן אמרו משהו – עשו את זה בתור הקדמה ל"אבל" הידוע לשמצה. הוא, לא ידע שאני מקשיב לו, היה יחיד מול המורים הוותיקים והמנוסים, ובכל זאת היה לצדי. והכי נדהמתי מכך שהוא הצליח לראות את זה בי בזמן שניסה להעביר שיעור, וכל התכונות המדהימות שלי תקעו לו מקלות בגלגלים. מאות פעמים הקשבתי להקלטה הזאת. ידעתי את המילים בעל פה. הכרתי את השנייה בה קוטע אותו המורה למתמטיקה, את ההתנשפות הקצרה שלו בין המילה מנהיגות למילה אומץ..

היום אני מנהל פנימיה חרדית לנוער נושר. ההקלטה היא כבר מזמן איננה, אבל מילותיו של המורה רוטמן הן הבסיס והיסוד שבזכותו הוקמה הפנימיה שלי, ואת דרכו, האמון

אחים יקרים!

וראיית הטוב בכל תלמיד באשר הוא, אני משתדל לאמץ ולהנחיל לצוות החינוכי. "לכל ילד יש סיכוי", כך אומר שלט מעוצב שתלוי במשרדי. השבוע נכנסו אלי אב ובנו, שביקשו להירשם למוסד. שוחחתי איתם קצת, והתעניינתי בנסיבות שהביאו אותם דווקא אלינו, האב אמר שלא אכפת לו שהבן יקבל חינוך חרדי, העיקר שיקבל חינוך, ומסגרת. הבן נע על מקומו בחוסר שקט. אחרי כמה דקות שלחתי אותו לסיור במקום עם אחד המדריכים, ונשארתי רק עם האב. הוא היה עייף, כבוי ומיואש. לא יכולתי לשאת את הייאוש שלו. "ילד טוב", אמרתי, כשהתארך השקט בינינו, "רואים שיש בו הרבה דרך ארץ". האבא נאנח, חייך חצי חיוך מריר. "גם אני הייתי פעם צעיר", אמר, מחווה על זקני, ששערות לבנות רק החלו נשזרות בו. "צעיר אפילו יותר ממך, ושאתן גדול". הקשבתי. לא רק נערים נושרים זקוקים להקשבה, האבות שלהם זקוקים לה לא פחות. "האמנתי בכל תלמיד, בכל נער. הייתי משוכנע בכל לבי שבכל אחד יש גרעין אמיתי של טוב, שכל אחד, אם רק יאהבו ויכוונו ויאמינו בו מספיק, יכול לצמוח ולגדול". לשון העבר במילותיו צרבה בי, אך לא אמרתי דבר. "הייתי מסוגל לראות תלמיד מתכנן תעלול, להתבונן ולראות את תכונותיו הטובות באות לידי ביטוי. הייתי צעיר, אמרנו, ואנשים מבוגרים ומנוסים ממני חייבו בסלחנות, ראו בי תמים ונאיבי, הבטיחו שאתבגר, שאתפכח, שאלמד שלא כולם טובים כמו שהתעקשתי להאמין. היום אני יודע שהם צדקו. יש מקרים קשים מדי". ואני מרים מבט ומסתכל עמוק לתוך עיניו הבהירות של המורה רוטמן. "אל תאמר כך, המורה רוטמן", אני אומר לו, מזכיר כינוי ישן שנדחק אל ירכתי התודעה. "אפילו מומו יכול להתחזק יום אחד, לתפוס את עצמו בידיים, לעבור דרך ארוכה ומפרכת, ובסוף להקים מוסד שיקום לילדים שנפלטו ממוסדות". אני רואה את עיניו ממצמצות בתדהמה, מנסות לעכל את המתרחש מולו, להוריד ממני את הזקן והרוך, למצוא בי את מומו שהיה אז. מבינות פתאום את הכיתוב שתלוי בחדרי. ואז, באיחור של שלושים ומשהו שנה, שומע ממני המורה רוטמן על ההקלטה!...

מסביבנו כל כך הרבה אנשים צמאים למילה טובה, מצפים ומייחלים למישהו שיחמיא להם, יביע בפניהם התפעלות, יאמר להם כמה הם טובים או מוצלחים או מוכשרים. במילה אחת, במשפט אחד – נוכל להכריע גורלות, נוכל לשנות היסטוריה, נוכל להעצים ולהעניק אנרגיה לאנשים כה רבים ולשנים רבות וארוכות. לעולם לא נוכל לדעת מה נחולל בכוחה של מילה טובה. לפעמים, ביטוי חם, יחס אוהד, מילה במקום הנכון, טפיחה על השכם, עשויים לחתום חותמת נצחית בנפשו של אדם, עשויים להביאו לחולל מהפכים אישיים אדירים. סביב כולנו מסתובבים אנשים, מצפים ומייחלים למילה טובה ולעולם לא נדע מה נחולל ולהיכן נוביל את מי שישמע אותה מאיתנו... הבה נתחיל לאמץ את המילים הטובות, לפזרן בלי לחשוב, לא להתקמץ בהן. להחמיא, לתת מילות תודה והערכה, אפילו לומר 'בוקר טוב' מחוייך. זה מחייה אנשים, פשוטים כבכירים, צעירים כמבוגרים, בני נוער כקשישים. כל אחד זקוק למילה טובה, גם הנהג, גם המוכר, גם המלמד, גם החברותא, ולבטח ילדינו ובני משפחתנו... הבה ניתן מילים טובות, כמה שיותר, בהערכה כנה, מתוך רצון לקרב לבבות. מילה טובה בונה עולמות!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

אופק חדרה

כניסת שבת	18:38	לוח מקומי
יציאת שבת	19:46	אור החיים
רבינו תם	20:22	
	18:49	
	19:41	
	20:28	

"כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדז ישב מחוץ למחנה מושבו" (ויקרא, ט"ז)

מדוע הענישה התורה את המדבר לשון הרע בצרעת, שמחייבת אותו לשבת מחוץ למחנה?
רבי אביגדור מילר בספרו 'תורת אביגדור' מסביר כי המצורע צריך לשבת מחוץ למחנה ללא שום קשר לצרעת, כלומר: המצורע אינו צריך להתרחק ממרכז האנשים מפני שמחלתו מדבקת, וראיה לכך, שצרעתו של הגוי אינה מטמאה.

אלא, רצתה התורה להעניש את המצורע על כך שהביא לפירוד בין אנשים (ע"י דיבורו), ולכן מדה כנגד מדה הרחיקה אותו מן המחנה והפרידה אותו מחברת בני אדם.
ועוד, מצורע זה, אשר דיבר לשון הרע, מוכיח במעשיו כי הוא שם לב לחסרונות של אחרים ומדבר עליהם. משום כך, מענישים אותו ואומרים לו: שב בדד, וכולם יראו את החסרונות שלך ויכירו בהם!

הנהגת 'מדה כנגד מדה' באה לידי ביטוי גם בפסוק 'טמא טמא יקרא' (ויקרא, ט"ז), כשם שנהגה הוא לגלות קלונו של אחרים כך יגלה את קלונו שלו! (שצריך הוא להודיע שהוא טמא) גם בעובדה שנעשה מצורע כשגלו ישנה 'מדה כנגד מדה': הוא בייש את חברו במה שדיבר נגדו, וגרם לו הלבנת פנים, על כן עונשו בצרעת לבנה כשגלו. על כן גם טהרתו - 'והובא אל הכהן' - יש בה 'מדה כנגד מדה': הוא נטמא בנגעים ע"י חטא הלשון, כך גם טהרתו באה על ידי הלשון. על ידי דיבורו של הכהן.

כך הנהיג ה' בעולמו: כפי שנוהג אדם עם הבריות כך נוהגים עמו. במידה שאתה מודד בהן מידה כנגד מדה לטוב ולמוטב.
מסופר, כי פעם ראו את המשגיח רבי אליהו לופיאן וצ"ל שהגיע לישיבת קמניץ, ובירידתו במדרגות מעד ונפל, ונשאר יושב על המדרגות, ניגשו אנשים אליו ושאלוהו, אם הוא חש בטוב? ותשובתו היתה כן אני מרגיש טוב...

שוב שאלוהו, אם כן מדוע אינך קם תיכף על רגליך, השיב להם רבי אליהו, אני יושב וחושב מהי הסיבה שמעדתי, ובגלל איזה עוון מעדתי, אדם אינו נופל ללא סיבה...
רבי אליהו לופיאן היה אומר טבע האדם אם נפל מסתכל "למטה", ממה החליק, חז"ל כשנפלו הסתכלו למעלה...
מה היה הגורם לנפילה, וכמעשה דרב פפא (בבא בתרא י"ג ע"א) שנפל וכמעט שנהרג, אמר מסתמא מחויב סקילה אני שמא עברתי עבירה שעונשה סקילה...

זהו ההבדל בין מבט של אדם רגיל, למבט של תורה... (הגר"ש שברון לב שלום ח"א בראשית עמ' תלו תלו).

סיפר אבא ז"ל שפעם הלכו רבי אליהו לופיאן עם רבי יחזקאל לוינסקי, ואבא הלך מאחוריהם והקשיב לשיחתם, שאלו רבי יחזקאל לרבי אליהו, מה קרא לעין שלך, שהיה חבוש תחבושת על העין, אמר רבי אליהו נכשלתי בראיה... והקב"ה פגע בעיני, אבי בשמעו דברים אל מיד רץ קדימה לראות את תגובת רבי יחזקאל, אך לא היה תגובה כלל וכלל, גם לו היה פשוט שכן הוא הדבר, אם נכשלים בראיה, סובלים על הראיה.

מראים לנו חכמים שהעולם מנוהל מידה כנגד מידה ע"י בורא עולם ואם יש לאדם בעיה צריך לבדוק איזה חטא גרם לבעיה.
סיפר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שפעם אחת, כשהיה בבית החולים איכילוב, ראה אחות ניגשת כל כמה דקות לחולה ששכב שם ומנסה להרגיע אותו... מה קרה? החולה היה צריך לעבור טיפול באיזו שהיא מכונה, והמכונה התקלקלה ומחכים לטכנאי שיבוא לתקן אותה. הבעיה היא, שהחולה היה בצום כבר מאתמול, והרעב והצמא הציקו לו. כל בקשותיו לאכול משהו קטן, לשתות כוס מים, לא הועילו לו, האחות הודיעה: הטיפולה חייב להתבצע בצום. המקסימום שהרשתה היה להרטיב את השפתיים עם מעט מים.

משום מה, הטיפול במכונה התעכב, והאיש ממש גנח עד כדי בכי: "אני רוצה לאכול. אני רוצה לשתות". הרב זילברשטיין שעמד בסמוך, התקשה לראות את ייסוריו, וניגש אליו כדי לומר לו כמה מילות עידוד.
כשהחלה ראה את הרב, פתח פיו ואמר: "כבוד הרב! אני יודע בדיוק למה זה קורה לי! הייתי בחור ישיבה ועזבתי את הכל. בעיקר זילולתי בצומות ולא צמתי אף לא באחד מהם. עכשיו הראו לי משמים: לא רצית לצום - תצטרך לצום בעל כורחך!

הבחור הנשאל לא חשב פעמיים, מיד פנה לבחור החדש במאור

הלכות

הלכות בדיקת חמץ

- מצוות עשה מן התורה להשבית החמץ קודם זמן איסור אכילתו, ותיקנו חכמים לבדוק ולחפש החמץ בביתו וברשותו, בתחילת ליל ארבעה עשר בניסן, כדי שאם ימצא חמץ יבערנו קודם זמן איסורו.

- זמן בדיקת חמץ בליל ארבעה עשר בניסן הוא מיד אחר צאת הכוכבים, דהיינו כרבע שעה לאחר שקיעת החמה. ובדיעבד אם לא בדק בתחילת הלילה, יבדוק לאחר מכן, ואם בדק קודם ליל ארבעה עשר בניסן, צריך לחזור ולבדוק בליל ארבעה עשר בניסן.

- אסור לאכול החל מחצי שעה קודם זמן בדיקת חמץ, ואיסור אכילה אינו אלא כשאוכל יותר מכביצה (כחמישים גרם) פת, או יותר מכביצה עוגות, אבל פירות או ירקות, בשר או דגים ושאר מיני מאכלים שאינם מחמשת מיני דגן מותר מן הדין לאכול קודם בדיקת חמץ. וכן מותר לשתות קפה או תה או שאר משקאות. ואם ביקש מחברו שיזכירונו לבדוק החמץ רשאי לאכול אף יותר מכביצה פת או עוגה קודם זמן הבדיקה. והמחמיר שלא לטעום כלל קודם הבדיקה, תבוא עליו ברכה.

- קודם הבדיקה צריך לברך "ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו, וציוונו על ביעור חמץ."

- צריך לבדוק בדיקת חמץ גם במכונות הפרטית שלו, ובחנויות, וכן חובה על הגבאים בבתי הכנסת ובבתי המדרש לבדוק בהם חמץ. ומכל מקום לא יברכו על בדיקה במכונות ובבתי הכנסת וכיוצא בזה, ויפטרוהו בברכה שמברכים קודם לכן בביתם.

- בדיקת החמץ צריכה להיות לאור נר של שעווה, וכן פנס חשמלי, כשר לבדיקה כשאינן שם נר אחר של שעווה, אך נר אבוקה פסול לבדיקה.

- אין צריך לכבות את אור החשמל בשעת בדיקת החמץ, ואדרבה, תוספת אור עדיפה יותר, שעל ידי כך יכול לבדוק יפה בחורים ובסדקים.

ביטול חמץ

- מדברי סופרים צריך לבטל את החמץ אחר בדיקת חמץ, היינו שיאמר בפיו: "כל חמירא דאיכא ברשותי, דלא חזיתיה ודלא ביערתיה, לבטיל ולהווי כעפרא דארעא" (כלומר: כל חמץ ושאר שישנו ברשותי, שלא ראיתיו ושלא בערתיו, יתבטל ויהיה כעפר הארץ). וצריך שיבין את דבריו, שפירושם שמבטל את החמץ עד שאינו חשוב בעיניו לכלום, ולכן יאמר הביטול בשפה המובנת לו.

- נוהגים לומר נוסח ביטול החמץ שלוש פעמים, לחיזוק הדבר, ויוסיף באחת הפעמים, "יתבטל ויהיה הפקר כעפר הארץ".

- אף על פי שביטל את החמץ אחר בדיקת חמץ, מכל מקום חוזר ומבטלו אחר ביעור החמץ ביום ארבעה עשר בניסן, מפני שדברי החמץ שנשארו ברשותו אחר בדיקת החמץ לא היו בכלל הביטול שביטל בלילה. וביטול החמץ ביום יהיה לאחר ביעור החמץ ושרפתו. וביטול החמץ ביום הוא בנוסח זה: "כל חמירא דאיכא ברשותי, דחזיתיה ודלא חזיתיה, דביערתיה ודלא ביערתיה, לבטיל ולהווי כעפרא דארעא. (כלומר: שבנוסח ביטול החמץ ביום ארבעה עשר, מבטל בין חמץ שראה וביער, ובין חמץ שלא ראה ושלא ביער. אבל בליל ארבעה עשר אינו יכול לבטל חמץ שראה, שהרי עדיין יש ברשותו חמץ שרוצה לאכול קודם זמן איסור החמץ).

- ביטול החמץ ביום צריך להיות קודם זמן איסור החמץ, אבל אם עבר זמן זה, אין הביטול מועיל. (לוקט מ' תורת המועדים)

שבת שלום ומבורך

פנים ובחמיות: "כן, יודע אני על מקום אכילה ולינה מעולים. מהיום בעזרת ה', תאכל מול הישיבה ותישן בעזרת הנשים".

הקריב אותו בחור מתמיד, את המתנה הגדולה אשר ניתנה לו לפני מספר שעות וחזר לאכול ולישון במקומות הקודמים. אף לא אחד מבני הישיבה ידע מזה, אך בורא עולם - ידע גם ידע.

לאחר כשישה חודשים, מספר אותו אדם, פלשו הנאצים ימח שמם, לעיר ומאות חיילים הקיפו את הישיבה. בחור אחר בחור, הועלה לעזרת הנשים של הישיבה. שם, אחד מהקצינים הארוכים, ירה בראשם למוות. גם אותו בחור שויתר נקרא בשמו. תוך כדי הליכה הוא מהרהר בתשובה ואומר: "ריבונו של עולם, אני יודע שהכל לטובה ואין לי הרהור וערעור על הנהגתך. אך אנא, זכור לי את אותו ויתור שוויתרתי כאן בעזרת נשים".

הבחור נעמד ליד החלון והקצין הנאצי מכיוון אקדח שלוף לעברו. שלוש מאות מחבריו, כבר מצאו את מותם דקות מספר קודם לכן, והושלכו מהחלון לחצר הישיבה. ואז קרה דבר, לא יאומן כי יסופר. הקצין הנאצי, פונה אל הבחור ושואל: "יש לך הורים?" אותו בחור ההמום מהשאלה, עונה "כן, ואז אומר הקצין: "גם לי יש הורים, וכמו שאיני רוצה שהוריי ידאגו לי, כך איני רוצה שהורייך ידאגו לך". "אני יורה באוויר, ואתה תקפוץ מהחלון ותברח".

הבחור המפודח, לא ידע אם הנאצי הארוך משטה בו, אך הוא שומע ירייה ושומע שהנאצי אומר לו: "קפוץ וברח מהר!" הבחור קפץ על גוויות חבריו אשר נרצחו בדם קר, השם יקום דמם, ובדרך לא דרך הגיע לארץ ישראל.

היה זה הגאון הגדול רבי חיים קרייזוירט זצ"ל רב ואב"ד אנטוורפן בבלגיה, שזכה להקים משפחה ודורות ענפים, וחי שישים שנה נוספות לאחר השואה.

ההקרה והוויתור שאותו בחור וויתר נמשכו שישה חודשים, אך הוא זכה לשישים שנות חיים, עשר שנים על כל חודש!

(מתוך האור, האמנתי ואספרה, שש באמרתך, נפלאותיך אשיחה)

פנינים

"ביום השמיני ימול בשר ערלתו"

בברית מילה, נהוג לברך את הרך הנימול: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס לתורה, לחופה ולמעשים טובים". מה פירוש - שאל האדמו"ר רבי מנחם מקוצק - "כשם שנכנס... כן יכנס..." וכי התינוק נכנס לברית המילה? הרי הוריו הם המכניסים אותו?

אלא - השיב הרבי - כשם שהתינוק נכנס ומקיים מצות המילה, ללא גאווה והתנשאות על שמקיים הוא מצוה כה גדולה, כך ימשיך בעזרת השם לקיים מצוות, ללא כל רגש גאווה, אלא רק כדי לקיים רצון בוראו!

"וראה הכהן את הנגע... נגע צרעת הוא"

אמרו חז"ל במסכת ערכין (טו, ב), כי הצרעת באה על חטא לשון הרע!

משום כך - אמר רבי ישראל סלנטר - נסמכה פרשת מצורע לפרשה הקודמת של מאכלים מותרים ואסורים, כי כשם שהאדם נוהר בכל אשר הוא מכניס לפיו, שיהיה כשר בתכלית, כך גם עליו להיזהר מאוד בכל מה שהוא מוציא מפיו...

מצפה האפולו

מסופר על הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל, כי פעם בעת שיחתו עם איש אחד, נראה והנה הוא פותח את קופסת הטבק שלו, מסתכל במכסה מבפנים ומנענע בראשו. כעבור ימים אחדים כשהיתה ההזדמנות להסתכל בפנים הקופסה, נראה והנה על המכסה חרותות האותיות: ש פ ו ש מ נ כ שנשאל ה"בית הלוי" לפשר אותיות אלו, ענה - שהן ראשי תיבות של הפסוק הנאמר במשלי "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" - והתבוננות בראשי תיבות אלו מזכירה לי לבל אכשל חס ושלום בדיבורי. ולמען יהיה לי הדבר לתזכורת קבועה, קבעתי אותיות אלו בקופסת הטבק שלי, כך שאף בשעת שיחתי עם בני אדם אוכל תמיד להתבונן ולהזכיר לעצמי חובת הזהירות בשמירת הפה והלשון. (אוצרות התורה)

לעילוי נשמת: שושנה שירה חג' בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לוכות אריה חג' בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שלומית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אשתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים ורנה, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, נבריא נר בן זכריה, משה ג'יבלי בן שלום, שקד דחן בן סיגלית, אריה בן סעידה. לרפואת: נוי בת הילה, עלמה בת מור, אתי אסתר בת רבקה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

לע"פ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה שיהיו'

גליון מס' 134

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת תזריע תשפ"ד

עניין של חינוך מחנך טוב- מיהו?

סח כ"ק האדמו"ר בעל התיבות שלום מסלונים זיע"א:....תפקידנו כהורים מחייב אותנו להתעמק ביותר ולבדוק את עצמנו, אם אנו ממלאים כראוי את חובתנו בענייני חינוך הבנים והבנות. ראשית דבר הוא הכרת החוב הקדוש המוטל על כל יחיד, עד כמה שבידו להקדיש מזמנו לחינוך בניו ובנותיו, כי מצווה בו יותר מבשלוחו. וגם באותו חלק שאינו יכול בעצמו ומוסר אותם ללמוד ולהתחנך אצל מלמדים ומחנכים, יהדר ויקפיד למסור אותם לידיים נאמנות ומתאימות ביותר ככל האפשר, דהיינו לאנשי הוראה משובחים המסוגלים להשריש בצאצאיו את עיקרי ויסודות היהדות, תורה, יראת שמיים ואמונה טהורה. עלינו לחפש בעד ילדינו חינוך ללא שאלות, רק כשר למהדרין מן המהדרין... ואומנם האדם הפשוט שאין לו שום מושג בתורת החינוך אינו יודע להבחין ולהבדיל במבט השטחי שלו בין עיקר ובין טפל. הבריות קוראות מחנך טוב למי שמצליח לחנך את הילד בענייני סדר ומשמעת, אך לאמיתו של דבר בכלל אינו מחנך, אלא שממלא תפקיד של שוטר טוב, ומי שהוא שוטר טוב אינו בהכרח גם מחנך טוב. הלא חינוך אמיתי אינו להכריח את החניך בלחץ להתנהגות טובה, כי אם להביא אותו לידי כך שירצה בזה, אלא שצריך כל מחנך בתחילת הדרך להיות מבחינה מסויימת גם שוטר שמאלץ ומכריח, אבל זה החלק אינו החינוך עצמו אלא כהקדמה ומבוא לחינוך. (נתיבי החינוך)

בְּנֵינִים מִשְׁלַחַן מְלָכִים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו.... (וי"ב, ג'ד')

הנה אחר מתן תורה משה רבנו קראו ליצה"ר **ערל**, ומובא בחז"ל: 'בראתי לו יצה"ר בראתי לו תורה תבלין'. וע"י עמל התורה מהפכים את כל הרע לטוב, ואשר על כן נקרא היצה"ר ערל ורק ע"י התורה הוא נימול. ועד כמה צריך להיות שקוע אך ורק בלימוד התורה נלמד מכלב הים... ונקדים לבאר פירוש נפלא ששמעתי על מה שכתוב בפרק שירה, **כלבים אומרים: "בואו ונשתחוה ונכרעה"** (תהלים צ"ה) מדוע אומרים הכלבים פסוק זה דווקא? ויש לבאר ולפרש, בהקדם דקדוק נוסף. שהנה מלשון הפסוק שאומרים הכלבים "בואו ונשתחוה" נשמע, כי קוראים המה לאחרים להצטרף לשירתם. ולמי מכוונת קריאתם זו? **הנה אמרו חז"ל במשנה במסכת כלים (פ"י, מ"ג) "כל שֶׁבָּיַט טהור, חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה"**. מדוע נשתנה דינו של כלב הים משאר כל חיות המים שהעושה מהם כלים אינם מקבלים טומאה, ורק מהכלב שֶׁבָּיַט, העושה כלים ממנו מקבלים טומאה, כמו חיות היבשה? **מפרש הר"ש והרא"ש בפירוש המשנה: "כל מה שיש ביבשה יש בים. וחית הים ובהמת הים אין אחד מהם בורח ליבשה כשרוצים לצודם. רק הכלב לבדו, הלכך הוי בכלל בהמות היבשה ואם עשה מהם כלים מקבלים טומאה"** עכ"ל. מעתה נתפרש היטב ונאמר: שכלב היבשה קורא לחברו - כלב הים להצטרף עמו יחד לכריעה ולשירה. שכן כל חיות הים האחרות, אינם יכולים להצטרף לשירה יחד עם החיות שכמותם ביבשה, ויארי היבשה' אומר לבדו ויארי שבים' אומר לבד, כי מינים שונים המה. אולם כלב הים מכיוון שבורח ליבשה (בשעה שרוצים לצודו) הרי דינו נקבע משום כך, כ'חית היבשה'. ומעתה מצטרף הוא אל כלב היבשה בצוותא, ושניהם אומרים כאחד - "באו ונשתחוה ונכרעה". ואשר על כן אומרים הם דווקא פסוק זה התואם לצירופם המיוחד, לפי שקודם לכן אומר הפסוק "אשר לו הים והוא עשהו, ויבשת ידיו יצרו" (תהלים צ"ה) והיינו הצירוף של עשיית הים והיבשה יחדיו, שלכלבים המצטרפים משני המקומות, להם נאה להלל ביחד ולהמשיך "באו ונשתחוה ונכרעה". וזה נפלא מאוד. והנה, דברי תורה נמשלו למים. וטהרת האדם באה גם כן על ידי טבילה במים. ונמצא שיכול האדם להיות כל כולו במימי הדעת בים התלמוד יום ולילה כמו כלב הים שנמצא כולו במים, **אולם אם ייצא לפעמים מהלימוד, כבר נחשב משום כך כמי שאינו שייך לים התלמוד**, וככלב הים שנחשב ממין חיות הארץ - משום שבורח לפעמים ליבשה, ואינו שייך למיני חיות המים. ואם ירצה לומר 'פרק שירה' בבין הזמנים יחד עם עמי הארץ אנשי היבשה, יכול גם יכול הוא... אולם "בן תורה" שלם אינו נקרא, אלא אם כן אינו יוצא אף פעם מן הלימוד!! הבורח מהתלמוד להינפש, פניו כפני הכלב... **שכן אם נוסף להתבונן, נשאל ונקשה** מה בכך שקורה שלפעמים יוצא ליבשה, הרי בודאי שמחוץ ליציאתו לפרקים ליבשה, כל כולו שייך לטבעם של חיות המים? וכי מה גרע בכך שלפעמים יוצא ליבשה, האם אין עוד מיני חיות מחיות המים, שיוצאים קצת ליבשה וחוזרים? אלא שכלב הים אינו רק יוצא ליבשה [כמו חיות המים האחרות] אלא "בורח ליבשה"! פירוש; שבשעה שרוצים לצודו ונמצא בסכנה, בשעה זו נגלית בו מהותו השורשית והשתייכותו האמיתית, **כי מדוע אין הוא בורח אל עומק הים כשאר חיות דגני הים, ומדוע בורח ליבשה?** וזהו סימן מובהק שאינו חית המים - שכל חיותה אינה אלא במים בלבד. מאי משמע? שיתכן והאדם כל חייו בתוך חיי הבית מדרש וכולו אכן במים, ואפילו שעה אחת אינו בחוץ. אולם, בימי בין הזמנים אינו הולך אחרי מקומות הסמוכים ונראים לים התלמוד, רק בורח כמי שנדרף מים התלמוד, וצריך מרגוע לנפשו עמוק עמוק בהבלי העוה"ז, ולא שוקטת נפשו עד בואו למלון של עשרים כוכבים... ובורח עד ההרים המושלגים... בריצה מבוהלת כחץ מקשת - לתוככי העוה"ז. הרי אין זה נקרא לצאת ליבשה, אלא **לברוח ליבשה!!!**... שמתוך אופי וצורת יציאתו ניכר שקשור הוא בטבורו לארץ, וא"כ, אין איכות חייו בתורה בלבד! **(לב שלום- למגידי ר' שלום שבדרון זצ"ל)**

בברכת שבת שלום מערכת שיעורי לב ארי

מעשה שהיה...

בונה בשמים! ספורים על רבנו הצדיק רבי שלמה אלישיב זי"ע

הילולא דצדיקייא

**הילולת המקובל
האלוקי הגאון
הרב שלמה
אלישיב זצ"ל
(כז' אדר)**

רבנו זי"ע נולד בזאגור שבליטא ב-י"ב בטבת ה'תר"א לאביו ר' חיים חייקל זצ"ל. היה מצאצאי האריז"ל והמקובל רבי שמשון מאוסטרופול. מגיל צעיר, ניכר ברבנו, כישרון וזיכרון מופלאים ומידות טובות. בגיל 13 עבר למינסק, ובמשך שש שנים עבר על כל הש"ס והרמב"ם. לאחר נישואיו עם מרת מרת בת שבע אסתר ע"ה בהיותו כבן עשרים עבר לעיר שאוול אל בית חותנו. שם החל לכהן כדין בבית דינו של ר' יוסף זכריה שטרן (רבה של שאוול). תוך זמן קצר עזב את משרתו, מפני שברוב ענוותנותו חשב, שאינו ראוי לכך. לאחר שנולד בנו עבר לטלז, שם למד בישיבת טלז וחי בפרישות ולמד קבלה בלילה (ממקובל נסתר). בשנת ה'תרע"ה בגירוש שאוול לעת זקנותו נאלץ להבריא את משפחתו מהעיר להאמלא. בשנת ה'תרפ"ד עלה לארץ והתיישב בירושלים בבתי נייטין. רבים פנו אליו ליטול עצה וברכה והעידו, כי תפילתו עשתה פירות. האזין לכל הנדכאים ושבורי הלב ובסבר פנים חיזק ועודד כל מר נפש. מברכותיו והבטחותיו לא היה נופל דבר מדבריו ארצה. ענוותן מופלא. נהג לסגור עצמו בחדרו, כשהוא עטוף בטלית ומעוטר בתפילין ועוסק יומם ולילה בנגלה ובנסתר. גם בהיותו במחיצת אחרים לא שח שיחה בטלה. תלאות רבות סבבו את חייו, עני מופלג היה ובעל אמונה עצומה בבורא. המקובל רבי חיים שאול דוויק ביקש ממנו הסכמה על ספרו בקבלה "איפה שלימה". רבנו נלב"ע ב- כ"ז באדר ה'תרפ"ו פרשת ויקהל (בה קוראים בתורה "לשם שבו ואחלמה"). רבנו חי כ-86 שנים. כשנפטר העלו את מיטתו למעלה הר הזיתים והחלו להתעסק בקבורתו זכו כל המשתתפים לראות בעיניהם "עמודא דנורא" כעין מראה הקשת תחת כיפת השמים ממזרח למערב, אשר נשאר עד סתימת הגולל. ציונו בהר-הזיתים ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

אין ספק, כי על רבנו שרתה רוח-הקדוש ועל כך יעיד הספור המפלא הבא: פעם רבי אריה לווין (חותנו של מרן פוסק הדור רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל - נכד רבנו) נפגש עם אחד מידידיו והלה הקיפו בספקות מסביב לחכמת האמת. באותו יום הזמין שליחו של רבי שלמה אלישיב את רבי אריה לבוא אליו באפן דחוף. לאחר בואו שוחח עמו רבי שלמה והעלה בפניו תשובות לכל אחד מהספקות, שאותו ידיד העלה בפניו.

כדי להבין, עד כמה גדולה כחה של מילה טובה מספר כי אל רבנו הגיעה משלחת רבנים שנשלחו על ידי רבנו הגאון ה"בן איש חי זצ"ל, להביע בפניו את התועלת העצומה, שיש להם מספרו החשוב 'לשם שבו ואחלמה', מששמע זאת פרח בבכי ואמר להם בכאב עצור: "אם הייתם באים כמה שנים קודם, הייתי מחבר עוד ספר בנושא זה, אבל אני לתמי חשבתני, שהספר שכבר הוצאתי לאור לא מעסיק אף אחד ואין דורש אותו, ולכן לא היה לי את הכח והמרץ לערוך עוד פרך בסדרה, אבל, אם הייתי יודע, כמה תועלת הביא הספר, היה זה נותן לי את העז והכח לחבר עוד ספר. אבל פעת מאחר, כי אין זה כבר בכחי".

ספר רבי אליהו דושניצר זי"ע, שה'חפץ חיים' שמע עליו, כי נוסע הוא לעיר שאוול ושלח אחריו את חתנו לומר לו, שישתדל לראות את פני רבנו שלמה אלישיב, בטעמו "שכן בעולם הזה עוד נתן לראותו, אך בעולם הבא, מי יודע אם נזכה לכך". ועוד הוסיף ואמר: "אנחנו בונים למטה ומכונים נגד מעלה, אך הוא הקדוש, באשר נהירין לו שבילי עולמות עליונים, הרי הוא בונה בשמים באפן ישיר עליונותו". גדולי הדור הגדירו אותו "מארי דרזין", ו"גאון עולם בחכמת האמת". מרן החזון אי"ש העריך מאד את כתביו, ונסע עד למקום מרחק על מנת לקנות אותם, הוא החשיבו כאחד מתלמידי הגר"א המקבילים (מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים).

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

529

פרשת תזריע תשלפ"ד

שוב שאל אבא: "מדוע אלו שטויות, הרי בשנה שעברה זה היה כל כך חשוב לכם, מה קרה עכשיו?!"

- "כן. בשנה שעברה היינו קטנים, השנה גדלנו, וכעת אנחנו מבינים אחרת".

"אתם בטוחים במה שאתם אומרים?" - התעניין אבא.

- "כן, אנחנו בטוחים, מבחינתנו, היינו זורקים את הגוגואים, רק חבל שהקטנים שעדיין בכיתה ג' וד' לא ייהנו מהאוצר".

יענקל'ה ומוישלה, לא הבינו מה אבא רוצה מהם, אבל הוא המשיך לשאול, בלי להרפות: "אתם בטוחים שרצונכם להעבירם, אולי מחר תתחרטו?".

- "כן, אנו בטוחים, וכי נשוב להיות ילדים קטנים?! לא נתחרט, הגוגואים אינם שווים פרוטה".

אבא ניסה לתמוה בפעם החמישית: "אבל איך באמת זה יכול להיות? הרי רק בשנה שעברה הם היו כל כך חשובים, כמה ריצות, מאמצים, ועסקי-עסקים, ולפתע הכל נעלם?!...!"

- "גדלנו, הכל נגמר!"

שתיקה שררה בחדר, ורק קולו של אבא נשמע: "עכשיו תשמעו, הקשיבו היטב: בחיים יש דבר כמו גוגואים, קוראים לו: 'כסף'. אנשים קונים, עושים בו עסקים, רצים אחריו. הכסף חשוב מאוד לאנשים, וכל החיים סובבים סביב הכסף. יום אחד מגלים שהכסף אינו שווה. ומה שהתרוצצו אחרי הממון - היה מעשה של שטות, כמו שקורה כעת עם הגוגואים שלכם. הרגע הזה מגיע לכל אדם".

לרגע-קט אבא שתק, והוסיף: "והחכמה היא לדעת את זה מראש. לא כמו לגבי הגוגואים, שהגעתם למסקנה הזאת רק אחרי ששיחקתם בהם; בכסף, החכמה היא להכיר בכך מראש, היום".

הילדים עזבו את שולחנו של אבא, הגביהו את אוסף הגוגואים, והעבירו אותו לאחר, למי שעדיין לא יודע... את 'מוסר ההשכל' לקחו לעצמם, והכניסוהו באוצר הפרטי שלהם...

* * *

ויקרא: זכר (יב, ז)

התינוק הזה עד שלא יצא ממעי אמו מצווה אותו הקב"ה "מזה אכול, ומזה לא תאכל!", ומשקיבל עליו המצוות האלו - מיד נולד, שנאמר 'אשה כי תזריע וילדה זכר' (מדרש אגדה פי"ב)

הקב"ה מצווה את התינוק כבר במעי אמו כדי שייקל עליו להתחנך ולהתרגל לקיום התורה והמצוות כשיצא לאוויר העולם. ובאמת, חינוך הילדים לתורה ויר"ש הינו תפקיד לא פשוט, צריכים לו חוכמת חיים והרבה הרבה סייעתא דשמיא.

* * *

שני ילדים 'עשירים'... היו לו להגאון רבי **בן-ציון פלמן זצ"ל**, הם אספו 'גוגואים' [גרעיני משמש]... שיחקו בהם בתחרויות שונות ומאתגרות, גם רכשו באמצעותם ניירות או מדבקות וכדומה, כדרכם של ילדים בימים ההם ובזמן הזה. הם ניהלו תעשייה רבה ותעסוקה מלאה סביב הגוגואים.

"היה לנו אוצר, ולא אתבייש לומר כי במסחר הגוגואים התגלה אצלי חוש מסחרי, גם צצו הנצנוצים הראשונים של תאוות הממון, ביזנעס, כסף", סיפר הבן.

חלפו שנתיים. השניים כבר גדלו, והחשק לסחור בגוגואים חלף-הלך, לא התאים להם, שהרי ילדים גדולים לא משחקים בגוגואים. שני הילדים ישבו עם עצמם בכובד ראש והחליטו להעביר את אוצר הגוגואים כולו [אוצר שנערם משנה לשנה], לאחים הקטנים. אבא שמע על כך. וקרא להם אל שולחנו: "מדוע אתם רוצים להעביר את הגוגואים?".

- "כיוון שאין לנו עוד מה לעשות בהם".

אבא תמה: "ממש לא מובן. בשנה שעברה עשיתם מהם עסק אדיר, קניתם, סחרתם, היו גם ויכוחים, התמודדויות, תחרויות ומאבקים, שמרתם עליהם מכל משמר, ובכל דרך אפשרית ניסיתם להשיג גוגואים נוספים. מה קרה פתאום?!"

- "זהו. כבר מצחיק לנו להתעסק בהם, אלו שטויות".

סיפר בנו של הרב: שובבות לילדים, כידוע ליודעים - אין בה חיסרון, ואינה מלמדת על בעיה כלשהי, אלא אדרבה, עדות היא לחוכמה ופיקחות. אני הייתי כזה ילד נמרץ ושובב.

יום אחד, המיטה בחדר הילדים נשברה, כפי שקורה בכל בית יהודי כשהילדים קופצים ומקפצים עד שקרשי המיטה מתנתקים זה מזה... הקרש האחד המחזיק את אורכה של המיטה התפרק לחלוטין. בקרש היו כמה מסמרים גדולים.

אבא ניגש לתקן את המיטה עם פטיש וצבת בידו, התכופף וטיפל בכמה מקומות במיטה מלפניה ומאחוריה, לפני השלב האחרון בו יצמיד את הקורה למיטה.

אבא ביקש ממני לשמור בינתיים בצד על הקרש הגדול שבו מצויים המסמרים. אבל הייתי ילד קטן ולא שמרתי. הנחתי את הקרש על הרצפה לידו, והסתכלתי במעשיו, זה היה מעניין. אבא לא שם לב ותוך כדי טיפול ברגל המיטה, התיישב על הקרש הגדול עם כל כובד הגוף, ושלושה מסמרים גדולים ננעצו בחלק העליון של רגלו. גניחה נשמעה מפיו. ומיד התרומם וניתק את המסמרים שננעצו בו. ואז ראיתי כי נוזל ממנו דם. נחרדתי. ציפיתי שאבא יצעק. אך אבא לא אמר לי אף לא מילה אחת. היה ניכר עליו כי הוא מתייסר, הוא נשך את השפתיים בחוזקה. עד היום אינני יודע אם חשק את השפתיים מחמת הכאב או גם כדי להימנע מלומר לי מילה. כך או כך - הוא שתק ונשך שפתיים. מה קורה כאשר ילד יהודי כשר רואה את מה שמתרחש, ואת הדם מהרגל של אבא? התחלתי לבכות. פרצתי בבכי ספונטני. נקל להבין מה הרגשתי באותו רגע...

אבא ניגש ושאל אותי: "למה אתה בוכה?"

עניתי לו: "כי אני עשיתי לך את זה, כי לא שמרתי את הקרש, והנחתי אותו על הרצפה".

"נו, אז מה אתה רוצה עכשיו?!" שאל אותי.

אמרתי: "אני עשיתי לא טוב, ועכשיו אני רוצה לעשות טוב, כואב לי מה שקרה".

אבא הסתובב מולי בבת אחת. הביט עלי בחוזקה. בעוצמה. הוא לא הסתכל על הדם שניגר מרגלו. אלא הביט עלי. ואז תפס בידיו העדינות בלחיי הרטובה מדמעות, ליטף אותי קלות, ואמר נחרצות: "יצחק, אם אתה רוצה לעשות לי טוב, תשב ותלמד! אם תשב ותלמד, זה יעשה לי טוב". זה מה שהיה לו לומר.

ואם המסמר חדר פנימה לרגלו של אבא לעומק מילימטר, המשפט הזה חדר בי בעומק קילומטר... בשבועות הקרובים ה'מלמד' בחיידר היה מופתע מההתקדמות הלימודית שלי. אבל לא יכולתי להסביר לו, והוא לא העלה בדעתו, כמה דם שפך אבא בשביל כך...

* * *

כיצד רבי בן-ציון למד עם תלמידיו, וכיצד למד עם ילדיו? - הוא לא בחן אותם. אלא הם למדו בצוותא. בידידות, בסבלנות ובהסבר, פרט אחרי פרט. המטרה העיקרית שהייתה לו בלימוד עם הילדים, התוצאה שרצה להשיג - שהילד יהיה שמח בלימוד, שייחנה מהלימוד. הוא לא התכוון לבחון ולדעת האם הוא יקבל ציון טוב במבחן; המטרה הייתה אחת בלבד - שייחנה מלימוד הגמרא, מרש"י ומתוספות.

פעמים רבות היה קורה שהיה שואל לקראת סוף הלימוד: "יענקי הבנת?" ויענקי היה מגיב: "כן, הבנתי".

- "אז בא ונסכם את הגמרא! הגמרא שאלה, והגמרא תירצה, בשאלה חשבנו שדווקא, ובתירוץ אנחנו מבינים אחרת. נפלא. יענקי אתה מבין את השקלא וטריא?"

- "כן אבא, אני מבין".

- "לא נראה לי שאתה מבין..."

הוא התחיל ללמוד אתו שוב מההתחלה, הם למדו את הגמרא באהבה וחמלה רבה. ואז לפתע הכריז רבי בן-ציון: "יענקי, עכשיו אתה מבין!".

מה השתנה? מה קרה? - - - כי כעת יענקי העלה 'חיוך' על פניו...

בלימוד הגמרא, החיוך הזה, ההנאה הזו, היא ההוכחה הגדולה ביותר על הבנת החומר. בדוק ומנוסה. רבי בן-ציון לא בא על סיפוקו, עד הרגע שראה את ה'שמייכל' [החיוך], את ה'גישמאק' [ההנאה] על פני הילד! רק אז היה מרוצה, והיה מכריז: "הא, הא, עכשיו אתה יודע".

התקווה שלו היתה תמיד, שהילדים ייחנו מהתוספות, ולא דווקא מהחידושים, אלא מעצם לימוד הגפ"ת.

ילדים ובחורים, וגם אברכים, מתגלגלים בלימוד התורה, לא מתקדמים ולא מצליחים. ולמרות שמנסים לסייע להם לא מצליחים. מה המוקש שמונע מהם להצליח? התשובה היא, שכאשר הם לומדים את הגמרא, תמיד רובץ להם בראש ענן מסוים, מעולם הם לא מבינים את הגמ' במאת האחוזים, רק בשמונים, בתשעים, בתשעים וחמש, אבל לא במאת האחוזים. נשאר להם משהו ענן וערפל... וזה מפריע להם 'לחיות' את הדברים, ליהנות מלימוד התורה, לחוות את הדבר המדהים ביותר שקיים בעולמנו...

זה מצוי במיוחד אצל צעירים, בילדים. ה'מלמד' או האבא, מתגלגל אתו שנה ועוד שנה, והילד מתקדם רק מעט. והם כאובים על מתיחת זמן לריק למען הילד, ומתאוננים: "ריבוננו של עולם, מה הסיבה שאפילו שאנחנו מוציאים למענו כל כך הרבה כספים, אין כמעט התקדמות?!" אבל הסיבה האמיתית לכך היא - כי הדרך היחידה להתקדמות היא לשבת עם הילד בסבלנות, לא עשרה קטעים של גמרא,

אלא קטע אחד קטן בודד, עוד פעם ועוד פעם, ועוד, מההתחלה ממש, עד שהוא מבין באמת עד התכלית, עד שנהיה לו אור בעיניים! אור! ואת האור בעיניים אתה רואה כאשר הוא מחייך. בשעה שקטע הגמרא בהיר לו בתכלית. אתה רואה אצלו את החיוך של ההבנה המאירה. כך, ורק כך, מתקדמים! ואם לא, מדשדשים במקום שנים על גבי שנים... [מתוך הספר 'ללא שם']

וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹעַן צָרְעַת (יג, ב)

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן: על שבעה דברים נגעים באין: על לשון הרע... ועל הגזל... (ערכין טז.)

צרעת הגוף היא ביטוי חיצוני לצרעת הנפש, כידוע, והיינו שכשהנפש נפגמת ע"י חטאים קשים היא מצטרעת. אחד החטאים שפוגמים מאד את הנפש הוא עוון הגזל.

* * *

ידועה ומפורסמת היתה הנקיות בענייני ממונות של מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל. כשלמשל היתה מגיעה אליו שאלה שהיה בה חוסר ישרות בענייני ממון וכדו', על אף שהיה שייך להקל בכל מיני אופנים בכל זאת היה רגיל לומר: "אני לא עונה על דברים עקומים...". כי רבינו אחז שכל הנהגת האדם ובפרט בענייני ממון צריך להיות בתכלית הכשרות הישרות והנקיות.

באחד הכוללים התעורר וויכוח. היה זה כאשר משרד הדתות שלח מלגה לאברך שכבר עזב את הכולל. האברך ביקש את הקצבה שהגיעה על שמו ומנגד ראש הכולל טען שהקצבה מגיעה לכולל.

"נכנסתי אליו", סיפר תלמידו הגאון רבי שלמה זלמן אולמן - "עם צדדי העניין ופירטתי לפניו את השאלה. אולם הוא תמה בפליאה - מה השאלה?! צריך להחזיר הכל למשרד הדתות!".

אנחנו התלבטנו אם מגיע לראש הכולל או לאברך, ואילו הוא בנקיותו המופלגת לא הבין כלל מה השאלה - הרי צריך להחזיר זאת למדינה. זו היא ישרות ונקיות בממון.

[מתוך 'ולא שבט לוי בלבד']

וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹעַן צָרְעַת (יג, ב)

מהמילים 'בעור בשרו' לומד ה'אור החיים' הקדוש שאין טומאה לישראל אלא ב'עור הבשר' - מבחוץ, ולא מבפנים, כי ישראל קדושים הם!..

* * *

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: הסבא שלנו, רבי אריה לוין זצ"ל, חמיו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לא היה ידוע כמי שמגזים בדבריו, ובצורה זו יש להתייחס אל הסיפור להלן, שסופר על ידו. המעשה התרחש אצל שני האחים הצדיקים, מתלמידי הגר"א, רבי משה אשכנזי ואחיו רבי יצחק זצ"ל. במשך כל ימות השנה היה רבי משה נודד בעיירות, ומלמד תורה את ילדיהם של היהודים, ומוצא פרנסתו בדוחק רב. בנדודיו אלה היה רבי משה עוסק בצניעות בתורתו ובתפילותיו, וחוזר לביתו רק בשלושת הרגלים, כשעמו צרור קטן של מעות, להחיות את בני המשפחה. כמנהג חסידי הדור ההוא שכל אחד חיפש מצוה אחת שעליה מסר את נפשו, היה אותו צדיק מקפיד ביותר על מצוות ציצית, מנהג היה בידו לא לזוז ד' אמות בלא ציצית.

בחודש ניסן אחד, כאשר שב לביתו, לאחר שנעדר ממנו כמה חודשים ואתו צרור כספו שנועד לקניית צרכי חג הפסח הממשמש ובא, עשה דרכו בעגלה שהיתה נהוגה בידי עגלון פשוט. באחד מקטעי הדרך, ירד ר' משה מן העגלה, וניגש לאחד הסלעים של אם הדרך, מרחק ניכר מן הדרך הסלולה, בבואו לשוב אל העגלה, נאחזה ציציתו בסלע וניתקה מן הארבע-כנפות. כיון שהקפיד לא לזוז ארבע אמות בלא ציצית, נשאר ר' משה עומד כמסמר נטוע, ולא זז ממקומו.

הוא קורא אל העגלון מרחוק, ומבקש ממנו שיביא לו ציצית מן העיר הסמוכה. העגלון, שידע על הקפדתו הגדולה במצוות ציצית של חסיד זה, הסכים לכך בתנאי שיקבל מר' משה כתמורה את כל צרור הכסף שבידו. ללא היסוס נטל ר' משה אשכנזי את הכסף שהכין במשך כל החורף, ומסרו לעגלון, על מנת שיביא לו ציצית... טרף החסיד את נפשו, ואת נפש בני משפחתו, בכפו, ובלבד שלא יפגע בקוצו של יו"ד במנהג שקיבל על עצמו.

ומה קרה לבסוף? העגלון ההוא היה אדם רע-לב ואכזר מאין כמוהו, הוא לקח את הכסף, ונסע ולא חזר... ר' משה נשאר עתה ערום מכל, גם בלי ציצית, וגם בלי כסף. במשך למעלה מ-24 שעות תמימות!!! נותר החסיד לעמוד במקומו, ולא זז, עד שריחם עליו אחד מן העוברים והשבים והביא לו בהשאלה ארבע-כנפות כדי שיוכל לשוב לביתו.

לימים, המשיך רבי אריה לספר, חלה אחיו של רבי משה, הלא הוא רבי יצחק, שהיה נערץ על כל בני ליטא, והרופאים אמרו נואש לחייו. שלחו בני הבית לקרוא לאחיו, ר' משה, מהעיירות שבהן נדד, כדי שיבקש רחמים על אחיו. ידוע היה ר' משה גם בכוח תפילותיו, ולכן תלו בו תקוות מרובות.

כשהגיע רבי משה לבית אחיו, נכנס אל החדר שבו שכב החולה, וביקש מכל הנוכחים לצאת משם. אבל כיון שהדלתות של פעם לא היו חסומות באופן הרמטי, הצליחו כמה מבני המשפחה לצפות מבין חרכי הדלת במעשיו של

הלכתי לבית הספר לבוש במכנסים ארוכים, כשראו אותי החברים, הם עשו שלושה מעגלים מסביבי ושרו לי שיר מבזה במיוחד... אך אני לא נבהלתי. ה'חזון איש' החדיר בי גאווה בדרכי ה', ידעתי שההלכה הראשונה בשולחן ערוך היא: 'לא יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה' יתברך'.

אספר עוד עובדה מופלאה על מרן ה'חזון איש' שהייתי עד לה: כשהייתי בן חמש עשרה, חברי מהישיבה, בחור כבן שמונה עשרה לקה ברגליו. רגליו היו נפוחות והפרישו מוגלות נוראיות. הבחור לא היה מסוגל לעמוד על רגליו אף לשניה, ונאלץ לשכב במיטתו, כשהוריו המסורים מגיעים לישיבה פעמיים ביום לחבוש את רגליו, ולמרוח עליהן משחות שונות, אך ללא הועיל.

אחרי חודשיים של סבל החליטו לקחתו ל'חזון איש'. הם נשאו אותו על הידיים ונסעו במונית לביתו של ה'חזון איש', ואני התגנבתי ונכנסתי עמם אל הקודש פנימה. כשנכנס לחדרו של גדול הדור, הורה לו ה'חזון איש' לשבת על הכיסא ולהוריד את התחבושת מרגל ימין. כאשר עשה כדבריו לקח ה'חזון איש' את הרגל מלאת הפרשות וריחות הצחנה, בחנה מצד לצד וליטף אותה כרופא רחמן, וכך החזיק מספר שניות ברגל בחום ובאהבה, והסתכל. כשסיים ללטף שוב ושוב את הרגל, בקשו להסיר את התחבושות מרגלו השמאלית, וגם אותה ליטף באהבה וברכות. כשסיים ללטף את שתי הרגלים החולות במלוא האהבה, מסר ה'חזון איש' להורי הבחור בקבוק קטן ריק, הנושא תווית של בית מרקחת 'רפואה' ברחוב רבי טרפון פינת רבי עקיבא. לאחר מכן הפנה אותם לרכוש את התמיסה הרשומה על גבי התווית, והורה להם למרוח אותה בלילה על הרגלים הפצועות. הם הלכו לבית המרקחת, קנו את התמיסה, מרחו, ובבוקר הוא קם על שתי רגלים בריאות!

לאחר מעשה ישבתי וחשבתי: לא הייתי מתפלא אם ה'חזון איש' הורה לבית המרקחת למלא מים פשוטים בבקבוקון... ברור שבכוחו לחולל ניסים גלויים, כולם חזו עין בעין ברוח קודשו, אך תמהתי: מדוע היה עליו ללטף את הרגל המוגלתית!?

אולם לאחר מחשבה הגעתי למסקנה הבאה: מרן ה'חזון איש' ידע שבחור זה שכב במשך שבועות ארוכים בחדרו, ולא יכול היה לעלות לבית המדרש. ברגישותו הדקה לנפש הזולת הבין ה'חזון איש' שדימויו העצמי של הבחור נפגע מכך, וכבר חש הוא מנותק מאווירת הישיבה. וכדי שביטחונו העצמי הירוד לא יהיה לו לרועץ בחזרתו לשגרה, ליטף את רגליו, כשהוא מחזק לו את הביטחון והדימוי העצמי שאבד ממנו, וכך יוכל לשוב מחוזק לישיבה.

ה'חזון איש' זצ"ל חשב על פרטי הפרטים כדי להעניק הרגשה טובה לכל יהודי. אולם כדי ללטף רגלים חולות ופצועות, יש צורך גם ב'אהבת ישראל' עצומה...

[מתוך 'אריה שאג' - פורים פסח]

רבי משה. והנה הם רואים שר' משה פושט את הציצית מעל גופו, מניחה על מיטת החולה, ופונה אל הקב"ה ואומר: "ריבונו של עולם, מצוה אחת יש לי שהחזקתי בה בכל כוחי, וציצית שמה, הריני מוותר על כל שכרי בעולם הבא בעד מצוה זו, ובלבד שזכותה של המצוה תעמוד לו, לאחי החולה ויקום מחוליו....".

כך עמד ר' משה והתפלל, בבכי ובתחנונים, ובני הבית נסערים לנפשם לראותו מוסר את כל עולמו לרפואת אחיו הצדיק. בתוך זמן קצר עמד רבי יצחק מחוליו, ולפליאת כל רופאיו הבריא לחלוטין, והיה כאחד האדם.

סיים רבי אריה ואמר: "אם חשבתי עד היום שמסירות נפש פירושה למסור את הגוף ואת הממון בעד הצלת אחרים, כיום אני יודע שיש מציאות שבה אדם מוסר עבור אחיו גם את כל העולם הבא שלו, וזו היא מסירות הנפש האמיתית".

ואגב, הגר"י זילברשטיין סיפר ששאל את גיסו מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל האם יש דבר כזה למסור את הזכויות שלו לאדם אחר, והגר"ח השיב שפירוש הדברים הוא שרבי משה אשכנזי ביקש מהשי"ת שבמקום שהוא יקבל את השכר - שייתן את השכר לאחיו החולה. [מתוך 'ברכי נפשי']

וְהַתְּלַחֵץ וְאֵת הַתְּתַק כֹּל יִלְחֹץ (יג, לג)

כתב רבינו אליעזר מגרמייזא: ג' ד'והתגלח' גדולה, רומזת ל'גמילות חסדים', לומר גדולה 'גמילות חסדים' ששקולה ככל התורה, שכן ג' דוהתגלח היא אמצע התורה בפסוקים (חומת אגן)

'גמילות חסדים' כוללת את כל העניינים שבין אדם לחברו. ככל שאדם גדול יותר, כך הוא שם לב ומתייחס לפרטים הקטנים בענייני בין אדם לחברו. גדולי האומה ניכרים דווקא על ידי היחס והאכפתיות שמעניקים הם לילדי ישראל הרכים.

* * *

סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: כשהייתי כבן שש וחצי, לקחני אבי בפעם הראשונה אל פאר הדור, מרן ה'חזון איש' זצ"ל. בימים ההם לבשו הילדים מכנסים קצרים וחולצות בעלות שרוולים קצרים. כשנכנסנו, פנה אלי ה'חזון איש' בקול נעים: "אתה לומד תורה. אם תיגע במקומות המכוסים, יהיה עליך ליטול ידיים. לכן אני מיעץ לך ללבוש חולצה בעלת שרוול המכסה את המרפק, וכן מכנסים ארוכים המכסים את הברך, וכך תלמד תורה בלא לגעת במקומות המכוסים".

גדול הדור רצה שהלימוד יהיה בשלמות ובטהרה, הוא נהג כאב אוהב. היה זה ניסיון קשה בימים ההם. גדלתי בתל אביב, כל בני גילי לבשו בגדים קצרים, כיצד יגיבו כאשר יראו אותי?.

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת תזריע – חודש ניסן"

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

והוסיף החתם סופר ז"ע לפרש לפי דבריו הנ"ל פשט נפלא לדברי הגמרא (סוטה ה.) שתלמיד חכם צריך שיהא בו שמינית שבשמינית ממדת הגאון. דלפי האמור ניתן לומר שרמזו בכך הו"ל, שאף תלמיד חכם אינו יכול להתגאות במצוות שעשה בימי חייו, כיון שאי אפשר שעשאו בשלמות מוחלטת, אך ב"שמינית שבשמינית" – כמצות מילה שהיא השמינית למצוות שנצטוו אבותינו. דהיינו שבע מצוות בני נח ומצוות מילה כפי שכותב הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק ט' הלכה א') ונעשית ביום השמיני יכול הוא להתגאות, שהרי מצוה זו ודאי נעשתה בשלימות בלא פניות כלל...

ובמלאות ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה או תור להטאת וכו', והקריבו לפני ה'. זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה. ואם לא תמצא ידה ידי שה ולקחה שתי תורים (יב.ו-ז)

הרה"ק רבי שלום מבבל ז"ע אמר: שמכאן רואים ראייה מפורשת מן התורה שמן הדין ומן הראוי שתהיה פרנסה ברחבות לישראל!... כי הכתוב אומר: "אשה כי תזריע וילדה, תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור להטאת" ומסיים: זאת תורת היולדת, ואחר כך נאמר: ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תורים או שני בני יונה. ואינו מוכן, למה הפסיק ב"זאת תורת היולדת" קודם שאמר "ואם לא תמצא ידה, הלא גם זה שייך לתורת היולדת? – אלא שהתורה אומרת לנו "זאת תורת היולדת" – כך צריכה להיות המצב של יולדת! – שתשיג ידה לקרבן עשיר, כי על פי התורה צריכה להיות כל יולדת שיהיו לה צרכיה בריוח, אלא שאם יתרחש לפעמים ש"לא תמצא ידה" זה כבר איננו לפי התורה...

לכן כתב הרה"ק בעל השפת אמת ז"ע – נהגו לעשות את "סעודת הברית" דווקא, ברחבות רבה! בכדי להמשיך פרנסה לכלל ישראל, שהרי בתורה כתוב "זאת תורת היולדת" מיד לאחר הקרבן של "יולדת עשירה", לומר לך: זאת תורת היולדת" – כך צריכים להתנהג!...

וכן אמרו במדרש תנחומא (תצוה א): אמר רשב"י: בא וראה שאין חביב לפני האדם יותר מבנו, והוא בכל זאת מל אותנו, וכל כך למה? א"ר נהמן בר שמואל כדי לעשות רצון בוראו, הוא רואה בנו שופך דם ממילתו, ומקבל עליו בשמחה. א"ר חנינא ולא עוד, אלא "שהוא מוציא הוצאות ועושה אותו היום של שמחה מה שלא נצטווה", והוא מה שהכתוב אומר: "ואני תמיד אייחל והוספתי על כל תהלתך" (תהלים עא), ולא עוד, אלא אדם הולך ולוה וממשכן עצמו ומשמח אותו היום!...

והיה השפת אמת ז"ע מעיר, שהעולם עושים ההיפך מן הכתוב, שהרי לגבי סעודת ברית אמרו הו"ל הנ"ל: "אדם הולך ולוה וממשכן עצמו", ואנו רואים שהציבור מקילים בסעודה קטנה. ואילו לגבי נישואין איתא בספרים את המליצה הידועה על הפסוקים (דברים כד.ה-ו) שנכתבו בסמיכות: "כי יקח איש אשה חדשה" ומיד אחר כך "לא יחבול רחיים ורכב" – לומר לך שלא ימשכן עצמו בעבור הוצאות הנישואין, והציבור בכל זאת נוהגין לקחת הלוואות ולהיכנס לחובות מרובים!...

מובא בספר בורת הברית כי השטן מוסר נפשו לבטל סעודת מילה, שכן הוא ר"ת של שמו סעודת מילה אין לעשות, לפי שידוע שעל ידי סעודה זו יגדל זכותם, וכאשר יהודי מוסר נפשו לקיים הסעודה בשמחה, מכניע את כוחו!...

ועד כמה גדול הוא הענין של "סעודת ברית" – נוכל לראות מן הסיפור הבא: כשהיה הרה"ק בעל אמרי אמת ז"ע ילד קטן, פנה פעם אביו הרה"ק בעל השפת אמת ז"ע לשארו הרה"ק רבי פינחס (פינמטשע) מפיליץ ז"ע, וביקשו שיקחהו יחד עם אחיו הקטן רבי משה בצלאל אל יהודי פלוני בורשה (ונקב בשמו) שיברך אותם. עשה רבי פינמטשע כפי שנתבקש ויצא עם הילדים לוורשא, חיפש את

אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים וכו' (יב.ב)

דרש הגה"ק רבי ישראל סלאנטר ז"ע – למה נסמכה פרשת "תזריע", שרוב רובה עניני נגעים ומצורעים, לפרשת "שמיני" שרוב רובה עניני מאכלות אסורות? אלא, משום שהנגעים באים בעיקר על עון לשון הרע. צא וראה: כעוד שרוב בני אדם נזהרין באכילת מאכלות אסורות ובודקים שבעים ושבע שלא יבלעו הלילה תולעת קטנה, הרי מאידך, אין הם נזהרים בכבודו של הזולת ואיש את רעהו חיים בלעו במלתעות הלשון הרע. לפיכך סמכה תורה, לאמור: כשם שאתם נזהרים במאכלות אסורות, כך תיזהרו בלשון אסורה... כשם שנוזהרים על מה שמכניסים לפה, צריך להיזהר על מה שמוציאים מהפה!...

ואילו על הגר"א מוילנא ז"ע מסופר, שבהיותו ילד כבן שש שנים, שאלוהו אם יכול למצוא שייכות וקשר אחד בין המקרא האחרון שבפרשת שמיני – "להכביל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל", ובין הפסוק הראשון בפרשת תזריע "אשה כי תזריע וילדה זכר"? התמהמה הילד כרגע, אחר ניגש אל הארון נטל מסכת יומא, והחל לצטט (דף פב.) מהמעשה הנזכר שם, באשה מעוברת שהריחה דבר מאכל ביום הכיפורים, ובקשה כי יאכילוה. משהביאו את השאלה לפני רבי, השיב: לחשו לה באזנה כי יום הכיפורים היום. לחשו לה ונרגעה, וסופה שהילד הנולד גדל והיה לרבי יוחנן. ואילו מעוברת אחרת היתה שלחשו לה ולא נענתה, עד שהאכילוה ביום הכיפורים, ויצא ממנה "שבתאי אצר פרו" הרשע, (שנקרא כן משום שהיה אוצר תחת ידו את פירות השוק כדי להפקיע מהירם). המשיך הגר"א ואמר: בזה טמון הקשר בין שני המקראות הנ"ל, "להכביל בין הטהור ובין הטמא", היינו בין ר' יוחנן ושכמותו, ובין שבתאי אצר פרו ושכמותו, על ידי הכדלה "בין החיה הנאכלת", ביום כיפור או כל מאכל אסור, ובין החיה אשר לא תאכל (כידוע "חיה" הוא שם נרדף ל"יולדת"). הכל תלוי בידיה של "אשה כי תזריע וילדה זכר", כי במעשיה תכריע את גורל הילד הנולד!...

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב.ג)

בגמ' (מנחות מג.) מובא: "בשעה שנכנס דוד למרחץ וראה עצמו עומד ערום, אמר: אוי לוי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיוון שנזכר במילה שבבשרו, נתיישבה דעתו". שאל הגה"ק בעל החתם סופר ז"ע – וכי לדוד מלך ישראל לא היו עוד מצוות שהיה יכול להתפאר בעשייתם? ועוד, מהו הלשון "אוי לי שאעמוד" – בלשון עתיד? אלא מוכרחים לומר: שהכוונה בדברי הגמ' "בשעה שנכנס דוד למרחץ" – אין זו "מרחץ" כמובן הפשוט! אלא הכוונה היא: שדוד כינס את עצמו ורצה לרהוץ את נפשו ולראות, איך אעמוד בהניע העת לפני בית דין של מעלה! עם איזה מצוות! הרי כמעט בכל מצוה שאדם עושה מתגנבת לתוכה איזו שהיא מחשבת פניה ומחשבה זרה לומר: עכשיו יגידו שאני צדיק! בזה יראו שאני בעל מידות וכו'... אבל כשנזכר "במילתו" – במצות מילה, שאת זה עושה כל אחד עם כל התמימות, בלי נגיעות ופניות, "נתיישבה דעתו" שזוהי המצווה היחידה שאדם עושה ללא שום כוונה כלשהו!...

ובאותו סגנון פירשו את הברכה שמברכים בברית את הרך הנימול: "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים". הדכוונה בברכה היא: כשם שהתינוק נכנס ומקיים מצוות מילה, ללא שום מחשבה ופניה כלשהו, וללא שום הרגשת גאווה והתנשאות, על שמקיים הוא מצווה כה גדולה, כך ימשיך לקיים מצוות כל ימיו, ללא שום מחשבות חיזיוניות, אלא רק כדי לקיים רצון בוראו!...

היהודי, שהשבו בליבו לצדיק מפורסם, אך רק לאחר הקירות ודרישות גילוהו. לגודל פליאתו היה נראה כאחד ממשוטי עם, טיפוס המוני ביותר. התרשם רבי פינמטשע שהלה אינו מבין מה רוצים ממנו, עם כל זאת מילא את השליחות, ואמר לו: אף שאינך יודע מאומה, תואיל נא לברך אותם כבקשת אביהם הרבי מגור... עשה היהודי כחפצו והרעיק ברכות על ראשם... רבי פינמטשע היה מסופק אם אכן אותו יהודי נסתר מל"ו צדיקים נסתרים, אולם בשוכו לגור אמר לו השפת אמת דבר פלא! "אכן הנו איש פשוט ביותר, אלא פעם אחת כשנימוול בנו, לא היתה בידו אף פרומה לצרכי סעודת הברית, ומכר את כלי מיטתו להכין סעודת מצוה בכסף שקיבל, אחר כך נשאר בעירום ובהוסר כל. הדבר עשה רושם גדול בשמים, וכי זוהרתי, איש פשוט כמוהו יעשה כזאת! נמנו וגמרו ליתן שכרו גם בעולם הזה, שכל ברכה היוצאת מפיו לא תשוב ריקם, הוא עצמו אינו יודע שניחן בכח סגולי כזה שברכתו מתקיימת..."

ישער בנגע הפך לבן וכו' נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אותו (יג.)

מדוע אצל מצורע הצבע לבן מטמא, ואילו ביום הכיפורים, כשלשון הזהרית הפכה ללבן היה זה סימן טהרה? בספר "נפש דוד" מובא על כך תשובה מהכימה: לפי שצרעת באה על צרות עין (כמבואר בגמרא ערכין מז.), וצר העין, הגם שלפעמים הוא נותן צדקה, אך אינו נותנה בשמחה ובסבר פנים יפות, ומתוך כך העני מתבייש ו"אזיל סומקא ואתי הורא" - (מסתלק צבעו האדמומי של הפנים ונהיה לבן - הורא), לכן אצל מצורע זה, שיער לבן מהווה סימן טומאה. ומוסיף ה"נפש דוד", שמשום כך מביא המצורע לטהרתו שני ציפורים, כי אמרו הו"ל שהעופות מכירים בצרי עין, לכן כששב ומקבל על עצמו להתרחק ממידה זו, מביא הוא ציפורים שיעידו על כך ששוב אין עינו צרה בזולתו...

הצרוע אשר בו הנגע בנדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא (יג.)

יסוד גדול אומר השליח הקדוש! "וטמא" - אדם שמוצא כל הזמן טומאות והסרונות אצל אחרים, "טמא יקרא" - סימן שהוא עצמו טמא!!! כי כבר הו"ל הקדושים הורו לנו - "כל הפוסל, כמומו פוסל!". ובאותו סגנון אפשר לפרש את מאמר חז"ל: "המוציא מחבירו עליו הראיה" - "המוציא מחבירו" - אדם שמתעסק בלמצוא כל היום הסרונות ובעיות אצל אנשים, "עליו הראיה" - ראיה עליו בעצמו שהוא מלא אותם המומים שמנסה למצוא בזולתו!...

ואילו הרה"ק בעל הבית אברהם מסלונים זי"ע היה אומר: "הצרוע אשר בו הנגע" - אותו אדם שמנגוע בתוכו ובפנימיותו ר"ל, "בנדיו יהיו פרומים" - החיצוניות שלו תמיד מעוטפת ב'פרומקייט', אך "וראשו יהיה פרוע" - מבולבל ממהשבות והרהורים רעים, ומהיכן זה בא? התשובה היא: "כי טמא טמא יקרא" - שזן עיניו מהעיתונים והכתבי עת הטמאים...

חודש ניסן - קמחא דפסחא

סיפר פעם המגיד המפורסם הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שנה אחת לפני חג הפסח עליתי לביתו של עשיר מופלג להתרימו עבור קמחא דפיסחא. אותו עשיר היה גר בטירה מפוארת עם משתרים כראוי וכיאה למי שזיכה אותו הקב"ה בעושר וכל טוב. נכנסתי ואמרתי לו: ברוך ה' זכית לשבת ברחבות ידיים שכזאת, יזכה נא מר גם את אחרים לכבוד החג!

התחיל אותו עשיר להרגיש באי נוחות ולומר, "הזמנים קשים", "אולי בפעם אחרת" שהעניינים יחיוקו מעמד, בבקשה!...

אמרתי לו: נו, "לא זכיתי לזכותך במצות צדקה, אולי תרשני לזכותך בדבר תורה?" נענה ברצון, זה הרי חנינם...

הזכרתי את מאמר הגמרא (ברכות ג): שחכמי ישראל באו אל דוד המלך ואמרו: "עמך ישראל צריכים פרנסה". ענה: "לכו ופשומו ידיכם בגדוד", צאו למלחמה. ותמוה: איזה פתרון זה. מלחמה כרוכה בסכנת נפשות, ומי יבטיח את הניצחון, ומי ערב לכך שהשלל יהיה רב ופתור את בעיית העוני? האם יש לך תשובה?

בוא ואענה למעלתו מה תירץ ע"כ הגאון ממשעבין זי"ע: חכמי ישראל התאוננו שהעם קובל שאין פרנסה, וממילא אין באפשרותו לתמוך בלומדי התורה ובענייני צדקה. אמר להם בחכמתו, אתן לכם עצה. ערכו גיום כללי, ואז יעמוד הכהן ויכריז (כדאיתא בפרשת שופטים): "מי אשר בנה בית ישוב לביתו", ותראו כמה ינהרו. מי שנמטע כרם ישוב לביתו, ותראו כמה ישובו - אז מה אתם מדברים על זמנים קשים, על חוסר כסף ופרנסה...

סיים רבי יעקב ואמר: וכך, ברוך השם, זיכיתי אותו גם בדבר תורה וגם לבסוף (אחרי שהבין את הרמז), בצדקה....

קמחא דפסחא

מסופר שבעת הרעב והמצוק של מלחמת העולם הראשונה פעל הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" זי"ע רבות עבור "קמחא דפיסחא", להחיות נפשות רבות. באו העסקנים וספרו שהמצב לא טוב, ורבים קופצים ידיהם באומרים שלהם עצמם אין די. מה יענו להם?

אמר הרבי: "אמרו להם שהכרירה בידם: להיות חסידים, או רשעים!"... תמהו העסקנים על התשובה המזורה. ראה הרבי את תמיחתם, והסביר להם: רבותינו אמרו (חולין ס"ג.), "למה נקרא שמה 'חסידה' שעושה חסד עם חברותיה". ומסביר רש"י: שמחלקת מזונותיה עמהם. ואילו את העכברים קראו בשם רשעים, לפי שבראותם פירות הרבה, הם קוראים להכריחם שיאכלו עמהם (ירושלמי בבא מציעא פ"ג ה"ה).

ולכאורה תמוה: זו מחלקת מזונותיה עם חברותיה וקרובה חסידה, ואלו עושים כן וקרובים רשעים! אלא מאי, החסידה מתחלקת כמה שיש לה, בלא חשבון; חסידות היא. ואילו העכברים, בראש ובראשונה ימלאו כרסם. רק כשיש פירות הרבה יזמנו את חבריהם: רשעות היא..."

מסופר על הגה"ק רבי אייזיל הריף זי"ע שראה פעם גביר בעירו שהיה ידוע כקמצן גדול, עומד ערב פסח לפני פתח ביתו ומנער בהקפדה רבה את כיסי מלבושיו, שלא ישתתיר בהם, הלילה, פירור של חמץ. אמר לו רבי אייזיל: ר' איה! על פי דין, אין אתה חייב לבדוק בכיסים שלך. שכן לבדוק חייב אדם מישראל רק "עד מקום שידו מגעת", ואילו ידך שלך מנגעת תמיד רק עד אל הכיס, ולעולם אינה יורדת לתוכו....

אתאנו להננך כעני בפתח

הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע נוהג היה לקרוא אליו את בעלי התפילה שבמהווו לפני הימים הנוראים, כדי לכהן האם יודעים הם לפחות את פירוש המילים. לא פעם נשמעו מפיהם 'פירושים' מקוריים...

כששאל לאחד את פירוש המשפט: "אם הטאנו ענו בנו", השיב הלה בתמיחה: וכי אין רבנו יודע? "אומרים אנו לפני אבינו שבשמים: ריבוננו של עולם, גם אם הטאנו, אנו בניך"...

ופעם שאל בעל תפילה, מה פירוש: "אתאנו להננך כעני בפתח", פרש הלה את ידיו לצדדים ואמר: "מה אומר לכם, רבי! העני מסתדר איכשהו בכל ימות השנה, אבל כשבא הפסח..."

חיך הרבי ואמר: אם בשברון לב כזה אתה מתפלל בימים הנוראים, בעל תפילה הגון אתה!...

לימוד הלכות פסח - סגולה להינצל משאלות המזרות בפסח

מסופר שרב אחד בא לפני הרה"ק בעל ה"תפארת שלמה" זי"ע וביקש את ברכתו שלא ישל הלילה בהוראות חמץ בפסח לפני עירו. ענה לו הרבי, שסגולה לכך היא ללמוד בעיון את כל הלכות הפסח מתחילה ועד סוף, וזהו סגולה בדוקה, שלא תתעורר בעירו כל שאלה...

תמה הרב לפשר הסגולה, והרבי הסביר: "דעו לכם, שח"דין" בשולחן ערוך עומד ומתחנן בשמים שילמדו בו. והרב או אדם שלא למד את הדין לפני הפסח, מזמנים לו מן השמים שאלות סבוכות כדי שיצטרך להעמיק וללמוד את הדינים בכל כורחו. על כן יקדים נא כבודו רפואה למכה וילמד את הדינים לפני כן, ויפיים בכך את ההלכות"...

חודש ניסן - הניסים ממשיכים להתרחש בו!

הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זי"ע ביאר באופן נפלא, מדוע נקרא חודש זה חודש "ניסן", ואם נקרא כך על שם הניסים שארעו בו, יש לקרוא לו "נס" או "ניסים", אך למה ניסן?

אלא הסביר, על פי אמרתו הידועה של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע בביאור התפילה שאנו מתפללים ביום כיפור: "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור". ולכאורה, מהו "סלחן" ו"מחלן", מדוע לא "סולח" ו"מוחל"? אלא, בגמרא (בבא מציעא ל"ג.), אמרו, שהחיוב לעזור לפרוק ולמעון מחמור הרובץ תחת משאו, הוא בחמור רובץ, ולא רבצן. ופירש רש"י שם: "רובץ", מקרה הוא לו שרובץ תחת משאו בפעם הזאת, ולא "רבצן" הרגיל בכך. והנה מידת טובו של הקדוש ברוך הוא, שאינו סולח ומוחל פעם אחת בלבד, אלא "מחלן" ו"סלחן", רגיל בכך פעם אחר פעם, בכל דור ודור, לכל אחד ואחד שמבקש לחזור אליו בתשובה.

ולפי זה נבין מדוע חודש "ניסן" נקרא כך בלשון הזה, ולא "נס" או "ניסים", כי הניסים לא התרחשו רק פעם אחת ותו לא, זהו החודש שבו נגאלו ישראל ועתידים להיגאל, והרבה ישועות נעשו וייעשו בו, לכן הוא אינו נקרא "ניסים" אלא "ניסן" - חודש שהניסים ממשיכים להתרחש בו בכל עת ובכל שעה. וזהו שאנו אומרים בפיוט ליוצרות של "פרשת החודש" - "החודש אשר בו ישועות מקיפות" - שבאות ומקיפות אותנו מידי שנה ושנה....

לתיאום דרשות והרצאות לקראת חג הפסח, הרב יוסף ברגר 054-8455798
ניתן לשמוע פנינים, רעיונות, סיפורים מחזקים ב"קו הפנינים" 077-2222855

תּוֹרִיעַ

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 785 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 670 שנה י"ד עלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק ז' ניסן תשפ"ד

999 פ' 1099

האשכנזי 999 פ' 1099

אומר 'האור החיים' הקדוש: אמרו חז"ל (ערכין טו:) שהצרעת באה על לשון הרע ירמוז הכתוב בב' מראות נגעים על פי מה שכתב רמב"ם בפרק ז' מהלכות דעות וזה לשונו: לשון הרע הוא המספר בגנות חברו אף על פי שאומר אמת, אבל האומר שקר הוא נקרא מוציא שם רע על חברו עד כאן. הנה האומר דברי גנאי על חברו הגם שאומר אמת נקרא בעל לשון הרע, והאומר שקר נקרא מוציא שם רע. ואומר רש"י (יג, ב) מהי תקנתו (אחרי שישב בדד מחוץ למחנה וכו'): גזירת הכתוב הוא, שאין טומאת נגעים וטהרתן אלא על פי כהן (ה"כ נגעים פרשתא א, ט).

אמרו על אהרן הכהן (מלאכי ב, ו-ז): "בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הֵלֵךְ אֶתִי וְרַבִּים הִשִּׁיב מֵעוֹן. כִּי שִׁפְתַי כִּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהִי".... כנגד ה"בהרת", שבאה על עוון לשון הרע - הגורם למחלוקת ולהלבנת פנים - ראוי ללכת לאהרן הכהן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, כל חייו התרחק מן המחלוקת ודיבר רק טוב על ישראל, כפי שאמרו רבותינו ז"ל במסכת אבות (א, יב): "הלל אומר: הָיִי מִתְלַמְּדֵי שָׁל אֶהְרֹן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמִקְרָבָן לַתּוֹרָה" - הידבק במידותיו של אהרן, התרחק מלשון הרע וממחלוקת ותאהב את השלום.

ofe nae

תּוֹרִיעַ - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. דיני טהרת היולדת, קרבנה, ומצות מילת הבן ביום השמיני (יב, א-ח).
- ב. דיני טומאת צרעת:
 - א. דיני טומאה בעור הבשר (יג, ט-יז).
 - ב. דיני צרעת על מקום שחין, או מְכוֹת אש שנתרפאו (יג, יח-כח).
 - ג. צרעת הבאה בראש ובזקן, ונתקים (יג, כט-לט).
 - ד. דיני המצורע (יג, מה-מו).
 - ה. צרעת הבגד (יג, מז-נט).

"וְטִמָּא טִמָּא יִקְרָא" (יג, מה)

הגמרא (במסכת שבת סז.) דורשת מפסוק זה שהמצורע "צריך להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים". ויש להבין מדוע המצורע שונה משאר החולים, וכי רק המצורע צריך את תפילת האחרים?! וביותר, הרי בפרשת וירא על הפסוק (בראשית כא, ז): "וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים... אֶת קוֹל הַנְּעָר - לגבי ישמעאל, פירש רש"י: "מכאן שתפילת חולה יפה מתפילת אחרים עליו", ואם כן, מן הראוי שהמצורע יתפלל על עצמו ולא יבקש מן האחרים להתפלל עליו! אלא שכתבו המקובלים (עיין שערי אורה ח, ג) שהסיבה שהמצורע נקרא "מוסגר" היא משום שאין תפילתו מתקבלת בשמיים. ולפיכך מובן מדוע דווקא המצורע צריך לבקש מן האחרים שיתפללו עליו, שלא כמו שאר החולים! [רבי יהונתן אייבשיץ]

הנגעים הגופניים המוזכרים כאן רומזים לנגעים קשים יותר - למידות רעות שהנפש עשויה ללקות בהן, אשר הנזק שלהן עלול להיות הרה אסון. נגע השאת - רומז על עוון הגאווה וההתנשאות. ספחת - זו אהבת הממון, הגורמת לאדם לאסוף כסף כל ימי חייו. ובהרת - עוון לשון הרע. הקשר בין "שאת" לגאווה והתנשאות מובן, אך מדוע מכונה אהבת הממון "ספחת" ולשון הרע "בהרת"? אדם שאוסף ממון לוקה ב"ספחת"; הוא מתעסק בעניינים שהם נספחים אליו, ואינם שייכים לו באמת. הרמב"ם כותב שכל קנייני העולם הזה אינם שייכים לאדם. יכול הוא לרכוש בתים, אוניות, שדות ומטוסים, אבל אין זה אומר שהם שלו. ברגע אחד עלולות ספינותיו לטבוע בים ושדותיו להיסחף, את הבתים עלולים השלטונות להלאים, וכך לגבי כל שאר הקניינים. מהו הדבר היחיד שהוא שלו באמת? רק התורה והמצוות שעשה בימי חייו!

במדרש (תנחומא פרשת תרומה סימן ב) מסופר שבזמן השמד, כאשר גזרו על ישראל לא ללמוד תורה, נסע חבר (תלמיד חכם) באונייה בחברת כמה סוחרים גדולים. ההפלגה היתה ארוכה, כחודש או חודשיים, ובמשך כל אותו הזמן ישבו הסוחרים באוניה ופטפטו ביניהם. כל אחד סיפר כמה ממון יש לו, לאן הוא נוסע ומהן תוכניותיו להמשך. תלמיד החכם לא השתתף בשיחה כלל; הוא היה יושב מול ספר פתוח ועוסק בתורה כל הזמן. פנו אליו הסוחרים ושאלוהו: "במה אתה עוסק?" אמר להם: "בתורה". "ובמה אתה סוחר?" איך יש לך פרנסה?" "מן התורה". "וכי אפשר להתפרנס מן התורה?" "ודאי, הלא כתוב מפורש הוא (משלי ג, יד): 'טוב סְחָרָה מִסְחָר כֶּסֶף'". החלו מלגלגים עליו ועל בטלנותו. לא חלף יום אחד, והנה נתפסו על ידי ספינת שודדים. השודדים קשרו אותם כשבויים, גזלו את רכושם והעמידו אותם למכירה בתור עבדים. מאחר שידעו כי היהודים מקיימים מצות פדיון שבויים, מיהרו לקחת את השבויים היהודים לבית הכנסת, בתקווה ששם יקבלו תמורתם את המחיר שקיוו לקבל. ראו היהודים את תלמיד החכם, באו עימו בדברים, וכשראו שהוא יודע ללמוד ונחמד למראה, מיהרו לפדות אותו. לאחר מכן העמידוהו בבית הכנסת, ליד ארון הקודש, וביקשו ממנו ללמדם תורה. החל אותו תלמיד חכם לקרוא לפנייהם בתורה, והם התענגו על הסברי, שנאמרו בטוב טעם.

בצד עמדו הסוחרים, עדיין כבולים בשלשלותיהם. כשראו את תלמיד החכם ששוחרר ועלה לגדולה, קראו לו ואמרו: "צדקת ממנו! אמרת: 'טוב סְחָרָה מִסְחָר כֶּסֶף', ואומנם כן היה - אתה, שעסקת בתורה, פדו אותך ויש לך הכול, כי תורתך נכס אמיתי היא, ולא ניתן לקחתה ממך; אבל אנו, שסמכנו על הממון, גזלו מאיתנו את הכול!" לפיכך כונה הממון "ספחת" - אין הוא רכוש אמיתי, אלא הוא רק מסתפח לאדם, ובן רגע מפרידים ביניהם. ה"בהרת" רומזת למדבר לשון הרע, שהרי המדבר רע על השני מלבין את פניו, ובהרת היא מלשון בהרה, שהוא צבע לבן. על שלוש המידות הללו - גאווה, תאוות הממון וחטא לשון הרע, קרא החיד"א את דברי חז"ל במסכת אבות (ה, ז): "וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגָלָם" - גל"ם ראשי תיבות - גאווה, לשון הרע וממון (דורש ציון).

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

מעשה שהיה כך היה: בשבת קודש התקיימה באחד מבתי הכנסת ברית מילה. לאחר החיתוך, כובד רב בית הכנסת באמירת הברכות. הרב אחז את כוס היין, וביקש את הבשמים, כדי לברך עליהם לאחר ברכת הגפן כמנהג בני ספרד (ש"ע י"ד סי' רס"ה-א). בכל בית הכנסת לא נמצאו בשמים, ואבי הבן בא במבוכה (כי שכח להכניס למרות שהמוהל הודיעו לדאוג לכך מערב שבת). 'אני מיד מביא את הבשמים', אמר אבי הבן, ויצא לחוץ. מיד חזר, כשבידו אגודת בשמים, והושיטה לרב. עמד הרב לפתוח בברכה, ולפתע עלה חשד בליבו, שמא אבי הבן (שעדיין אינו חרד לדבר ה') קטף את הבשמים מהצמחייה שבגינת בית הכנסת. שאלו אפוא בלחשיה: 'מניין הבאת את הבשמים? והאיש השיב: 'מהגינה'... הרב שמט לאלתר את הבשמים מידו, שהרי הם מוקצה (כדין כל דבר שהיה מחובר בכניסת השבת ונקטף או נשר בשבת. ש"ע סי' שכ"ב-ג). וכעת מסתפק הרב: האם בכל זאת מותר לברך על הבשמים ולהתכופף ולהריח בהם, או שמא מכיון שנקטפו תוך חילול שבת, אין להריח בהם? השיב הרב י. זילברשטיין שליט"א: מבואר בכף החיים (סי' רט"ז סק"ז), שבשמים שנתלשו מהמחובר בשבת או ביום טוב, מותר להריח בהם מבלי שיטלטלם (והוסיף לציין למבואר בש"ע סי' של"ו-י, שמוותר להריח בהם מחובר). אולם, נראה שאם דבר קטיפת הבשמים נודע לציבור, צריך הרב להימנע מלהריח בהם, וידלג על ברכת הבשמים, משום שעל הרב מוטלת חובת מחאה ותוכחה, ועליו להראות באופן בולט, שדעתו אינה נוחה בזלזול הנורא בשבת קודש, וכעין מה שמצינו בגמרא בעירובין (צ"ד). שעשו מחיצה בשבת על ידי גלימה, נגד דעתו של רב, ו'אהדרינהו רב לאפיה' - דהיינו רב החזיר את פניו, להראות סימן של קפידא, שאין דעתו נוחה מעשיית מחיצה זו. וגם כאן צריך הרב להראות סימן של קפידא, ולמחות על חילול השבת ע"י הדילוג על ברכת הבשמים. ואף על פי שיש בכך משום ביטול מנהג, ומנהגן של ישראל תורה הוא, בכל זאת יש לבטל עתה את המנהג כדי לקיים מחאה ותוכחה. ומעשה אירע בבית הכנסת שהמתפללים בו דיברו ללא הפסקה במהלך התפילה וקריאת התורה. רב בית הכנסת מחה במתפללים פעמים רבות, אך הם המשיכו לפטפט. באחת השבתות, באמצע קריאת התורה, כאשר המתפללים פטפטו, הורה רב בית הכנסת להפסיק מיד את קריאת התורה! ולעיניהם המשתאות של הציבור, סגר הרב את ספר התורה והחזירו לארון הקודש! לאחר מכן שאל האם נהג כד"ן, או שמא היה אסור לו לעשות כן? והצעתי את השאלה לפני מורי חמי מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, והשיב, שהפסקת הקריאה לאור פטפוטי המתפללים מוצדקת, והיא פרשת שבירת הלוחות על ידי משה רבינו (שמות ל"ב, ט'): "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמִּצְחָה וַיֵּרָא אֶת הַעֲגֹל וּמַחֲלֹת, וַיַּחַר אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלֶּחֶת וַיִּשְׁבֹּר אֹתָם תַּחַת הַקֶּר". וניתן ללמוד מכאן ש'פעמים ביטולה של תורה זהו 'יסודה' (מנחות צ"ט:), וכדאי לבטל פעם אחת קריאה בתורה או מנהג, כדי להעמיד את התורה על תילה. ויש להוסיף, שהנה בטעם המנהג לברך ברכת הריח בברית מילה, כתב ה'שבולי הלקט' (מילה סי' ד'): "נאמר במדרש (בראשית רבה מ"ז): בשעה שמל אברהם אבינו את לידי ביתו, העמיד גבעה של עורלות (דהיינו, צבר את העורלות במעין 'גבעה'), וזרחה השמש עליהן והתליעו. עלה ריחן לפני הקב"ה כקטורת הסמים, וכעולה שכולה לאישים. אמר הקב"ה, 'בשעה שיהיו בניו של זה (אברהם) באין לידי עבירות, אני נזכר להם אותו הריח, ומתמלא עליהן רחמים!' ואמר אחי ר' בנימין - מסיים ה'שבולי הלקט' - שנראה שעל כן נהגו לברך על הבשמים בברית מילה". אם כן ריח הבשמים בשעת הברית מעורר רחמים, יתכן שבמקרה דנן, ריח הבשמים שחיללו עבורו את השבת הקדושה, יעורר חלילה את ההיפך מרחמים... לסיכום: אין לרב בית הכנסת להריח בבשמים שנקטפו בשבת קודש.

"אדם פי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או

בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת" (יג, ב)

אמרו חז"ל (מסכת ערכין טו): על שבעה דברים נגעים באים, על לשון הרע...

כאשר היה האדמו"ר רבי שמואל ברוך מלובביץ כבן ארבע, הביא חייט אל ביתם בגד שתפר עבור הרבנית.

והנה בעוד אמו הרבנית מתבוננת בבגד החדש, ניגש הילד אל החייט ושלף מתוך כיסו פיסת אריג זהה לאריג שממנו נתפר הבגד. למראה האריג שביד הילד סמקו פני החייט והוא מלמל במבוכה: "סליחה, שכחתי לחלוטין שנותרה פיסת אריג... סילחו לי"...

כאשר עזב החייט את הבית פנתה הרבנית אל בנה הקטן בדברי תוכחה: "מדוע העלבת את החייט? - יסרה אותו, והילד פרץ בבכי מר.

חלפו כמה שבועות, ובאחד הימים נכנס הילד אל חדרו של אביו, רבי שמואל ברוך. "אבא", שאל הפעוט "כיצד ניתן לתקן הערך של הלבנת פנים?" "מדוע תשאל זאת בני? - ביקש האב לדעת. "רצוני לדעת זאת" - השיב הילד ולא יסף. כאשר נודע הדבר לרבנית, התפלאה מאוד, ושאלה את הילד: "מדוע לא סיפרת לאבא את המעשה כולו?" השיב לה הילד: "לא די שנכשלתי בהלבנת פנים, האם עלי לעבור גם על עוון לשון הרע"?

סיפר הרה"ג רבי יצחק זלזניק זצ"ל: "הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל הגיע פעם לבית חמיו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל ופגש אותי שם. הוא ביקש ממני שמא אוכל בטובי להביא לו עתה את ספר 'חפץ חיים'.

השעה היתה לאחר חצות הלילה, והבטחתי לרבי אהרן קוטלר שעד מחר אביא לו את הספר מביתי, כי שם לא מצאתיו. אך רבי אהרן היה נסער כולו ואמר: "אין בכוחי להמתין עד למחר! אם לא תביא לי את הספר עכשיו, לא אוכל להרדם בלילה!" "משנוכחתי לדעת בדחיפות העניין" - מספר רבי יצחק "יצאתי לרחוב בשעה המאוחרת ורצתי לביתי והבאתי את הספר. הגשתי אותו לרבי אהרן שפתח את הספר ועיין בו מספר דקות. לפתע נפלטה מפיו אנחת רווחה: "החיתני"... לפליאתי, הסביר רבי אהרן: "זמן קצר לפני שהגעתי לכאן, שוחחתי עם אדם פלוני, ועלה בלבי ספק שמא נכשלתי במהלך השיחה באיסור לשון הרע, על כן רציתי לברר את ההלכה לאשורה, ולדעת האם היה מותר לי לומר את מה שאמרתי או לא. זו הסיבה שביקשתי ממך את ספר 'חפץ חיים', ואתה אומר לי שתביא את הספר מחר! כיצד הייתי יכול לישון בלילה, אם לא הייתי מברר את ההלכה"!

ומובא בספר 'ר' איצ'לה: בתקופת שהותו של הגה"צ רבי יצחק בלזר זצ"ל ביער רומשישוק, זכו בני לווייתו לקבל ממנו הדרכה מפורטת באורחות חיים שבין אדם לזולתו ולקונו, כשהוא משלב בין הדברים הוראות מרבו הגר"י סלנטר זצ"ל. פעם אחת - מספר תלמיד - בעת אשר שוחחו עמו, נתגלגלה השיחה על אודות אחד מחברינו, ועוד בטרם נמתחו הקווים על דמותו של הלה, כבר נזדעק רבי יצחק לעומתנו בתוכחה נוקבת: מנין לכם הרשות לדבר בפלוני? משל למי אתם דומים, לאדם שנכנס לחנות זרה, ומבלי נטילת רשות, ניגש אל הסחורה וממשש בה כאוות נפשו. כלום סבורים אתם שבעל החנות יחריש ולא יגרשנו מחנותו"!

וצריך עיון, למה לא כתוב 'שה' אלא 'זה'? וביאר הגר"א, שדוד המלך הראה שהוא לובש בגד שנעשה מעורו של השה ההוא.

דהיינו, שכדי לזכור את חסדי השם יתברך, עשה לו דוד המלך בגד מעור השה, ולבשו, וכך היה יכול לזכור תמיד את החסדים שנעשו איתו. ובזכות זה שהוא הודה לה' על כך, עזרו לו מן שמיא לנצח את גלית.

ראיה נוספת על החובה המוטלת עלינו לזכור את הנסים, ולהודות על כך להשם יתברך, אפשר להביא מהרמב"ן האומר שמשה רבינו שהיה כבד פה וכבד לשון לא רצה לבקש מהקב"ה שירפאו, כדי שיוכל לדבר בכוחות עצמו אצל פרעה, ולא יזדקק לאהרן.

ומדוע? - שהרי הסיבה שהפך לכבד פה היתה בדרך נס כמובא בחז"ל, ורצה משה לזכור תמיד את הנס.

ומכאן שצריך אדם לנקוט במעשים כדי לזכור את הנסים ולהודות עליהם, ואסור ש'ימושו מאתו. סימנים יעשה להם, לזכרון לכל ימי חייו.

מצינו בחז"ל מספר דוגמאות שעשו חכמינו סימנים כדי לזכור את הדברים הטובים והחוויות הרוחניות.

כל שערו של בית המקדש היו עשויים מזהב, ורק שער אחד, שער ניקנור, מעץ. לשם מה? - כדי לזכור את מסירות הנפש שגילה ניקנור בשעה שהביא את העצים הללו לבניית בית המקדש.

כאשר הוביל את העצים בים, הגיעה רוח סערה ולא אפשרה לו לעבור. מספר קרשים נפלו לים, שעמד עדיין בזעפו. כשראה שרוח הסערה עומדת ליטול הימנו גם את הקרש האחרון, עמד וקשר עצמו בחוט לקרש ואמר 'אם תטלו ממני את הקרש, קחו גם אותי והטילוני לים', ובאותו רגע עמד הים מזעפו.

וכדי לזכור את מסירות הנפש הגדולה נקבעו העצים הללו בשערי בית המקדש.

גם הבא ליטהר, מתחיל את טהרתו בבית המקדש משער זה, בו הוא מכניס את ידיו לראשונה. והכל מאותה סיבה.

אצל יצחק אבינו ע"ה נאמר (בראשית, כ"ז, א'): "וּתְכַהֵן עֵינָיו מִרְאֵת".

ושואלים חז"ל, מדוע לא ביקש יצחק מהקב"ה שירפאנו, וכי אין לו אפשרות לעמוד בתפילה ולבקש זאת?...

מתרץ ה"אור חדש" (למהר"ל מפראג), שיצחק לא רצה להתפלל על כך, כי הסיבה שכהו עיניו היתה בגלל מסירות נפשו בעקידה, שכשאברהם אביו רצה לשחררו מהכבלים ולקחת את האיל שהיה אחוז בסבך בקרניו, כפי שציווה ה', אמר יצחק לאביו שילך קודם לראות אם האיל כשר להקרבה, או שמא בגלל הסתבכותו בסבך נפסל, ואז יצווה הקב"ה שוב להקריב את יצחק לעולה, ולא הסכים שישחררו מהכבלים שהיה עקוד בהם, כי שמא יש עדיין 'סיכוי' שיקריבו אותו על גבי המזבח.

ראו המלאכים כך, ובכו בכי רב, ומדמעות עיניהם נסתמאו עיניו של יצחק.

כדי לזכור תמיד את מסירות הנפש הזאת לא רצה יצחק לבקש מה' שישלב לו את מאור עיניו.

אם נזכור גם אנחנו את הנסים שעושה עמנו השם יתברך בכך שהטילים כמעט ואינם פוגעים באף אחד ושאלנו חיים בארץ בדרך של נס גלוי ובעיקר ניסים נסתרים, ונעשה לנו ציונים וסימנים לזכור זאת, נזכה שהשם יתברך יעשה אתנו חסדים נוספים, ויוריד עלינו שפע-גשמים עד בלי די.

"וְנַעַמַן שֵׁר צָבָא מֶלֶךְ אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לְפָנָיו אֲדֹנָיו וְנִשְׂא פָנָיו כִּי בּו נָתַן ה' תְּשׁוּעָה לְאֲרָם וְהָאִישׁ הָיָה גִבּוֹר חֵיל מִצְרָע" (מלכים ב', ה, א) - בחשיבות ההודאה על הניסים

בהפטרות השבוע מסופר על נעמן שר צבא מלך ארם שנעשה מצורע, והגיע אל אלישע הנביא שירפא אותו מצערותו, ואכן אלישע הורה לו לטבול שבע פעמים בנהר הירדן, נעמן עשה לבסוף כדברי הנביא ונרפא מצערותו, ואז אסף את כל מחנהו, פתח ואמר: "וַיֹּאמֶר הָנָה נָא יִדְעֵתִי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל הָאָרֶץ כִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל". וכשהלך ונרפא - הפך לגר תושב, ואז ביקש מאלישע שיתן לו מעט אדמה הנמצאת מתחת לכסאו, והכל כדי לזכור את הנסים שאירעו לו בבית אלישע, ולא לאבד את הרשמים מהרגעים היפים שעברו עליו אז. דהיינו, נעמן הכיר במציאות של ה' יתברך שהוא עשה לו נס ורפא אותו ועל כך הודה.

בשבת מברכין חודש שבט נשא הרב הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א דברים חוצבי לב בחשיבות ההודאה להשם יתברך וכל אמר: הקב"ה מביא עננים, וגם מי שאינו איש-מקצוע יכול לראות שהעננים השחורים מלאים וגדושים במים, אבל במציאות יורדות עלינו רק טיפות-טיפות, ואלו אינן ממלאות את החסר. הציבור מבקש לדעת במה ניתן להתחזק.

והנה, אם נשים לב כמה טילים ופגזים משוגרים לעבר ארץ ישראל, וכמעט אף אחד מהם אינו פוגע באיש. זעיר-פה, זעיר-שם, אבל מכל ריבי-רבבות הטילים וכלי-המשחית החודרים לארץ, לא נרשמות פגיעות בנפש, וגם הנזקים בממון מועטים מאוד.

הרי מדובר בנס עצום ונורא! ומי אינו זוכר את מלחמת המפרץ שבה נורו ע"י סאדם חוסיין עשרות טילים לארץ ישראל, ואף אחד לא פגע באיש (מלבד טיל אחד שנורה בליל שבת ופגע במחלל-שבת אחד), עד כדי כך שאנשים החלו לחשוב אולי הטילים הללו עשויים מנייר... ובאמת אינם מסוגלים להזיק...

עד שבא טיל אחד ששוגר למחנה צבא אמריקני, והרג עשרות חיילים אמריקאיים! או-אז הבינו הכל, שמדובר בטילים הרסניים מאוד, והיו אלה חסדי שמים שבנסי-נסים איש לא נפגע מיהודי ארץ ישראל.

וכאשר לא מודים להשם יתברך על הנסים שהוא עושה אתנו, הקב"ה אינו ממשך את שרשרת החסדים שלו, ולא מוריד עלינו גשמים. והדבר דומה ממש, לילד שאביו עושה עימו הרבה דברים טובים, ואם הילד מרגיל את לשונו לומר 'תודה', האבא מתעודד מכך, וממשיך לעשות למען בנו. אבל אם הוא רואה שבנו מקבל את הטובות שעושים עימו כדברים מובנים מאליהם, הוא מפסיק לעשות איתו טובות. זה המקום, אמר הרב שליט"א, להזכיר את דברי הגר"א על פרשת דוד וְגַלְיָת.

הנביא (שמואל-א' פרק י"ז, ל"ד) מספר, שכאשר גַלְיָת איים על ישראל, ושאל שאל מי יכול להילחם נגדו, הציע דוד את עצמו למשימה הקשה, ואמר: "רַעְיָה הָיָה עֲבָדְךָ לְאָבִיו בְּצֵאן, וּבָא הָאָרִי וְאֶת הַדּוֹב, וְנִשְׂא שָׁהּ מֵהָעֵדֶר". והנה, ברוב הדפוסים כתוב "שָׁהּ מֵהָעֵדֶר" אבל יש דפוסים בהם כתוב 'זה'.

“אָדָם פִּי יְהִיָּה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ” (יג, ב) – סיפור

עוברי האורח שחלפו על פני בחור הישיבה הצעיר שעמד ובכה בפנית אחת הרחובות שבעיר 'סערדהעלי' שבסלובקיה, לא עצרו בכדי להציע לו עזרה או להתעניין בסיבת בכיו, רק לאחר שעה ארוכה בה עמד הבחור בקרן הרחוב ובכה תמרורים, עצרה לידו מרת לאה אבלס (אשת רבי ישראל אבלס), מנכבדות הקהילה המקומית, ושאלה אותו לפרש בכיו. הבחור הצעיר פתח וסיפר כי הוא יתום בודד ועזוב. שמו יהודה, והוא נולד בעיירה קטנה בשם 'אסאד' הסמוכה לבודפשט שבהונגריה.

אביו, ר' ישראל, היה חייט, שנפטר בהיותו כבן 8 שנים, ואף אמו, מרת טשארנא, נפטרה כעבור מספר שנים. בראותו כי אין לו שיעור רק התורה הזאת, גלה למקום תורה והניע ללמוד אצל רבי אהרן סודיעץ ביכלר (רב קהילת סערדהעלי), שהחזיק בה ישיבה גדולה וחשובה. ביקש היתום הצעיר לשבת בשלווה, אך קפצה עליו מחלת הצרעת שפשטה בגופו...

מלבד סבלו מעצם המחלה, גילה היתום עד מהרה כי הכל מתרחקים מחברתו ומסרבים לשהות עמו תחת אותה קורת גג. כך, משהבחינו בחורי הישיבה בצרעתו, גירשוהו מבית המדרש לרחוב. גם בעלי האכסניה שדבר מחלתו נודע להם, הודיעוהו כי אסורה עליו הכניסה יותר.

המשיך היתום ותיאר את מצבו הטראגי: 'זה כמה ימים שאיני מוצא מנוח לכף רגלי, אוכל כמעט ואינו בא לפי, ובאו מים עד נפש, כי כלתה אלי הרעה ואין מציל לי. בייאוש הגדול, סיים היתום, 'עומד אני ובוכה לפני שוכן מרומים שיעזרני בשעת צרתי זו'.

נכמרו רחמיה של מרת לאה אבלס על היתום האומלל, ופתחה היא לו את שערי ביתה. היא קבעה לו חדר מיוחד בפנית הבית, לשם הכניסה כל צרכיו. אף דאגה לו לרופא מומחה שטיפל בו במסירות עד שמחלת הצרעת הרפתה ממנו והוא נרפא כליל.

חלפו שנים רבות, לגלג חזר בעולם. היתום הצעיר עלה במעלות התורה לגדולה, התיישב על כיסא הרבנות בעיר סערדהעלי ויצא שמו לתהילה בכל קצוות תבל, הוא רבי יהודה אסאד (מחבר 'יהודה יעלה').

ביום מהימים הגיעה השמועה אל רבי יהודה אסאד, רב העיר, כי מרת לאה אבלס נלקחה לבית עולמה.

שלח רבי יהודה אסאד אל גבאי ה'חברה קדישא' ופקד עליהם כי אחרי שיטהרו אותה כדת וכדין, יכניסוה אל היכל בית הכנסת הגדול שבעיר, לספוד לה ולבכותה כראוי לאשה כשרה וצדקנית שכזאת. התפלאו גבאי החברה קדישא עד מאוד, ובאו במהירות אל רבי יהודה אסאד לטעון בפניו כי אין הדבר ראוי; מעולם לא הכניסו ארון של אישה לתוך בית הכנסת, ולא נשמע כיוצא בזה מאז הקמת הקהילה בעיר, וכיצד יוכלו לשנות מהנהוג!...

רבי יהודה אסאד סירב לקבל את דברי הגבאים, והוא באחת ומי ישיבנו: 'פוקד אני עליכם בגזירת מרא דאתרא להכניס את ארונה של מרת לאה אבלס אל תוך בית הכנסת! ולא זו בלבד, אלא שאף אני עצמי אבוא לחלוק לה כבוד אחרון ולהספידה כראוי לה!'

הוכרחו הגבאים לציית לפסקו של הרב, ותהום כל העיר לשמע הדברים. איש לא נעדר ממסע הלוויה, הכל באו לשמוע את דברי ההספד שהרב ביקש להשמיע במעמד זה.

כאשר הכניסו את ארונה של הנפטרת אל תוך היכל בית הכנסת, פתח רבי יהודה אסאד את פיו ואמר: 'שמעו נא רבותי, תושבי העיר סערדהעלי! לאשה זו שהלכה היום לעולמה, עליכם ליתן תודה ולידע שכל מה שזכינו שעירנו היא מקום תורה, עיר מלאה חכמים וסופרים, ובתוכה ישיבתי הגדולה בה לומדים 400 בחורי חמד מופלאים בתורה וביראת שמים - הכל בזכותה! גם כל תורת ויהוויית הגשמית והרוחנית - הכל בזכותה!'

התפלאו השומעים עד מאוד לשמע דמי השבח והקילוס הנדירים, ולא הבינו את כוונת רבם הגדול.

אז סיפר רבי יהודה אסאד את כל אשר אירע לו באותם הימים בהם היה יתום עזוב בלי מכיר, חולה במחלת הצרעת, והיא שהצילה את נפשו מרדת שחת. רק בזכותה עלה בידו לחזור לישוב על התורה ועל העבודה. כך שבצדק ייאמר עליה 'שלי ושלכם - שלה הוא!'

[קונטרס 'ענף עץ אבות' עמ' ד]

“וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרְעַת וְהוּבָא אֶל אֶהָרֹן הַפָּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבְּנֵי הַפְּהָנִים” (יג, ב)

מה הטעם לכך שהמצורע נטהר דוקא אצל הכהן? נגע הצרעת בא בעקבות לשון הרע. כאשר אדם מספר לשון הרע, הוא גורם לריב ולפירוד לבבות, ועל כן טהרתו היא לבוא אל הכהן. על אהרן הכהן נאמר - שהיה "אוהב שלום ורודף שלום" (פרקי אבות א, יב). כאשר יבוא בעל הלשון הרע אל הכהן, הוא ירפאו, וילמד אותו כיצד להרבות שלום ולהמעיט במחלקת.

בברכת התורה

רינה

“לְאָדָם מֵעַרְכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן” [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וזדוק - א' ניסן מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוה: יעקב ישראל בן גלית: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: אברהם בן שמעה: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: רוה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת ביביה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:
הרב מאיר טייטל בן כמסאנה שליט"א
אריאל בן אביגיל: אהרן בן רוה: משה בן רוה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: יוקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת חת: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: חת בת לינה: מורית בת רחל
לימור הודיה, ושחנה בבית תורן יפה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל
יוקטוריה תקוה בת רינה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפנטא זי"ע

להגל

האי יומא דהילולא רבא של הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל (בן הר"ק רבי ששאל צוק"ל) מאפנטא בעל "אוהב ישראל" צוק"ל, שחל בשבתא קדישא הדין (נבדעה ניסן תפ"ה). נבואה נא בזאת להתדבק בשולי גלימת קדשו, ולדלות מעט אודות צדיק נשגב זה מן המים המתוקים שבמעייני השופע של אוצרותיו הברוכים של רבינו הרה"צ שליט"א מאשר דרש ואשר סיפר מן המקובל בידו אודות בעל ההילולא.

[סקובל שאמר שהמחליק נר לעילוי נשמתו יעשה לו טובה - לח

דבר בעת]

זכותו הגדולה תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

"זה שיר שבת של יום השביעי, שבו שבת אל מכל מלאכתו. ויום השביעי משבח ואומר, מומרו שיר ליום השבת טוב להודות לה. לפיכך יפארו ויברכו לאל כל יצורין, שבת יקר וגדלה וקבדו יתנו לאל מלך יוצר כל". (תפילת שחרית של שבת קודש, ברכת יוצר).

תיבת 'לפיכך' אינה מובארת כאן, ומה נתינת טעם יש כאן במה שהוזכר שיום השביעי משבח ואומר - לפיכך יפארו ויברכו לקל כל יצוריו, ומה הקשר ביניהם והוא צריך ביאור. ומה מאוד נמתק בזה פירושו הנאה של מרן הרה"ק מאפנטא צוק"ל בעל ההילולא, שהביא בספר הקדוש "שפתי צדיק" (פרשת בשלח אות לה) ששמע מפי זקנו בעל "חידושי הרי"ם" צוק"ל, שכשתיבה בחתונה הגדולה והמפורסמת שהתקיימה באוסטילא, ונאספו שמה רוב צדיקים רבנים ואנונים ובראשם זקן צדיקי הדור הרה"ק בעל "אוהב ישראל מאפנטא.

ובאותה מסיבה של צדיקים עליונים בסעודת שבת קודש, פתח הרב הקדוש מאפנטא את פיו בתכמה בביאור מומרו זה ואמר: הנה הקב"ה רם ונישא גדול וגורא ומי זה יחין להתקרב אל הקדוש למל ולספר את גדל שבתו, אשר על כן, שום בריה בעולם אין בכוחה להתחיל להודות ולשבח להשם יתברך ויתעלה. אך מעלת השבת גדולה ועצומה לאין ערוך, ומתוך כך, ליום השביעי משבח ואומר, השבת קודש בעצמה פתחה ואמרה: 'מומרו שיר ליום השבת טוב להודות לה'. - ומענה ממילא לאחר שהשבת כבר פתחה בשבח והודיה לה, 'לפיכך יפארו ויברכו לקל כל יצוריו, מכוח זה שנסקה השבת בפומנה בבריא שוב יש גם בכוח הבריות להודות ולשבח ולפיכך שפיר יפארו ויברכו לקל כל יצוריו, מכוח השבת קודש שנסקה בהם את הכוח להודות לה ולומר לשמן עליון.

והעיד החידושי הרי"ם צוק"ל, שמעולם לא ראה פה קדוש כמותה שעה שאמר הצדיק תורה זו, ושמתיקות מאמר מופלא זה שקיבל מפי הצדיק נשאר בפי במשך שנה תמימה!

כשהתהלך פעם הרב הקדוש מאפנטא ברחובה של עיר, ראה כנגדו מתהלך איש גוי שמן ומדושן! - הוא פנה למלווי ואמר: מילא אני שמן ומדושן מן הברכה שאני מברך 'שלא עשני גוי... אבל גוי זה ממה הוא כל כך שמן ומדושן?!

עוד אמר הרב מאפנטא שאת מידת 'אהבת ישראל, למד מתוך דו - שיה של שני גוים... כאשר שמע פעם שני גוים שתיים כהונן... משוחחים ביניהם ושאל האחד את חברו בקול גדול: האם הנך אוהב אותי?

בוודאי! ענה החבר השיכור בחיך רחב.

נג, אם כך, המשיך השואל בחקירתו, התדע אולי מה חסר לך עתה?

וכי מנין אדע? תמה החבר. באם אין יודע מה חסר לך, סימן הוא שאינך אוהב אותי בשלמותו - סיים חבריו.

אמר על כך הרב, שמדבריהם ניתן לעמוד על דרגת מידת 'אהבת ישראל, שמתוך אותה אהבה שלמה וישירה ניתן להבין ולהשכיל מה בדיוק נצרך לו לחביון, לתת את שאלתו ולעשות לו את צורכו!

אל הנה"צ רבי אביגדור מילד זצ"ל הגיע יהודי אחד ודמעתו על לחיו, הוא סיפר לפניו בצער וכאב על התגלית שגילו הרופאים בנופו שמקנת בו אותה מחלה הנוראה [יענע מחלה לע] מחלת 'הסרטן' הקשה רח"ל, ואוכלת ומאכלת בתוכו כל חלקה טובה, ה' ירחם!

הוא ביקש מלפניו עצה טובה וסוגלת מרפא כיצד יוכל להעלות תרופה למכתו הקשה ולמחלתו העגומה.

בשיחתו עימו שאלו רבי אביגדור, תאמר נא יהודי יקר, האם נותר אתה כראוי שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה?

כן! - הגיעה התשובה, מעודי נותר אנכי היטב באיסור זה ואיני מדבר כלום לא בשעת התפילה ולא בשעת קריאת התורה.

ובסביבתך שבבית הכנסת מה קורה? - שאל ה' אביגדור בספק [אותו דר...]

בסביבתי אין לא נותרים בזה, אמר האיש בכאב, לדאבון לבי בבית כנסת שלי אין מקפידים על כך, ורבים משוחחים שם כאוות נפשם במהלך התפילה וקריאת התורה.

אם כך, פסק רבי אביגדור בנחרצות כיצד יעלו תפילותיך למרום? כיצד יפעלו את פעולתם לפני כיסא הכבוד, לשכך כעס וחמה ולהפוך מידת הדין למידת הרחמים?

תדע נאמנה שביט כנסת כזה שמשוחחים בו ומדברים בו באמצע התפילה וקריאת התורה, נעלים בפניו כל השערים העליונים! - אף אתה אתה בעצמך אינך מן הנכשלים באותה עיברה חמורה, כל אותו בית כנסת נסתתמו תפילותיו. ואמר בשם הנה"ק בעל 'אוהב ישראל' מאפנטא צוק"ל, שהדיבורים והשיחות שבאמצע התפילה וקריאת התורה הם שסותמים את שערי התפילה של כל אותו בית כנסת כולו, ונמצאו אלו המדברים מוסיקים אל רק לעצמם אלא לכל בית הכנסת כולו!

[כאשר הביאו בספרים רבים מדברי הוזהר הקדוש כנסה מקוסות שחסידי טובא בענין זה, וה"ק בפרשת תזריע (ח"ב קלא): "אם דמסתינה בני כנישוא כסילין דחול, ווי ליה דאחוי פירודא ווי ליה דזינע מורשתאנא ווי ליה דלית ליה חילקא אלהא ישראל. דאחוי דהא לית ליה אלהא, ולא אשתכח תפן, ולית ליה חילקא בית, ולא דחיל מניח ואחרי קלנא בתקנא יעלאה דלעילא. דהא בשעתא דישירא סודרי בני כנישוא סודרי דשירין ותושבתן זדלותא כדון סתכשית תלת מסריין דמלאכי עלאי וכי" עכ"ל ע"ש].

לפיכך, סיים הרב יש לפנך ב' דרכים או שהנך מצליח לשנות את המצב בבית הכנסת, שלא ידברו ולא ישוחחו שם כלום בכל עת התפילה וקריאת התורה. כנודע שזו היא סגולה טובה ומפורסמת לאריכות ימים כמו שרמזו בתבנית "שיבה" שעולה נוטריון: "שיתקה יפה בקריאת התורה, שיתקה יפה בשעת התפילה"!

ואם אין באפשרותך לשנות את המצב בבית הכנסת עדיף שתעזוב את בית כנסת זה ותלך להתפלל בבית כנסת אחר שלא מדברים ולא משוחחים שם בשעת התפילה וקריאת התורה. - ובוה יעלו ויתקבלו תפילותיך ברחמים וברצון, והיושע בדברי ישועה ורחמים.

ואכן שינה איש את מקום תפילתו, ומצא לו בי כנישוא אחרייתא שבו אין מדברים ואין

משוחחים כלל, ובתוך זמן קצר זכה לישועה גדולה ועלתה רפואה למכתו, כשכל אותה מחלה נעלמה לגמרי, ונעשה בריא כאחד האדם ויהי לפלא!

אל הרב הקדוש רבי אברהם יהושע העשיל בעל 'אוהב ישראל' מאפנטא צוק"ל הגיעה פעם שמועה, שבאחת מערי המחוז שתחת נשיאותו ישנו יהודי 'מוכסן' פשוט [קרעטשמען] מעמך ישראל, שהתפרסם בכל הגלילות כבעל מופת שכל ברכותיו מתקיימות. וכדרכם של שמועות מעין אלו, חברך חבא אית ליה... ועד מהרה התפרסם שמו בארץ, ורבים החלו שוחרים לפתחו בבקשת ישועות ורפואות שונות.

באותה תקופה חששו גדולי ישראל מאוד מתופעות מעין אלו, היה זה לאחר שהכת של 'שבתי צבי' שר' עקרה רבים מאחיו בית ישראל מאמונתם כשגורו אחר המשיחיות והעלולי הקסמים שנעשו מכוחות הטומאה והסטרא אחראי רחמנא יצלן. ולכן בכל פעם שהתגלה אדם פשוט שאיננו מצדיק הדור המחולל פלאות, היו בודקים אחריו בשבע בדיקות וחקירות שמא חלילה מין הוא ולוודא אם יכולים ישראל ליהנות מברכותיו.

בהודמנת אחת כשנצרך האפטא רב להגיע אל אותו עיר, חפץ לבקר במלוגו של אותו יהודי כדי לתהות על קנקנו ולחקור אחר מקור מעיין ברכותיו, אם מצד הקדושה הן באים או שמא חלילה בריפך.

לפיכך בהגיעו אל העיר ביקש להתאכסן בפונדקו של אותו יהודי, כדי שיוכל לעקוב מקרוב אחר מעשיו והילוכו. - האיש שמח מאוד לארח את הצדיק הגדול רב המוח, ופינה עבורו את החדר הנאה והמרווח ביותר למשך כל ימי שהותו בעיר.

והנה לפליאתו של הרב, ככל שניסה להתחקות ולחקור אחר תוכנו הפנימי של אותו פונדקאי, לעמוד על כוחו ולגלות את סודו, לא עלתה בידו כלום... הוא לא מצא בו שום 'גלות' מיוחדת מצד הקדושה, ומאדך אף לא שום כח מצד הטומאה... הוא היה נראה ככל האדם חי ומתנהג ככולם גברא בגוברין... - במשך היום עומד היה בבית המוניה ומשרת את לקוחותיו נאמנה כאשר שרץ לבין נכנסים אצלו כל העת יהודים בבקשות שונות, והוא מברך כל אחד בסבר פנים יפות תוך כדי מלאכתו.

תלמיד חכם גדול לא היה אותו מוכסן... אך צורת פניו ענתה בו שיש בו דיאת שמים כפי דרגת ידיעותו והבנתו, הוא הקפיד על 'תפילה בציבור' שלש פעמים ביום והקפיד בשמירת המצוות ובאכילה בברכה וכו'.

לאחר כמה ימים של מעקב התברר לצדיק שזוהו יהודי תמים ופשוט וירא אלקים ולא נראה כלל שישואב את כוח ברכותיו ממעוננים ומכשפים חלילה וכיצא בהם. - ולפיכך גדלה החייה והתמיהה בעיניו כיצד מגיע איש פשוט לדרגה רמה שכזו, שכלל היוצא מפי בברכתם של ישראל מתוקים להפליא?

בלית ברירה החליט הרבי להציג את השאלה הזו גופא לפני האיש המברך בכבודו ובעצמו... בפני הרב הצדיק מרא דאתרא לא היתה ברירה למוכסן, והוא נאלץ לפתוח את סגור ליבו, ולגלות את סודו, כיצד זכה לסגולה נפלאה זו. פתח האיש וסיפר את טיב סיפורו:

יהודי פשוט הנני מעודי עד היום הוה, זה לי שנים רבות בעסק הפונדק דגן, שידע תמורות רבות עליות ומורדות... באחת השנים היה חורף קשה ביותר, שלג כבד כיסה את פני הארץ שבועות וחודשים, וכמעט שלא נכנסו אורחים לפונדק. והנה הגיעה עת תשלום דמי החכירה לשנה נוספת, לא לצעדי לא היתה בידי אף פרוטה אחת כדי לחדש את החכירה, מעט הכסף שהיה בבית תם ואול

ברוצאות השוטפות | הפשך בעבוד הבא |

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטים שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

פיתו נדוד

הקב"ה זיכה אותנו בבן זכר אחרי שבע בנות בלע"ה. העגלה הישנה כבר הייתה גרוטאה בלשון המעטה והיינו צריכים לרכוש עגלת תינוק חדשה.

כשהלכנו לחנות גילינו שהעגלה הבסיסית העונה על הצרכים שלנו עולה לא פחות משלוש וחצי אלף שקלים! סכום לא מבוטל עבור אברך... שוחחתי ביני לבין בוראי בשיחה חרישית בבקשה שימציא לי מראש את הכסף לרכישת העגלה ללא צורך להיכנס לגירעון. בחשבון הבנק וגלגול הלוואות.

בעודי מהרהר ומחשב להשיג את התשלום, הסלולרי מצלצל. מאחורי הקו היה המוהל שאמור למול את בני למחרת. הוא שאל אותי אם אני צריך קצת עזרה כלכלית עם הברית וכל הנלווה מסביב, כמובן שהשבתי בחיוב. ואז הוא בישר לי שיש לו עבויי סכום של כמה אלפים לכיסוי ההוצאות!!! התרגשתי ושאלתי אותו כיצד הגיע המימון לידי עבויי כדי לדעת למי להודות על כך?!

הוא סיפר לי סיפור כדלהלן: "אחותי עובדת בארגון של צדקה, הבוקר התקבלה שיחת טלפון של תורם העושה ברית ביום הברית של התינוק שלכם, והוא רוצה לממן ברית של אברך באותו יום, המוקדנית השיבה שאין לה ידע על אברך שעושה ברית באותו יום. אחותי עצרה אותה ואמרה לה שתגידי לו שנברר ונחזור אליו, שהרי אח שלה מוהל. היא התקשרה אלי ושאלה אם יש לי ברית של אברך באותו יום של אברך, ובדיוק יש לי אותך!!!"

המוכר שהיה שותף להתלבטותי על אופן השגת התשלום עבור העגלה, שמע את השיחה ואת גודל ההשגחה, היה המום ממהירות ההשגחה הפרטית, ואמר שהרבה פעמים סיפורו לו שבסוף הדודה או הסבתא שילמו, אבל בתוך החנות סיפור כזה טרם נשמע כמוותו.

בעל המעשה: ה.מ.

הפענוץ לדכות את הרבים בספור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שפחה סטואלס בקפס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

הציעה אפוא זוגתי המסורה שאצא לחפש לי שותף לעסק שיוכל קעת להשקיע את סכום דמי החכירה ובמשך השנה לקזז את חלקי בחשבון התשלום מן הרווחים שנהלק בינינו. הרעיון מצא חן בעיני והחלטתי לנסות את מזלי, יצאתי העירה לחפש לי שותף מתאים אך לרוע המזל לאחר מספר שעות של ניסיונות נואשים בשיטוטים ברחבי העיר לא מצאתי לי שותף כלבבי. ברואתי כי כך נכנסתי אל מעבה היער שבקצה העיר, ומתוך שברון לב ובכיות שפכתי את צקון לבי לפני ה'. עמדתי שם בהתבודדות בתפילה ביער לעשות 'פלילות' עם קוני, הפצתי מאוד בתחנונים והפצרות. עד שנעמדתי בעוז ואמרת: ריבנו של עולם! אם אינני מוצא לי שותף מתאים הבה נעשה נא אנו 'שותפות' בינינו יחדיו, שהרי 'קרוב ה' לכל קרואי, לכל אשר יקראו וגו' (תהלים קס"ט). וכך סידרתי את 'סדרי השותפות בפלילות ביני ובין קוני, שבכל ריוח שהיני מרוויח ממכילתי להפריש חלקי המחצית להש"ת ולהלך לצורכי צדקה, והעליתי את הסכם השותפות בכתב חתום ומפורש לפני המלך ברוך הוא.

והנה לפליאתי הגדולה, מאז חתימת הסכם השותפות שאכן הגיב פירות טובים והצלחה מאירה לי פנים בברכה רבה ופרנסה בשפע. – נוכחתי פתאום שכל ברכותי שהיני מברך את ישראל מתקיימות כמלאן בעז'ה, ואף כי איני יודע ואינני מבין סיבת הדבר, לא משום כך אמנע מלברך את ישראל, וכך מגיעים אלי בבקשות ישועות שונות, והיני מברכם בבקשתם ומתפלל לפני הש"ת לקיום אותם ברכות – סיים האיש את סיפורו החמים. כשומעו זאת נהרו פניו של הצדיק, אם כך הוא המעשה, אמר, הרי זו הלכה פסוקה ופשוטה, שותף מה שעשה עשיתי, ויתרה מזו פסק הסמ"ע בחושן משפט (סי קע"ט ט"ז) שהשותף יכול לעשות כל מה שגורא לו שהוא תועלת השותפות, וכל אחד מהשותפים יכול לפעול בה כהבנתו. [עיי' שו"ת שו"א ומשיב סוד (הגדה ק"ט) שהאר"י בה]. וממילא בתוך שותף למעשי בראשית, יכול הוא לפעול בשותפות ולהביא הישועה לצורכיו.

חזר אפוא הרבי לביתו והורה לאנשי שלומו שיכולים הם בשופי ליהנות מברכותיו של אותו מוכסן, שכן מקור הברכה שלו כולה מצד הקדושה בלבד, ואין כאן שום בית מיושב, שאף על פי שאדם פשוט הוא הרי שותף הוא לקונה שמים וארץ, והשותף מה שעשה עשוי! המוסר השכל העולה מטיב זה המעשה, שלא לשכוח הלילה להרג אחד את שורש מקור הברכה, שהיא מכללה של עולם בלבד, שהוא לבדו תקיף בעל הכולה ובעל הכוחות מכלים, ועליו לשפוך שיי בתפילה לפני יתברך בכל דבר דבר, ולא יכלמו לצנח כל החוסים בך.

[א.ה. עיי' נא בספר "שומר אמונים", להרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל, (מאסף בהערות והזקקות שליו פרק ח) מה שכתב בהו].

בספרו הגדול "טיב התורה" (חלק ה) כתב מורנו ורבינו הנח"צ שליט"א בפרשת דברים (כת ט"ז) דברים כדבנות, וההלשון: איתא בגמרא (ברכות ה.) אמר רבי שמעון בן לקיש, נאמר ברית במלה ונאמר ברית ביסורין וכו', מה ברית האמור במלה מלה ממתקת את הבעש, אף ברית האמור ביסורין יסורין ממרקין כל עונותיו של אדם.

ולפיכך כשיש לאדם לפעמים צרות וייסורים הממרקין את עונותיו, עליו לדעת שאין ייסורים בלא עוון, ומטרת הייסורים היא כדי שישוב בתשובה. ומנהג יריאים ואנשי מעשה מקדמת דנא בזמן שהיו להם ייסורים היו אומרים בפה מלא את הפסוק (תהלים כ"ח) "ראה עיני ועמלי ושא לכל חטאתי", כדי שבכך הייסורים יכפרו על עונותיהם.

[כמו שכתב בספר הק' "אגרא דפרקא" (אות קכ"ד) "לא יחשוב האדם על שום דבר שהוא במקרה ואילו סיבה בהם רק הכל בהשגחת השם יתברך. ופי' שנתן דעתו על המקרים עליו הכותב אושר ויקרא כו, כו) (אם הלכו עמי קרי' והלכתי וכו' – וקבלתי, בעת שידבק לאדם איוו עינים וצער, יזכר ויאמר הפסוק "ראה עיני ועמלי ושא לכל חטאתי", בכדי שישם אל לבו שהוא בהשגחת הבורא על עונותיו, [לחכרו דו לפשפש במעשיו] כי כמה וכמה עונות יש לו

לאדם שאינם מסתפקין על ידי תשובה ויום הכיפורים רק תשובה ויום הכיפורים תולין יסורין ממרקין. והשם יתברך שולח לו יסורין קלין כדי לפשר עונותיו, והוה שאמר רז"ל (ערכין ט"ז) הכי דמי יסורין אפילו הישיר ידו לכיס וכו'. [גמא אפילו הושיט ידו לכיס לטול שלש ועלו בידו שתים וכו'] והוא דוקא משמיים אל לבו שכל תועותיו בחפץ הבורא הן הדין ענין].

ומבוא בספר "שיח שרפי קודש" מעשה נורא בידון זוה, פעם אחת היה בא הר"ק רבי אברהם יהושע העשיל ממעזבון זצלה"ה לבית המדרש דקה"לה קדושה 'אפטא', עוד בעת שהיה רב שמו, ואמר אספר לכם מה שראיתי קעת, שהביא איש אחד לפני בית דין של מעלה לדין, ואלו מיימנים לזכות ואלו משמאילים לחובה, ובתוכם בא מלאך מליץ אחד והמליץ בעדו איך שסבל כמה וכמה יסורים בעולם הזה, וכמה הרפתקאות וצער עברו עליו, בטח הוי כפרה לאשמתו, ויתן אליו רחמיו, והיה רוצים לפטור אותו מעונש".

"ובתוך כך בא מקטרג אחד ואמר שאמת כן הוא שסבל יסורים הרבה שכדאי לפטור אותו, אך נענין אם קבל עליו היסורין מאהבה כדי שיהיה לו לכפרת עוון, ואם אמר על כל הבא עליו הפסוק "ראה עיני ועמלי ושא לכל חטאתי". ובדקו אחריו ולא מצאו, וחזרו לדונו ולהייב אותו על כל מעשיו עכ"ל, והוא לימוד גדול, על"כ העתקה מספרה"ק "טיב התורה" דברים שם.

באחת ממסעותיו של הר"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זצוק"ל, כדרך הצדיקים בימים ההם, הגיע לעיר אחת שהיתה גרה שם אחותו של הר"ק הרבי ר' שמעלק מניקלשבורג זצוק"ל, שהיה מגדולי מנהיגי הדור בדרך שלפני האפטא רב. אחות זו היתה כבר זקנה באה בימים וכתה לאריכות ימים וכשהגיעה השמועה לאוזנה אודות הצדיק הגדול שבא לעיר, מסגל תלמידיו הקדושים של הר"ק רבן של ישראל הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע, ומן המקורבים אליו ביותר, ביקשה שישאו אותה אליו לקבל את ברכת קדשו על אף חולשתה הגדולה. בהגיעה אל בית האכסניא של הרבי התקבלה בכבוד גדול, בהיותה אחת מן העניות החשובות בעיר. הרב הקדוש קיבל הפתק והאציל עליה מברכות קדשו, ולאחר מכן שאל אם זכור לה אולי טיב מעשה אחד, או איוה הנהגה טובה מבית אחיה המנוח הרבי ר' שמעלק ז"ע.

מאחי הקדוש והטהור מנוחתו עדן, פתחה הצדקת וסיפרה זכורים לי כמה עניינים אך טיב עובדה אחת יקרה אצלי מפו ומפנינים: דרכו בקודש של הגדול ברוב שעות הלילה, לעסוק בתורה בשקידה גדולה בעיון רב, לאחר שבשעות היום נצרך ללמד קשת לבני ישיבת המפורסמת שבניקלשבורג, בה למדו כידוע אריות שבחבורה. וכן בהיותו רב העיר הגדולה לאלקים וגם רב אב"ד המחוז כולו [הנקרא ז"ב הדינה] היה עסוק בעניינים שונים שבצרכי הציבור. לפיכך לקח לו את הלילה לגירסא; ובאותם שעות שכל הקיום גם את שנתו, והכל מסביב נח בהשקט ובשלווה היה הצדיק מתענה על עמלה ויגיעתה של תורה במנוחת הדעת ובמנוחת הנפש. באותם שעות צולל היה במים אדירים ומכין את שיעוריו המפולפלים ואת דרשותיו המתוקים, שכבר יצא שמשם לתהילה בכל קצווי אוץ.

והנה באחת הלילות כבה לפתע הנו באמצע לימודו, ונגרם לו מזה צער גדול, הן מחמת השעות שנוחרו לפניו שלא ייפסדו הלילה מן התורה והן מחמת היותו נתון בתוככי עומקה של סוגיא רכון על ספרים רבים ולא היה יכול להמשיך בבידורא דשמעתתא לאמיתה של תורה.

בהיותו אטון על טיב ההשגחה שבכל דבר וענין, כפי שקיבל מרבותיו המגיד הגדול ממעודיש ומין הבעש"ט הק' ז"ע, להיות דבוק בכל חיות הנפש באמונת הבורא תמיד, הבין היטב שלא מעצמו כבה הנו במקרה... כי אם יש 'עילה' המעולל את כל העילות ומסבב את כל הסיבות, ובצר לו הפיל תחינתו לפני צורו וקונו, להאיר לו אל תוך חשכה.

בשמים ממעל ראו בצערו של צדיק, וכאשר קרוב ה' לכל קרואיו אשר יקראוהו באמת, נענתה תפילתו ונתקבלה. והנה לפתע בעודו בשיחת תפילתו, נשמעו נקישות על הלון החדד שהיה סמוקם בקומה

השנית בדירת קדשו שמעל בית המדרש הגדול. הרבי ר' שמעלק ניש אל החלון לראות במה המדובר, והנה הופתע לראות אדם גבוה ותמיד הדור למראה עם נו דלוק בידו משפתח את החלון, האיר לו האיש פנים נתן לו שלום והחזיר לו שלום, ולאחר שתקע את הנר הזדלק בידו של הרב, נפרד ממנו לשלום ונעלם בבת אחת...

הרב הקדוש חש שמחה בעצמה באותה איש קודש שבאה האיר את תורתו הקדושה, הוא הודה לה בכל לב על שנענתה תפילתו. ותיקף הסתער בחזרה על שורות הגמרא הקדושה והתרפק על דברי הראשונים כמלאכים, תוך שעה קלה כבר צלל שוב בגבכי עומק הסוגיא כדרכו בקודש.

חלפו להם כמה שעות של לימוד רצוף במתוקות התורה, עד שבשלב מסוים כשהבחין הרב באור היפה שנאצל מאותו נו שקיבל מיד האיש בחלון, תמה והתפלא בליבו, הרי החדד כאן גבוה מן הארץ כמעט כקומת שלושה אנשים גבוהים כיצד אם כן הצליח אותו אדם מופלא להגיע בעמידתו על הארץ עד אדן החלון? – אין זאת כי אם דבר פלא מן השמיים: הישב הרב חשבון נפשו, ומעטה התגנב החשש בלבבו, מי יודע אם ראוי אני לנס גלוי שכוה... שמא חלילה אין זו האש מסטרא דקדושה מאש גבוה של מעלה, כי אם מצד הסטרא אחרא חלילה, למשכני ברשתה ולהפילי לבאר שחת רח"ל, כאשר ידוע פחד הצדיקים תמיד שמא אין הם עומדים בשירות רצון קונם כדבעי.

ושבו החל הרבי ר' שמעלק לשטוח את תחינתו לפני הש"ת, כדרכו בכל דבר תמיד, עיני קדשו זלנו דמעות בשפיכת צקון שיהו, להרדינו מקור אותה האש שהביא אליו האיש המופלא בחלון, אם מצד הקדושה היא או בהיך חלילה.

והנה אף תפילתו זו נענתה, והודיעונו בשמחה מן השמים שאותו מופלא אינו אלא האיש אשר נענה באש משמי גבוהים הלא הוא איש תשבי על שמו נקרא שהביא אליו 'אש מן השמים', כדי להצליחו על ידו בתורה, ואשרי חלקו שנתן לו שלום והחזיר לו שלום.

הרבי ר' שמעלק שמח מאוד על שזכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב ותיקף חזו לתלמודו ביגיעה ואהבה, ובדבקות שכנתא קדישתא.

אולם לאחר זמן נוסף שהדביק עצמו באורה של תורה המחזיר תמיד אלם איש ישראל למוטב (פתיחתא דאיכה רבתי ב' ד"ה רבי אבא בר כהנא), החלו שוב הרהורי תשובה להתלהב בקרבו ברשפי אש קדש. כיצד החי הוא איש קדוש מחומה, להטריח את אליהו הנביא זכור לטוב בכבודו ובעצמו, שיצטרך להביא במיוחד בעבורו את השמים? ואיך לא ייבוש יצור נבוה לקבל טובת הנאה מנביא מלאך אלקים?...

וכה היה מייסר את נפשו בתשובה וחרטתה גדולה על כך, ולא נחא דעתו עד שקיבל עליו תענית שלמה כדי לתקן אותו 'עוון' שבידו, שנצרך אליהו הנביא לרדת במיוחד בשבילו כדי להביא אליו האש... כששמע האפטא רב את טיב זה המעשה הנורא, התפעל מאוד, ופנה למקורביו ואמר: צאו וראו כמה רחוקים אנא מצדיקי הדורות שלפנינו, הנה אם איש אחד חוטא חלילה בעבירה רח"ל, הרי הוא עושה תשובה ומתחטט לפני קוננו, ולא ירוץ מהרה לקבל עליו 'תענית' על כל עבירה שחטא, ואילו הרבי ר' שמעלק התענה בתשובה על מה שהטריח את אליהו הנביא... שזכה שיתגלה אליו בחלק, כדי שיוכל להמשיך לקשור כתירים לקונו בעסק תורתו הקדושה והטהורה!

ועוד הוסיף הרב מאפטא ופירש, הטעם שזכה אותו צדיק קדוש עליון לנס זה, שייבוא אליהו בעצמו להוריד אליו האש מן השמים. – מחמת שכל תורתו היתה 'תורה לשמה' בשלמות במעלה העליונה שבתורה. ולא היה בליבו שום כוונת פניה להנאה צדדית או ריווח מסוים כלשהו לעצמו, כי אם בלתי לה לבדו. כדי שתתעצם נשמתו ותתדבק במקור מוצא התורה יתברך שמו, עד שנעשה מרכבה לשכינה בדבקות נתון התורה יתברך שמו תמיד.

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל - אמן

על הברכה יעמדו

ניתן להניח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או לארציים | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצ"ב

 גלי טי.ו.י. שירותי טלוויזיה	 קשת הרשת מינוח י"ב וקיום מיוחד 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	 גרפצי'ק סל: 02-5002321	לע"נ הבורא שמואל מאיר ז"ל בן יבלחסיא רבי ישראל יצחק ולב"ע יחנסלו תצבה.	לע"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע יסיון תצבה.	לע"נ הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל נלב"ע י"ב טבת תשס"ח תצבה.	לע"נ רבי שבתי זצ"ל בן הגה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל נלב"ע ח' שבט תשל"ז תצבה.	לע"נ מרת הנדל בת משה ירמיהו ובלומה	לע"נ יעקב צבי בן ישראל
--	--	--	---	---	---	--	---	------------------------------

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור געוירי ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

כיצד מחנכין?

עלון מס' 66

הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל

[רבי אריה לייב ב"ר בנימין בייניש]

לקראת יום פטירתו - ח' בניסן תשכ"ט

כשהבין ר' אריה את אשר לפניו, כאב ליבו מאוד על הטעויות הרבות שעושים ההורים הללו בחינוך בנם, ולאחר ששמע את כל דבריהם וטענותיהם, אמר:

עתה אציג נא אני בפניכם, הורים יקרים, את התרשמותי מבנכם היקר בהתנהגותו בחיידר. וכאן חל מפנה עצום באופי השיחה. ר' אריה בחכמתו החל לדבר בשבחו של הילד, האריך לשבח ברוב התפעלות את ישרותו וטוב ליבו, והתייחסותו ברצינות ובאחריות לכל הלימודים.

הוא הראה בפניהם כמה ציונים משובחים שהוציא הילד במבחנים השונים שנערכו בתלמוד תורה, וסיפר עד כמה הצוות מרבה לדבר בשבחו של תלמיד נעים הליכות זה. מתחילה היו ההורים מבולבלים קמעא, הם היו בטוחים שגם בחיידר הוא תלמיד קצת עצלן, ועל כך באו הנה כדי לטכס עצה כיצד להעלותו על דרך המלך, והנה שומעים הם כאן אינפורמציה הפוכה בדיוק! המנהל הרוחני והצוות כולו ממש מרוצים מילדם, אט אט החלו להפנים שאין זה כל כך 'כצעקתה' כפי שחשבו.

הם יצאו ממשרדו של רבי אריה בתחושת שמחה והקלה עצומה, כמי שאבן גדולה נגולה מעל ליבם.

בדרכם הביתה רכשו מתנה יקרה לילדם, שהפך כעת להיות אהוב, וכשחזר מן החיידר התקבל להפתעתו בשמחה ואהבה גדולה. ההורים סיפרו לו על ביקורם בתלמוד תורה, ועל השבחים הרבים שהרעיף עליו המנהל הדגול.

אחד מנקיי הדעת בירושלים של מעלה בדור שלפנינו, היה הצדיק הירושלמי המפורסם רבי אריה לוי זצ"ל, משגיח תלמוד תורה וישיבת "עץ חיים" שבתוככי ירושלים ת"ו. הוא היה אמן החינוך, התייחסותו לכל ילד וילד שבתלמוד תורה הייתה כבנו יחידו ממש, כשהוא מרעיף אהבה עצומה ומסירות אין קץ לתלמידיו.

יום אחד הופיעו במשרדו זוג הורים מודאגים, ששפכו 'תלונות' רבות על הבן יקיר שלהם הלומד בחיידר. הוא מתעצל מעט בקימתו בבוקר, מתעצל בהליכתו לישון בערב, אינו מסדר את בגדיו וצעצועיו בקפידה מדי יום, אינו מברך את ברכתיו כראוי, ועוד כהנה וכהנה שלל רב של פגמים...

מתוך כל אותן טענות ומענות שהטיחו ההורים, הבין ר' אריה בפקחותו שהדבר החמור ביותר, שאודותיו לא דיברו ההורים, הוא עצם האווירה העכורה השוררת בתדירות בבית. מזה עידן הוא הבחין ב'דוק של עצבות' הנסוך על פני הילד. ככל שניסה לדובבו ולעודדו ולשמחו, לא עלתה בידו. עתה התבררה לו סיבת הדבר, כשפיהם של ההורים תמיד מלא רק בדרישות תביעות ופקודות, והרוח בבית גדושה בכעסים לחצים ומתחים, כל זה מעכיר את האווירה וממרר את טעם החיים.

מדובר בילד טוב למדי, בינוני ומעלה, ולא מן החלשים והגרוועים כלל, כפי שניסו ההורים להציג. הוא אמנם לא היה מן המצוינים והעילויים הבולטים בהצלחתם, אבל מן הטובים והישרים שבכיתתו, ילד שר' אריה תלה בו תקוות רבות, ואמר עליו שאם רק ינצל את הזמן כראוי - עדין לגאון!

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

אריה והבטיח לו שמעתה ואילך הוא ישמור על השבת ולא יפתח את העסק. ואכן כך היה!

הישג זה הוא תוצאה ישירה של אהבת השי"ת ואהבת ישראל, שפיעמה בליבו של ר' אריה, שמסר כידוע את נפשו על קירוב אחינו בני ישראל לתורה ולמצוות.

(מתוך לקראת שבת מלכתא, ויקה"פ תשפ"ג)

"המזוזה תהיה עדה שאני הזהרתי אותך"

ואם הזכרנו את זכותם של אלה המונעים מיהודים לעבוד בשבת, מן הראוי לספר מה שאירע לנו פעם בחולון. בערב שבת אחד בין השמשות, יצא יהודי בשם הרב סלובטיצקי לפקח על סגירת החנויות, והגיע לחנות אחת שהיתה פתוחה, ולקוחות רבים גדשו את מבואותיה.

הרב סלובטיצקי ניגש אל בעל החנות וניסה לשכנעו שינעל את חנותו, אך זה סירב בעקשנות. בשלב מסוים ניגש הרב סלובטיצקי אל המזוזה שהיתה בפתח החנות, ואמר בקול רם לעיני כל הנוכחים:

"אני פונה אלייך המזוזה, כדי שתהיי עדה לאחר מאה ועשרים שנותיי, שקיימתי את מצות התוכחה המוטלת עלי, וניסיתי בכל כוחי לשכנע את בעל-החנות שיסגור את החנות, ואף גם תמשיכי להעיד לפני ריבון העולמים שהוא, החנווני, לא סגר את החנות..."

המחאה נעשתה בתקיפות רבה, ומיד לאחר מכן יצא מהחנות.

ומה היה הסוף? - מיד כשסיים את דבריו, הפך המוכר את עורו וציווה על כל הלקוחות שהיו בחנות לעזוב את המקום וסגר את החנות.

ללמדך שלעולם אסור להתיימשך מנשמה של יהודי, שנחצבה ממרומים, ותשוקתה לקיים את רצון בוראה!

רבי אריה הצדיק המשיך מצידו לעקוב תקופה ארוכה אחר חינוכו של ילד זה, ולאחר עוד כמה שיחות טובות ומועילות שכאלו עם ההורים, בהם חזר והדגיש בפניהם את מעלותיו הרבות של הילד וחשיבות נשמתו הגדולה, חל שינוי עצום לטובה באווירה שבבית, הקולות יחדלון והשמחה והשלום אהבו, ולימים התגדל אותו תלמיד ונעשה לאחד מגדולי מרביצי התורה שבעיר הקודש ת"ו.

ללמדנו פרק חשוב מאוד בתורת 'טיב החינוך', שלפעמים כל עתידו של הילד החניך תלויה רק בצורת היחס שאנו מתייחסים אליו. כשמתייחסים אל הנער בדרך הטוב, להעריכו לעודדו ולרוממו, זוכים לראות הצלחה מופלגה בחינוך הבנים!

(הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א - טיב הקהילה)

מספר נכדו של רבי אריה:

בשנים האחרונות מתנהל מאבק חריף, בין ציבור שומרי התורה לבין יתר מגזרי האוכלוסייה סביב שמירת השבת, האות המיוחד שנתן הקב"ה בינו ובין עם ישראל. הבה נשמע כיצד משפיעים על יהודי לשמור שבת:

פעם הלכתי בשבת-קודש יחד עם סב-המשפחה שלנו, רבי אריה לוי זצ"ל, ולפתע נכנס ר' אריה לאחד מבתי הקפה הגדולים במרכז העיר, שהחל באותה תקופה לפתוח את שעריו בשבת, תוך חילולי שבת גדולים...

ר' אריה נכנס לבית הקפה, עם השטריימל שלו, התיישב ליד אחד השולחנות, ולא עשה מאומה. יושב ר' אריה ויושב, ויושב. אינו משוחח עם אף אחד, לא מניד ראשו ואינו קורא לאיש. רק יושב ודומם.

כך במשך דקות ארוכות.

והנה, למרבה הפלא, בעל המקום שהכיר את הצדיק, הבין את הרמז. לא עבר זמן רב עד שניגש אל ר'

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת מרת אלקה מירל [קניג] ע"ה בת הר"ר יהודה לייב [צוובנר] זצ"ל
נלב"ע בי"א בטבת תשפ"ד

הדלקת הנרות
6:38
השחרית
7:47
המנחה
8:21

פרשת-תזריע

מצוות ברית מילה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו שואל אור החיים מדוע נכתב בפרשה הפסוק ביום השמיני וכו', מדוע לא נכתב בפרשת לך שם מוזכר ענין ברית המילה באריכות ומתרחץ אור החיים, כיון שאם היה נכתב בפרשת לך לך היינו אומרים שמילה אינה דוחה שבת, שאף שקיים אברהם מצוות שבת אינו מכת צווי משמים, אבל אחרי מתן תורה שקיבלנו את השבת והתורה אומרת ביום ודורשים הו"ל ביום אפילו בשבת זה מלמדנו שמילה דוחה שבת, למדנו מכאן על מעלתה הגדולה של מצווה מילה שדוחה את יום הקדוש יום שבת.

כתב מנורת המאור פיו ועוד מציינו בפ"ק: ג'דולה מילה, ש'עמה חתום בפ"ק יש"אל שמו של ש"ד: ב"חירי דמות ש וב"רוע דמות ד, [כשהיד כפופה כשאר עקב ב-ד' לא נפסלת האות] במילה דמות י [אבל הגויים שהן ערלים אין להם כי אם ב"חירי ש וב"רוע ד ו"אין אלא ש' בלבד]. והי'שמעאלים אינם בקל זה, [שאינם עושים פריעה] כיון ש'מל ולא פ'רע כאלו לא מל. ופ'ריעה בגימטריא ש"ק"ה. נמצא, ש'מי ש'יש בו פ'ריעה כאלו קיים ש"ק"ה מ'קות לא תעשה. **ג'דולה מילה, ש'בזכותה הקדוש ברוך הוא שומע תפלתן של יש"אל.** וז'כר ל'דבר, מה ש'אנו אומרים בתפילה: "כי אתה שומע תפלת כל פה". ואינו שומע פה דגויים, אלא של יש"אל בזכות המילה. פ"יה בגימטריא מילה, רוצה לומר, שומע תפלת כל מהול. וזהו ודאי כי מאחר ש'יש"אל גלו בן העמים זמן רב, היו קלים לוגי השם: תתברך שומע תפלתם ועונה להם בעת צרתם. עכ"ל.

כתוב במדרש רבה יט אות ה עם ישראל יצא ממצרים בזכות דם הקורבן פסח ודם ברית מילה שנאמר ואומר לך בדמייך חיי ואמר לך בדמייך חיי פעמיים כתוב בדמייך חיי רבי שניאור זלמן מליאדי מציינ כי המספר שבע מסמל את הטבע (שבע ימות השבוע, שבע הספירות האלוקיות בהם נברא העולם) ואילו המספר שמונה מסמל את מעל הטבע, מקור הניסי והעל-טבעי. ברית המילה מקשרת את הנימול עם האלוקים בברית שהיא על-טבעית ואינסופית. [לקוטי תורה ויקרא, כ.]

במסכת פסחים דף קיד. כותבת הגמרא שבעה חיי מנודים לשמים ואחד מהם מי שאינו מיסב לחבורת מצוה והסביר שם תוס ד"ה ואין מיסב שהכוונה לסעודת ברית או נישואין [והוקא שיש שם בני אדם מהוגנים], הרמ"א פסק זאת להלכה יו"ד סימן רסח סעיף יב, והסכיב לכך מציינו בספר "מעם לועז" (פרשת לך, פרק י"ז) שהביא בשם השל"ה הקדוש, שמוש שבסעודת נישואין בשעת החופה - נמצאת שם השכינה הקדושה [וכמו שכתב בזהר הקדוש, פרשת תרומה, דף קס"ט ע"א]. ולכן צריך לעמוד בחופה וכן בסעודת הברית - נמצא שם אליהו הנביא בכבודו ובעצמו [וכמו שכתב הטור (יורה דעה, סימן רס"ה) בשם המדרש. וכן הוא מפורש ב"פרקי דר' אליעזר" (פרק כ"ט) שאלהו הנביא נמצא בכל ב'ברית'. ומטעם זה, פסק הרמ"א בשו"ע (יורה דעה, סימן רס"ה סעיף א') שכל הקהל צריכים לעמוד בשעת הברית, לכבודו של אליהו הנביא שנוכח במקום!].

כתב הר"ד אבודרהם"ם הביאו הבי"י: מה שמברכין בברית - כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים [אף שהיה צריך להקדים מעשים טובים לחופה] שאלו הן מצות הברית המוטלות על האב כמו שאמרנו וסדרם על זה הסדר דאמרינן (קידושין כט:): לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ ישא אשה והזכיר אחר כן מעשים טובים אף על פי שהוא חייב במצות משהוא בן י"ג מ"מ אינו בן עונשים עד כ' וכבר היה בן י"ח לחופה עכ"ל ויש מי שתרץ כפי שמדבר"ם אבודרהם"ם שמדובר כאן על המצוות שמוטלות על האבא, כשם שברית מילה על האבא וכן לימוד תורה על האבא וכן מוטל על האבא לחתן את בנו לבן אין יכולת כלכלית להתחתן, אבל מעשים טובים מוטל בעיקר על הברית, אלא שעל האבא מוטל לחנכו אבל עיקר העבודה על הברית לכן מוזכר בסוף ובפרט מגיל י"ג שנה כמעט כל המעשים טובים על הברית וכן ורק האבא מוכיחו אם צריך, לכן מוזכר בסוף מעשים טובים. מכל מקום מתיקנו תפילה זו נלמד זה הזמן להתפלל בעת המילה שהוא עת רצון גדול **סיפר יהודי** יקר שנכח בברית ובשעת הברית התפלל על בחור רווק מבוגר מאוד הנכח בברית בלי ידיעתו ותוך שלושה חודשים מהברית הוא התחתן. **כתב פלא יועץ ערך ועד**...וראיתי אנשי מעשה שהיו משתדלים לעשות ברית מילה בביתם כדי לזכות שיבוא אליהו זכור לטוב לביתם.

כתוב בפרש"י תנחומא (פרשת תזריע סימן ז) וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא יב ב). אין כתיב כאן שיוציא הוצאות, ראה כמה ישראל מחבבין את המצוות, כמה הן מוציאין הוצאות כדי לשמרון, אמר הקדוש ברוך הוא אתם משמחין את המצוות, אף אני אוסיף לכם שמחה, שנאמר ויספו עונים בה' שמחה (ישעיה כט יט).

מלון ואחר כך במילה נענש על כך זה מלמדנו כמה גדולה היא המילה ולכן גם על דבר כזה נענש.

המוהל בירך את הנהג שהסייעם לברית והברכה התקיימה

מספר מוהל שמל ביום כמה בריתות היה לו ברית אחרונה לאותו יום בשעה 7:00 השקיעה 7:15 הוא נהג ברכב פתאום הרגיש שההגה "סוחב" לצד, הוא הבין שזה פנצ'ר והוא צריך להגיע דחוף לברית, המוהל ועוזרו עזרו רכב ברחוב ולא נתנו לו לעבור ועלו עליו בכפיה, הסבירו לו שהוא מוהל וצריך להגיע דחוף לאולם, הנהג שהיה עם קוקו ועגילים לקח אותם בשמחה, המוהל הגיע בזמן וברית נערכה בזמן, כשיצא מהברית, בעל הרכב עדין חכה לו, אמר להם בואו נחזיר אתכם לרכב הנהג כמעט בכה ביקש אם הוא יכול לברך אותו שגם הוא יזכה לעשות ברית מילה לבנו הוא בן 45 ועדין לא נשוי, המוהל ברך אותו ואכן אחרי שנה הנהג מתקשר אליו שיבא וימול את בנו, הוא התחתן תוך חודשיים ותוך עשרה חודשים מהנשואים נולד לו בן ואחר כך עוד בן, הכל בזכות שסייע לברית וברכת המוהל, היום הנהג שומר תורה ומצוות.

אם התינוק שנתקעה במעלית וחולצה שנאמרו תתייר צורה

אם תינוק שנולד להם בן לאחר 11 שנה נתקעה במעלית, הביאו שני טכנאים ולא הצליחו לחלץ אותה מהמעלית, דיברו אתה והיא אמרה לא לחכות לה, כמה שניסו לשכנע אותה היא אמרה שתעשו את הברית עכשיו, המוהל מספר חשבתו, למלא את תפקידי, לשמח ולרגש כפי שבחשבתו. עמדתי מול הקהל ששתק במבוכה. קירבתי את המיקרופון וביקשתי מהם "בואו יחד נבקש ונתפלל לה' יתברך - שהאם כן תהיה בברית." צלילי הניגון "אנא בכח", השיר המיוחד עליו אינני מוותר בכל ברית מילה, מילאו את המקום והתחלתי לשיר יחד עם הקהל, ואז קרה משהו מדהים. במשפט השני של השיר, במילים "תתייר צרורה", דלת המעלית נפתחה בטרקיה, והאם פשוט יצאה נרגשת, מאושרת ושמחה. כולנו הסתכלנו עליה כלא מאמינים, איזו שמחה. כמה דמעות חמות ירדו שם

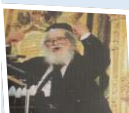
הסב נגלה בחלום והנכד נכנס בברית אברהם איניו בגיל 76...

ארגון 'ברית יוסף-יצחק' ערך ברית מילה ליהודי בן 76 לאחר שסבו נגלה אליו בחלום וציווה עליו לעשות ברית מילה. שומכר ולדמיר נולד במינסק. סבו היה יהודי חרדי והוא רצה להכניסו לבריתו של אברהם איניו, אך בנו, אביו של שומכר היה קומוניסט והוא סרב בתוקף למול את בנו. בשבוע שעבר נגלה אליו סבו בפעם הראשונה בחייו, ושאלו "עד מתי תלך כמו גוי ערל ללא ברית מילה? למחרת פתח שומכר עיתון ברוסית והבחין בפרסום של 'ארגון ברית יוסף יצחק' העורך בריתות מילה. הוא מיהר ליצור עימם קשר, ובשעה טובה הוכנס לבריתו של אברהם איניו, ונקרא שמו בישראל זאב.

אברהם איניו משה רבנו ודוד המלך באו לברית

הוא לא ידע את נפשו מצער: הוא עמד בפרשת דרכים וחייכה לראות האם יש עובר ושב יהודי שיוכל להצטרף ולהשלים לו מניין ר' פנחס עמד כעת בשמחה משפחתית: בן נולד לו למזל טוב. אולם הוא גר בכפר קטן שלא היה בו מניין של עשרה יהודים. מנהג הכפרים באותם הימים היה לשלם ליהודים מכפרים אחרים, שישביתו את עבודת המשק שלהם למספר שעות, ויבואו למניין לברית או לחתונה ולסעודת המצוה. ר' פנחס מיודענו היה כל כך עני, שלא זו בלבד שלא היה בידו כסף לשלם לסעודת הברית, אלא שאף מעות בכדי לקנות כיבוד לסעודת ברית צנועה - לא עלתה בידו. במר לבו יצא ר' פנחס לפרשת הדרכים וחייכה שמא יעבור יהודי ויוכל להשלים לו מניין. שעות הבוקר חלפו להן.

ושעות הצהריים נקפו. בצער רב על שנבצר ממנו להביא עשרה יהודים שיהיו בעת הברית, פרץ ר' פנחס בכי מעומק קירות לבו. כך עמד ובכה זמן מה, כשלתע במרחק הוא רואה עגלה עם נוסעים. ניצוץ של תקווה ניצת בלבו, אולי יהודים הם ויסיכמו לסור לביתי וישלימו מניין בעת הברית. סעודת מצוה אמנם אין, אבל לפחות מניין בברית. העגלה התקרבה ונוסעיה שהתגלו כיהודים שאלו את ר' פנחס בחום: מה לך בוכה? ר' פנחס סיפר. הכל הנוסעים הזמינוהו לעלות לעגלתם אל ביתו: "מחונתנים אנחנו", סיפרו לו, "בדרכנו לחתונה. יש עמנו סנדק ואף רב חשוב וגם מי שיודע לנגן. גם מיני תרגימא ומשקה בשפע לקחנו עמנו אל החתונה וסעודת המצוה של הברית תהיה עלינו". הברית נערכה כהלכה, והתינוק, נקרא "אורי", לימים נודע כהרה"ק רבי אורי "השרף" הקדוש מסטרעליסק (יום פטירתו כ"ב אלול). כשהיה רבי אורי מנהיג לאלפי חסידים, סיפר: אבי לא ידע בשעתו מי היו האורחים, אגלה לכם שבשמים ראו בצערו ושלוחו אליו **אברהם איניו** שיהיה הסנדק, משה רבינו שישמש כרב ודוד מלך ישראל היה זה שניגן והנעים בברית המילה המופלאה. הכל בזכות הצער על שנמנו ממנו המצוה...

הסבתא בזמן הקומוניזם -אם לא תעשה לו ברית מילה לא אגע בו
 בספר 'יקול בדממה נשמע' מספרת המחברת על אשה מבוגרת בברית המועצות שנולד לה נכד, בן לבנה. אמרה האשה לבנה: להווי ידוע לך שאם לא תמול את בנך, לא אחיבו בו כנכד, ואפילו לא אגע בו - כי לא יעלה על הדעת שאחזיק בזרועותי נכד בלתי מהול.הבן הנובך - מתוך יחס של כבוד לאם הזקנה, אמר לה: את ראשית לעשות מה שאת רוצה, אבל על אחיותך האישיה, ולא על אחיותי. לאחר זמן, כאשר בני הזוג נסעו לחופש שנתי והשאירו את הילד בידי הסבתא, נזדרזה והזמינה מוהל וערכה את ברית-המילה, כאשר היא לוקחת לעצמה את כל הכיבודים... קוואטר, כסא של אליהו, סנדקאות וכו'. כשחזר הבן ומצא את בנו מהול, נתמלא פחד שמה יתגלה הדבר בעת הטיפול השגרתי בתחנת אם וילד, והאחות המטפלת בוודאי תמסור על כך למשטרה. הלך והקדים רפואה למכה - הקים "ויצעקו" מבריים נגדו אמר, ששעתה מעשה כזה בניגוד לרצונם. הזקנה נאסרה והוגש נגדה כתב אישום, על ביצוע מעשה של כפייה דתית נגד תינוק חסר מגן... למרבה האירוניה, השופט שבפניו הועמדה הזקנה לדון, היה יהודי מבטן ומלידה. "איך העזת לעשות לילד מום נוראי כזה?", פנה אליה השופט בפנים מביעות זעם. לא איבדה הזקנה את עשתונותיה, וענתה לשופט בנימה לגלגית: "הלא גם אתה יהודי, ובוודאי גם לך יש מום נוראי כזה..." נכוון, ענה לה השופט, "אבל זה היה לפני המהפכה. היום במשטר הקומוניסטי, זו עבירה גדולה לעשות דבר כזה לתינוק." הזקנה האמיצה המשיכה להטיח נגד השופט ואמרה: "תראה, למרות שאתה מהול כיהודי, זה בכלל לא הזיק לך ולא מפריע לך להיות גוי ככל הגויים, ולהתנהג כגוי לכל דבר. לפיכך אני אומרת לך, שגם לילד הזה לא יזיק הדבר מאומה לכשיגדל, והוא יוכל גם אחרי שנימוג להיות גוי מושלם כמוך, וקומוניסט כשר..." כאן פקעה סבלנותו של השופט, והוא פנה אליה בכעס ואמר: "מה את עושה עצמך מטומטמת! אהנונו שלח אותך לעשר שנים ליחד גדיא, ואז תיווכחי אם זה הזיק לו או לו." הרימה הזקנה את עיניה כלפי השמים ואמרה: "אני מודה לך הקב"ה על החסד. אני חשבתני ששאר לי לחיות עוד שנה שנתיים בעולם הזה, והנה בא השופט הזה ומבטיח לי עוד עשר שנים... ישתבח שמו! וגם לך השופט מגיעה תודה גדולה, שהענקת לי אריכות ימים..." כל הנוכחים באולם פרצו בצחוק, גם השופט הקשוח לא היה יכול להתאפק מלצחוק. לאשה היה עו"ד ממוחל, והוא פנה לשופט ואמר לו: "הלא אתה רואה עם מי יש לך עסק? אשה זקנה שדעתה מטושטשת מוקנה ומרוב ימים. הראית מימך אדם שיכרוז שהוא מאושר כשפוסקים לו עשר שנות מאסר? אין לך הוכחה גדולה מזו שהיא אינה שפויה." הטיעון הצליח, והיא קיבלה שנתיים מאסר על תנאי...הובא ביליקוטי שמואל') .

עשה לו ברית מילה והילד קם לתחיה

ומעשה שהיה בזוג צרפתיים שהיו שואים שנים רבות ולא היו להם ילדים, הם פנו למעלת הגאון הצדיק רבי אברהם מימון שליט"א, (מ"ח"ש שו"ת לב חנוך ב"ח צורת הלבנה ועוד), שבירכם ובקש מהם לפלוחת יקיימו ג' מצוות יהודיות, והם: שבת, כשרות וטהרת המשפחה. הזוג קיבל על עצמו, לקיים את המצוות הנ"ל, ותוך זמן קצר האשה נפקדה, והנה הגיע זמן הלידה, ותקפץ בלידתה, כשלתפע גילו הרופאים דבר נורא - התינוק איבד את נשימתו ונפטרה! הרופא הרגיש שאין בו חיות נפש לבר שיהיה להורים שחיו שנים ארוכות לתינוק וסוף סוף שזכו, ברגע אחד לאבד אותו. הבשורה הייתה קשה ממש. האם התעלפה והאב היה שבור ורצוף והתקשר בדמעות וביגון לרב. רבי אברהם מימון הרגיש שעולמו חשך בעדו... עד שהתחילו וקיבלו על עצמם דו' פקד אותם ופתאום - אסון שכזה. הוא אחז בשפופרת הטלפון ולא מצא מילים לחסות את האב האומלל. כשלתפע נזכר בהלכה הפסוקה שיש למול תינוק שמת כדי שיקבר לפחות כיהודי! חצאי פה אמר לאב שהוא מגיע לבית החולים למול את התינוק. ההורים היו שקועים ביגונם והרב ניגש לצוות בית החולים לקבל אישור להכנס לחדר הקירור שם נמצאות הגופות לפני הקבורה, לאחר שקיבל סירוב הפעיל לחצים וכנס. בעיניו סתומות דמע יגש אל התינוק הרך ששכב שם, בקיבו רועד בירך על המילה וחתך את עורלת בשרו... לפתע הלא יאומן קרה! התינוק המת החל לגלות סימני חיים, גופו נע מעוצמת הכאב של המילה ואז פרץ בבכי... הרב נבהל מאוד, הדממה ששררה בחדר המתים היתה גדולה ופתאום בכי של חיים... מיד הזעיק הרב את הרופאים לייצב את מצבו והתינוק שב לחיים בזכות מצוות המילה!!! לפני מספר שנים הופיעה כתבה בעיתון "יום ליום" ובה הסיפור המלא של אותו תינוק שבה זה עתה בברית הנישואין וגולל את סיפורו המצמרר והמחזק.

(וסוף לקח מניעים ח"א)

הברית מילה שהצילה את דון יצחק אברבנאל
 מעשה נורא קרה עם השר הגדול רבינו דון יצחק אברבנאל זצוק"ל וזע"ה, שהיה איש נבון ורם בחכמת התורה לאחר מות אביו מילה את מקומו כשר האוצר של מלך פורטוגל אלפונסו ה-5, נקרא לשרת את מלך קסטיליה פרידיננד ואשתו איזיבלה. שבזמנם היה גירוש ספרד ואף דון יצחק גורש כיתר אחיו היהודים. גם בסמפול נקרא דון יצחק לחצירו של פרנסה ה-1. היה איש תם וישר אלהים ומקפיד במצוות קלה כבחמורה ובפרט חיבב מצוות המילה והיה מל תינוקות ומכניסן בבריתו של אברהם אבינו. כראות מול ספרד לקחו לו לשר האוצר ואיש סודו הנאמן וכל כתבי סודותיו היו מסורים בידו, חיבבו וקירבו אליו עד מאוד. ויקאנו בו השרים הנוצרים וישטמוהו, ויאמרו למלך אתה נתון אימון מלא בשר האוצר היהודי והבריות מרננים אחריו שאינו טומן ידו בצלחת וכל העושר הרב שלו בא מקופת המדינה בדרכים לא כשרות, עושה עושר שלא במשפט. המלך דחה אותם בקש ולא קיבל את טענותיהם, אך אחר הצלצרות רבות ונישנות שהירבו ללחוץ אותו בדבר ואמרו שהוא מחפה על השר היהודי ובראש המסיתים עמד שר קתולי שמרוב שינאה וקינאה לדון יצחק לא שקט על שמרו עד שהוציא מחשבתי אשר זמם לפועל, והמלך נאלץ לעשות נדברי השרים. ויקרא אליו את דון יצחק ויאמר לו: כבוד השר היהודי ודע שאני נתון בך אמון מלא אך מה אעשה והשרים לוחצים עלי לבדוק אחרך, לכן אבקשך להגיש בפני הצהרת הון ומס רכוש, אמר השר את פי המלך לא אמרה אך תן לי זמן שלושה ימים כדי שאוכל לעיין בניירות ואערוך רשימה מדויקת. אמר המלך: כבדרך כן הוא. והשיב לשרים שבעוד שלושת ימים יגיש בפניהם את הדו"ח. אכן כעבור שלושה ימים שציפנו בכיליון עינים הגיש את הדו"ח המיוחל ובו היה כתוב שאמדון עושר ומסתכם שבכשב מאות אלף זהובים. כשמוע זאת השרים מילאו פיהם צחוק ואמרו למלך: כבוד המלך רום מעלתו!

השר היהודי משטה בך, הרי רק ארמונו בלבד עולה בכפליים מסכום זה שהגיש בפניך ועוד לו שדות וכרמים ונכסיו נדל"ן והשקעות בבנק. הביאו שמאי להעריך את רכושו ואכן אישר את דבריהם שהחשבון שהגיש שר האוצר אינו מגיע למחצה לשלש ולרביעי מנכסיו. ויצוקף המלך מאוד ותמנתו בערה בו, אך המלך לא הענישו על כך אלא שמר הדבר בלבו. השר הקתולי שעדיין הקנאה קיננה בלבו חיפש כיצד לטמון לו מוקש וללכדו בפח. והנה עלתה בלבו מחשבה רעה לשחד את המשרת של השר וממחשבה למעשה ניגש אל המשרת הנכרי שהיה נאמן ביתו של שר האוצר והציע לו שלמונים מאתיים זהובים שוחד והשוחד יעורר עיני חכמים, ותמורת השוחד ביקש שיגנוב מסמכים סודיים מהכספת של שר האוצר ויעבירם אליו, המשרת ניגש אל הכספת בלט והוציא מסמכים סודיים ביותר של המלך ושר האוצר והעבירם אליו. באחת הפגישות כשנועד השר הקתולי עם המלך הזכיר כבדרך אגב סוד כמוס שרק המלך ושר האוצר ידעו עליו. תמה המלך ושאל: מניין לך ידיעה סודית זו?! ענהו השר: דון יצחק היהודי גילה לי ולא רק סוד זה גילה לי ואני מאמין שכשם שגילה לי כך גילה לעוד שרים בממלכה, כך רצה לחרור ריבונותו ביניהם. חרה אפו של המלך עד מאוד על ששר האוצר הפר אמונים וגילה סודות הממלכה וגמר אומר בליבו להרגו נפש. אך מכיון שיצא המלך ששר האוצר יש לו אהדה רבה בצבור ובפרט אצל הסוחרים ושועי ארץ, ובכדי שלא תרעש הארץ על הריגת שר האוצר החליט להרגו בצניעא. מחוץ לעיר הבירה במרחק ארבע פרסאות היה מפעל ליצור לבנים ובו כבשן אש הדולק רצוף יומם ולילה לא ישבות. החליט המלך להשליכו לתוך הכבשן ויעלם בחטף ואף שר האוצר לא ידע לקראת מה הוא הולך. קרא המלך לשר האוצר ואמר לו: יש לי שליחות חשובה ביותר ומכיון שאתה איש אמוני אני רוצה שאתה תבצע אותה. מסר בידו אגרת מלכותית שתומה בחותם המלך, וגיחה עליו שיחך דחוף למפעל הלבנים וימסור אגרת זו ביד מנהל המפעל, ובאגרת היה כתוב בזה הלשון: לכבוד מנהל הלבנים שלום רב! זוהי פקודה סודית מאת המלך, נא להשליך לתוך כבשן האש את מוסר אגרת זו ללא שהיות וללא דין ודברים! על החתום מלך ספרד ירום הודו. כמובן שרבינו יצחק לא ידע את תוכן האגרת. ובזה חשב המלך להפטר מן השר וכך יעלם שר האוצר היהודי מן האופק מבלי שיוודע דבר העלמותו לאיש. שר האוצר מיהר לקיים את פקודת המלך, ויאסור את מרכבתו ואת משרתו לקח עמו, מתהלך בתומו צדיק. הם יצאו את העיר לא הרחיקו והנה הבחינו באיש יהודי העומד על פרשת דרכים ומאותת לעגלון לעצור, השר בראותו את חזות היהודי ציוה על העגלון לעצור את המרכבה לשמוע את מבוקשו של היהודי. היהודי בראותו את השר הכירו שהוא רבינו דון יצחק אברבנאל שהוא גם מוהל מומחה, ויאמר לו: כבוד הרב! לפני שמונה ימים נולד לי בן זכר במזל"ש והיום זה יום מילתו. הזמנת מוהל אך לצערי נפל המוהל למשכב ובצר ממנו להגיע, לכן נפשי בבקשה שיאזיל כבודו לסור לביתי ולמול את בני לשמונת ימים כמצוות התורה: "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא יב. ג). השר רבי יצחק הרהר קימעא בדעתו וחשב, הנה מצד אחד עלי למלא פקודת המלך בדחיפות ומצד שני עומדת לפני מצוות מלך מלכי המלכים של מילה בזמנה. והחליט שאת מצוות המלך אפשר ע"י אחר, והוא ענה לבקשת היהודי. מה עשה? ציוה על משרתו הנכרי שיקח את אגרת המלך החתומה בטבעת המלך וימסרנה בידי מנהל מפעל הלבנים, ויתן לו שם עד שיסיים את מצוות המילה ואחר עריכת הברית יבוא בכוחות עצמו למקום המפעל. המשרת רכב למפעל והרב הלך למול את הרך הנוול, כמובן שעיקבו את השר לקיים מצות סעודת מילה ובתוך הסעודה הפצירו בו לשאת מדברות קודשו כיד ה' הטובה עליו. בסיום האירוע הלך הרב אל המפעל. בהגיעו לשער המפעל יצא לקראתו מנהל המפעל וקידם את פניו בשמחה, ויאמר: כבוד השר רם המעלה! מדוע אזוני היה צריך להטריח את עצמו לכאן, וכי חשש שלא אקיים את פקודת המלך במלואה! ידע כבודו מיד עם קבלת האגרת הסודית לידי לפי צו המלך ירום הודו ופקודתו השלכתי את המשרת לתוך כבשן האש בלא אומר ודברים. המלים נעתקו מפי השר, והמנהל המשיך בדבריו: לפני מותו התודה המשרת באזני על עונו והצדיק עליו את הדין שמוע לו משפט מות, מפני שבגד באדונו השר ומעל באמונו וגנב מסמכים סודיים ביותר מהכספת ומסרם לשר הקתולי המרות שלמונים שקיבל מאתיים זהובים טבין וטקילין. אורו עיניו של שר האוצר למשמע הדברים. ומאידיה השתומם ויתרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד, שהבין מה היה צפוי לו אילו מסר את האגרת במו ידיו אחת דתו להמית, ונתקיים בו: "שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח ה), וראה במו עיניו כיצד: "צדיק מצרה נחלץ, ויבא רשע תחתיו" (משלי יא ח). וכל הסיפור על נגיבת המסמכים היה חידוש בעיניו, והתחיל לשבח לפר לרומם ולהלל להשי"ת "שומר נפשות חסידיו, מיד רשעים יצילם" (תהלים צד. ז). למחרת הלך לארמון המלך, בראות המלך את שר האוצר עומד לפניו מלאו קומתו נבעת ונדהם, שאל אותו: האם ביצעת את בקשתי, האם מסרת את האגרת ליעדה? סיפר השר את כל הקורות אותו וכן את הוידוי שהתודה המשרת בפני מנהל המפעל, ואז ידעתי מדוע יצא הקצף עלי ולא היו פניך אלי כתמול שלשום, ובחסד ה' עלי נצלתני מפח יוקשים. אמר שר האוצר למלך אם על המלך טוב ואם מצאתי חן בעיניך אגא צוה את משרתיך לערוך חיפוש פתע בבית השר הקתולי ושם ודאי תמצא את המסמכים שנגנבו מהכספת. המלך ברוב אהבתו אליו שלח מיד לערוך חיפוש מדוקדק בביתו ואכן נמצאו כל המסמכים הסודיים שנגנבו, ואז ידע המלך מהיכן ידע השר את הסודות המסוכסים ותיכף ציוה המלך לתלות את השר הסורר כן יאבדו כל אויבך ה'.

[כ] שכח לא הפריש חלה קודם יום טוב, ונוצר ביום טוב שאין מפרשיין חלה ביום טוב כיצד יעשה יאכל בלא חלה אף על פי שצירף לחלה על ידי סל ולא היה שיעור חלה בזמן העיסה, וישייר מצה אחת למוצאי יום טוב ויפריש חלה מאותה מצה, דחלת חוץ לארץ אוכל ואחר כך מפרשי: א.א.ה. **אבל בארץ ישראל אסור להפריש לאחר אכילה אלא חייב להפריש לפני שאוכל וכיון שהוא יום טוב אסור להפריש** [

[כא] אחר שיברך ויפריש יאמר בפיו הרי זו חלה, כדי שיקרא לה שם בפיו אחר הברכה, :

[כב] הרא"ש ז"ל היה משתדל בעשיית מצות מצוה בכבודו ובעצמו, וכן ראוי לכל אדם, ואמר רבינו האר"י ז"ל המטריח עצמו במצת מצוה עד שמזיע יועיל לתיקון קרי, והלשן אחר איסור חמץ יאמר בתחילת הלישה כל פיוריים שיפלו בשעת לישה ועריכה, וכן בצק הנדבק בכלים יהיו הפקר כעפרא דארעא, והמנהג להצניע הלולבים להסיק בהם התנור לאפית מצת מצוה, והנה מצות מצוה זו מצוה מן המובחר ללוש ולאפות אותה בערב פסח אחר שבע ומחצה :

[כג] אם נמצא חיטה במצה אם אינה מבוקעת יקח מהמצה כדי נטילת מקום, ואם היא מבוקעת אסורה רק אותה המצה [ה"ע במקום הפסד מספיק שיטול מסביב למקום החיטה] ואם החיטה נמצאת בעיסה אפילו מבוקעת, נוטל בה כדי נטילת מקום בלבד וזורקו לאש וכל העיסה מותרת, מפני שיש בזה הפסד מרובה וגם שעת הדחק :

[כד] אסור לעשות מלאכה בערב פסח מחצות ולמעלה אפילו בחנם. וצריך להסתפר קודם חצות, ואם שכח קודם חצות יסתפר אחר חצות על ידי גוי, אך צריך שייעמיד ישראל על גבי לראות מותחלת תספורת עד הסוף, ואפילו קציצת הציפורניים טוב להזיזה לקוף אותם קודם חצות :

[כה] כל הבכורות מתענים בערב פסח בין בכור מאב בין בכור מאדם ודווקא הזכרים אבל הנקבות לא נהגו להתענות {ה"ע בכורה אינה צריכה לבא לבית הכנסת} והזכר גם הנוול אחר נפל יתענה, והנוול אחר וולד שמת תוך שלשים יום וכלו לו חודשי לא יתענה, ואם הבכור עצמו היה חתן או אבי הבן או סנדק מותר לאכול ואין צריך לפרוע תעניתו אחר החג, אבל אם נזדמן לו פדיון שפודה את בנו אין לאכול, ויש נוהגים דהחתן מזמין את הבכורות לסעוד בו ביום אצלו בסעודת חתן, וכן אבי הבן בסעודת מילה ואין אנטנו מוחין ביד הנוהגים בכך, מיהו אינו יכול להזמין הרבה אלא רק צמצום להשלים העשרה ולא יותר, ובסעודת סיום מסכתא אם הבכור גמיר וטביר להניח מה שאומרים בעת הסיום מותר לו לאכול[ה"ע-היום נהגו להקל על ידי סיום מסכת לפתוח הצום] :

[כז] אסור לומר בשר זה לפסח, אלא יאמר בשר זה ליום טוב. אסור לאכול מצה בערב פסח, וגם בלילה שלפניו, אבל מצה מבושלת שבישלה קודם י"ד מותר לאכול ביי"ד. לא יאכל הרבה בערב פסח, כדי שיאכל בליל פסח לתיאבון :

[כז] יזהרו בבדיקת החסה והכרפס, דכל תולע יש בו חיוב חמשה מלקיות[ה"ע היום יש לקחת מגידול ללא תולעים], ונוהגים שלא לאכול חסה בערב פסח, וכן בחוף לארץ אין אוכלים חזרת ביום ראשון של פסח : [כח] יהיה שלחנו ערוך מבעוד יום כדי שיקדש מיד לאחר צאת הכוכבים, וישתה בהסיבה כל הארבעה כוסות, וכולם צריכין מזיגה ויעשה המזיגה במים בלש הפסקות, ובעל הבית ימוזל לו הכוס אחד מבני הבית דרך חירות, גם יקבל הכוס בשתי ידיו משתי ידיו של הנותן, גם אכילת כל ארבע כזייתות של מצה יהיו בהסיבה בין אנשים ובין הנשים בין הגדולים בין הקטנים, וההסיבה צריכה להיות על צד שמאל, ואפילו איטר מסב על שמאל כל אדם :

[כט] צריך שתתן רוב הרביעית בבית אחת ולא פעמיים, ובדיעבד אפילו הפסיק כמה פעמים יצא[ה"ע אפילו שהה עד כדי אכילת פרס יצא], ורק לא ישהה מתחילת שתיה עד הסוף יותר מכדי שתיית רביעית, ומשקל הרביעית הוא 27 דרה"ם, (עדוף 86 סמ"ק) ולכתחילה צריך שישתה כל הרביעית, אך בדיעבד אם שתה רוב רביעית יצא ידי חובה, וידחוק עצמו לפחות כוס אחד לשלשות רביעית שלם כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה, ואם יש בכוס כמה רביעיות צריך לשלשות רוב, וכל הארבע כוסות צריכין שטיפה והדחה שירחצם מבית ומחוץ בכל פעם :

[ל] מביאין לפני בעל הבית קערה ובה שלושה מצות ומרור וחרוסת וכרפס וזרוע וביצה, והחרוסת זכר לטיט שנשתעבדו בו אבותינו, לכן מניחים בו אגוזים ויסקדים, והזרוע זכר לפסח דבזמן בית המקדש היה מבין גס את הפסח בשעת אמירת ההגדה, והביצה זכר לקרבן פגיוה, ומנהגנו לעשות הזרוע צלי והביצה שלוקה במים, ואם שכח ולא צלה הזרוע בערב פסח מותר לצלותו בליל פסח, אף על גב דאין אוכלין צלי גם ביום ראשון[ה"ע בחג ביום מותר לאכול מהזרוע ולבן איש חי שסובר שאסור לאוכלו גם ביום כיצד יהיה מותר הצלותו. הרעב וקשה לו להמתין יוכל לאכול פחות מכביצה מוצה עשירה או מצה מבושלת] :

[לא] נוטל ידיו לצורך טיבול ראשון ולא יברך, ואשרי הנזהר ליטול ידיו בטיבול משקה בכל השנה כולה, ומנהג העולם להקל בזה בשאר ימות השנה הוא בניו על סברה יחידאה אינו ראוי :

[לב] יקח כרפס פחות מכזית, שלא יתחייב בברכה אחרונה ויברך עליו בורא פרי האדמה, ויכוין לפטור המרור ויטבול אותו בחומץ ויאכלנו בלא הסיבה, הטיבול זכר לקושי השעבוד שהיה בשביל מכירת יוסף העייה והשתבילו כתונת פסים שלו בדם ומכרוהו וגרמו צער ליעקב אביה, וזה נרמז בכרפס והיינו אותיות כ"ר הם סוף מחר ואותיות פס הם ראש פסים, וטיבול שני שהוא מרור בחרוסת הוא זכר לקושי השעבוד עצמו שמררו חייהם במעשה

הטיט חרומו פחות ואף על גב שצריך ליקח כרפס פחות מכזית אם שגה ואכל כזית בדרך אחריו בורא נפשות [ה"ע אם שגה לא יברך בורא נפשות], ועם כל זה לא יברך על המרור בורא פרי האדמה דנחשב מצריכה הסעודה הבאים תוך הסעודה, ויזהר שלא יאכל כל הכרפס שיש בקערה אלא ישאר בקערה מהכרפס עד אחר המוציא, דצריך שיהיה סוד הקערה שלם עד לאחר אכילת מצה ומרור

[לג] יקח מצה האמצעית ויחלקנה לשתיים, ויתן חציה הגדול לאחד מהמסובין להצניעו לאפיקומן, וחצי הב' הקטן יניח בין שתי המצות השלימות, ולפי הסוד יחלקנה לאמצעית צורת אותיות ד-ו וצורת ה- ו' יניח לאפיקומן וצורת ד' יניח בין המצות וכשאומר הא לחמא עניא יגביה בפרוסה, ויאמר הא בציי"י, ומנהגנו לכפול פסקא זו ג' פעמים, ואחר כך יצוה להניח הקערה בסוף השלחן, גם ימוזג הכוס ויניחו לפניו כדי שישאלו ויאמרו מה נשתנה, וכשיתחיל לומר עבדים מגישים הקערה לפניו, וכשאומר אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן מנהג יפה לאחוז חצי המצה הטמונה לאפיקומן להראות למסובים שהוא זכר לפסח, וכשמגיע למצה זו, יגביה המצה השלימה העליונה שלפניו לחבוב מצוה, וכן כשיגיע למרור זה, אבל כשאומרים פסח שהיו אבותינו אוכלין לא יאחוז הזרוע בידו אלא יראנו בלבד, וכשיגיע להיא שעמדה, יאחוז בידו הכוס שמזוג לו, ויכסה הפת, ויזהר לכסות הפת בכל עת שלוקח הכוס בידו :

[לד] יטול ידיו ויברך על נטילת ידיים, ויקח המצות שלשתם ביחד משום לחם משנה, ויברך המוציא וישמיט השלישית וישאר בידו מצה העליונה והפרוסה, ויברך על אכילת מצה ויבצע מהעליונה והפרוסה כזית מזו וכזית מזו, ויטבול במלח ג' פעמים ויאכלם בהסיבה, ויכניס שתי כזייתות אלו בפיו ביחד[ה"ע אין צריך להכניס לפניו בפעם אחת והנהגה כך היא חומרה יתרה וחשש סכנה, רק שלא ישהה 7.5 דקות וטוב להחמיר 4 דקות], ואם יש לו אונס שאינו יכול לעשות כן וירצה לפרר כל כזית פרווין קטנים להכניסם בפיו, אז יכניס פרווין כזית השלמה תחלה. ואחר כך יקח כזית מרור וישקענו בחרוסת, וינער מעט מן החרוסת דבעי טעם מרור, ויברך על אכילת מרור ואין צריך הסיבה, ואחר כך תכף נוטל מצה השלישית ובוצע כזית ממנה וכורכו עם כזית מרור ומטבל בחרוסת, ואומר זכר למקדש כהלל הזקן וכו' ויאכלם בהסיבה, ויזהר שלא ידבר דברים חיצונים בין אכילת מצה לאכילת הכורך, ולכן יאכלם בזה אחר זה תכף בלא עיכוב, ואחר כך סועד וגומר סעודתו בשמחה ובטוב לב :

[לה] אחר שגמר סעודתו יאכל בשמחה את האפיקומן השמור בתוך המפה זכר לפסח הנאכל על השבע, ויזהר שלא יאכל הרבה בסעודה כדי שיאכל האפיקומן לתאבון, ויאכל ממנו שתי כזייתות למצה מן המובחר, שהם כזית אחד זכר לפסח וכזית אחד זכר למצה הנאכלת עם הפסח, ואם הוא זקן או חלוש מאד וקשה עליו לאכול שתי כזייתות יאכל כזית אחד דוקא זכר לפסח[ה"ע-מספיק בכזית אחד ומדת חסידות שני זיתים], וצריך לאכול אותו במקום אחד, ואפילו בחדר אחד בשתי שלחנות אסור, ויזהר לאכול קודם חצות, וטוב שגם ההלל יאמר קודם חצות, ולא יתנמנם באמצע אכילת האפיקומן, ואם הוא מסב לבדו על השלחן אפילו בתוך הסעודה קודם אכילת האפיקומן לא ישן : אחר האפיקומן אין לאכול שום דבר, משום שצריך שיהיה טעם האפיקומן בפיו עד שישן, ורק מים מותר, וקפה מותר לצורך גדול, ולעשן בחוף לארץ יש לאסור בליל ראשון, ובליל שני מותר, אפיקומן הוא נטריקון אפיקו מיני הוציאו כלי אכילה, שלא יאכלו עוד :

[לו] אם שכח ולא אכל האפיקומן עד שנטל ידיו, או אמר הב לו ונברך, יאכל אותו בלא ברכת המוציא, ואם לא נזכר עד שברך ברכת המזון אם לא שתה כוס שלישי, יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ואם שתה כוס שלישי ואחר כך נזכר, הנה אם אכל תוך הסעודה מהמצה השמורה משעת קצירה שיעור כזית סומך על זה, ואם לאו אז אפילו נזכר עד אחר ההלל יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ויחזור ויברך על הכוס :

[לז] חייב אדם לספר בנסים ונפלאות שעשה השי"ת לנו ולאבותינו עד שתכרחנו השינה לישן, ואיתא בזוהר הקדוש פקודא לספר ביצ"מ וכו' וקבי"ה חדי בהאי סיפורא וכנ"ש לכל פמליא של מעלה, ואמר להון זילו שמעו האי שבחא דלתתא, ובהאי סיפורא בקעי רקיעיא ויהיבי חילא למאריהון, ובה כלל המרבה לספר ביצ"מ הנה זה משובח בפמליא שלא מעלה שקבי"ה משתבח בו כדכתיב ישראל אשר בך אתפאר :

[לח] צריך לומר קריאת שמע על המטה עם הפסוקים הנוהגים בכל לילה כסדר רבינו האר"י ז"ל, ואם הוא ניעור עד אחר חצות יאמר אותה מעט קודם חצות[ה"ע-אם ישן לפני חצות יברך גם המפיל בשם ומלכות], ובחוף לארץ כל הלכות לילה הראשונה נוהגת בלילה שניה, וצריך לברך שהחיינו בחוף לארץ בשתי לילות הראשונים של פסח בקידוש, אבל בלילות האחרונים שהם יום שביעי ושמיני של פסח אין מברכין שהחיינו בקידוש, וכשאומר שהחיינו בלילה הראשונה יכוין גם על אכילת מצה :

[מב] לא ישתו חלב מבהמת גוי בפסח שמא האכיל אותה חמץ [ה"ע חלב מגוי מותר ולא צריך לשאול ואפילו יודע שאכלה חמץ המיקל יש לו על מי לסומך], ואם לוקחים שאור מן הגוי אחר הפסח יזהר להפריש מאותה עיסה חלה שתהיה גדולה משיעור השאור כולו :

זוהר תזריע רעיא מהימנא - ברית מילה בקרבן
כָּל אִשׁ צָרִיף לְהַקְרִיב אוֹתוֹ בְּן קָרְבָן לְקַדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּשִׁמְחָה, בְּרִצּוֹן הַלֵּב, לְהַקְדִּישׁוֹ תַּחַת פְּנֵי הַשָּׁמַיְמָה, וְנִחְשָׁב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא קָרְבָן שְׁלֹם שְׁתֵּינְטָבֶל בְּרִצּוֹן. וְהַקְּרָבָן הַזֶּה, כְּמוֹ קָרְבַּן הַתְּהֻמָּה. זֶה לְשִׁמְחָה גְּמִימָה, וְזֶה לְשִׁמְחָה גְּמִימָה, שְׂכָתוֹב וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהַלְּאָה יִרְצָה. בְּמָה יִרְצָה? בְּזֶה שְׂעוֹבֶרֶת עֲלָיו שֶׁבֶת אַחַת. בֵּין שְׂעוֹבֶרֶת עֲלָיו שֶׁבֶת אַחַת, אִזּוֹ זֶה יִרְצָה לְקַרְבּוֹ, וְזֶה לְקַרְבּוֹ. לְמָה? מְשֻׁם שֶׁנֶּבְדָּק וְנִזְדָּמֵן אֵל אוֹתָהּ הַשֶּׁבֶת, סוּד בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, וְעַל בֶּן הַפֶּל הוּא בְּסוּד עֲלִיוֹן. (ע"כ רעיא מהימנא)

מאוצרות הפרשה

והיה בעור בשרו לנגע צרעת (יג, ב)

נאמר בפסוק בתהלים (לד, ב): "רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו ה'", ובהמשך (כב): "תמוות רשע רעה". נשאלת השאלה: למה אצל צדיק נאמר "רעות", בלשון רבים, ואילו אצל הרשע נאמר "רעה", בלשון יחיד? הביאור: קורה שהצדיק עושה לפעמים טעות, וכמאמר הכתוב (קהלת ז, ב): "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". הקב"ה נותן לו פליק – והוא מתעורר, מסדר את הענינים וחוזר למסלול. כעבור זמן עושה עוד טעות – שוב מקבל פליק, ושוב מתעורר, מסדר את הענינים וחוזר למסלול. כך, במשך החיים, מקבל הוא כמה וכמה פליקים – "רבות רעות צדיק" – שמטרתם לישר אותו ולהעמידו על דרך הישר. לעומת זאת הרשע, הקב"ה יודע שאין עם מי לדבר. אם תתן לו פליק – לא זו בלבד שהוא לא יתעורר לסדר את הענינים, אלא זה רק יעשה אותו גרוע יותר. הקב"ה שותק לו עד שמתמלאת לו הסאה, ואז נותן לו פליק אחד גדול וגומר אותו. לכן אצל הצדיק כתוב: "רבות רעות" – הוא מקבל פליק ועוד פליק, אבל כולן נועדו למטרה אחת: להחזירו אל דרך הישר, ולכן – "מכלם יצילנו ה'". אבל אצל הרשע כתוב "רעה" – מכה אחת גדולה, שהיא "תמוטט" אותו לגמרי.

לפי זה ניתן להבין מדוע כיום אין לנו צרעת. לכאורה אנחנו מופלים לטובה. מדברים לשון הרע והכל בסדר... האומנם זה לטובה? התשובה: לא ולא! צדיק נענש על המקום ומתישר. מי שאינו כזה – לא נענש על המקום, אלא החשבון שלו מצטבר, ו"את ההבדל הגדול תרגישו בקופה", אומרת הפרסומת... (רבי שלמה לוינשטיין שליט"א, נאה דורש)

חודש ניסן – הניסים ממשיכים להתרחש בו!

הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זי"ע ביאר באופן נפלא, מדוע נקרא חודש זה חודש "ניסן", ואם נקרא כך על שם הניסים שארעו בו, יש לקרוא לו "נס" או "ניסים", אך למה ניסן? אלא הסביר, על פי אמרתו הידועה של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע בביאור התפילה שאנו מתפללים ביום כיפור: "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור". ולכאורה, מהו "סלחן" ו"מחלן", מדוע לא "סולח" ו"מוחל"? אלא, בגמרא (בבא מציעא ל"ג.) אמרו, שהחיוב לעזור לפרוק ולטעון מחמור הרובץ תחת משאו, הוא בחמור רובץ, ולא רבצן. ופירש רש"י שם: "רובץ", מקרה הוא לו שרובץ תחת משאו בפעם הזאת, ולא "רבצן" הרגיל בכך. והנה מידת טובו של הקדוש ברוך הוא, שאינו סולח ומוחל פעם אחת בלבד, אלא "מחלן" ו"סלחן", רגיל בכך פעם אחר פעם, בכל דור ודור, לכל אחד ואחד שמבקש לחזור אליו בתשובה. ולפי זה נבין מדוע חודש "ניסן" נקרא כך בלשון הזה, ולא "נס" או "ניסים", כי הניסים לא התרחשו רק פעם אחת ותו לא, זהו החודש שבו נגאלו ישראל ועתידים להיגאל, והרבה ישועות נעשו וייעשו בו, לכן הוא אינו נקרא "ניסים" אלא "ניסן" – חודש שהניסים ממשיכים להתרחש בו בכל עת ובכל שעה. וזהו שאנו אומרים בפיוט ליוצרות של "פרשת החודש" – "החודש אשר בו ישועות מקיפות" – שבאות ומקיפות אותו מידי שנה ושנה... (גליין פנינים)

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, ב) יש להעיר במה שנקרא "שלום זכר" ו"פדיון הבן" מדוע בתחילה נקרא "זכר" ואילו בפדיון "בן"? מבארים ע"פ המשך חכמה שפירש מה דכתיב "אשה כי תזריע וילדה זכר" ואילו בהמשך הפרשה כתיב "ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת". וביאר ע"פ הגמרא בנוזר י"ג. שהאומר הריני נוזר אם יהיה לי בן אין כוונתו לנפל, מבואר שנפל אינו קרוי "בן". לכן בתחילה מוזכר לשון זכר ולא בן דבלידתו חיישינן שמא הוא נפל, ורק אחרי שעברו ימי הטהרה שהוא לאחר שלושים יום שייצא מכלל נפל נאמר הלשון "בן". לפי זה מובן שבתחילה נקרא "שלום זכר" ובפדיון שייצא מכלל נפל נקרא "פדיון הבן".

[ויש להקשות מדכתיב "ויתרוצצו הבנים בקרבה" (בראשית כה, כב) קודם שייצאו מכלל נפלים. וי"ל דמאחר ונאמר שם בסמוך "ויאמר ה' לה שני גויים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו", נמצא שהיה הבטחה מהקב"ה ששניהם יהיו קיימים, ממילא אין חשש נפל בהם וע"ש זה נקראו בעודם עוברים "בנים". וממה דכתיב "כל הבן הילוד היארה תשליכהו אין כ"כ קושיא, דכך אמר פרעה]. (משולחן גבוה)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג)

אחד מהמקומות הבודדים שהאשכנזים נוהגים כפי השלחן ערוך, ולא כמו הרמ"א, הוא בנוגע לברכת "שהחיינו" בברית מילה. השלחן ערוך (יו"ד רס"ה, ז) מביא: "כשהאב עצמו מוהל את בנו, הוא מברך 'שהחיינו'. ואם המוהל הוא אחר, יש אומרים שאין שם ברכת 'שהחיינו'. ולרמב"ם, לעולם האב מברך 'שהחיינו' על כל מילה ומילה, וכן נהגו בכל מלכות ארץ ישראל וסוריא וסביבותיה ומלכות מצרים". והרמ"א בהגה כתב: "ובמדינות אלו נוהגים שלא לברך 'שהחיינו', אפילו כשהאב עצמו מל בנו".

אחת הסיבות שלא מברכים "שהחיינו" היא, משום הצער שיש לתינוק. לא מתאים לברך "שהחיינו" כשהתינוק מצטער.

נשאלת השאלה: מה ההבדל בין מילה לבין ירושה? מדוע לגבי ירושה מי שנפטר לו אבא, וירש ממנו ירושה, מלבד ברכת "דיין האמת" מברך גם "שהחיינו", למרות הצער שיש?

התשובה, אומר רבי גרשון אידלשטיין זצ"ל, פלאי פלאים: אדם יכול לקבל פליק בלחי אחת, ונשיקה בלחי השנייה. זו איננה סתירה. ככה זה כל החיים, אצל כל אחד ואחד: מקבלים סטירות בצד אחד – ונשיקות בצד השני. במה דברים אמורים, כשהפליק והנשיקה הם לאותו בן אדם. אבל כשהפליק הוא לאדם אחד, והנשיקה למישהו אחר: ר' אידל!

אל תברך "שהחיינו" כשהשני מקבל פליק! איך אמר פעם מישהו: לשחק דמקה? זו אפיקורסות. לשחק דוקים? זו מצוה. למה? בידמקה יש כלל יסוד: כל פסיעה שאתה עושה – אין אפשרות לחזור אחורה. זוהי אפיקורסות! כי ביהדות אפשר לחזור אחורה מכל פסיעה. שערי תשובה ללא ננעלו. אבל בידוקים כלל היסוד הוא: אתה מנצח רק אם לא נגעת בשני! התרוממת? כל הכבוד! אבל לא על חשבון השני. (רבי חזקיהו יוסף קרלינשטיין שליט"א, נאה דורש ויקרא)

מה המכנה המשותף בין נגעים לברכה מעין שלש?

חידה

להתרחק מדעות פסולות!

אִישׁ צְרוּעַ הוּא טָמֵא הוּא טָמֵא וְטָמְאָנוּ הַכֹּהֵן בְּרֵאשׁוֹ נִגְעוּ. (י"ג, מ"ד)

לכאורה, התיבות "בראשו נגעו" מיותרות הן, שכן פסוקים אלו עוסקים בצרעת הראש, כפי שנאמר (לעיל פס' מ'): "ואיש כי ימרט ראשו", לשם מה שבה התורה וכתבה: "בראשו נגעו"?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: בחור או אברך שחשקה נפשו ללמוד ב'אם הישיבות' – הלא היא ישיבת וולאז'ין המעטירה, לא היה מתקבל בה כתלמיד מן המניין בטרם עמד למבחן על ידיעותיו בתורה. וכך נהגו גם כאשר הגיע באחד הימים אברך בעל צורה מעיירה סמוכה לוולאז'ין, וחילה את פני ראש הישיבה, הגאון רבי חיים, כי יצרפו אל שורת הלומדים.

רבי חיים, שהיה טרוד באותה עת, שלח את האברך אל בנו רבי איצ'לה, ששימש כמגיד שיעור בישיבה, ועמד לצד אביו בניהול הישיבה. שעה ארוכה שוחח רבי יצחק עם האברך בדברי תורה, הקשה קושיות, העיר והתפלפל. הוא בחן אותו מכל צדדיו, עד שמצאו כלי מלא וגדוש בתורה. מוקדם מחריפותו וגאונותו של הלה, יצא אל אביו הגר"ח והמליץ עליו בכל פה, כי גדול הוא בתורה ויש לקבלו לישיבה. שמע רבי חיים את דבריו הנלהבים של בנו, אלא שהפעם בניגוד למנהגו, נמנע מלקבל את המלצתו, והורה לו לשוב ולבוחנו. כמצווה ועושה ניגש רבי איצ'לה אל האברך ובחן אותו בשנית. התרשמותו מהאברך הייתה טובה אפילו יותר מהפעם הראשונה. "אינני רואה כל מניעה לקבלו", אמר לאביו, לאחר שהרבה לתאר בפניו את בקיאותו הנפלאה וגדלותו בתורה.

גם הפעם לא גילה הגר"ח התלהבות מיוחדת והחליט להתמהמה במתן התשובה. התעכב, אפוא, האברך עוד ימים אחדים בישיבה. בינתיים ניסה להשתדל שיקבלוהו, שהרי עמד במבחן בהצלחה וזכה להמלצת רבי איצ'לה, אך ללא הועיל. הגר"ח לא נעתר להפצרותיו ולא אישר את קבלתו. לפיכך החליט לעזוב את המקום בפחי נפש.

לא חלף זמן רב, ושמועה הגיעה לוולאז'ין, כי האברך התגלגל בסופו של דבר לעיירה וישיבה ושם המיר רחמנא ליצלן את דתו. אז התבררה סיבת סירובו העיקש של רבי חיים לקבלו לישיבה למרות גדלותו בתורה. הסתבר שלצד גאונותו, היה האברך משובש בדעות כוזבות, ומשום כך חשש רבי חיים פן ישפיע על אחרים ויגרום אף להם לסור מן הדרך, חלילה. בגאונותו המופלאה, הצליח רבי חיים לעמוד על טיבו של האברך הקלוקל מבעוד מועד.

דברים דומים שמע פעם מרן הגרי"ז מבריסק מאביו רבי חיים. בהיותו ילד צעיר ורך בשנים, עמד ודיבר עם ילד אחר בבית המדרש ביום תשעה באב. מאוחר יותר שאלו אביו על תוכן השיחה. סיפר לו הגרי"ז שהם שוחחו אודות אגדות החורבן כפי שהם מובאות במסכת גיטין בפרק 'הניזקין', וחברו טען שיש לסיפורים אלו גירסא אחרת באחד מהספרים החיצוניים... כששמע זאת מרן רבי חיים אמר לבנו: "דע לך בני, שאתה עלול להיות מושפע מדעותיו הקלוקלות. אני אוסר עליך להתקרב אליו! אסור לך לעמוד בד' אמותיו!"

הרי לנו, כי מי שלוקה בדעות פסולות – יש להרחיקו מיידית, פן ישפיע לרעה על הסובבים אותו!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הנצי"ב מוולאז'ין, שהיה אומר כך:

שכן יש חילוק בין החטא שעליו באה צרעת הגוף לבין סיבת צרעת הראש, כי בעוד שנגעי הגוף באים על חטא התאוה המחטיא את הבשר – צרעת הראש באה על חטא האפיקורסות ודעות משובשות. ידיעה זו חשובה מאד למי שנמצא בסביבתו של המצורע, כדי שיהיה להתרחק ממנו, כי מי שהוא בעל דעות משובשות עלול להחטיא אחרים המתרועעים עמו יותר מבעלי תאוה.

משום כך כפלה התורה והרבתה להזהיר: "איש צרוע הוא", "טמא הוא", "טמא יטמאנו הכהן" – כל זה למען ישכילו בני האדם להישמר מאיש זה שקיבל את צרעת הראש. ומדוע יש כל כך להתרחק דווקא מאיש זה? משום ש"נגעו בראשו" – מאחר שסיבת הקלקול אצלו היא בראשו – במחשבותיו ודעותיו המשובשות – אדם כזה עלול להחטיא את הסובבים אותו ביתר שאת, ויש לשמור ממנו מרחק.

וברוח דברים אלו נראה להוסיף, שמשום כך מקבל מצורע זה את נגעיו דווקא בראשו – במקום הגלוי לכל, כדי שצרעתו תהיה ניכרת היטב, ובכך יכירו כולם בדעותיו הקלוקלות ויידעו להתרחק מחברתו. ('ללמדך' – ויקרא – מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל שיצא לאור בימים אלו)

פינת ההלכה

בענין לצאת באמצע קריאת פרשת הנשיאים

שאלה: כתב משנ"ב (סימן תכ"ט סק"ח) וטוב לקרות בניסן בכל יום הנשיא שלו וביום י"ג פרשת בהעלתך עד כן עשה את המנורה [אחרונים] עכ"ל. הנה יש נהגו לקרוא מתוך ספר תורה בציבור את פרשת הנשיאים. באופן שקוראים את פרשת הנשיאים מתוך ספר תורה יש לדון האם מותר ליחיד לצאת באמצע קריאת התורה של פרשת הנשיאים. **תשובה:** יש אומרים שאסור ליחיד לצאת באמצע שקוראים את פרשת הנשיאים בציבור מתוך ספר תורה (שו"ת להורות נתן ח"י סימן מה; שו"ת משנת יוסף ח"י סימן נד בשם ספר משפט צדק; הגרמ"מ לובין שליט"א). ויש אומרים שמותר לצאת משום דהוי קריאת רשות וגם קוראים בתורה בלי ברכות. ונחשב כמו לצאת באמצע דרשה (מרן הגרמ"ק זצ"ל בגליון מים חיים; וכן שמעתי מהגרמ"ש קליין שליט"א שמותר לצאת). (גליון עיטורי מרדכי)

חידה שבועית

אינה הלכה מהלכות הפסח מלמנו מי שצרותיו סחרו אפחד?

תשובה לחידה: כל בית ישראל יבכו את השרפה וגר' (י, י). תשובה לחידה השבועית: ענן..

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת אלי סלומון להולדת הבת משפחת יאיר זיכל להולדת הבת משפחת גרינהויז לאירוסים הבן משפחת ליניק להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות פיינר – ויזנר לאירוסים הבת הנכדה משפחת רוט להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות רודה – הרב פיינטו להולדת הבן הנכד משפחת ונה להולדת הבן משפחת דרשני להולדת הבן **בני הדר-עמישב:** משפחות פלצינסקי – ביקשטיין להולדת הבת הנכדה משפחת קירזון לנשואי הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית

מינהל שירותי קהילה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעלוני נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

תוריע

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי אליהו דוב ליזרוביץ זצ"ל, מותיקי חניכי קלם סיפר, שרבי ישראל מסלנט זצ"ל, דרש פעם בוילנא על חומר האיסור של לשון הרע והכריז: "הלואי והיה נמצא חכם שיחבר ספר מיוחד על הלכות דיבור ולשון הרע". בין הנוכחים בדרשה זו היה רבי ישראל מאיר הכהן ה"חפץ חיים" בימי צעירותו... הוא כל כך הושפע מהמלים האלה, עד שנטל על עצמו את המשמיה הקדושה הזאת, אשר הקדיש לה את כל ימי חייו, כנודע. (מאיר עיני ישראל)

מסופר על האדמו"ר ה"אמרי חיים" מויזניץ זצ"ל שפעם אחת התעוררה בעיה בקשר לקבלת נער עולה חדש מרוסיה לישיבה, ושאלו את האדמו"ר לדעתו. הוא הורה לעקוב אחר דיבורו של הנער בזמן משחקיו עם חברים, והסביר: "מי שחש שלא בטוב, הולך אל הרופא, והלה מצווה עליו להוציא את הלשון. אם הלשון נראית טובה. אות הוא שבריאותו תהינה. אך אם הלשון אינה כתיקונה, הוכחה היא שיש תקלה בכל המערכת. וכן הוא ברוחניות, אם לשונו נאה, אפשר לקוות כי עלה יעלה במסילה העולה בית א-ל, מה שאין כן אם לשונו, דיבורו, אינו כראוי הרי זו הוכחה שכל המערכת לקויה. (בחוק יד)

בעת מסעותיו למכור את ספרו, נקלע ה"חפץ חיים" באחת השבתות לעיר אחת. הוא התאכנס בבית השוחט. כשהתכונן ליטול ידיים לסעודה שלישית שמע שהשוחט מספר לאשתו, שיוסף הקצב רימה את פלוני והבטיח לו כי הבשר בלא סירכא. החפץ חיים הסתלק מיד מהבית מבלי לדבר דבר. כשהרגיש בעל הבית כי אורחו איננו, החל לחפשו בעיירה עד שמצאו מיסב לסעודה שלישית באחד הבתים. לשאלת השוחט למה ברח פתאום מביתו? השיב לו ה"חפץ חיים" שאינו יכול להתאכנס יותר בביתו. "אם יש לך שטניות על הקצב, הרי זו שאלת איסור והיתר ויש לקרוא אל הרב, או יש להוכיחו בינו לבין עצמו, אבל היאך הוא מספר על זה עם אשתו, הרי יש בזה משום לשון הרע?" (תולדות ה"חפץ חיים)

יהודי הלך לו ברחוב עם תינוק בעגלה. הוא גם נשא שקיות לרוב (בחזרתו מקניה שכונתית), וכך בעודו נסחב עם השקיות והעגלה, השתחרר המוצץ שבפי התינוק ונפל למדרכה. למולו, חלף במקום רבי בן ציון פלמן זצ"ל שמיד התכופף, הרים את המוצץ וניקה אותו היטב. הכנים מוצץ נקי לפיו של התינוק. אותו יהודי הרגיש לא נעים ממה שקרה לו שהרב פלמן התכופף למענו, הגביה וניקה וכו', "אני מתנצל ומבקש סליחה" - אמר האיש. "מה יש להתנצל? אדרבה, היתה לי הזכות להכניס מוצץ לפה שמעולם לא דיבר לשון הרע" - אמר רבי בן ציון לאבא הנבון, ואז הביט רבי בן ציון על הילד הקטן בחיבה ובתקווה, ששפתיו יישארו תמיד נקיות. ונפרד מהם, בחיוך וחיבה. בליל בר המצוה של רבי בן ציון - בדרך לאולם השמחה. אמר ככה בפשטות אבל בהחלטיות: "אבא ואמא, עכשיו כשאני נעשה בר מצוה, קיבלתי על עצמי לשמור לנצור את פי מכל דיבור אסור". דבר שעמד בו בגבורה כפי שהעידו קרוביו ותלמידיו הרבים, למרות הנסיגות הלא קלים שעמדו בדרך. בעת לומדו בישיבה, בליל פורים התנסס בחדר האוכל של הישיבה 'עיתון קיר', שבו היו עקיצות רבות שיש בהם לשון הרע על בחורים וחולות מסוים בראשי הישיבה. כמובן שזה נכתב בהומור ובדרך רמו, ר' בן ציון יחד עם חברו שהיו חברים טובים, דפקו על שולחן בחדר אוכל באחד מפגישותינו, בעקבות הרפיקה השתרר שקט בחדר האוכל, ור' בן ציון צעק בקול נרעש: "לא יהיה כזאת עוד בישיבתנו, לא יתכן שכאן בישיבה תהיה שפיכות דמים". המחזה שהבחור העדין והשקט בטבעו צועק עד כדי כך, השפיע מאד. בשנה שאחריה עוד היו ספחין של 'עיתון קיר' אך אט אט, פסק רעיון עיתון הקיר לחלוטין (ספר "ללא סם")

שאלו את מרן החזון איש זצ"ל, מהי דרגת השיא שאדם יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב: לעבור את השבעים שנה מבלי לפגוע בן אדם (שיח יוסף)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תוריע וילדה זכר... היה רבי ישראל סלנט זצ"ל אומר: למה נסמכה פרשת תוריע שרוב עניני נגעים ומצורעים מבוראים בה, לפרשת שמיני שרוב רובה עוסקת עניני מאכלות אסורות? אלא, הנגעים באים על עון לשון הרע, ובעוד שרוב בני אדם נוהרים והירות יתרה, מאכלות אסורות, ובודקים כל כך, שחס וחלילה לא יבלעו תולעת קטנה, אינם נוהרים כל הצורך, בכבוד וזלזולתם וזלזולתם "לועסים אותו בפייהם ובלשונם, ובלועים אותו חיי", לכן הסמיכה התורה פרשיותיהם ללמדנו: כשם שאתם נוהרים במאכלות אסורות, כך תזהרו בלשון אסורה, ואף למעלה מזה, שכן כאן רואים בסדר שהרתם ששהרת המצורע קשה משהרת אוכל מאכלות אסורות, ללמדנו את מידת החומרה של דיבורים אסורים והמעלה בהיותם מהם. רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ראש ישיבת מנצ'סטר עמל כל ימיו בהתאמצות יתירה בכל כוחותיו בכל תחומי התורה, העבודה ונגמילות חסדים. עם כל זה, ראה כגולת הכותרת של השגותיו בתקנת סדר לימוד שתי הלכות כל יום בספר חפץ חיים (ועמוד בספר שמירת הלשון). וכידוע ביקש ששימו בקברו את הלוחות שהרפס למטרה זו. באומרו "אלו הדרכון שלי לנג עדין" כאשר ישב רבי יהודה שבעה על אחד מאחיו, שם על השלחן שלפניו תמונה גדולה של החפץ חיים. למחרת השבעה, שאלו תלמיד על כך ואמר לו: כשהישיבת שבעה, התבוננתי שאני נכנס לסכנה שלא אכשל בדיבורים האסורים על ידי ריבוי המנחמים שיבואו, החלטתי לשים לפני תמונה של החפץ חיים, שכן לתוך הפנים של החפץ חיים אי אפשר לדבר לשון הרע, ואכן הרבה ענינים דיברו כאן בשבוע האחרון, וברוך השם חושבני שאוכל לאמר שלא דברתי אף לשון הרע אחד. (לחתך עליון קול התורה)

וביום השמיני ימול בשר ערלתו: בספר 'תוכחת חיים' כתב: יש יהודי הדואג למעשים טובים של בניו רק פעם אחת, במצוה הראשונה, שהיא ברית מילה ומאז הוא שוכח תפקידו, לכן אומרים: "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים". שימשך כך בשאר המצוות.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והיבא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים: רבי אליעזר דסלז' זצ"ל, משגיח ישיבת פוניב'ו, מבאר בספרו "מכתב מאלוהו", שהנה בתקופה שעם ישראל זכה לגילוי פנים, להנהגה של ניסים גלויים, וזכו למדרגת השגה מרוממת יותר בדרכי השי"ת, היתה אף הרפואה בצורה רוחנית. כאשר הגיעו נגעים אל האדם, לא פנה אל הרופא, אלא אל הכהן, ודינו היה להסגר שבעה ימים, ומטרת ההסגר היא, כדי שיתבודד ויתבונן במעשיו, ויפשפש בדרכיו לחזור בתשובה, ובנגע היה כהתראה להזכיר לאדם לחזור בתשובה, שלא ישאר דבוק לחטא ויגדל ח"ו הנגע, וכאשר המצורע מוחלט, עליו להזכיר בפיו "וטמא טמא יקרא", כדי שלא להסיח דעת מהצורך לחזור בתשובה, וכדי להזהיר את האחרים להתרחק מהחטא. הרואה ממבט טבעי, תולה את התפשטות המחלה בהתפשטות החיידקים, אך הרואה ממבט רוחני, רואה ומבין שהחטא הוא זה שגורם את המחלה, והדרך למגר את המחלה הוא על ידי תשובה מהחטאים. ומקולקל, רחוקים הדברים מהשגותינו, וכאשר האדם רחיל חולה, לא יכול להמנע מלדרוש ברופאים ולטפל בעצמו, אך בד בבד, עלינו לדעת כי באמת סיבת המחלה היא העבדות והחטאים, ומעשינו הם שגרמו לכך, ועל האדם להגיע להרהורי תשובה ולתקן את דרכיו. אמנם כל זה כאשר עם ישראל במצב רוחני מרומם, אולם אנו, שאנו עומדים בדרגה נחותה יותר, ושכלנו חולה וכלל הדבר, שלמעשה על האדם לפעול לפי דרגתו, ולא ללכת על מדרגות גבוהות, ומחויב לעשות את ההשתדלות הנצרכת, אך חייב הוא ללמוד ולדעת את הבחינות העליונות, ולקבוע בעצמו שכל ענייניו תלויים במעשיו לטוב ולמוטב... (אוהבי תורתך)

סיפור מההפטרה

וַיֹּאמֶר הַגָּה נָא יְדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹקִים בְּכָל הָאָרֶץ כִּי אִם בְּיִשְׂרָאֵל. סיפור שזכה לפירסום רב אחרי פטירתו של ראש ישיבת מיר רבי נתן צבי פינקל זצ"ל והיה לשיחת רבים ולימוד מוסר השכל: באוניברסיטה אמריקנית מפורסמת החליטו לבדוק בצורה מדעית את השאלה שמעסיקה את כל העולם החומרי, האל יהודי, והאל תורני: "מהו המתכון להיות עשיר?" והחוקרים החלו לנתח את הנתונים. מרבית הנתונים היו דומים. אבל נתון אחד בלט בשונותו. אצל כל העשירים. הוקדש חלק ניכר מזמנם למלחמות במתחרים. רק אחד מבין העשירים לא ניהל מאבק כלשהו נגד אף אחד החוקרים החליטו לבדוק את הדרך הם פנו אל האיש, ובקשו לראינו: "מדוע אינך נלחם במתחרים ואין לך אויבים. כאשר הדבר הזה מאפיין את כל העשירים האחרים?" שאלו החוקרים. אספר לכם סיפור. לפני כמה שנים ערכתי עם כמה ממנהלי, סדרת סיורים שנועדו להכיר בפנינו את אורח החיים במקומות שונים בעולם, וזאת במטרה להתאים את מוציאו לאוכלוסיות מגוונות. אחת המדינות שברן ביקרתי היתה ישראל. טיילנו בכל הארץ ונהנינו. ביום האחרון אמר לנו המדריך שהוא עומד לקחת אותנו למקום המרתק ביותר בישראל. לטעמו. ציפינו לסיוור באתר ארכיאולוגי מרהיב, אך במקום זה נסענו לשכונה ישנה וצפופה בירושלים, סביבה לא מרשימה בלשון המעטה. המיניבוס שלנו עצר לפני בניין גדול ורוחש פעילות, שמאות צעירים נכנסים ויוצאים ממנו כל הזמן. המדריך פתח ושאל: "אמרו לי בבקשה, מה אמור להיות גדולו של מוסד חינוכי בן ששת אלפים תלמידים?" ערכנו חישובים מהירים של אולמי הרצאות. חדרי מיחשוב, שטח, משרדי הנהלה וכדומה. והגענו למסקנה שיש צורך של שטח בן 150,000 מ"ר. "וכמה אנשי צוות לדעתכם אמורים לעבוד במוסד כזה?" הוסיף המדריך לשאול. תשובותינו נעו בין שלשת מאות וחמישים לארבע מאות איש. "ובכן". אמר המדריך. "ברוכים הבאים לישיבת מיר". בישיבה הזאת לומדים כששת אלפים תלמידים ושטחה הוא כ- 2,000 מ"ר בלבד. לכל תלמיד מוקצה חצי מטר מרובע. את צוות הישיבה מאיישים כעשרים אנשים בלבד, ויש לה מנהל אחד ויחיד האחראי על הכל: מקבלת תלמידים, דרך קביעת החומר הלימודי ועד לניהול התקציב. היינו המומים. המדריך ערך לנו סיור בישיבה, אולמות הלימוד היו מלאים עד אפס מקום. הילומדים היו שקועים כל כך בלימודם, עד שאפילו לא הבחינו בנו. עברנו קומה אחרי קומה, ובכל פינה אפשרית או בלתי אפשרית, ישבו אנשים ולמדו. זה היה מחזה מדהים ומחשמל שהותיר אותנו ללא מילים. בכל סיורנו בעולם לא ראינו מחזה כה מרתק. בתום הסיור נקבעה לנו פגישה עם ראש הישיבה בכבודו ובעצמו, "אבל אל תיבהל! ממצבו הגופני". אמר לנו המדריך, "האיש סובל ממחלות רבות". נכנסנו לבית פשוט המרוהט ברהיטים בסיסיים ביותר. ליד שולחן הסלון שב ראש הישיבה, הרב נתן צבי פינקל. הוא דיבר אך בקושי, אבל קיבל אותנו במאור פנים. אחד מחברי אור אומץ ושאל: "כבוד הרב. כולנו פה מנהלים חברות ומפעלים. ואיננו מצליחים להבין כיצד מוסד כמו שלכם מתנהל? מה הסוד פה?" ראש הישיבה חיך והשיב בשאלה: "ידידי היקרים. התדעו מה ההבדל בין אדם לבין בהמה? כשבהמה רוצה משהו, המשיך הרב "היא תנסה להשיג זאת גם אם תדרוך בדרך על כל מי שנמצא סביבה. האדם, לעומת זאת, מסוגל לוותר על רצונותיו כדי לא להזיק לזולתו. יתרה מזו: האדם יכול אפילו לגרוע הנאת מעצמו כדי להשיב לחברו. כאן בישיבה חיים בני אדם. וכאשר כל אחד חושב כיצד גם השני יכול להיות לציוד, לאף אחד אין בעיה". סיים אותו עשיר: "הדברים ננעצו לליבי כמו סכין. מאותו יום החלטתי לא להצר את צעדיו של שום אדם - והאמינו לי, לא הפסדתי מכך מאומה. סך הכל זכיתי להפוך בחזרה לבן אדם!" (בכל נפשך)

ועל הכל...

"פרפראות"

מעשה בישיבה חשובה, שבאחד הימים התקיימה בה אסיפת צוות קשה. הנידון היה המשך החזקתו של בחור בעייתי, שלא נמצא בכלל בבית המדרש ורק צרות ידעו התלמידים ומוריהם ממנו. פה אחד התקבלה ההחלטה לסלקו לאלתר. ראש הישיבה ירד מחדר האסיפות לבית המדרש כדי לבצע את ההחלטה, אלא שבדרך המתין לו יהודי נשוא פנים. הציעו שידוך לבתו והוא בא להתיעץ עם ראש הישיבה. כשהוא נקב בשמו של הבחור, התברר לראש הישיבה שהוא מכיר אותו טוב מדי... אחרי רגעים של שיקול הדעת השיב "אין כמו הבחור הזה בכל הישיבה! בהוסיפו, רק עכשיו ישבנו צוות הישיבה וכולם כאחד ענו ואמרו, אין כזה בחור מיוחד בישיבה! המחנות הנרגש ביקש להבין: "באיזה תחום?" וראש הישיבה היה נחרץ: "בכל התחומים. במידות, בלימוד, ביראת שמים. אין כמוהו בישיבה". דבר אחד ברור, ראש הישיבה לא שיקר... השידוך יצא לפועל, אלא שאז התברר לחתן איזהו המלצה מסר עליו ראש הישיבה. עוד באותו יום הופיע בחדרו של ראש הישיבה והתחייב: "אני מבטיח לכם שלא תתחרטו על מה שאמרתם. רחיתי את החתונה לעוד שנה. עד אז אני מבטיח להוכיח לכולם שצדקתם". אותו בחור הוא היום מרבין תורה בעצמו. (טעם שיה)

"ענין של טעם"

טעם שקוראים בשם "לוח" לחשבון השנים וראש חודש ומולדות וקביעות, לפי שבימים הראשונים, טרם שנתפשו הדפוס בעולם, היו קובעים חשבון הקביעות והמולדות וכו' על לוח גדול של קלף, והיה תלוי על כותל בית הכנסת ולכן ידעו רבים מתי חל ראש חודש, ויום טוב, וכדומה, ומאז ועד עתה נשאר השם הזה. (ספר מטעמים החדש)

"מפי כתבם"

...כי אף שהקב"ה יסד בעצם הבריאה תרופות ומוזר לתחלואינו, ונתן לאדם את החכמה לדעת לנצל אמצעים וכוחות אלו לרפואה, וכמו שאמרו חז"ל על הפסוק "ורפא ירפא" - "מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות" (ב"ק פה ע"א), אך אמצעים אלו - מוגבלים הם, כי על אף שנתן הקב"ה רשות לרפואה - מכל מקום אפשרות זו מוגבלת, וישנם מצבים שהרופא מרים את ידיו ביאוש ואומר שמכאן ואילך אין בכוחו לעזור... הרפואה - רופאים ורפואות, מוגבלים וכפופים לחוקי הטבע. כל חומר ותרופה מוגבלים בעצם טבעם ומציאותם, ואינם יכולים להושיע אלא יש מיש - עד כמה שכח הרפואה טמון ומונח בהם מיסוד בריאתם. אך הקב"ה עצמו אינו מוגבל למאומה! וכשאנו באים לבקש על הרפואה, אנו מרגישים שאין בקשתנו על רפואה טבעית - בגבול שניתן רשות לרופא, אלא - "רפאנו ה'!" כי אין קץ וגבול לכח הרפואה שהשי"ת בעצמו יכול ורוצה לרפא אותנו. וזהו מה שאנו מודים בברכת המאורות על כך שאין: כיום בעידן המודרני התפתחה הרפואה באופן מופלא. ואם בתחילת הדרך - עם התקדמות המדע בכלל והרפואה בפרט, היו ששנו בחלומות שהנה עוד רגע קט והמדע יפתור את כל בעיות האדם וימצא מזור לכל תחלואיו. על פניהם במלוא עוזה, וככל שהמדע מתקדם יותר אנו מגלים עד כמה רחוקים אנחנו! עד כמה נפלא מעשי ה', ועד כמה אין הדבר בידנו - עד כמה הרפואה אינה יכולה להושיע (רבי שמשון פינקס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן בגד אחד, שאדם אחד לובש אותו, מקיים מצוה, ואדם אחר שילבש את אותו בגד עובר עבירה?
תשובה: בגדי כהונה, אסור לזר, שאינו כהן, ללבושם, ולכן זה מצוה. (קובץ חידושים)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

תחילת המחשבה, סוף המעשה. (רבי יהודה הלוי)

השתיקה בעת המריבה, אות הוא על שורש טוב. (עומר השכחה)

מידות מגונות, סוגרות דלתי החכמה, ונועלות שערי בינה. (חזון איש)

נר לשולחן שבת

ערב פסח

גליון 866 תשע"ט-תשפ"ד

לע"נ
ר' ראובן יהושע הכהן ב"ר יוסף ז"ל
ד"ר ניסן תשי"ז
הניח בלה ב"ר שמואל הלוי (רזונבלד) ע"ה
ח' ניסן תשי"ב
הונצחו ע"י בתם והתנם
הר"ר ערן ואילנה פלס שיהיו

מים שלנו

הולכים לשאיבת המים בשמחה וגיל, כפסוק "ושאבתם מים בששון", ומביאים הקטנים עמם לחיוב מצוה. (מועד לכל חי" ג' א')

אפילו מי שהוא רב ופרנס בישראל לא ימנע לילך בעצמו לשאיבת המים. (קב הישר" פ"ט) ואפילו זקן וחולה יטרחו בעצמם לשאוב המים, ולכל הפחות למצות שצריך לליל הסדר. (מטה משה") ומי שאינו יכול ללכת, מכל מקום בראותו שמביאים המים לביתו ירוץ לקראתם, לקחתם לישא אותם לתוך ביתו. ("יסוד יוסף")

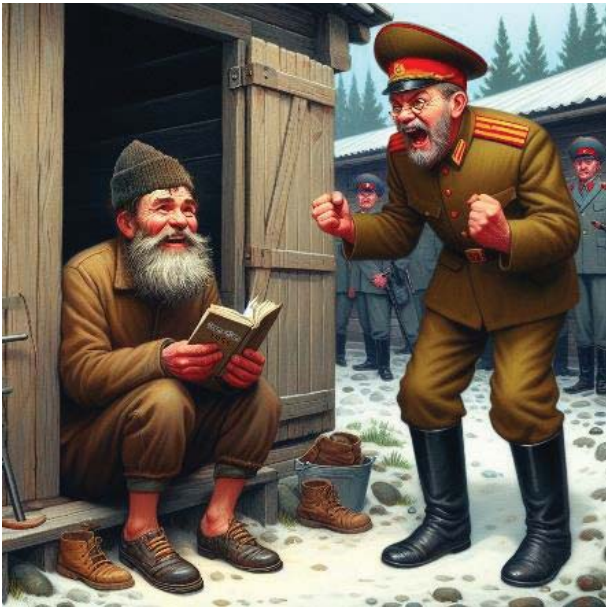
הנושא את המים שלנו לא ידבר עם שום אדם כי אם בלשון הקודש, דעבודת הקודש עליו בכתף ישאו.

בעת השאיבה אומרים 'לשם מצת מצוה'. ומצוה לומר בפה 'אלו המים למצת המצוה'. (מהר"ל ועיין בקיצור השל"ה שזה עפ"י הסוד. משנ"ב תנ"ה נ"ג)

סיפר הגאון רבי חיים מאיר וואזנר אודות חמיו, הגה"צ רבי אברהם אליהו מייזעס: תשע וחצי שנים היה בסיביר. פלא עצום שנשאר בחיים. יסורים, מסירות נפש לא תתואר.

לוח שנה לא היה בידו, אך קיים את המועדים לפי חישובו. פעם בליל בדיקת חמץ לפי חישובו בדק את הצריך מחמץ. כשסיים נטל ידיו, בטרם הספיק לברך על נטילת ידים, דפקו על הדלת וקראו לו לבוא מיד לקבל חבילה שהגיעה עבורו ממשפחתו.

הוא רץ לקחת את החבילה שקיווה למצוא בה מצות. החבילה נפתחה ולשמחת ליבו מצא בה לוח שהוחרם מיד בידי הממונה, אך הוא הספיק לראות כי טעה בחישובו ועתה הוא ליל הסדר... נתקיים בו "צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם", כך ניצל בהשגחה עליונה מאכילת חמץ בפסח. (קובץ "ניצוצות" תשרי תשע"ח)

הגאון רבי יצחק אברמוביץ, רבה של שכונת "רמת יצחק" היה מונח עליו עול כבד לשמור מחמץ בפסח. מדי שביעי של פסח היה נע ונד מחנות לחנות כדי למנוע מכירת חמץ לקונים. לא פעם הדבר היה כרוך בקשיים וויכוחים עם בעלי החנויות.

באחת השנים הגיע הרב למאפיה שהחלה לאפות חמץ. דרש שהעבודה תופסק לאלתר עד צאת החג. בעל המאפיה שהבין שלא תעזור לו שום טענה או ויכוח הניד ראשו בהסכמה. שלח את פועליו לביתם ויצא כשהוא נועל את הדלת בנוכחות הרב.

לכששב הרב אברמוביץ לביתו אחריותו לא נתנה לו מנוח. לאחר שעה חזר למקום עם אחיו רבי טוביה לברר אם הם עומדים בדבריהם. חיוך רחב התפשט על פניו של רבי טוביה כאשר ראה את השערים נעולים והמאפיה סגורה.

אך רבי יצחק אינו רגוע. ביקש לבדוק בדיקה מעולה. הציץ בצידי המאפיה. התבונן בתבניות המונחות בפתח המאפיה ואז אמר "צריך לבדוק היטב" הציץ לחצר. ואכן לפתע הבחין מבעד לחלון בראשו של אחד העובדים המציץ דרך החלון...

נקש בדלת ונכנס למאפיה, לתדהמתו של בעל המאפיה והפעם הכריחו לסגור לחלוטין.

כשאחיו רבי טוביה שאלו, מדוע כה חשדת כשהכל נראה שקט וסגור. השיב: "כשבאתי בפעם הראשונה ראיתי את התבניות מונחות בפתח, אך כשהגענו שנית היה נראה לי שנוספו שם עוד שתי תבניות, הבנתי שעובדים שם... עזר ה' ואחד העובדים הציץ החוצה לבדוק שהשטח פנוי, כך גיליתי את התרמית!" (אהבת קדומים")

מעשה שהיה, ביום י"ג ניסן הלך הגאון רבי מאיר מרגליות, אב"ד אוסטראה וכדו בידו, לשאוב מים למצות מצוה. ואותו זמן הוא עת הפשרת השלגים וכל הרחובות רפש וטיט והדרך היה מקולקל מאוד.

והנה בדרך פגע בו הרה"צ רבי ייבי כשהוא נוסע על עגלה. פנה ואמר לו: "כבוד רב הגליל, מדוע אתם הולכים ברגליכם ברפש גדול ובדרך רע כזה! תעלו נא על העגלה."

ויען רבי מאיר ויאמר: "מצוה גדולה כזו שיש לי רק פעם בשנה חביבה עלי ולא אוכל למוסרה ולתת אותה אל הסוס..." כשמוע רבי ייבי הדברים קפץ מן העגלה, וילכו שניהם יחדיו. (מזכרת גדולי אוסטראה" הובא ב"עטרת משולם")

הטרחה וההכנה למצוה נחשבת כמעשה המצוה! (האר"י הקדוש) מטעם זה ערב פסח הוא בכלל מועדי ה', ובגמרא מצינו שערב פסח נקרא "חג המצות", שכן טורחים בו הרבה בביעור חמץ ובאפיית מצות מצוה, לכן נחשבת הטרחה בקיום המצוה כאילו קיימנו המצוה במועדה. (הגדת האביב", "אוהב ישראל", "הסדר הערוך" ח"ג)

פעם היו צריכים להביא מנקה שיעשה שטיפה בערב פסח בבית מרן ה"חזון איש". רבי שמואל נח גוז מצא "ערבי" והביאו לבית רבינו. אמר לו ה"חזון איש": "הזהר שיהיה בגפו יבוא ובגפו יצא..." שלא יטול חפצים מהבית. (מעשה איש" ג')

דין אכילת דגים מלוחים בפסח, וחשש המלח בו נמלחו וחביות החמוץ בהם הושרו, מופיע בפוסקים (או"ח תמ"ז ה). אך לפני כמאה וארבעים שנה התעוררה סערה חדשה: "פרשת הדגים המלוחים"

הפרשה החלה במכתב שהודפס בעיתון "הלבנון" בשנת תרל"ד מהג"ר אריה ליב זיוואו, רב החסידים בעיר דנבורג, דווינסק, בו כתב: 'העידו לפני שני סוחרים כשהיו בחוף הים, במקום בו מולחים את דגי ההרינג בחביות, ראו שמולחים אותם במי מלח ממשקה שעורים מחומצים, הנקרא "מאלט" או "קוואס", שאם לא יעשו כן טבע ההרינג להתקלקל. וכן שמעתי מכמה סוחרים, והמצוה והחובה להודיע ולפרסם הדברים לאפרושי מאיסורא!' בני ישראל צדיקים הם, ובמשך השנים הבאות, קהילות רבות על אף עניותם נהגו לאיסור ולא אכלו דגים מלוחים בפסח, עד בירור הענין.

במענה לחששות אלו פורסמו פסקים ומכתבים רבים מרבנים, עסקנים וסוחרים אודות הענין, ורובם ככולם כתבו:

"אנכי פה זה עשרים שנה בעסקי הדגים המלוחים, וכמעט בכל יום רואה אני שעושים אך ורק מתערובת של מים קרים ומלח נקי, ועצם הציר נפלט משומן הדגים עצמם. וכששאלתי סוחרים דגים גרמנים פן יעשו משעורים כאשר שמעתי, הייתי לצחוק וכמשוגע בעיניהם..." (מתוך מכתבו של ר' יוסף דינסמן לרא"ל ז"ו "המגיד" תרל"ה)

"עוד שמעתי מפה קדוש, מוהר"ר אליהו קלישר, בהיותו אב"ד סלבודקה, שהוכיח לאחד שלא אכל דגים מלוחים בפסח מחשש חמץ, ואמר לו שהוא מבזה את המועדות!" (שם)

"וישאל רבינו רבי יצחק אלחנן, גאב"ד קובנה, סוחר דגים מהולנד על השמועה, ויהי לצחוק בעיניו... ויתפלא איך מלאם ליבם להוציא דבר שקר כזה... ואת הסוחרים הראשים דרש וחקר היטב, וענו כולם כאחד, לא ראינו, לא שמענו כזה, ועוד הוכיחו כי המשקה הזה מזיק את הדגים..." (הג"ר אברהם יוסף ז"ו "הלבנון" תרל"ו)

והנהוג בארצנו לשרות את הדג מלוח בכלי פסח, ולהדיחו שלש פעמים קודם הפסח, ובזה הננו יוצאים ידי כל חומרות האחרונים, וגם צדיק יכול לאכול דג מלוח בפסח... (שם)

הגאון האדיר רבי ראובן מדנבורג כתב להתיר: כל החששות שהעלו הם רק מדרבנו. שהרי מין בשאינו מינו לא בטל רק בשישים הוא משום שהטעם מורגש, והרגשת הטעם הוי כניכר האיסור, וזו הכוונה טעם כעיקר, לכן אינו בטל, אך פה לא מורגש שום טעם של שיכר בדגים המלוחים, ואפילו אם רק בגלל חריפות המלח לא מרגישים בטעם השיכר, מהתורה הוי ביטול. והחששות שהעלה נשמעו רק בדנבורג ולא באף מקום בעולם, וגם לא בכל דנבורג אלא רק במנין שלו... ועל המחמיר להביא ראיה גמורה לחששותיו.

(שו"ת "ראש הראובני" ט"ז ועיי"ש)

עברו שנים ובנו של רבי אריה ליב זיוואו הוציא כרוז: "העידו לפני סוחרים, כי אם יזובו מי המלח מהחבית חייבים לשפוך לתוכה מי מלח עם מי שעורים, דאם לא כן יתקלקלו, וגם אמרו שכמעט אין חבית שלא זב ממנה מי המלח ומילאוה מחדש... ומעתה לא תספיק הגהת מוהר"ר ל אחי אדמו"ר זצ"ל" (הגהות לשו"ע הרב או"ח תמ"ז ל"ו) והמחמיר בכל ענין הרי זה משובח', אלא הוא חשש חמץ גמור!"

מלוחים שבכל השנה אינם נאכלים בלי הדחה, כגון הרינג... לפיכך אין לחוש שמא ישכח להדיחו ומותר לאכול על ידי הדחה ג' פעמים, ואם ישרנו וגם ידיחנו ועיביר מעליו משהו חמץ הדבוק בו הרי זה משובח. (שו"ע הרב שם) וב"לוח התיקון" הוסיף: בכתבים של הרב מוה' יהודה ליב, אחיו של הגאון אדמו"ר כתב להגיה כאן "והמחמיר בכל ענין הרי זה משובח". (שם)

השמועה שיצאה אחרי שנים כי רבני וילנה הורו שהדגים הינם חמוץ גמור, התבררה כלא נכונה! כתב הגאון רבי חיים שלמה הלוי גרשטיין: "השגגה יצאה להעיד עדות זו מהתשובה אשר שלחתי אליו בטלגרף לפי בקשת הגאונים רבני וילנא, וכתבתי בשמם 'כי לא נאכל פה דגים מלוחים בחג הפסח', אך לא בגלל שנתברר להם שהם חמוץ גמור, רק הוראת שעה היתה זו אז, עת התעורר החשש שפורסם על ידי כבודו ב"הלבנון", והם טרם חקרו ודרשו אם יש בסיס לחששות, אך מני אז שבו להתירם שנה שנה, וכן בשנה זו התירו לאכול את הדגים המלוחים בפסח". (המליץ" תרמ"ב) (מתוך "זכור לאברהם" תשס"ב-ג' עיי"ש מאמרו המרתק של הרה"ג ר"י מונשיין)

לפני חג הפסח של שנת תרפ"א, הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד קיבל עליו שלש הגבלות בעניני כשרות:

א) איני נותן הכשר אלא אם כן יהיה עמי עוד אחד, אשר יקבל את האחריות. א) איני נותן הכשר רק ליהודי ירא וחרד. א) נותן הכשר רק לעסק הנמצא בתחומה של ירושלים תובב"א.

רבים התפלאו, מה היה לו לרבינו להגביל את עצמו בתנאים חמורים אלה, ולנער מעליו את עול הכשרות שמחוץ לירושלים!?

היה זה בחורף של שנת תרפ"א, אחד מעסקני ירושלים הידועים שכר ברחוב חב"ד, בית בד קטן מבעליו הערבי, כדי לספק ליהודי העיר שמן זית כשר לפסח למהדרין.

בחודש אדר, בשבוע של פורים, הופיע העסקן בביתו של הרב זוננפלד וביקש לקבל הכשר על השמן. רבי יוסף חיים זר"ז היה. (כמעשה הנודע עם המוהר"ל דיסקין - 'רבינו, עשית אותי זר"ז... הגימטריא של שמו) כבר למחרת הגיע לבית הבד, לבדוק את המקום. האיש הראה לו כל פרט ופרט. הרב מצא כי הכל הותקן על הצד היותר טוב, והזמין אותו לבוא למחרת אל ביתו, לקבל את ההכשר המבוקש. הזמן דוחק, חג הפסח מתקרב. למחרת, מיד לאחר שחרית הופיע השוכר בביתו של רבי חיים. בדעתו היה כי הענין יקח כמה רגעים בלבד. אך מה נדהם, כשמצא את הרב מהסס מלתת לו את ההכשר.

העסקן ניסה לדובבו: 'מה זה ועל מה זה?' אך במקום לקבל תשובה על תמיהותיו, השיב לו רבינו במעשה מתוך ספר, שרכש אתמול אצל מוכר הספרים רבי משה אקסל.

מאז ומעולם היה רבי חיים זוננפלד חובב ספרים נודע. חלק גדול מביתו, שהיה ספק דירה ספק מרתף, אוצר הספרים ודאי היה... רבים ממוכרי הספרים בירושלים, כאשר נתגלגל לידם ספר חדש, היתה ראשית דרכם לביתו של רבי חיים.

"אתמול - סיפר רבי חיים - בא אלי רבי משה אקסל והביא לי ספר חדש, "ארץ חיים" על מסכת ברכות (המחבר קדוש עליון, הגאון הצדיק ה"באר מים חיים"), וראיתי כתוב שם דבר נאה (כה), כי ראה אצל הצדיק רבי יששכר, אב"ד זלטשוב, שפעם הביאו לפניו חלק מתרנגולת, פסק ההלכה היה ברור להכשיר, אך בכל זאת התעכב הרב מלהשיב, וציווה להביא לפניו את כל חלקי העוף, בהם מצא שאלה אחרת שהיתה טריפה.

הנוכחים תמחו על כך: 'וכי רבינו נביא?!' אך רבי יששכר מיהר להסביר, כי אע"פ שהשאלה הראשונה היתה כשרה, הרגיש בעצמו שאינו יכול לבטא את המילה 'כשר', הבין מכך כי יש דברים בגו!"

אמר רבי חיים: "גם אני ישבתי לכתוב לך הכשר כפי הבטחתי, אך עטי נתקע..."

עצר רבי חיים קמעה, חשב ואמר: "במחילה מכבודו, יתאזר נא בסבלנות מספר ימים וברצות ה' אברר את ענייניו."

דברי הרב לא נעמו ליהודי שהיה ידוע בעסקנותו הציבורית ומצא עצמו נפגע, אך הוא הבין כי אין לשנות את המצב והסכים בלידת ברירה.

למחרת, שושן פורים, בבוקר סגרירי, רבי חיים עטף עצמו במעיל, הרים את שוליו עד עיניו, חבש את כובעו ויצא אל בית הבד ברחוב חב"ד. איש מן העוברים ושבים לא הכיר כי זקן זה הינו רבם יקירם, רק עינים וקצה זקן שיבה נראו מבעד למעיל... רבינו הגיע אל בית הבד, נכנס פנימה וברמיזה קלה - מדבר ואינו מדבר - ביקש לקנות שמן לפסח.

השוכר של בית הבד, אותו עסקן ידוע, גם הוא לא הכיר את העומד לפניו, טרוד היה במלאכתו. מיהר ולקח פיסת בד נקיה, סינן דרכה את השמן ומזג לקנקנו של רבי חיים. כאשר בינתים פיו אינו מפסיק להלל את טיב שמנו וכשרותו. באומרו, שגם הרב, רבי חיים בעצמו הבטיח להעניק את הכשרו עוד השבוע... רבי חיים שומע את דבריו. אך בינתים מסתכל על הנעשה בבית הבד. והנה רואות עיניו כי העובדים הערביים שזה עתה ראה אותם נוגסים בפיתות החמות ברחוב, נכנסים בהמולה לבית הבד, לעבוד בכבישת הזיתים ואת ידיהם הדבוקות בפירווי חמץ לא רחצו - ענין שלא עלה על דעתו של שוכר בית הבד!

סוף דבר, רבי יוסף חיים זוננפלד לא העניק את ההכשר לשמן ובית הבד. או אז גדר בעדו אותם ההגבלות בהם פתחנו.

(עפ"י "ירושלים של מעלה" ח"ה)

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של רבינו ישעיה בן רבינו אברהם הלוי הורוויץ זצוק"ל בעל מחבר ספר שני לוחות הברית - השל"ה הקדוש, נסתלק ב"א ניסן (ש"ז)

החיד"א בספרו שם הגדולים (מערכת י, שצט), מביא בשם ספר סדר הדורות (דף קנט), שמצא בכתבי החסיד רבי לייב מסלוצק, שרבינו השל"ה הקדוש, היה נשמת רות, ולכן כל הפסוקים של ספר רות מתחילים באות ו', חוץ משמונה פסוקים, שהראשי תיבות של הפסוקים הם הווא, ישעיה בא"ל, שהוא ראשי תיבות של שמו של השל"ה ואביו, ישעיה בן אברהם ל"ו, והוא פלא גדול.

ויש פלא נוסף, שבנו של רבינו, רבי שבתאי, קרא את שם ספרו 'ווי העמודים', וצירפו לספרי השל"ה של אביו הקדוש. והוא ממש מכוון לדברי החיד"א, שהשל"ה היה נשמת רות, וכמעט כל הפסוקים של ספר רות מתחילים באות ווי"ן - ווי" העמודים.

*

בהקדמה לספר ווי העמודים, כותב רבי שעפטיל נכדו של השל"ה, שבחים רבים על זקנו השל"ה הק', וביא כהן חלק מדבריו: לטוב יזכר שמו, ושבו מעלתו וחסידתו, כאשר יראת חטאו היתה קודמת לחכמתו, וה' אתו בכל מקום הלכה כמותו. בלימוד התלמוד היה יורד ונוקב עד התהום, בפלפולו חריפתא כדוב שכול וכארי נוהם. ותפס ישיבות הרבה לשם ולתפארת.

ומכאן שבילדותו זכה למעלות גדולות, שנתקבל לאב בית דין ולמורה צדק בקהילות גדולות וגלילות, ויט שכמו לסבול סבלות, משה העם הזה כרועה מעביר צאנו לנהלם על מי מנוחות. בכך לא נתקיים זה בידו, להעלות על הספר חידושי שחידש בכל יום תמיד על התלמוד והפוסקים באריכות, במהות ואיכות, רק בדרך קצרה, לסימנא בעלמא לו שלא ישכח במהרה.

והנה מצאתי באמתחתו חיבור גדול ונורא, אשר חיבר על ספר המדרכי מרישא עד גמירא, ושם דבר ויש לו ויכוח עם כל הפוסקים. ראו נא ענותנותו, שלא ביקש להדפיס אותו, ה' יחנני להוציא לאור יקר גדולתו, להראות לכל העמים תפארתו, וחריפתו ובקיאיתו.

ולא די שהיה רעיא מהימנא לישראל בתורתו ובעבודתו, אך נתרבה מעלתו וחסידתו, והחזיק ידי לומדי תורה, להגדילה ולהאדירה. ומימינו לא פסקה משולחנו שמונים נפשות, והאכלים מטעמים ברבורים אבוסים ופטומים, בחול ובשבתות ובמועדים, בביתו ובשולחנו היו נועדים.

איך פייס מרן רבי עקיבא איגר את העשיר שנעלב

בידו, כסף הוא מלשון כיסופין, כל מי שיש לו כיסופין והשתוקקות לטוב, ידו על העליונה.

אפשר להוסיף על זה מהרבי הקדוש בעל היטב לב שאמר על דרך המוסר, כל שהכסף בידו, כל אדם שהכסף שלו הוא בידו - ברשותו, לעשות בה מצוות ומעשים טובים כרצון הבורא יתברך שמו, זה סימן שידו על העליונה, שיצרו בידו וברשותו, והוא לא חלילה כמו הרשעים שהם מסורים ביד יצרם, רק הוא שולט על היצר הרע, ולא היצר הרע שולט עליו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"מ מה, ט' חשוון תשע"ז)

מתנה אחת שלאחד זה מתנה מרובה ולשני זה מתנה מועטת

רבה של העיר קאליש, הגאון רבי שלמה איגר, קיבל פעם מכתב מאביו הגדול, שר התורה מרן רבי עקיבא איגר זצוק"ל, שהוא רוצה לבא אליו לנוח מעט מעמל הרבנות שלו בפחזא. עם כל רצונו של רבי שלמה, לאסכן את אביו הגדול בביתו, אך ידע שלא תהיה לאביו שום מנוחה ביתו, כי כל אנשי העיר יבואו לבקר, והוא ידע שאביו הקשיש נצרך למנוחה ראויה, זה היה ממש שנים ספורות לפני פטירתו.

רבי שלמה טיכס עצות עד שהחליט לאסכן את אביו, אצל אחד מאנשי קהילתו העשירים, שביתו היה בסביבה של נכרים ומרוחק מן הפרבר היהודי, וחשב ששם ימצא אביו מקום מנוחה ומרוגע, ורק יחיד סגולה יבאו לבקרו שם. הגביר שמח מאד לקבל אורח הגון כזה בביתו, והכין דירה מרווחת עבור הגאון מפחזא.

כאשר הגיע מרן רבי עקיבא איגר לקאליש, יצאו כל יהודי קאליש מחוץ לעיר לקבל את פניו הקדושים, ובראשם רב העיירה רבי שלמה, שסיפר לאביו אודות האכסניא שהכין לו בבית הגביר המרוחק, ואביו הסכים לדבר. אך כאשר נודע הדבר לראש הקהל, הוא קינא בגביר קנאה עצומה ולא הסכים לכך. מה עשה, הוא עלה על מרכבתו של האורח, וצויה לעגלון שישע לביתו של ר' שלמה, ולא נתן לו לנסוע הלאה אל בית הגביר המרוחק. וכך נאלץ הגאון רבי עקיבא איגר לרדת מן המרכבה ולהתאכסן בבית בנו.

כדי לפייס את הגביר הנעלב, פתח הגאון רבי עקיבא איגר בפלפול בסוגיא של הדף היומי שלנו (ב"מ מט), "דברים יש בהם משום מחוסרי אמנה", ומבואר בגמרא, דאדם שהבטיח לתת מתנה מרובה יכול לחזור בו, ואין בזה משום מחוסרי אמנה, אבל מי שהבטיח לתת מתנה מועטת, אסור לחזור בו, ואם הוא חוזר בו, יש בו משום מחוסרי אמנה.

פנה הגאון אל העשיר ואמר לו, אני הבטחתי לכבודו להתאכסן אצלו, והנה אילו גרתי אצל כבודו, היה נחשב הדבר בעינינו כמתנה מרובה, וממילא אני יכול לחזור בו, ואין בזה משום מחוסרי אמנה. אמנם אצלי נחשב הדבר כמתנה מועטת, כי מה אני ומה ערכי, והרי במתנה מועטת יש בו משום מחוסרי אמנה, נמצא שלפי שיטתי אני צריך לפייס את כבודו, ולכן הנני מבקש סליחה מכבודכם, ובעזרת השם אבוא אל ביתכם לביקור.

גם המחזיקי תורה זוכים לקנות את התורה

את הלהט - הברקען והפייער של הרבי הקדוש בעל הישועות משה מויזניץ זצוק"ל לתורה, קשה לתאר במילים. כשהייתי ילד קטן, הקשבתי עשרות פעמים להקלטה מהרבי הקדוש, שדיבר בסיום הש"ס ביד אליהו, "דָּעַר בְּמַצֵּם" (הלכות ת"ת פ"א ה"ח) בְּרַעֲנָט, אַז יַעֲדַר אִיד אִיז מַחֲזִיב בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה" - הרמב"ם מביא, שכל יהודי מחויב בלימוד התורה. כשהרבי הקדוש דיבר על תורה, זה היה בבחינת "הוא היה אומר", עַר זְאָגְט זִיךְ אַרְוִיס - הוא אמר מה שהוא עצמו היה.

היום בהכנת השיעור ראיתי ווארט נפלא מהרבי הישועות משה מויזניץ שקשור ללימוד התורה, וקשור לדף היומי שלנו (ב"מ מו). יש מחלוקת בגמרא בין רבי יוחנן לריש לקיש, אם מעות קונות או משיכה קונה, רבי יוחנן אומר דבר תורה מעות קונות, וריש לקיש אומר משיכה קונה מן התורה.

אמר הרבי הישועות משה, חשבתי לכאר זאת בדרך אפשר, את התורה הקדושה אפשר לרכוש בשתי דרכים, אחד, על ידי לימוד התורה בפועל, שיהיה יגע ועמל בתורה, ואדם כזה בחדיא קונה את התורה, אך בנוסף, אפשר לרכוש את התורה גם על ידי סיוע לתורה, להחזיק לומדי תורה. יהודי סוחר מממן ברכושו אנשים שלומדים תורה כל היום, ועל זה אומר רבי יוחנן, דבר תורה מעות קונות, על ידי שהוא נותן כסף להחזיק לומדי תורה, יקנה על ידי את התורה.

ועל זה מוסיף ריש לקיש, שמשיכה קונה, והיינו, שגם מי שאין לו מאיפוא לתת כסף, יכול להחזיק לומדי תורה על ידי עסקנות, להתרים אנשים אחרים להחזיק התורה. שהרי קנין משיכה נלמד מהפסוק (ויקרא כה, יד) או קנה מיד עמיתך, ודרשו חז"ל בדף היומי שלנו (ב"מ מז): דבר הנקנה מיד ליד, על ידי שאדם מתרים אנשים ולוקח כסף מהיד שלהם, ונותן את זה ליד של הלומדי תורה, זה נחשב לו כקנין משיכה.

עוד אומר הרבי, משיכה בגימטריא שעה, על ידי שאדם מקדיש את הישועות שלו לעסקנות לטובת מוסדות התורה, זה נחשב כאילו הוא עצמו מחזיק לומדי תורה, ולכן גם הוא יכול לקנות את התורה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"מ מו, י' חשוון תשע"ז)

אשרי מי שיש לו כיסופין והשתוקקות לטוב

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ מט): רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה, כך סיפר הוד כבוד קדושת הרבי מבאיאן שליט"א בשיחת קדשו, זקני הרבי מבאיאן זצוק"ל כשהיה פעם באתרא קדישא מירון, בציון הקדוש של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, הוא התבטא, שהוא יעניק מטבע למי שיחזור על אחד המאמרים של התנא רבי שמעון בר יוחאי.

קפץ אחד החסידים ואמר, רבי שמעון אומר במסכת בבא מציעא, כל שהכסף בידו ידו על העליונה. אמר זקני הרבי מבאיאן, כל שהכסף

שיהודי
יגע
ועמל
בתורה

אתמול בלילה ד' אדר א', היה לי הזכות להשתתף בשמחת הנישואין של חצר הקדוש זוועהיל וטשערנוביל, הכלה בתו של הוד כ"ק הרבי מזוועהיל שליט"א, והחתן נכדו של הוד כ"ק הרבי מטשערנוביל שליט"א, שמחת בית צדיקים. כשינגשתי לרבי מזוועהיל להגיד מזל טוב, הרבי אמר לי, טרחת מירושלים לבוא להשתתף בשמחה. עניתי, מה השאלה בכלל, אם הרבי שולח לי הזמנה, ומזמין אותי לבוא לקבל השפעות טובות, איך אפשר לוותר על כזה דבר. והרבי באמת בירך אותי ברכות לרב.

כשיצאתי מהחתונה, מצאתי בחור בן עליה חסיד זוועהיל שלומד בשיבת שערי תורה. כשאני אומר בן עליה זה אומר, שמתני שהוא פוגש אותי הוא מוכרח לדבר אתי משהו בדברי תורה. קוראים לו זאב מרדכי קליין. הכרתי את הבחור משנה שעברה, כשישיבת זוועהיל הזמינו אותי באמצע הלילה להגיד שיחה על ימי השובב"ם הקדושים, זה היה כבר כמעט לפנות בוקר, שיחה שהתחילה באמצע הלילה עד העלות. אז יצא להכיר לי את הבחור.

הוא אומר לי אתמול נו, תגיד איזה ווארט חיזוק על פרשת תרומה. הגמרא אומרת (תענית ז), ומתלמידי יותר מכולן, אני לא חושב שאני יכול להיות רבי שלו כי הוא מלא וגדוש, אבל כשיש מבקש יוצא מזה דברים טובים. אמרתי לו ווארט שהתחדש לי אתמול, ולפני השיעור אמרתי את הווארט לגאון גדול, והוא אמר לי שהוא בטוח שזה כתוב באיזה מקום, רק הוא לא יכול להגיד לי איפוא זה כתוב. על הפסוק בפרשת השבוע (שמות כה, ב) **ויקחו לי תרומה**, יש שאלה ידועה, למה כתוב **"ויקחו"** לי תרומה, למה לא כתוב **"וינתנו"** לי תרומה, כולם מדברים על זה. וחשבתי ככה בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. ידוע הבעל הטורים בפרשת כי תשא (ל, ב), שהמילה 'ונתנו' נקרא מימין לשמאל ומשמאל לימין אותו דבר, זה אומר, דכשאתם נותן לקב"ה הוא מקבל. כשאתם נותן צדקה לזולת, הוא מקבל.

לפי זה חשבתי שהלשון **ויקחו** זה הפלא ופלא, כי בעצם כשאתם **נותן** לבורא עולם, הוא **מקבל** הרבה הרבה יותר ממה שהוא נותן. ובפרט שבורא עולם הוא נותן לו את השפע שיוכל לתת. כשסיימתי לדבר עם הבחור, פגשתי את הגאון הגדול הרב שטיגליץ מרבני ביתר, ורבה של קהילת צאנז בביתר, הטלפון שלו לא מפסיק לצלצל לרגע, לא נותנים לו מנוחה לרגע משאלות ובקשות וענינים. אמרתי לו את הווארט, הרב שטיגליץ מאד מאד שיבח את הווארט. שהקב"ה יעזור שנוכל תמיד לעסוק בדברי תורה, לפרות ולרבות בדברי תורה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק קד, ה' אד"א תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן אדמו"ר מאלכסנדר שליט"א

ראה הקב"ה שצדיקים מועטים, עמד ושתלן בכל דור ודור (יומא לח:). מהיום שאני זוכר את עצמי, אני מכיר את חצר הקודש אלכסנדר, תקופה ממושכת אני משתוקק לבוא שוב לחצר הקודש אלכסנדר ולא זכיתי. הלילה יומא דהילולא קדישא של איש אלקים קדוש, מרן הרבי בעל האמרי מנחם מאלכסנדר זצוק"ל, זכיתי בתלת, גם להיות בסעודת הילולא של הצדיק, גם להיות בטיש של בנו ממלא מקומו בקודש הרבי שליט"א, וגם להיכנס לקודש פנימה אחרי הטיש.

בחסדי שמים מרובים, שבע שנים טרם פרוץ המלחמה האיומה, השואה הנוראה, הורה הרבי הקדוש, קדוש תרתי משמע, בעל עקידת יצחק מאלכסנדר הי"ד זצוק"ל, לעלות לארץ ישראל. מטבע הדברים אפשר לספר ימים ולילות על הרבי זצוק"ל, על אהבת התורה, על מידת האמת, על הפשטות, על היראת שמים, על רוח הקודש, ועוד ועוד ועוד.

נספר סיפור אחד מני רבים, שסיפר לי ידידי שמרבה בתורה ובגמילות חסדים, הרב יהודה משה מקובר שליט"א שזכה לשמש בקודש. סיפור שיש בו רוח הקודש ויש בו מוסר השכל נוראי, איך להאיר מאידך, ואיך לבנות אברך מאידך, מרפסן איגרא.

הרבי זצוק"ל היה בברית של נין, זה היה בסוף חודש אדר תשנ"ד, באולם אם וילד. הרבי נכנס לאולם, והוא שואל בחיוך אברך שהוא רואה, דײן קינד לאז דיר שׂלאפן, אָי, ס'איז נײַט גוט - התינוק שלך נותן לך לישון, איי, זה לא טוב. הרבי לא הוסיף לבאר, רק המשיך לחייך.

אתם יודעים מה זה חסידים ורבי. מיד ניגשו אליו כל החסידים ושאלו אותו מה הרבי התכוון. ואמר להם, אשרינו ואשרי חלקנו שיש לנו כזה רבי! היה לו מנהג לאברך, שכל יום כשהגיע לביתו בלילה הוא לא קרא קריאת שמע, ורק באמצע הלילה כשהתינוק התחיל לבכות והוא התעורר, אז הוא קרא קריאת שמע. הלילה ישן התינוק שינה מאד מאד מתוקה, און דײַר איד קאַט נײַט געײַנט קריאת שמע - ומרן הרבי זצוק"ל הבחין שאותו אברך לא קרא קריאת שמע.

קשה לתאר במילים את החממה הרוחנית שיש באלכסנדר, המקום קדוש ברחוב אחיעזר, צר מלהכיל את כל הציבור הקדוש, אני מצרף ברכת הדיוט, שיזכו בקרוב לבית הכנסת שיוכל לתת מענה לכל מי שדובק באלכסנדר.

מרן הרבי שליט"א מתנה טובה לעם ישראל, עיני ראו ולא זר, את הרעב ואת הצמא של הרבי שליט"א לתורה, כשהרבי עוד לא היה רבי, היה לרבי חברותא בנש"ק, הרב דוד הורביץ זצ"ל, יהודי מדורות שעברו, הרבי למד איתו בכזה מתיקות ועריבות וקול, מתי שיכולתי אחרי התפילה בבית הכנסת הגדול בבני ברק בתור ילד או בחור, קפצתי לשם לקבל שיעור באהבת התורה.

מי שעוקב אחרי ההנהגה של הרבי שליט"א רואה, שדי לו בקב חרובים משבת לשבת, אם זה היה תלוי בו, הוא היה שמח כל חייו להישאר בן של רבי, וללמוד תורה בישוב הדעת, בבחינת "שררה אני נותן לכם, עבדות אני נותן לכם" (הוריות י:). אבל כשהרבי נהיה רבי, הוא לא רק נהיה רבי לחסידים, הוא נהיה אבא מסור לחסידים, לתלמידים, לעמך בית ישראל.

אז מה הפלא שאתמול בטיש כולם נקבצו ובאו לך, רבנים, אדמו"רים ראשי ישיבות, בנשק"ם, חסידי אלכסנדר, שכנים. הרבי בתורה בטיש משלב תורה וסיפורים מהעבר, איך יהודי צריך לנהוג. כמה ברכות בירך הרבי לכלל ישראל אתמול בתורה, הרבי מדבר על המצב בעולם, המצב של כלל ישראל, הרבי מפלפל על ביאת המשיח שנצא מאפיליה לאור גדול.

הרבי מדבר על משנכנס אדר מרבים בשמחה, על המרבים בשמחה של הרבי זצוק"ל, כמה היה קשור לשמחה. הרבי שליט"א אמר בעבר בשיחה לצעירי הצאן, שמעתי מכ"ק מרן אבי מורי ז"ל, שאמר לי, שמעתי שיש ישראל שלומד דף גמרא עם תוספות ומבין ויודע אותו בטוב, קיין עֵבִירָה רְוֵהֵיג וְנִשְׁטָר עַד שׁוּיָן נִישְׁט טוֹהֵג - שום עבירה רגועה הוא כבר לא יעשה, כי על ידי שיש לו חיבור לתורה, לא יוכל עוד לעבור עבירה לא עליכם בשאט נפש. עוברים להגיד לחיים, הרבי מתייחס לכל יהודי, בנך יחידך אשר אהבת. זכיתי בדקות ממושכות להתברך בלחיים.

כשנכנסתי לקודש פנימה עם ספרי "מתיקות הדף היומי", הרבי מקבל אותי במאור פנים ואומר לי בכניסה, אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. הרבי שאל אותי שאלה ראשונה על פרנסה, עוד טרם שעניתי, הרבי קם ממקומו, ומביא לי תרומה נכבדה עבור הספר. הרבי לא השתכנע כשטענתי, שלא בקשתי בכלל שום סיוע כלכלי. הרבי מברך אותי שאמשיך להרביץ תורה פרנסה בהרחבה גדולה, ושבקרוב אדפיס שוב את הספר מתיקות הדף היומי בלי שום חובות. הרבי כמובן הזכיר את אבי מורי הצדיק, רבי שמואל צבי בן רבי בנימין ז"ל, שהיו גרים בשכונת באותו רחוב.

בפעם האחרונה כשהייתי בקודש פנימה היה לפני קרוב לעשרים שנה, כשזכיתי להביא לביקור את שר התורה בעל חיי הלוי, הגאון הצדיק רבי יוחנן וואנער שליט"א ממונטריאל, ובלי עין הרע לראות כמה הציבור באלכסנדר גדל מאז ועד היום. שיהיה זכותו של הרבי זצוק"ל יגן עלינו, ושבנו ממלא מקומו בקודש יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, שילווח אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

אני רוצה להודות למשפיע הצדיק רבי יוסף צבי רכניצר שליט"א, ולבנו יין בן יין איש המעש הרב ישראל שליט"א, על הסיוע בנפש חפצה, שכרם הרבה מאד.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ כח, י"ז אד"ב תשפ"ד)

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון היים
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נהמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלמו חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנימ
ובני בנימ כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמנים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב. גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

הזון יהזקאל
רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך בפינו פרק מ"ב).

מלליצי יין עשיר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוהח שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכ.

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיני
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הולמד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנימ?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

הירויזן
זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נאקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע
אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' והוא אל אהרן הכהן. צריך טעם מדוע הטומאה והטהרה של הנגעים תלויה ביד כהן ולא ביד החכם, וכמו שאר דינים של איסור והיתר שבכל התורה כולה. וי"ל לפי מה שאמרו (ברכות ה): דנגעים הוי מזבח כפרה. ולפי"ז מתבאר יפה, שאכן לכך מסר דינים לכהנים, שהרי אין מזבח וקרבת בלא כהן, והכהנים הם השייכים לפעול בכל עניני הכפרה. ועוד י"ל עפ"י מה שמצינו במדרש (ויק"ר טו:ו) למה נסמכה קרבן לידה אצל נגעים, אמר הקב"ה אני אמרתי לך הבא קרבן לידה, ואתה לא עשית כן, חייך שאני מצריך לבא אצל כהן, שנאמר והוא אל אהרן הכהן. ומוכח מדברי המדרש שהנגעים באו מחמת שהכהן הפסיד קרבן לידה, וממילא מובן הטעם שנמסרו כל דיני הטומאה והטהרה של הנגעים דוקא בידי הכהנים, שהרי כל ענינם מחמת ההפסד שנגרם לכהנים. (זרע שמשון אות ז).
אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים. יש לדקדק הלשון 'אדם כי יהיה', ולא אמר 'אדם אם יהיה', דמשמע שראוי שיהיו בעור בשרו נגעים. וצ"ב מדוע. ויש לבאר לפי מה שדרשו חז"ל (ויק"ר טו:ד): הדא הוא דכתיב 'וכונו ללצים שפטים' וכו', כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תתייראו, אלו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח, ע"כ. ותמוה, מה הסמיכות של הפסוק שלנו לפסוק 'וכונו ללצים שפטים', ועוד מה הכוונה 'אתם לאכול ולשתות ולשמוח'. ויש לתרץ את הקושיות מינייה וביה. שהיה קשה למדרש, את השאלה הראשונה מדוע כתוב 'כי יהיה', דמשמע שבודאי יהיו להם נגעים, ועל כך מבאר המדרש שאכן גם בני ישראל התייראו מזה, כי הבינו מלשון הכתוב 'כי יהיה' שבודאי יהיו להם נגעים, ומשום כך אמר להם משה אל תתייראו, נגעים הללו שבודאי יבואו, אין הכוונה שיבואו עליכם אלא לאומות העולם, שעליהם אכן מוכרח שיבואו נגעים היות שהם חוטאים ולצים, ולכן נכונו להם שפטים, וכפי שכתב בזוה"ק (תזריע מה): שהצרעת מגלה שהלוקה בה חטא. ואף שבעוה"ז אין נוהג דין נגעים

באומות העולם, הפסוק מדבר לעתיד לבוא שאז יתגלה קלונם של הנכרים כשילקו בצרעת. ומסיים המדרש 'אבל אתם בני ישראל תאכלו ותשתו ותשמחו', ובדקדוק אמר כן לפי המבואר (כתובות סא.) שמי שמתאוה לאיזה מאכל ואינו אוכלו, גורם שתבוא עליו צרעת. ולכן אמר להם משה שעליכם בני ישראל אין מוכרח שיבואו נגעים, ואף שעדיין יש לכם לחשוש שאם תתאוה לאיזה מאכל ולא תאכלו אותו יבוא עליכם נגעים, לכן אמר להם אתם לאכול ולשתות ולשמוח, וממילא לא יבואו עליכם נגעים. (אות ד').

לע"נ הג"ר שלמה יוסף ב"ר אהרן מרדכי זון זצ"ל יא"צ כ"א אדר אשה כי תזריע וילדה זכר. במדרש תנחומא (פיסקא א'): אשה כי תזריע וילדה זכר, זהו שאמר הכתוב (איוב טב-ד): 'מִי יִתְּנֵי כִרְחִי קֶדֶם קִימֵי אֱלוֹהִי יִשְׁמְרָנִי' (מי יתן אותי להיות עתה כמו שהייתי בהחדשים הקודמים, כמו הימים אשר שמרני

אלוהי). בְּהַלּוֹ נְרוֹ עָלַי רֵאשִׁי (-כשזרחה אור השפעתו על ראשי). לְאוּרוֹ אֶלְךָ חֶשֶׁךְ (-וכשהיה חושך בעולם, הלכתי אני לאור הנשפע עלי מאת המקום). פְּאֶשֶׁר הָיִיתִי בִימֵי חַרְפִּי בְּסוּד אֱלוֹהִי עָלַי אֶהְלֵל' (-מי יתן אותי להיות כאשר הייתי בימי קדמותי, בעת התאספו כולם אל אהלי ההמתיק סוד בדבר מצוות אלוהי) הפסוק הזה איוב אמרו, אימתי, בשעה שבאו עליו היסורים, אמר 'מי יתנני כירחי קדם', הלאוהי שהייתי כאותן הימים שהייתי במעי אמי, 'כימי אלוהי שמרני', מלמד שהולד משתמר במעי אמו. 'בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חושך', מכאן אתה למד שהאורה לתינוק כשהוא במעי אמו, 'כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוהי עלי אהלי', כשם שהגשם מוחה בקרקע ומלכלך אותה, [וזה 'בימי חרפי', מלשון חורף וגשם], כך התינוק מלכלך במעי אמו. דבר אחר 'בסוד אלוהי עלי אהלי' מדבר בתינוק, וכשם שהתינוק מלכלך, כך אדם מלכלך בעוונות והצרות באות עליו, באותה שעה הוא אומר 'מי יתנני כירחי קדם', ע"כ.

ונראה להמשיך הענין, כי איוב נתרעם על יסוריו, ולהיות שכל היסורים הם ע"י בחינת חטא ועוון (שבת נה). וכדכתיב 'בתוכחות על עוון יסרת איש' (תהלים ל"ט), והנה במעי אמו שאין בו בחינת יצה"ר ואין לו שליטה עליו, כי אין ליצה"ר עדיין אחיזה במעי אמו, לכן שריו בטובה, לכן 'בהלו נרו עלי ראשי', כי התינוק במעי אמו יש לו אור נר דלוק מונח על ראשו צופה בו ומביט מצד העולם ועד סופו, כי זה בחינת אור הגלוי לצדיקים, כמו שאמרו (בר"ר יא:ב) שאור של ימי בראשית היה אדם צופה בו מסוף עולם ועד סופו, וכיון שראה יתברך שאינו כדאי להשתמש בו רשעים, גנזו לצדיקים לעתיד לבוא 'וימנע מרשעים אורם', לכן במעי אמו שאין בו בחינת יצה"ר, זוכה ליהנות מאור הגנוז לצדיקים, לכן אמר 'בהלו נרו עלי ראשי'. ואמר 'כימי אלוהי שמרני', כי אז נגשגבה מעלתו, שהוא יתברך כביכול בעצמו שומרו, וכדכתיב בצדיקים 'כי מלאכיו יצוה לך', וזהו לפי שאז אין ליצה"ר אחיזה בו לכן גדלה מעלתו.

הופיע

ערוך לנר - ברכת הבית

על מסכת כריתות

מהדורה ספוארת בחתולת הייחוד והיופי

אפשר להשיג הספר בחינות הספרים המובחרות
הפנצ'ר בארץ: ניסלר. הפנצ'ר בחו"ל: לעוויד
ליחי טי"ס: eyalshar@gmail.com

והנה איתא בסנהדרין (דף צא): שנחלקו אנטונינוס ורבי מאימתי יצה"ר ניתן באדם, ורבי ביקש לומר ממעי אמו, ואמר לו אנטונינוס א"כ יבעט במעי אמו ויצא, אלא משעה שננער לצאת ממעי אמו. וזהו אפשר כוונת הפסוק 'ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי', ומוכן שחשבה כסברת רבי שהיצה"ר ניתן בהם עדיין במעי אמן, ותאמר 'אם כן למה זה אנכי' בצער העיבור, הרי יבעט במעי אמו וילך לו. והיתה התשובה 'שני גוים בבטן' זה סיבת הרציצה, לא שיבעט וילך לו, רק 'שני לאומים ממעיך יפרדו' כו', לכן אמר 'וימלאו ימייה ללדת' אז זמן צאתם ממעי אמן.

נמצא שאילו היה היצה"ר ניתן ממעי אמו, לא היה משלים לימי העיבור והיה בועט והולך, אלא ודאי אין היצה"ר במעי אמו, לכן שריו אז בטובה יתירה מעין עולם הבא אחר שאין ליצר הרע אחיזה בו. לכן איוב שנמסר לטשן הוא היצה"ר, אמר 'מי יתנני כירחי קדם' וגו', 'כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוהי עלי אהלי', כשם שהגשם מוחה בקרקע ומלכלך אותה, כך התינוק מלכלך במעי אמו, וזהו לפי שהולד נוצר מדם הנדות, לכן התינוק מלכלך, אך בהיותו במעי אמו, אין לטשן אחיזה ואין טומאת נדה בפנים, מאחר שלא יצא לאויר עולם אין לטומאה אחיזה, ולכן טומאה בלועה אינה מטמאה, לכן אמר 'בסוד אלוהי עלי אהלי', אף שהתינוק מלכלך, השגחתו יתברך עליו.

ומוכן כי אילו היצה"ר ניתן במעי אמו היה בועט בטרם תושלם יצירתו מן שעה שניתן בו רוח חיים, כמו שאמר אנטונינוס לרבי, שעל כן נשמה ניתנה באדם מיד, שאם תעמוד חתיכת בשר ג' ימים בלא מלח הרי הוא מסריח, וא"כ היה בועט בטרם תוגמר יצירתו, לכן אמר 'אשה כי תזריע וילדה זכר', אף שהנשמה ניתנה בו מיד, על כרחך עדיין אין בו יצה"ר, ולכן אינה בועט במעי אמו. [ומטעם זה אין האשה טמאה עד שעת הלידה עצמה, כדכתיב 'אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה'].

לכן אמר המדרש 'זהו שאמר הכתוב מי יתנני כירחי קדם', שטומאה בלועה שבה אין בו בחינת יצה"ר, לכן אמר שאחר לידה שיצא לאויר העולם אז נמשך בו בחינת זוהמת יצה"ר, לכן 'כימי נדת דוותה טמאה', כי באמת בנין הולד מנדות, רק כל זמן שלא יצא לאויר העולם אין ליצה"ר אחיזה בו, ואין טומאה לאשה אף שבנינו מדם נדות, אבל עכשיו שיצא לאויר יש להם אחיזה, לכן 'ביום השמיני ימול בשר ערלתו', [וע"י המילה יתמעט כח הטומאה שבו].

לע"נ הג"ר ברוך משה נחמיה ב"ר מנחם מענדל אבעל זצ"ל יא"צ כ"א אדר
אם מועיל לחלק כזית חמץ לשני חלקים כדי שלא יעבור על ב"י. לכאורה אם יחלקנו כזית חמץ ויניחנו בשני מקומות, הדין הוא דאין מצטרפין, דבית אינו מצטרף (ע' פסחים מה): ושוב לא יעבור על ב"י וב"י, אבל מחמת העשה ד'תשבתו' מחויב לבער דוקא, ולא מועיל מה שאינו עובר על ב"י וב"י, וק"ו ממה שכתב מהרש"ל דאינו

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מאראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קבוי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- ת"ח יורש וואס טוהט עס שוין אסאך יארן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה מריחאט, נבאנתות, קאמפליענשעל.
- יעדע נאנטן איד א באזונדערע מטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערזעגענקייט, מיט כונה, במחיתות, אויף האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די נאנטע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם איווען פאר 2 וואכען.
- מזאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא איך דעם סקנלידיגע אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מוקים די ווערטער פון אריה"ק אריה"ק: 'ימצי הלב' (אמנעוון זין הארץ וז אריה"ק וואס איינטיק, ווייברך לוב למוטע לטובת) (וויסנדיג ווי נאכדעם מענטש), וויאזוי מ'ווארט מ'ווארט (וויסנדיג ווען ווען ווען ווען) מ'קען עס געבען פון מערער.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

- אופריידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:**
- מיין קינד איז געווארן א אדערע מענטש ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא
- מיין ווען בעוט און 5 מיטען פון סוף זמן קריאת שמע
- מיין יצה"ר האט אויפגעלייגט א פילטער
- מיין האב נישט געהאט קיין נישט פארדעם מיין חבור טוהט
- האב נאכדעם זעהן מיין קינדער נאכדעם מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

כדאמרו בסנהדרין שם: אמר לו אנטונינוס לרבי נשמה מאימתי ניתנה באדם, משעת פקידה - משעה שהמלאך פוקד הטיפה ומביאה לפני המקום מה תהא עליה, או משעת יצירה שנקרם כולו בבשר וגידין ועצמות, אמר לו משעת יצירה, אמר לו אפשר חתיכה של בשר עומדת שלשה ימים בלא מלח ואינה מסרחת, והכי נמי אילו לא היתה נשמה נתונה עד שעת יצירה היאך תקיימים הטיפה שלא תסריח במעיה, וכיון שטיפה מסרחת שוב אינה מולדת, אלא משעת פקידה.

א. וכ"כ בפרי צדיק (דברים אות ח), וז"ל: בגמרא (נדה ל:) דרש עה"פ 'בהלו נרו עלי ראשי', על עובר במעי אמו שנר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו, וכלשון זה איתא בחגיגה יב. באור שנברא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו וכו', כיון שנסתכל הקב"ה כו' עמד וגזוז מהו, ולמי גזוז לצדיקים לעתיד לבוא. ובמעי אמו שאין לו עוד היצה"ר, שהיצה"ר שולט משעת יצירה, והוא אז בבחינת צדיק לפיכך נר דלוק על ראשו וצופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו כמו האור הראשון.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאמטא זי"ע אמר:
כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה. (אוצר ישראל).

'מנחה חדשה' להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בכיתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עווננו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית נ"ל בעז"ה, כי בהמ"ק הראשון עמד ת"י שנה, ובשנת תל"א שבר ונחרב, ומי שירפא את הים הוא ירפא שברך, אמרו ז"ל (איכה רבה פרשה ב אות יז; פסיקתא דרב כהנא פסקא טז). וזה שמרומז בתוה"ק **בראשית** אותיות **תי"א שבר**, ברא נוטריקון בית ראשון, והשי"ת ירפא את שברינו וישלח גואלינו בב"י ובא לציון גואל, וד"ל.

בראשית נ"ל בעז"ה, בראשית במס"ק בגמט' י"ג, ובמילוי כזה **בית ריש אלף שין יוד תיו**, בגמט' **זכות אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד**, בזכותם "ברא אלקי את השמים ואת הארץ" [בראשית רבה ח:ז, שנמלך הקב"ה בנשמות הצדיקים, וברא את עולמו], וד"ל.

יראה אינו מועיל. אך הוא חידוש דין לא מצאתיו בשום מקום. (אבנ"ז או"ח שו"ז).

ביטול חמץ בפני שלשה. התוס' ריש פסחים כתבו וז"ל: אור לארבעה עשר בודקין את החמץ, פ"ה שלא לעבור עליו בכל יראה ובל ימצא. וקשה לר"י כיון דצריך ביטול, כדאמרו 'הבודק צריך שיבטל', ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל, עכ"ל. והנה בדין ביטול חמץ, שיטת התוס' דבעי הפקר

גמור, שהקשו (פסחים ד: ד"ה מדאורייתא), דהא הפקר בעי בפני שלשה, ואיך מהני ביטול בפני עצמו. ותירצו דמדאורייתא אין צריך שלשה, ע"ש. וזה שאמרו בגמ' 'מדאורייתא בביטול בעלמא סגי', היינו ביטול שמועיל מה"ת.

ויש לעיין אם עובר מדרבנן בכל יראה כל זמן שלא ביטלו בפני שלשה, [דכיון דמדרבנן לא מועיל הפקר אלא בפני שלשה, א"כ נמצא דעדיין החמץ מדרבנן ברשותו].

ואם נאמר כן, נסתר קושיית התוס' הנ"ל על רש"י דלמה הצריכו בדיקה. דיש לומר דזה משום שאינו מבטלו בפני שלשה, [ועדיין מדרבנן עובר על ב"י, ולכן הוצרכו חכמים לבדוק החמץ]. (אבנ"ז או"ח סימן ש"ז).

לכם חשק להיות טוב, אף שתקלקלו במעשה בפועל, מ"מ הבטיח להם הקב"ה 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך', ששם במצרים היו המכות להם רק לעונש שנקרא 'נגע', כמו שנאמר 'עוד נגע אחד באי', שהמכה היה בשורש והיה נקרא 'נגע', ואף דכתיב 'נגוף ורפוא', הוא נגוף למצרים ורפוא לישראל, שבכל מכה יצאו ישראל מקליפה אחת, ונכנסו למדה אחת מעשר מדות דקדושה.

אבל למצרים היה המכה בשורשם רק לעונש, וזה 'לא אשים עליך כי אני ה' ורפאך', שאף שלפעמים צריך לבוא המכה כנגעים, יהיה רק דרך רפואה שיהיה מזבח כפרה, וכמו שאמרו (ברכות ה:): 'מזבח כפרה הוי'. וזה שנאמר 'לא אשים עליך', שהשי"ת אינו שולח לישראל רק יסורים של אהבה, כמו כל הגלויות שהם רק 'ואוהבו שחרו מוסר', וכמו שאמרו במדרש (שמו"ר א:א) על גלות מצרים, אף שהיה עבודת פרך ויסורים קשים, דכל שאינו יסורים של אהבה, אין הקב"ה מזכיר שמו על הרעה. וכמו שאמרו במדרש (ב"ר ג:ו): 'ולחושך קרא אלהים לילה' אין כתיב כאן, אלא 'ולחושך קרא לילה'. ואילו בפרשת תוכחה כתיב כולה בשם הוי"ה שהוא שם של רחמים, אך שם הוא על דרך 'ואוהבו שחרו מוסר', ונגעים שאינם יסורים של אהבה לא אשים עליך אז, רק בזמן 'כי אני ה' ורפאך' שהשי"ת שולח הרפואה אחר התשובה.

וזה שאמרו במדרש כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, כיון שיכול להיות טומאה כזאת שיצטרכו לצאת החוצה אף ממחנה ישראל, מי יודע אם יהיה בכלל 'ועמך כולם צדיקים', אמר להם משה אל תתייראו, אלו לאומות העולם שלהם שולח הקב"ה יסורין שאינם של אהבה רק נגוף למצרים, אבל אתם אם תצטרכו ח"ו ליסורים כאלו, יהיו ג"כ רק לרפואה למזבח כפרה.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח"ה חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

סמיכות הפרשה לפרשת שמיני, נראה לפי מה שכתב החיד"א, בצדקת הבנים על הרוב תלוי באשה, ומביא מחד מרבוותא קמאי שכתב שהכל תלוי בצדקת האשה ובטהרה רעיוניה, עכ"ל. וזה שאמר הכתוב 'להבדיל בין הטמא ובין הטהור אשה כי תזריע וילדה זכר', דרצה לומר דמי הוא שכחו יפה להבדיל בניו מן הטמא לטהור, זה 'האשה כי תזריע', שהכל תלוי בצדקת האשה ובטהרת רעיוניה, והיא היא המבדלת בין הטמא לטהור. ומכאן נקח מוסר שיבחר לו האדם אשה יראת ה', ולא ירדוף אחר הממון או היופי.

לע"נ הג"ר יצחק צבי סופר ב"ר ישראל מרדכי אפרים פישל זצ"ל י"א צ"ו אדר

אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים. במדרש רבה: הדא הוא דכתיב 'אחור וקדם צרתני', אם זכה אומרים לו אתה קדמת לכל מעשי בראשית, ואם לאו אומרים יתוש קדמך שלשול קדמך. והכוונה, דאדם חלש מכל הברואים בגופו, וגבור בשכלו, דכל שתה תחת רגליו, וזה הכוונה 'אחור וקדם', בגוף הוא האחרון, ובשכל הוא קדם. ונברא אחר כל מעשי בראשית, כי הוא קדם לכל, וכפי שאמרו חז"ל (סנהדרין לח). משל למלך שבנה פלטרין והתקין סעודה ואח"כ הכניס אורחים, כך הקב"ה ברא כל העולם, ואח"כ האדם שיכנס לסעודה מיד. וע"י שנברא אחור וקדם משני יסודות מתנגדות זה לזה, יוכל לעלות על סולם השלימות

לע"נ הג"ר אברהם שפירא ב"ר יעקב שמשון זצ"ל כ"ג אדר

פרשת נגעים. במדרש רבה (טו:ד): כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, אמר להם משה אל תתייראו, אלו לעכ"ם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמות. וצריך להבין הא פרשת נגעים לישראל נאמר דוקא, ואדרבה עכ"ם אינם מטמאין בנגעים (ע' ריש פ"ג נגעים).

אך הענין הוא, דכתיב 'ויאמר אם שמוע תשמע וגו' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך'. וצריך להבין וכי זהו שכר דאם שמוע וגו' והישר וגו' ושמרת וגו' שלא אשים כל המחלה אשר שמתי במצרים. גם קושיית הגמרא (סנהדרין קא). ומאחר שלא שם, רפואה למה. אלא הענין הוא על דרך מה שאמרו במדרש (שמו"ר כז:ט) 'שבתם נעשה וכו' הזהרו בנשמע'. והיינו שיהיה החשק לשמוע דברי תורה, וזהו 'אם שמוע תשמע וגו' והאזנת למצוותיו', שעל כל פנים יהיה

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר הכובש ביותר
הלת לחם על הלכות חלה - ברכות הבית על טפסת חלה
במחזורי טפוארת בתכלית ההידור והיופי

אשרי להשיג הספר בעיות הספרים והמחברות
הספר ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
והרב יצחק שמשון טייטלס"א 0009-332-347

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה

שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר
וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין,
ילקוט סופר - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי
מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בליבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

גליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

תולדות האבני נזר ז"ע

החתונה של האבני"ז התקיימה בקוצק י"ח אב תרי"ג ברוב עם ובמעמד כל החבריה הקדושה, וכמתאים למסיבות אלו תפסו דברי התורה את המקום בראש, החתן דרש פלפול עצום בסוגיא דהפרת נדרים, החידושי הרי"מ מגור זצ"ל התפעל ממנו מאוד, ושאל את אבי החתן כמה זמן לקח להאבני נזר להכין את הדרשה, כשאמר לו הלה שלאמיתו של דבר שכח החתן להכין דרשה, ונזכר בכך רק בהיותם בדרך לקוצק, אמר לו החידושי הרי"מ: אם לא הייתי מכיר אותך לאיש אמת, לא הייתי מאמין, הערכתי שודאי עסק בהכנתה לפחות ששה חדשים.

אמר על עצמו ועל כוח הריכוז שלו, שיכול להתמיד בהתעמקותו ברעיון אחד משך עשרים וארבע שעות בלי הפסק, וכך היה בכל השטחים, ומספרים בשמו, שבצעירותו היה מסוגל ונהג לעמוד לילה שלם כשרגלו אחת נתונה על הספסל, ורי"ף כבד מאותם שהיו אז כרוכים בלוחות עץ ומשקלם רב על ברכו, והוא מעיין בו.

בזמן שהרבי מקוצק בחן את האבני נזר כמיועד להיות חתנו, שאלו בין היתר אם הוא מסוגל להדבק ברעיון אחד עשרה רגעים בלי הפסק, וענה לו בחיוב. שאלו שוב אם הוא מסוגל להחזיק את מוחו ריקם בלי כל מחשבה במשך עשרה רגעים, על זה ענה לו האבני נזר שאינו יודע, כי אף פעם לא היה מוחו פנוי אפילו רגע.

אלהים בכל הארץ כמוך, והיינו בתוך הגשם והטבע, כי אם בישראל.

לע"נ הג"ר אליהו ברוך פינקל ב"ר משה זצ"ל יא"צ כ"ד אדר שריפת תרומה טמאה. הדין הוא (תמורה פ"ז מ"ה, ורמב"ם פ"ב תרומות ה"ד), דבשעה ששורפין פת ושמן של תרומה שנטמאו, מותר לכהנים להנות מהן, אבל לישראל אסור ליהנות, דאסור לישראל ליהנות הנאה של כילוי כגון להאכיל לבהמתו או להדליקה ולהסיקה תחת תבשילו.

וע' במשנה למלך (פ"א תרומות ה"ח) שכתב, דשיטת התוס' היא דהנאה של כילוי אסורה מן התורה לזרים, אבל הרמב"ם סובר דהנאה של כילוי אינו אסורה אלא מדרבנן. וז"ל הרמב"ם (פ"ב תרומות ה"ד): התרומה לכהן בין טמאה בין טהורה, אפילו נטמא הדגן או התירוש כולו קודם שיפריש, הרי זה חייב להפריש ממנו תרומה בטומאה וליתנה

לכהן, שנאמר (במדבר יח:ח) "ואני נתתי לך את משמרת תרומתי" (לשון רבים), אחת טמאה ואחת טהורה, הטהורה נאכלת לכהנים והטמאה יהנו בשריפתה, אם היה שמן מדליקין אותו, ואם היה דגן וכיוצא בו מסיקין בו את התנור, עכ"ל. ויש ליעין האם זה סתם היתר לכהן ליהנות מהשמן והפת בשעת שריפה ואם רוצה לשורפן בלי ליהנות מהם מותר, או דלמא כיון שניתנו להנאת כהן, חייב ליהנות מהם, ואסור לשורפן סתם, שהרי אסור לאבד תרומה.

וע' בפני יהושע (שבת כג: ד"ה אמנם לעני"ד) שכתב, דאפשר דאסור להדליק שמן תרומה שנטמא ביום, דכשמדליק ביום הוי כמפסיד תרומה שמדליקה באופן שאינו נהנה ממנו, דשרגא בטיהרא מאי מהני, עכ"ד.

וכ"כ הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל ט"ז ד"ה אולם), וז"ל: לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה בשעת שריפתה אסור, דכיון שאין בו הנאה, א"כ שוב הוא איבוד גרידא

לתרומה, וזה אסור מכח העשה דשימור (ר"ל, שיש עשה דמשמרת תרומתי), ועוד נראה דאפילו נימא דשרי לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה כלל, עכ"ז הרי השריפה היא מצוה, ועל כן שפיר לא חשיב איבוד כיון שמקיים מצוה בשריפה (אבל שאר איבוד אסור בתרומה טמאה), עכ"ל. אולם הקשה על זה, דבגמ' בכורות (דף לד.) מוכח דקרא ד"משמרת תרומתי" לא קאי אתרומה טמאה (וע"ש בתוד"ה אחת), ונשאר בצ"ע. ובקונטרס אחרון (שם בסופו) כתב, וז"ל: ומה שדגנתי בפנים אי שרי לשרוף תרומה טמאה בלי הנאה בשעת שריפה, ע' תוס' שבת (כד: סוד"ה לפי) דמוכח דרק אין הדרך לעשות כן, אבל מדינא שרי לשרוף בלי הנאה.

לע"נ הג"ר דוד ב"ר ברוך קלוינימוס שפרבר זצ"ל אבד"ק בראשוב יא"צ כ"ה אדר

אשה כי תזריע גו' וטמאה שבעת ימים. אמרו רז"ל: א"ר שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר יצירת כל בהמה חיה ועוף במעשי בראשית, כך תורתו תפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. ודקדקו

בתרומה, ומדכתב הרמב"ם גם שמן טמא להדלקה, משמע שחייב הכהן ליהנות משמן טמא ואסור לשורפו סתם בלי הנאה. ובדרך אמונה (פ"ב מהלכות תרומות ה"ד בביאור ההלכה ד"ה והטמאה) מביא תוספתא דמאי (פ"ח ה"ז וז'), דשם איתא: אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה, לא יטוף אדם שמן לא לתוך גר חדש ולא לתוך המדורה ולא לתוך דבר המאביד, ע"כ. ובמנחת ביכורים שם מפרש, דגם תרומה טמאה צריכה שימור דרחמנא התירה תרומה טמאה להסיקה תחת תבשילו, אבל לא לאבדה בידים, ואם נותן שמן בנר חדש שאינו להדלקה מאבד בידים, וכן בנותן לתוך המדורה דגם בלי השמן דולק יפה ואינו נהנה מהתרומה הוה כמאבד.

על חבירו, רק נתן כח להשכל לכבוש את כח התאוה ענין הגשמי, אבל לא יהיה ביטול גמור רק עיכוב לבד, ואז יקבל שכר על כבישתו, והבן.

ליכות מ.ב. ה. פ. לעשירות והצלחה בכל מעש"י

הפטר. כתיב כאשר נעמן בא אצל אלישע שירפא אותו מצרעתו, דאמר לו אלישע 'הלוך ורחצת שבע פעמים ב'ירדן וישב ב'שרך לך ו'טהר'. וכתיב 'ויקצף ונקמן וגו' וקרא בשם ה' אלקיו והניף ידו אל המקום ואסף המצרע'. ופירש במצודת דוד וז"ל: ובדבר הרפואה, חשבת שיקרא בשם ה' וינפוף ידו אל מקום הצרעת להשפיע שם הרפואה ע"פ נס, ובאופן זה יאסף המצורע, עכ"ל. וצ"ב למה באמת לא עשה אלישע כן.

אמנם זה היה כדי לידע ולהודיע אמיתות דרכי ה', כי זה לא במעשה להט, ולא כדרך עולם המונינים אשר חפצים בהשבעות וכישופים וקמיעות, ולזה קוראים 'מופת', משא"כ אם נושע ע"פ דרכי טבע, לא נחשב להם כלום. ובאמת לא כן הוא, דמה הוא הטבע? זה כח אלקי, ואתה מושל בכל, ולא כחי ועוצם ידי עושה חיל, כי אם ברצות ה'. וזה היה טעות נעמן, דחשב דאלישע כמו שאר נביאי שקר שהכח שלהם הוא בלטיהם, וחשב כי כן יעשה אלישע בהשבעות, אבל לא כן אמר לו אלישע, אלא 'רחץ וטהר'. וחשב נעמן כי הרחיצה הוא רפואה טבעית, ולכן אמר דאין צריך לזה לרחוץ דוקא בירדן, 'הלא טוב אַמְנָה ופַרְפֵר נְהָרוֹת דַּמְשֶׁק מִכָּל מַיִי יִשְׂרָאֵל'. ואמרו לו עבדיו 'דָּבָר גָּדוֹל הִנְבִיא דְבָר אֱלֹהִים הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִים רַחֵם וְיִטְהַר', דבאמת אין זה רפואה טבעית, רק במאמר ה' הירדן יושיע, שהכל ברא לכבודו, ושולט ומצווה על הטבע שיבוא רפואה, ואין לפנות לרהבים ודברים נסתרים. ואח"כ הכיר נעמן את ה' ונעשה גר תושב ואמר 'הנה נא ידעתי כי אין

דברי חיים
כרך שני במסגרת
חידושי רבינו חיים הלוי
על התוס' ועל הרמב"ם
עם מורשת הגר"י
כרך שני

הוציא לאור: מוסדות תורה ומצוות
מחבר: הרב יצחק יעקב רייפמן
עורך: הרב יצחק יעקב רייפמן
מחבר: הרב יצחק יעקב רייפמן
עורך: הרב יצחק יעקב רייפמן

הוציא לאור: מוסדות תורה ומצוות
מחבר: הרב יצחק יעקב רייפמן
עורך: הרב יצחק יעקב רייפמן
מחבר: הרב יצחק יעקב רייפמן
עורך: הרב יצחק יעקב רייפמן

ג אולם אם הדליקו נר משמן של תרומה טמאה לצורך כהן, מותר לישראל ליהנות ממנה, כדתן (תרומות פ"א מ"י): מדליקין שמן שרפה (שמן תרומה שנטמאת שעומדת לשריפה) בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובמבואות האפלין ועל גבי החולין ברשות כהן. (ופירש הרע"ב: ברשות כהן היינו כשיש שם כהן, דנר לאחד נר למאה).

ד ובמורמוי שדה (שבת כה.) בתוס' ד"ה (ך) כתב, וז"ל: ולי נראה דכשם שאסור לכלות תרומה טהורה בלי כל הנאה, כך אסור לכלות טמאה, וכן דקדקתי מלשון הרמב"ם בפרק "א" מהלכות תרומות (ה"א), עכ"ל. ו"ל הרמב"ם (שם): התרומה ניתנת לאכילה ולשתיה ולסיכה שהסיכה היא כשתיה שנאמר "ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו", והשתיה בכלל אכילה, לאכול דבר שדרכו לאכול ולשתות דבר שדרכו לשתות ולסוך דבר שדרכו לסוך, לא יטוף יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן הטהור ומדליק את הטמא וזהו הנקרא שמן שריפה בכל מקום, עכ"ל. והנה כל דינים אלו הם משום דין "משמרת" האמור

פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

כל דבר שבקדושה צריך הכנה. כלל גדול בתורה וענינו דכל המשפיע נקרא בשם 'זכר', והמקבל על שם 'נקבה', וכבר אמרו בזוהר (פקודי רסה). דבאיתערותא דלתתא איתערותא דלעילא, והוא מה שאמר השי"ת 'שובו אלי וגו' ואשוב אליכם', כי אם תהיה הגאולה ע"י התשובה שהיא אתערותא דלתתא, אז תהיה הגאולה ברחמים רבים, אבל אם ח"ו תהיה הגאולה בלא תשובה, כדכתיב 'אם לא ביד חזקה אמלוך עליכם', שאז אמרו ח"ו שישאר אחד בעיר ושנים במשפחה. וזהו שאמר הכתוב 'מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב ה' שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל', דאם יהיה הגאולה ע"י תשובה, [זוה' שבות עמו], אז ישמחו ויגילו כל ישראל אפילו אותן המכונים בשם 'עקב'.

וכן מצינו בקדושת שבת שצריך הכנה, כדכתיב 'והכינו את אשר יביאו', ולפי ההכנה כן היא קבלת הקדושה, וכן מצינו גבי מן שאמר השי"ת למשה 'עד אנה מאנתם', וזה מפני שלא אמר להם משה מיד ביום הראשון מקדושת שבת, [ולא היה להם זמן להכנה]. ועוד אחז"ל הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, שאמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם, וכל זה כדי שייכנו את עצמם לקבל הקדושה. וכן מצינו בתלמיד ורבו, כפי הכנת התלמיד לקבל מרבו, כן משפיע לו רבו, כמו שאמר הכתוב 'הוי כל צמא לכו למים'.

המפרשים מה שייכות דרשה זו לאשה כי תזריע, היה לו לקבוע דרשתו עה"פ אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת'. ויש ליישב, דהנה לי עוד קשה בדרשת ר' שמלאי, הלא אין מוקדם ומאוחר בתורה, וא"כ מנלן דבאמת תורת האדם נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף.

ויש לומר דר' שמלאי היה לו הכרח לומר דכאן בדיוק הקודם קודם והמאוחר מאוחר, דהנה יש להקשות בסוף פרשה דלעיל כתיב 'להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת אשר לא תאכל', דכמו שהתחיל 'בין הטמא' ואחר כך 'הטהור' כדי לסיים בטהור, היה לו גם כן לסיים 'בין החיה אשר לא תאכל ובין החיה הנאכלת'. ותירץ ר' שמלאי, דכיון דרצה להסמך אליו 'אשה גו' וטמאה שבת ימים', דטומאה זו באה לה ע"י אכילת עץ הדעת שאסר הקב"ה, על כן סמך ליה 'ובין החיה אשר לא תאכל', להודיענו דטומאה זו באה ע"י מאכלות אסורות.

וכיון שזכינו לדין הסמיכות, אם כן על כרחך דהפרשה כאן הוא לפי הסדר, א"כ ממילא קשיא ליה למה נאמרה פרשת טומאת בהמה חיה ועוף לפני פרשת טומאת אדם, ומיושב דקדוק המפרשים דשפיר שייכת דרשת ר' שמלאי דוקא על טומאת האשה ולא על טומאת אדם, דאינה באה ע"י אכילה, אלא על לשון הרע או גסות הרוח (כמבואר בערכין טו:).

דלמא על השוכר לבדוק דאיסורא ברשותיה קאי. דבשלמא לשיטת הר"י שהבדיקה שצריך לבדוק ולבערו הוא כדי שלא יבוא לאכלו, שפיר יש לומר דעל השוכר לבדוק שהחמץ עתה ברשותיה קאי והחשש שמא יבוא לאכלו נוגע רק אליו ולא למשכיר. והוא דמספקא לן דלמא על המשכיר לבדוק, היינו כדכתבו התוס' שם 'משום דהחמץ שלו וחל עליו חיוב בדיקה שעה אחת קודם שהשכירה'.

אבל לשיטת רש"י דבאמת בביטול בעלמא סגי, אלא שעיקר הבדיקה היא משום שמא לא ביטל היטב בלבו, לכן הצריכוהו חכמים לבדוק ולבערו שלא יעבור בכל יראה ובכל ימצא, הלא החמץ הוא של המשכיר, והבדיקה היא בשבילו שלא יעבור הוא בכל יראה ובכל ימצא, ואין הדבר נוגע אל השוכר, שהרי החמץ אינו שלו ולא קבל עליו אחריות, ומהיכא תיתי שיהא השוכר חייב לבדוק.

ויש לומר על פי האמור בשו"ע (או"ח תמ"ג ס"ב): 'ישראל שהיה בידו חמץ של ישראל אחר, חייב לבערו בזמן איסורו אפילו אינו חייב באחריותו'. וביאר המג"א, אע"ג דהא אינו עובר עליו, מ"מ יבערו שלא יעבור עליו המפקיד, עכ"ל. וא"כ יש לומר דלכך חייב השוכר לבדוק החמץ כדי שלא יעבור המשכיר על כל יראה ובכל ימצא.

אבל זה אינו דומה לנידון דידן, דשאני התם כשאין המפקיד לפנינו חייב הנפקד לבערו, אע"פ שאין הנפקד חייב באחריותו, וזה כדי שלא יעבור המפקיד בכל יראה ובכל ימצא. אבל בנידון דידן שמיבעיא לן על מי משניהם מוטל מדינת החיוב לבדוק ולבערו, מסתבר לשיטת רש"י שעיקר הבדיקה היא שלא יעבור על כל יראה ובכל ימצא, דהחיוב מוטל על המשכיר, שהבדיקה היא בשבילו שלא יעבור הוא בכל יראה ובכל ימצא.

אמנם בביאור הגר"א (שם אות י"א) כתב שהנפקד צריך לבער משום איסור דידיה, דבחמץ של ישראל ליכא היתר של 'שאינו שלך אתה רואה', דרק בחמץ של ישראל אסור אפילו בשלא קיבל עליו אחריות.

ולכן נסתפק הגמ' במשכיר בית לחבירו בארבעה עשר על מי לבדוק, על המשכיר לבדוק דחמירא דידיה הוא, או דלמא על השוכר לבדוק דאיסורא ברשותיה קאי, דלפי רש"י שעיקר הבדיקה הוא כדי שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא, דשמא לא ביטל היטב בלבו, לכן נסתפק הגמ' דגם השוכר יש לחשוש שמא לא בטל המשכיר היטב בלבו, וכיון שהחמץ עתה ברשותיה של השוכר, א"כ גם השוכר ישנו באיסור זה אע"פ שלא קבל עליו אחריות, ועליו לבער החמץ שעשיו הוא ברשותו.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבונא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו. אפשר דפרעה כפר ואמר שמן הנמנע שישמע אדם בקול ה' מדבר, ומשה שאמר ששמע מפי ה', החזיקו פרעה למשקר. ולכן אמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו', וכלומר שאם אשמע בקולו בעל כרחו אינו ה', וא"כ ממ"נ אין בדבריהם ממש. ואפשר עוד דפרעה ברוב גאוותו סבר בנפשו כי הוא היותר חשוב שבעולם, וזה שאמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו', כי גם אני לא זכיתי לשמוע בקול ה', ומכל שכן אתם שלא זכיתם למדרגה זו לשמוע בקול ה'.

ואפשר עוד עם בחינה אחרת, כי פרעה עשה את עצמו אלקי כמו שאמרו חז"ל, לזה אמר 'מי ה' אשר אשמע בקולו', הלא אני בעצמי אלקי, ואיך יצויר שאנכי אשמע בקולו. והוסיף עוד באמרו 'לא ידעתי את ה', וכמ"ש במדרש דהיה מביט בכל אומה ואלהיו, התחיל אלהי מואב וכו', ואמר להם חפשי בבית גנזי שמו של שם ה' ולא מצאתי אותו. ובזה נתיישב הא דאמר 'וגם את ישראל לא אשלח', דלכאורה תיבת 'וגם' אינו מדויק. אבל לפי דברי רז"ל יובן, דהיה הוצעות דבריו כך, חזא שלא מצא את שמו של שם ה' בבית גנזי וכמ"ש במדרש. ועוד, דאף אילו מצא את שמו, עכ"פ כיון דהוא עצמו אלקי, אינו מחויב לשמוע בקולו.

וגם יובן עפ"י דברי המדרש הא דהשיבו לו 'אלקי העברים נקרא עלינו', ושינו ממה שאמרו בתחילה 'אלקי ישראל', כי אחרי שאמר פרעה שלא מצא את שם אלקי ישראל בבית גנזי, אמרו לו 'אלקי העברים', כי אולי שם זה נמצא בבית גנזי.

לפיכך כתב רש"י שבדקים את החמץ כדי שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא, והיינו למי שאינו מבטל, אבל למי שמבטל, סגי בהכי, אלא מפני שביטול זה תלוי במחשבתם של בני אדם ואין דעותיהם שוות, ואפשר שיקילו בכך ולא יוציאוהו מלבם לגמרי, או חכמים להחמיר שלא יספיק בטול, והצריכו חכמים בדיקה וביעור שהוא מספיק ג"כ מה"ת וכו', עכ"ל.

הרי שמעיין דלשיטת רש"י הבדיקה היא שהחמירו חכמים לבדוק החמץ לבערו משום שמא לא ביטלו היטב, לכן כדי שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא, צריך לבערו, דגם זה מהני שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא.

ויש לעיין מהא דאיתא (פסחים ד): בעו מיניה מרב נחמן בר יצחק המשכיר בית לחברו בארבעה עשר על מי לבדוק, על המשכיר לבדוק דחמירא דידיה הוא, או

ליכות פ.ב.ע.י. להצלחה בכ"ע

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנו. ופירש"י בודקין כדי שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא. ובתוס': וקשה לר"י כיון דצריך ביטול, ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל. ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא, החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו, עכ"ל.

וכתב הר"ן בביאור שיטת רש"י וז"ל: 'תשבתיו' יכול להתקיים באחד משני דברים, או שיבטל בלבו כל חמץ שיש ברשותו ויוציאונו במחשבתו מרשותו, וסגי בהכי מדאורייתא אפי' בחמץ הידוע לו. או אם לא בטלו בלבו כלל, צריך מה"ת שידבק אחריו וכו' ויעברנו מן העולם, ולפיכך כל שאינו מבטל, חייב לבדוק כדי שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא.

לפיכך כתב רש"י שבדקים את החמץ כדי שלא יעבור עליו בכל יראה ובכל ימצא, והיינו למי שאינו מבטל, אבל למי שמבטל, סגי בהכי, אלא מפני שביטול זה תלוי במחשבתם של בני אדם ואין דעותיהם שוות, ואפשר שיקילו בכך ולא יוציאוהו מלבם לגמרי, או חכמים להחמיר שלא יספיק בטול, והצריכו חכמים בדיקה וביעור שהוא מספיק ג"כ מה"ת וכו', עכ"ל.

לע"נ הג"ר שבתאי ב"ר שלמה בחבטו זצ"ל י"א
כ"ז אדר

בדיקת חמץ בליל י"ג. החק יעקב (או"ח סימן תל"ג) הוכיח, שאם בדק בליל י"ג יצא בדיעבד, וא"צ לחזור ולבדוק ליל י"ד, ואם רצה להחמיר על עצמו, על כל פנים לא יברך, שלא להכניס עצמו בספק ברכה, ע"ש. וא"כ משמע שבליל י"ג מברך. וגם בסימן תמ"ד פסק השו"ע בערב פסח שחל להיות בשבת שצריך לבדוק בליל י"ג, ומבואר במשנה ברורה שם שצריך לברך על הבדיקה, משום שהוא מקיים בזה מצוה של דבריהם אפילו שהוא מקדים יום אחד.

והנה חכם אחד העיר, דבשו"ע סימן תל"ו פסק המחבר דהמפרש מיבשה לים או שיצא בשיירא ואינו מניח בביתו מי שיבדוק תוך ל' יום זקוק לבדוק, והרמ"א מוסיף שלא יברך על ביעור חמץ. וקשה דלמה שלא יברך בתוך שלושים יום כמו על בדיקת ליל י"ג, דהא תוך ל' יום חל עליו חובת בדיקה.

ונראה בס"ד לתרץ, דהנה מה שמברכים בעת הבדיקה, זהו לאו משום המצוה של 'בדיקת חמץ', רק משום 'ביעור חמץ', כמו שמברכין בשעת הבדיקה 'על ביעור חמץ'. והנה מקור דברי הרמ"א שהבודק בתוך ל' אינו מברך, הוא מהכלבו שכתב 'הבודק תוך ל' אינו מברך מפני דאין זה זמן ביעור ממש'. וכונתו מה שכתב דאין זה 'זמן ביעור ממש', דיש 'זמן ביעור', ויש 'זמן ביעור ממש'.

ואימתי צריכים לברך, רק כשהגיע הזמן ביעור ממש, אבל איפה שיש דין שחל עליו חובה לבדוק, אבל עוד לא הגיע הזמן של הביעור ממש, אז בודק בלי ברכה, מפני שהברכה זהו לאו דין בעצם המעשה בדיקה, אלא שזהו דין בביעור חמץ. ולכך הבודק בתוך ל' שאינו זמן ביעור ממש אינו מברך.

אבל כשחל י"ד להיות בשבת שאז בודקים החמץ בליל י"ג עם ברכה,

'דרכי אמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע

אבד"ק זואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועיני בלב נשבר ונדכה

נפשי בשאלתי נועם עליהם בתבקשו בזה ובבא

די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי.

שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר (משלי יב:ט). [וז"ל מצודת דוד: תכון לעד - מתקיימת עד עולם, אבל לשון שקר לא תתקיים כי אם עד רגע הוא עת האמירה, כי לאחר זה יתברר השקר]. אמרו חז"ל (תיקו"ז תס"ג צה.) כי החיות של כל העולמות הוא ממתת אמת, שכולל ראש תוך סוף מכל האותיות, שבהם נבראו כל העולמות, והבלים של אמת הם קיום העולם וכו'. וכשהאדם דובר אמת והנהגותיו אמת, ממשיך ע"י מחשבה דיבור ומעשה שלו, החיות והקיום לכל מיני החיות והמרכבות. והנה 'שפת אמת תיכון לעד', הוא ההיפך מ'ועד ארגיע לשון שקר', כי כפי הכרתו שכל כחות הרע הוא הבל ורעות רוח, שהוא 'תבירא דרוחא', היינו ששובר את רוח הקדושה ורוח הטהרה, שהוא ממקור הנצחי מחיי החיים ב"ה, והוא בעצמו הבל דבר מטונף, שמלוּבש בצרעת משכא דחויא, שהוא כחות הגוף העכור, אשר הוא בעולם עובר, שעובר תמיד ומתמעט בכל רגע, וכידוע ונראה למי שעייני שכלו פקייחין, כמו כן נתחזק ונתאמת אצלו האמת, שהוא התורה והעבודה לעשות רצונו יתברך, ומסיפא לרישא מדריש, כפי הכרתו שהלשון שקר הוא 'עד ארגיע', כמו כן נתברר אצלו האמת שהוא הנצחי חיי החיים.

זה 'ה' העלית מן שאול נפשי', כי 'שאל' הוא ר"ת ו'עד ארגיע לשון שקר', כי השקר הוא שרשי הנחש, והתחלתו אמת, כאמרם 'כל שקר שאין אומרים אמת בתחילתו אינו מתקיים בסופו', כי האמת הוא רק בתחילתו רגע כמיארא, ואח"כ כולו שקר. כי כל התאוות צריכין לקיום הגוף, רק שיהיו בהיתר ע"פ התורה, וכל מעשיו לשם שמים, וזהו האמת שבהם בתחילתו, קדש עצמן במותר לך, ויש בזה דרגין על דרגין גבוה מעל גבוה. וח"ו בהיפך יש מטה מטה, אם אינו מקדש עצמו במותר לו, סופו שממלא תאוותיו באיסורים קלים, וסוף בחמורות ח"ו. וזה 'שפת אמת', ר"ל שיהיה ג"כ אמת בסוף, כמדת 'אמת' שכולל ראש תוך סוף, 'תיכון לעד', שצריך כל ימיו לעבודה זו, שיהיו מעשיו החיצונים נכללים באמת, מראשית הדבר ועד אחרית, וכדכתיב 'טוב אחרית הדבר מראשיתו', כי בראשית כל דבר יש אמת כנ"ל, אבל באחרית הדבר שיהיה אמת, טוב יותר מראשיתו. וזהו 'שפת אמת תיכון לעד', והסיבה לזה הוא 'ועד ארגיע לשון שקר', כפי הכרתו שלשון שקר הוא כמו רגע, ואח"כ הוא מתפשט להבל ורעות רוח וכו', וכידוע מכתבי **מורינו החסיד ר' פייביש זצלה"ה** (יושר דברי אמת אות יח), שבתורה מתוך שלא לשמה בא לשמה, ובאכילה הוא בהיפך. נמצא שצריך כל ימיו לעשות שפה לאמת, מלשון 'שפת הים', שהוא הקצה והגבול, היינו מה שהיה סבור מתחילה שאמת מתפשט יותר, וכל מעשיו הם אמת, וכשיזכה ומבחיין שבסוף הקצה הוא שקר, הוא מצמצם ועושה השפה יותר קצרה, נמצא שמתקן השפה תמיד מחמת הבנתו שמעורב שקר בסופו, שהוא 'ועד ארגיע לשון שקר', עיד"ז 'שפת אמת תכון לעד'. (תזריע אות א.)

היינו משום שזהו נקרא 'זמן ביעור ממש', דכך היה תקנת חכמים. והחק יעקב סובר שאם בדק בליל י"ג עם ברכה ונזהר בהחמץ שלא להכניס בביתו עד זמן שריפת החמץ, שזהו גם כן נקרא 'זמן ביעור ממש', וא"כ מברך בליל י"ג, ואין צריך לבדוק עוד פעם בליל י"ד.

תולדות בעל חזון יחזקאל זי"ע

מראה עמידתו בתפילה כבן המתחטא לפני אביו נחרתה עמוקות בלבו של אלו שהטו אוזן לתפילותיו, לידו ניתן היה לחוש כי הקב"ה מלא את כל הארץ, וכי העומד לפניו בתפילה נמצא במחיצתו ממש ומדבר אליו.

מרגלא היתה בפומיה 'אצל הקב"ה אפטר לפעול הרבה'. חיפש תדיר דרכים שיסייעו לו לכוון כראוי בתפילה, הקפיד להתפלל מתוך סידור שמודפס בו שם הוי"ה מלא, מפעם לפעם היה מפסיק כדי לעורר את הכוונה.

לפני הברכות השגורות היה מפסיק קמעה, עוצם עיניו ומהרהר בברכה כדי שלא תאבד הכוונה אגב שיגרה. וכשהיה כבר אומר את הברכה, נראה היה כאילו אמר אותה בפעם הראשונה. מרן זצ"ל היה גוער במי שהיה מסתובב בשעת התפילה, ואמר: ברי לי שכך אי אפשר לכוון.

קשה לשער הוד ואצילות קרנו כשהיה מתפלל והסידור לפניו ומפיו היה מוציא את המילים שקולות ומדודות כמונה מעות בלי חפזון ובלו פיזור הנפש. היה מתחיל בתפילתו לפני הצבור כדי שיוכל להתפלל אתם יחד ברכות קריאת שמע, היה מרבה לבכות בתפילתו, דמעות חמות היה שופך בברכת כהנים ובתחנון, והיה בוכה בדמעות שליש בתפילת י"ג מידות, היה מאריך בתפילת שמונה עשרה, וביידיש היה מוסיף בקשות משלו, בהן היה מבקש על קיום הישיבות הקדושות, ושופך דמעות מלאות רגש על חולים שבעדם התפלל.

אחת מבקשותיו התדירות היתה על הצלחתו בלימוד התורה. ומרגלא היתה בפומיה: 'כשרוטשילד מבקש מליון דולר, הוא נענה אצל הקב"ה יותר מהר משאני נענה כשאני מבקש חידוש אחד'.

דרוש מהרה"ק רבי עקיבא יוסף שלינגר זי"ע שכתב על הלומד דרוש זה

'מסוגל להמשיך עליו זכות מטתו שלימה של יעקב אבינו זיע"א'

[אות ט']: ואחרי שכל מכירת יוסף נעשה ע"י המבוכה הזאת, אשר תמיד היו להם פלפולים עם ספקות ומחלוקות אם דינם כב"י או כב"נ, ואם קדושי לאה עיקר, ואם יש להם דין כגיריות, לכן כשבאו למצרים עשה יוסף תחבולה להכריע אותם בהלכה, ואמר 'וטובח טבח והכן' בהכנת שבת, 'והובאו ביתה יוסף' שלא יצאו חוץ לביתו כל השבת, 'וישתו וישכרו עמו'. ומעתה מוכח כראיות הפרשת דרכים שדינם כב"י לגמרי, [כי יוסף במצרים חזר משיטתו דסבר מקודם דדינם כב"נ, והכריע במצרים שדינם כבנ"י]. כי איך שמרו שבת שם ולא יצאו לחוץ לתחום, וזה שאמר 'הבוקר אור והאנשים שלחו', כי בעל הפלא"ה (המקנה קידושין לז). מתרץ קושיית מהר"ש יפה הנ"ל איך שמרו השבת, כי עשו מלאכה במוצאי שבת, ואצל ב"נ הלילה אצלו אותם אצלו הלילה במלוה מלכה ולא יצאו מביתו כלל, 'והבוקר אור והאנשים שלחו' ולא נשאר שום תירוץ.

אח"כ עשה עוד תחבולה, ושם את הגביע לנסותם, עד שאמרו 'האיש אשר נמצא הגביע אצלו ומת' כחומרת ב"נ אשר על גנבה חייב מיתה, ושוב 'ויגש אליו יהודה', ואיתא במדרש טען ואמר בנמוסות שלנו כתיב 'ואם אין לו ונמכר בגנותו', ואנחנו יש לנו לשלם כפל ודין שלנו הוא כב"י.

ושוב טען עמהם יוסף בפלפולים של הפרשת דרכים, וביאר מה לכם עם דיני ב"י, והממע"ה, והם הכריעו בראיות כי דינם כב"י לגמרי, ויהודה היה נשבע שבועה חמורה (ע' ילקוט ראובני ויגש) על זאת כי אינם כב"י כי דינם כדן ישראל שאינו חייב כי אם כפל. ואחרי שתפסו בשבועה, שוב טען יוסף ואמר: א"כ היכן יוסף אשר מכתם למצרים, מכירה זו למה לו, אם דינכם כב"י גם להקל, היכן חשש ממזרות בגיריות, ואם יש לכם חשש שהיה צריך להיות עבד לטהר זרעו, א"כ גם בנימין יהיה עבד כדי לטהר זרעו, ולכן 'לא יכלו לענות אחיו אותו', כי תפסם במופתים חותכים. [המשך בשבוע הבא].

הזב וזבנו ואלמדה

אצורות דעת, נטפי וזיוק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגדול רבי שמעון שפיצער שליט"א

להגביר השגחה פרטית. היתכן?

אמונה איז המשכה!

בילדי מצרים שהסתובבו בין החיות הטורפות

לימדנו הרמב"ן שבכוונה תחילה עשה כן ה', שכל המתדבק בו באמונתו זוכה לשמירה יתירה ומי שאינו מתדבק בו משולח ונעזב למקרי הטבע, **כדי שיתבונן בזה האדם וירצה לחזק את האמונה בלבו, כי כך רצה ה' לגודל חשקו להטיב לביוותיו שיתדבק האדם לטוב ולא לרע ח"ו.**

העולם הזה הוא מקום סכנה באשר מתהלכים בו בעלי בחירה לרוב אשר יכולים להזיק בכל רגע את כל הנקלע בדרכם, ובכוונה תחילה עשה כן ה' **כדי שיראה האדם שאין לו ברירה אחרת ויהיה מוכרח תללות בו תקוותו.**

הנה אפשר לראות בני אדם שמנסים לעמוד מול החיות הרעות המתהלכות ברחוב בכוחות עצמם, וכשרואים שאינם יכולים, הם רותחים מזעם ומבכים ללא הרף את ההשחטה הקיים בעולם.

צאו משם וייטב לכם! הבינו שבכוונה תחילה הביא הקב"ה לעולם חיות רעות אלה, כדי להשפיע עליכם, כדי שתבואו להכרה שאתם מוכרחים לקיים את התורה והמצוות ולקבל על ידן ידיעה יותר חזקה בבוראכם, כי אז תוכלו להסתובב בין החיות הרעות בלי שום פחד, ממש כמו שהסתובבו ילדי ישראל במכת ערוב בין החיות הטורפות.

בחוץ לא יהיה שום שינוי אלא עולם כמנהגו נוהג, אבל אתם לא תפחדו. תוכלו לגשת אל האריה ולתת לו ליתוף, תוכל לגשת אל הנמר ולשחק עם פיו, ולעולם לא יגיע לכם שום נזק.

והוסיף שם הרמב"ן: ובאו בזה פסוקים רבים, דוד עליו השלום אמר (ש"א ב. ט): "רגלי חסידיו ישמרו ורשעים בחושך ידמו". אמר **כי הקרובים אליו - בתכלית השמירה, והרחוקים ממנו, מזומנים למקרים ואין להם מציל מן הנזק**, כמו ההולך בחושך אשר נפילתו קרובה אם לא ישתמר וילך לאט!

לשוננו הזהב של הרמב"ם

וכעין זה כתב הנשר הגדול הרמב"ם ז"ל בספרו "מורה נבוכים" (ח"ג פ"א): **"ועם הפנות מחשבת האדם והשיגו השי"ת**

הרמב"ן על הפסוק באיוב (ב. ז): "לא יגרע מצדיק עיניו", מבאר שמי שמחזק את לבו באמונה, זוכה לשמירה יתירה מאת ה'.

וזה לשונו: "זה הכתוב מפרש ענין גדול בענין ההשגחה... כי אנשי התורה והאמונה התמימה יאמינו בהשגחה, כי הא-ל ישגיח וישמור אנשי מין האדם, כמו שכתוב (ירמיה לב. ט) "גדול העצה רוב העלליה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו", ואמר דוד (דה"א כח. ט) "כי כל לבבות דורש ה' וכל יצר מחשבות מבין", ולא בא בתורה או בנבואה שיהיה הא-ל משיגח ושמור אישי שאר הבריות שאינן מדברות, רק שומר את הכללים בכלל 'השמים וצבאם'...

והטעם הזה ידוע וברור, **כי האדם, מפני שהוא מכיר את אלוהיו, ישגיח עליו וישמור אותו**, ולא כן שאר הבריות שאינן מדברות ואינן יודעות בוראם. **ומן הטעם הזה ישמור את הצדיקים, כי כאשר לבם ועיניהם תמיד עמו, כן עיני ה' עליהם מראשית השנה ועד אחרית שנה, עד כי החסיד הגמור הדבק באלוהיו תמיד ולא יפרד הדבק במחשבתו בו בענין מענייני העולם, יהיה נשמר תמיד מכל מקרי הזמן, אפילו ההווים בטבע, וישתמר מהם בנס יעשה לו תמיד, כאילו יקשב מכת העליונים, אינם מבני ההויה וההפסד למקרי העתים, וכפי רבתו להדבק באלוהיו** (דהיינו כמה שיצליח להשמר מן הכעס מותר אמונה שמה שעשה לו פלוני אינו קשור כלל לפלוני, ולא היה פלוני אלא כמקל ביד השגחה העליונה) **שתתמר שמירה מעולה. והרחוק מן הא-ל במחשבתו ובמעשיו, ואפילו לא יתחייב מיתה בחטאו אשר חטא, יהיה משולח ונעזב למקרים!**

[במאמר המוסגר: הנה אנו רואים בני אדם שנוהגים להתלונן על המוסד ששולחים אליו את בנם, כאן מלמד פלוני אינו ראוי, וכאן מלמד פלוני אינו ראוי, וכאן ההסעה אל המוסד אינה מתפקדת כשורה, וכן הלאה. ומהעבר השני אנו רואים בני אדם שרוצים להתלונן, אך בולעים את הגולות המרות מבלי להתלונן באמרום: הלא אין מוסד מושלם, נעבור את הגל ויעזור ה'. אולם, תמיד נראה, שהחסיד הדבוק בבוראו, כל הרעות אינן מצליחות לפגוע בבנו; למרבה הפלא כל המלמדים אורבים אותו, הוא מסתדר עם ההסעה, וכן הלאה, וכל זה מפני שהדבוק בבוראו נשמר מכל מקרי הזמן - אפילו ההווים בטבע!]

בדרכים האמתיים ושמתו במה שהשיג, אי אפשר שיקרה אז לאיש שהוא מין ממיני הרעות, כי הוא עם השם והשם עמו, אבל בהסיר מחשבתו מהשם, אשר הוא אז נבדל מהשם, השם נבדל ממנו, והוא אז מזומן לכל רע שאפשר שימצאהו..."

הנה העולם אומרים משמיה דהגאון רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל שהנמצא במקום סכנה יחשוב פעמים הרבה "אין עוד מלבדו, אין עוד מלבדו" ולא יוכלו לפגוע בו. והלום ראינו שדבר זה מפורש בדברי הראשונים כמלאכים, הרמב"ן והרמב"ם. ואולם לאו סגולה בעלמא היא, אשר משתמשים בה בעת סכנה, אלא בכל יום ויום צריך האדם להשריש זאת בלבו, כי אז לא יגיע כלל לידי סכנה. וכך עדיף, כי אם יגיע כבר לכלל סכנה, אפשר שיקשה לו מאוד לחשב בכל לבו שה' אלוקים משיגח עליו בכל עת!

וממשיך הרמב"ם שם: והנה התאמתה אצלי זאת האמונה גם כן מדברי התורה. אמר יתברך (וילך לא ז): "והסתרת פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלוהי בקרבי מצאוני הרעות האלה", ומבואר הוא שהסתרת הפנים הזאת אנתנו סיבתה, ואנחנו עושים זה המסך המבדיל בינינו ובינו (כי הקב"ה מטיב בכל עת, אבל אנחנו במעשנו הלא טובים יוצרים מסך המבדיל שמונע מן הטוב להגיע אלינו), והוא אומר (שם פסוק יח) "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה", ואין ספק כי דין היחיד כדן הצבור (רצה לומר שהגם שהפסוקים נאמרו לכלל ישראל, אין ספק שכן הוא גם לכל יחיד ויחיד, וכשיבין האדם שאינו יכול לנהל את חייו לבדו וימסור את עצמו לה', יראה שהכל מתנהל על ימי מנוחות).

הנה התבאר לך כי הסיבה בהיות איש מבני אדם מופקר למקרה ויהיה מזומן ליאכל כבהמות, הוא היותו נבדל מהשם, אבל מי שאלוקיו בקרבו לא יגע בו רע כל עיקר... אמר (תהילים צא. ג): כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות, באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו, לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם, מדבר באופל הילוך מקטב ישוד צהרים, והגיע מספור השמירה מצער בני אדם, שאמר שאתה, אילו יקרה שתעבור במלחמת חרב

פושטת ואתה על דרך עד שיהרגו אלף הרוגים משמאלך ועשרת

המשך בעמוד ג' ←

הרבותונות

הנה אפשר לראות בני אדם שמנסים לעמוד מול החיות הרעות המתהלכות ברחוב בכוחות עצמם, וכשרואים שאינם יכולים, הם רותחים מזעם ומבכים ללא הרף את ההשחטה הקיים בעולם.

צאו משם וייטב לכם! הבינו שבכוונה תחילה הביא הקב"ה לעולם חיות רעות אלה, כדי להשפיע עליכם, כדי שתבואו להכרה שאתם מוכרחים לקיים את התורה והמצוות ולקבל על ידן ידיעה יותר חזקה בבוראכם,

כי אז תוכלו להסתובב בין החיות הרעות בלי שום פחד, ממש כמו שהסתובבו ילדי ישראל במכת ערוב בין החיות הטורפות!

את, כמה קשה היא העבודה בערב פסח!

מבט חדש: ההכנה לחג הפסח – ביטוי לאהבת ה'!

דומה הדבר למה שכתבו הספרים בענין מאמר חז"ל (שבת ק"ח, א): "אלמלי שמרו בני ישראל שתי שבתות מיד גאלין". למה צריך שתי שבתות? למה אין די בשבת אחת? התשובה היא שבוודאי די בשבת אחת, אבל כדי שתהיה שבת אחת כהלכתה, צריך שששת ימי המעשה שלפניהם יהיו ראויים, ואי אפשר שיהיו ראויים מבלי שיהיה להם שבת בתחילתם. מתחיל האדם בשבת אחת בבחינת עשה טוב כדי להלהיב את לבו, אבל עדיין אין זה הדבר האמיתי, שהרי בא אליה עם כל החבילות שלו. אך התלהבותו בשבת זו נותנת לו כח לעסוק בששת ימי המעשה שלאחריהם בסור מרע, ואז כשהוא מגיע אל השבת, הוא זוכה לגאולה!

ימים של התחדשות האהבה

אף כאן, ימי הניסן הם ימים טובים כשלעצמם מפני שבהם מתעוררת אהבתו של הקב"ה לישראל ושל ישראל להקב"ה. כך כותב הש"ת: "בימים אלו קודם פסח מתחדש אהבה ורצון בלבבות בני ישראל". ונותן לזה שני טעמים. הראשון: "שהם הימים שבהם בני ישראל מצוה הראשונה בשמחה". ובענין הטעם השני, לכאורה הוא מיוסד על דברי המדרש על הפסוק "משארותם צרות בשמלותם על שכמם". המדרש שואל מדוע צריכים היו לשאתם על שכמם והרי בהמות לרוב היו להם והיו יכולים להניחם עליהם. והשיב שהחזיקום עליהם מחמת חיוב המצוה. ועל זה מבאר הש"ת: "שכלל זה האהבה מתחדשת כל שנה בימים האלו שקודם פסח, וזאת על פי הכלל של רבן שמעון בן גמליאל (שבת ק"א): שכל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה, כגון מילה, דכתיב שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, עדיין עושין אותה בשמחה.

אכן בחודש ניסן נתגלתה האהבה משני הצדדים, הן מצדו של הקב"ה שהוציאנו ממצרים ובחר בנו להיות לו לעם ושהרהר את שכנתו בנינו, והן מצדנו של בני ישראל על ידי נדבת לבם בהקמת המשכן ועל ידי השמחה שהיתה להם בקיום המצוה שניתנה להם אשר התבטאה בכך שלא רצו להניח את בצקם על הבהמות ונשא אותם על כתפיהם. מסיים הש"ת: "בלשונו: 'לכן בכוח זה יכולין להשבית ולבטל החמץ!'"

בטל רצונך מפני רצוני

עוד הוא מבאר שזהו היסוד של בטל רצונך מפני רצוני. הפירוש הפשוט הוא שהגם שהאדם רוצה מאוד מאוד לעשות משהו, כל שיראה שאין זה רצון ה', יותר עליו. וכפי שהעולם אומרים: אם לא הולך כפי שרוצים, רוצים כפי שהולך. אך הש"ת אומר: מפרש בטל רצונך, איך? מפני רצוני. ככל שתוסיף להרגיש רצון ה', כך יתבטלו הרצונות שאינם טובים שלך. ובכן, מה עושה האדם כדי להרגיש רצון ה'? על זה הוא אומר שכאשר יש לו לאדם חמימות לרוחניות, כאשר האדם מתפלל בחמימות. הוא מכין עצמו קודם התפילה, הוא מנגן ניגוני דביקות עם כיסופין דקדושה, ומעורר בכך את האהבה בלבו באופן שהרצון הקיים בנשמתו מתגלה, הרי זה מבטל את רצונותיו כהמס דונג מפני האש. הדונג, הוא השעווה, עומד זקוף כאילו אין אחד יכול להפילו, וכיון שמקורבים אליו האש, מיד הוא נמס ומתפשט לכל עבר. כך רצונות האדם אע"פ שגורמים חזקים ובלתי מנוצחים, ברגע שהאדם מתחיל להתלהב מרצון ה', מיד הם נמסים ומתבטלים מאליהם!

האש קיימת

ואם יחזור האדם וישאל איך מלהיבים את הלב

קודם לפרשה זו ובפרשת הקטורת והקרבות שאומרים לאחריה, כך היא קיימת בפרשה זו.

כשהאדם לומד פרשה זו, הוא מבין שהתורה מגלה לו שיש מזבח, וכפי שבצד הטומאה יש מחשבות עולות שאינן ראויות, כך יש בצד הקדושה מזבח תמידי שאפשר להקריב עליו עולות המכפרות על אותן מחשבות. המזבח נמצא בלב האדם, וכשהאדם מוסיף עליו שני גזרי עצים, למשל על ידי לימוד התורה בהתמדה ובהתלהבות, הוא שורף ומכלה את המחשבות וההרהורים הרעים. זה מה שהקב"ה אומר לאדם: ידוע לי שיש טומאה בעולם, יש קליפות ויש נסיונות, אך דייקא מחמתן כך בראתי מזבח, והגם שהאש יורדת מן השמים, רצוני שתביא אש משלך כי מצוה להביא מן ההדיוט, היינו שתלהיב את לבך ותעורר בה את האהבה להש"ת, וכך ישרפו כל המחשבות וההרהורים הרעים!

הא לך שהתורה מלמדת אותנו שהאהבה המתעוררת בחודש ניסן, היא הנותנת כח לאדם לסור מן הרע. זהו יסוד הדבר. כשיתבונן בפרשיות אלו של קרבת הנשיאים והשראת השכינה בתוכנו ובכל הלימודים וההבנות בנוגע לענין זה, יקבל את הכוח שלא להתעניין בדברים שאינם ראויים. וכך יוכל לבוא אל הפסח, כי אל הפסח אפשר לבוא רק על ידי סור מרע, ולסור מן הרע אפשר רק על ידי התעוררות האהבה.

בחודש ניסן הקב"ה בחר בנו, והדבר עורר אהבה עצומה

גלגל החוזר

הנה יש מהצדיקים שאמרו שהדרך לסור מן הרע היא על ידי עשה טוב. והלא דבריהם שנאמרו ברוח הקודש, מבארים את הענין האמור ממש, כי הנה דבר זה הרי פשוט שכאשר האדם רוצה להרגיש טעם בשבת, הוא צריך תחילה לחזור בתשובה ולסור מן הרע, כי רק על ידי סור מרע אפשר לזכות לעשה טוב. וכן אם האדם רוצה לזכות ללימוד טהור, הוא צריך לחזור בתשובה קודם הלימוד. בלי זה, התורה לא תיקלט אצלו. כך הוא הכלל תמיד. קודם כל צריך לסור מן הרע, ואז לאחר שהאדם ניקה את נשמתו, נשמתו יכולה להכיל בקרבה דברי תורה וסתריו וכל מה שהיא צריכה.

אמור מעתה: זה ברור שסור מרע בא תחילה. השאלה היא איך סרים מן הרע. ללכת ולהתפלל ברפך ובטיט, הוא לא תמיד דבר רצוי. כך אמרו הצדיקים. וכן הוא ב'דברי יחזקאל' (פרשת וחי) שיעקב שיכל את ידיו כדי לרמוז על דבר זה, שקשה מאוד להתעסק עם הרע כדי לנקותו בבורית. על כן יש מין אחר של עשה טוב שבו משתמשים כדי לסור מן הרע. הש"ת אומר: נותן לנו אחת מהדוגמאות. בגלל שהאדם רוצה לחזור בתשובה ולהיפטר מן הרע, לכן הוא עוסק בהקמת המשכן. הוא עוסק בתפילה חמה. שואלים אותו: איך אתה יכול להתפלל ועדיין לא סרת מן הרע? והוא משיב: זה בדיוק מה שאני עושה עכשיו. אני מתפלל כדי לנקות את נשמותי. תפילה היא במקום קרבן, תפילה מעוררת התלהבות, והתלהבות מוחקת פרשיות לא טובות.

בחודש ניסן יש שני עניינים גדולים אשר במושכל הראשון אין ביניהם כל קשר. הענין האחד הוא מצד השראת השכינה שהיתה מאז הקמת המשכן בראש חודש ניסן. עד אז לא היתה השראת השכינה בעולם באופן קבוע, ומאז התחילה השכינה לשרות בעולם הקטן שלנו בקביעות. ולכן נחשב היום הזה ליום גדול כל כך. ולא רק היום הזה, אלא גם כל הימים הבאים אחריו שבהם הביאו הנשיאים את קרבנותיהם. מדובר בימים של אהבה, ימים מאירים, אשר על פי דינא דשולחן ערוך אין אומרים בהם תחנון, כי הם נחשבים כימים טובים, מפני שנתחדשה בהם האהבה העצומה שבין ישראל לאביהם שבשמים. כמו כן נתגלתה האהבה בחודש זה באשר בו בחודש הוציאנו ממצרים ולקח אותנו גוי מקרב גוי להיות לו לעם, כאשר הוא עושה לנו ניסים ונפלאות אשר לא עשה כאלה מימי קדם.

והענין השני הוא מה שאנו עוסקים זמן רב ערב פסח במצוות תשובתנו לנקות את הבית מפידורי החמץ, ולכאורה הוא דבר אחר לגמרי אשר תכליתו שבפסח לא יראה ולא ימצא כל חמץ וכל שאור בבתינו, ואין לו כל קשר לענין הראשון.

יש קשר!

אומר הש"ת אמת' (פרשת צו תרמ"ד) שבאמת אינו כן, אלא קשר הדוק יש ביניהם, כי בני ישראל מקבלים את הכוח לבער את החמץ רק כשהאהבה זו שביניהם לבין אביהם שבשמים מתגלית ויוצאת מן הכוח אל הפועל! הנה יש לו לאדם פרשיות שונות, יצר הרע, תאוות רעות, תחומים שאינו מצליח לחיות בהם כרצון ה' כי הוא נמשך אחר תאוותיו, וכל אלה בבחינת חמץ הם וצריך לבערם, ומי נותן לו את הכוח לבערם? לא מפני שהאדם כן בבוקר רוצה להיפטר מהחמץ הוא באמת מצליח בכך, הרי הדברים מושרשים אצלו עמוק בתוך הלב ואע"פ שהוא מנסה להפכם, הם ממשיכים למשוך אותו, אם עד עכשיו אהב כבוד מדומה, הוא גם עכשיו ממשך לאהוב אותו, אע"פ שקם בבוקר בהחלטה נחושה שלא לחפש כבוד היום, מה יעשה שהגוף מושכו. מה אם כן נותן את הכוח לאדם לנצח את הרע באופן אמיתי?

התשובה היא: האהבה. כשהאהבה מתחילה לבעור בפנים, אז החמץ נשרף!

אש האהבה

כך הם דברי הש"ת אמת', כשהוא מעמיד להם יסוד בדברי הוזה"ק (פרשת צו) על פרשת "זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה" המסתיימת בפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", שם כתוב שפרשה זו עולה על המחשבות הזרות שיש לו לאדם. 'עולה' פירושו מחשבות שאינן הגונות שעולות במוח האדם, ונכלל בה מחשבה של תאות ממון, וכן כל מחשבה אחרת שאינה טובה לו. ועל זה אמרה התורה היא העולה על מוקדה על המזבח, היינו שאש האהבה היא זו ששורפת ומכלה את כל המחשבות האלה!

יצוין שפירוש זה עולה יפה עם ההלכה, כידוע שהעולה באה לכפר על הרהורי עבירה. את העולה מעלים על האש שעל המזבח ומקריבים אותו כליל לה' וכך מתכפר לו על הרהורי העבירה. לומד הוזה"ק שכאן התורה גילתה לנו איך הדברים פועלים, שיידע האדם שגם כשאנו רואה בעינינו קרבן שנשרף על אש המזבח, הענין קיים, ואם אינו קיים בעשיה, הוא קיים בבחינת "ונשלמה פרים שפתינו", כי כפי שקיימת בחינה זו בפרשת התמיד שאנו אומרים בבוקר בבוקר

אלפים מימיך, לא יגע כך רע בשום פנים, אלא שתראה ותביט משפט השם ושלמותו לרשיעים הם שנהרגו ואתה בשלום. והוא אמרו (שם פסוקים ז-ח): "פול מצדך אלף ורובה מימיך אליך לא יגש, רק בעיניך תביט ושלמות רשיעים תראה", וסמך לו מה שסמך מן ההגנה והמחסה. ואחר כך נתן טעם לזאת השמירה הגדולה, ואמר כי הסיבה בזאת השמירה הגדולה באיש הזה, "כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמ"י" (שם פסוק ד). עכ"ל הרמב"ם.

מטרת הזכירה

אמור מעתה: **על האדם להזכיר לעצמו עשרים וארבע שעות ביום שיש מנהיג לבירה**, ולא כדי להנצל מן הפגעים הרעים, אלא **כדי לעשות רצון בוראו**. ומה שעשה ה' שכל הנוהג כך ינצל מן הפגעים הרעים, ומי שאינו נוהג כך - לא ינצל, אין זה אלא פחממת **רצונו להטיב לביריותו ולהזכיר להם על הצורך בהדבק בו**. כי בלאו הכי היה האדם חי שמונים שנה מבלי להזכר אף לא פעם אחת שיש מנהיג לבירה.

וכפי שברא ה' את הריח הרע כדי שיוכל האדם להרגיש במאכלים המקולקלים ולהתרחק מהם, כך יסד ה' בעולמו שכל מי שיתקרב אל הרע יכוה ממנו בבחינת "תיסרך רעתך" (ירמיה ב, טו), כי על ידי כך ידע להתרחק מן הרע ויטב לו בזה ובבא.

כפי שיעור הדביקות כן שיעור ההשגחה

זהו לשון הספר הקדוש "פרי הארץ" (מכתב ל, מכתב הכהן הגדול הרה"ק רבי אברהם מקאליסק ז"ע): **"השגחת השי"ת הוא על דרך דביקות השכל שיש בינינו ובינו יתברך, וכפי שיעור דביקותו בו יתברך כן שיעור ההשגחה עליו, ומי שלא יסור שכלו ודביקותו מעליו יתברך תמיד, כן יהיה שפע השגחתו יתברך בו מיד, ומי אשר יפנה מחשבתו לפרקים, באותו פרק ממוטט השגחתו מאתו יתברך. אבל חס ושלום לא תסור ממנו השגחתו יתברך כל עיקר בעת הג"ל, כי עדיין הצל של אור הדביקות וההשגחה שופע עליו, כי אם שנתמעט ההשגחה...**

והנה כל מי שיימצאהו מקרה בלתי טוב מפגעי הזמן, השם יצילנו, והוא משלימי הדעת, בוודאי לא תמצאהו כי אם בעת השכחה והפסק הדביקות... ולפי ערך השכחה ופחיתות ואריכות זמנה, תהיה ערך בקורה היא, הרחמן יצילנו!"

ונסיים בדברי הספר הקדוש "בית יעקב": **עצה גדולה לאדם כאשר הוא בעצרו ר"ל, יראה לחזק האמונה בלבבו** (כי בוודאי בא לו הצער הזה מפני ססטה מן הדרך, ועל כן תחת אשר אישים את סובביו, יקח אחריות על עצמו ויחזק את האמונה בלבבו)

יסוד זה הוא יסוד שכלל שחוזרים עליו ומשגינים אותו, כך הוא מועיל לאדם לשנות את דרכיו, וככל שהאדם מרבה לקיים את התורה והמצוות מתוך זכרון הידיעה שיש מנהיג לבירה, כך הוא זוכר גם כשבאים עליו מקרים שונים, שהכול מאת ה' וזוכה מחמת כן ליהנות מזיו אורו יתברך!

הקב"ה מנחיג את העולם לפי האמונה

זהו לשון הספר הקדוש "שפת אמת" (שלח תרי"ג) בפרשו הפסוק "א-ל אמונה": "זהו שאמר א-ל אמונה, שאלוקותו יתברך מתגלה בעוה"ז לפי האמונה שנמצא בבני האדם... שהקב"ה מנחיג העולם לפי האמונה שנמצא בעולם, הגם כי לעולם השי"ת מחיה הכל, אבל הוא על ידי צמצומים, וכשיש אמונה כראוי, ההנהגה הוא מאתו יתברך בלי התלבשות הטבע!"

יבדוק כל אדם את עצמו, ואם יראה שישנם מקרים מורכבים המוציאים אותו משלוותו, יבין שעדיין אין אמונתו איתנה. כי באמת אין שום דבר חיצוני שיכול להכניע את האדם. הדבר היחיד שיכול להכניעו, הוא הלב. אמנם, קל לו לאדם להשליך זאת על המאורעות החיצונים, אבל למען האמת הכל תלוי בלב, והמקרים החיצונים הם רק אלו שהעמידו את הלב בפני נסיון, האם לקבל את המצב כמו שהוא ולזכור שיש מנהיג לבירה, כי אז יתהפך החושך לאור גדול, או להלחם עם המצב ולא לקבלו.

ואכן גם מי שנשכח ומאן דהו הצליח להרגיזו ולהוציאו מכליו, אם יעשה לאחר מכן חשבון בנפשו ויזכיר לעצמו שכל זה אירע לו מפני ששכח שיש מנהיג לבירה, יוכל לעשות תשובה מאהבה וללמוד ממקרה זה כיצד להתנהג כשיקלע לפניו שוב מקרה כזה, ונמצא שהוא הולך ממדרגה למדרגה. כך מתעלה האדם וכך הוא נעשה בריא בלב ובנפש, כי אורו של הקב"ה מאיר עליהם!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שיעור הביטחון שבספר 'חובות הלבבות', שיעור ל"ז. לשיעורי השיעור המלא, יחייג לקו השיעורים (באי"ל) לחצו בנתיבתכם למערכת 2 (-) שיעורי חובות הלבבות, ובחור שיעור 37. שיעור וביטחון)

האפשרות להישאר במציאות שיש בה משכן. כי הנה אם תעשו חטאים מבלי יכולת לחזק אותם, המשכן לא יוכל להישאר, ומה נעשה. והרי העולם רובו רע ואי אפשר להימלט מן החטאים. על כן יש לי תכנית בשבילכם. **עוררו את האהבה והתלהבו בה, ועל ידי כך ייברא הכוח שמוחק את החטאים, ואז תוכלו תמיד להישאר קרובים אלי, כי אע"פ שיש אצלכם איזה חטא, הלא מבנינים אנו זה את זה. ואפשר למחוק, אפשר להתחרט, יכולים להעמיד לווים בדוכנם, יכולים להגיע אל ההתעוררות המוחקת את חטאי האדם...**

לפי זה נבין נקודה נפלאה ששייכת לשבת ויו"ט. עכשיו האדם מבין מה הקב"ה רוצה ממנו. לפעמים יש לו לאדם זמן מרום מאוד. יו"ט פסח. הוא מרגיש טפח מעל הקרקע. התפילה היא תפילה. הודיה להקב"ה. מלא חיות. אך מהרהר הוא בלבבו: אין לי לרמות את עצמי. הרי אחר הפסח מגיעים ימות החול, ימי הספירה, ואחרי שבועות באים ימי הקיץ. רחמי שמים! בתמוז ואב הרי המוחין חלשים יותר. כך הוא הדבר לגבי אלול ותשרי. אכן הוא עובד את עבודת חדשי אלול ותשרי, אין הוא מרמה את עצמו לומר שחודשי חשון ושבת יהיו באותה מדרגה. ואם כך מהו המהלך? עליה לצורך ירידה! מה התכנית של הקב"ה?

התשובה היא: אם אתה באהבתך בונה משכן, נמצא שאתה בונה מין בנין שמסותר עם החטאים. לא חס ושלום שמתיר את הרצועה, אלא הפשט הוא כך: **כרתנו בינינו ברית חזק כל כך מרוב קרבתנו, שאם תבוא ותתחרט על חטאיך, חטאיך יימחקו.** כי בבית משכן. יש כאן מקום להקריב חטאת ואשם, יש כאן מקום להקריב עולה. יכולים להתוודות כאן, יכולים לזמר להקב"ה. וכיון שכן, יכולים תמיד להיות ביחד. **המציאות של המשכן נובעת מזה שאהבה נמצאת במדרגה העליונה ביותר, ומה היא יוצרת? היא יוצרת מהלך של סור מרע.**

וכך חיים יראי ה'. וכי אינם מרגישים שעברו על איסורי דאורייתא?! וכי אינם מרגישים שהם מרוחקים?! הם מרגישים גם מרגישים. אבל הם יודעים איך לחזור בתשובה. יש להם מהלך. הם עוסקים בתשובה כל הזמן. וכשהאדם עוסק בתשובה, הוא יכול למחר להתפלל שוב וללמוד שוב. מה תאמר, הרי יתכן שהיה לו משהו שאינו ראוי! בסדר! אבל אינו עומד בחוץ. הוא לא כמי שעומד בחוץ ואינו יודע כיצד להיכנס. הוא עומד בפנים יודע שיש מציאות של חטא בעולם ואין מי שיכול להתחמק ממנה (עי' עקדת יצחק פרשת כי תשא) כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אבל הוא יודע ג"כ שיש משכן והוא חי עם המשכן. ברית אהבה שישנה במשכן היא - "בוא! אני נמצא כאן כל הזמן. דבר אתי, התוודה לפני, ואז תוכל להמשיך הלאה."

לבנות משכן בחודש ניסן

וכפי שראינו בדברי השפת אמת, בחודש ניסן יכול כל יהודי לבנות משכן. ואיך בונים משכן? על ידי התלהבות של אהבה להשי"ת. עם תפילות כאלה, מחשבות כאלה, הודיות כאלה. כל הדברים האלה מועילים בשני אופנים. האופן האחד, על-ידי שהם עצמם מוחקים את הרע, כפי שנתבאר בתחילת השיעור שהם מבערים את החמץ. והאופן השני, על ידי שמעמידים מערכת של סור מרע הבא מתוך הקרבה אל הקב"ה, וכשיש לו לאדם ברית עם הקב"ה, אין הקב"ה משליכו מפניו כשהוא עושה חטא, כי הוא מבין איך הוא יכול לחזור להתקרב, וכמו"כ הוא מבין הוא יכול להישאר קרוב גם כשבאים ימות החול. זהו הכוח הגדול של חודש ניסן. על כל פשעים תכסה אהבה. האהבה יכולה להשאיר רושם על האדם ששייכותו אל הקב"ה תישאר קבועה.

ברצון ה', מבאר השפת אמת' (בתחילת דבריו) שיש לו לאדם לדעת שרצונו זה למסור את הנפש לה' יתברך ולעשות רצונו, כבר קיים בנשמתו. זהו "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". ובלשונו: **"שיש בכל לב איש ישראל נקודה טמונה בהתלהבות לה' שלא יוכל להיות נכבה, והגם כי לא תכבה הוא לאו, אבל הוא הבטחה גם כן"**. ובמקום אחר הוא מביא מה'חידושי הרי"ם' על לשון החתימה מגן אברהם: **"השי"ת מגין על זו הנקודה שנטע אברהם אבינו ע"ה בלב איש ישראל, ואתה התשוקה נמצא לעולם בכל איש ישראל, ועל זה נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"**. פירוש, מים רבים של תאוה לא יוכלו לכבות אותה תשוקה. האדם נכשל רח"ל כבעס או בפגם הברית, אך הנה ה' ניצל עליו לשמור עליו שתשוקה זו של הנשמה לא תכבה.

אכן כן, התשוקה קיימת, ומה שהאדם צריך לעשות הוא להוסיף עליה **אש כדי שאש התשוקה תתלהב**, כדרך שהיו צריכים להוסיף שני גזרי עצים במזבח. למד קצת ברציפות... קום ממקומך... כן, כן, אל תירדם... עמוד על רגליך, התנועה הלוך ושוב ותתחיל להוציא את המלים מהפה, כי חיים הם למוציאיהם בפה... למד בהתלהבות. עוד קצת ועוד קצת... כשתעשה כן, התורה לא סתם תביא משהו מבחוץ, אלא תתחבר אל הנשמה ותלבה אותה, וכיון שתתלהב, היא תשרוף ותכלה את כל הרצונות הבלתי טובים שלו. א מחיה. מעתה לא יצטרך לעבוד שלא ללכת שולל אחרי רצונותיו, כי הרצונות יתבטלו כאילו לא היו.

יש דבר העומד בפני הרצונות

דרך אגב, אפשר לראות אנשים שהיה להם רצון מסוים, רצון חזק מאוד, וביום בהיר אחד הרצון איננו. צריך לשים לב לזה. האדם מאוד רצה להשיג איזה דבר ופתאום שומעים אותו אומר: "אתה יודע מה? איני צריך". "אלב אתמול היית כל-כך עוסק בזה!". "נכון, אבל שחשתי על זה שוב והתקררתי". יש שהאדם חושק מאוד באיזה שידוך, ויום אחד מבלי שאף אחד יאמר לו כלום, זה מתקרר פתאום. הוא כבר לא צריך את השידוך הזה. כעין זה יש שהאדם היתה לו תשוקה חזקה לאיזו פרנסה או לאיזו משרה שחשב שהיא תוסיף לו משהו, ועכשיו כבר אינו רוצה.

ובכן, עלינו לדעת שכוח זה יכול להתעורר אצל האדם. בטל רצונך מפני רצונו. כשיתלהב רצון ה' בלב האדם, מובטח הוא שיתבטלו רצונותיו. ורצונו ה' הרי קיים אצלו בפנים, כי הקב"ה הוא מגן אברהם, ולכן אין האדם צריך אלא להוסיף אש על ידי התבוננות ותורה ותפילה ושבת קודש, כי השבת משפיע על ששת ימי המעשה אשר מקבלים קדושה משבת קדשך. על ידי כן האדם מרוויח הרבה מאוד. הוא נפטר מחבילות חבילות של עגמת נפש.

לעזור את האהבה

זוהי הנקודה המבוארת בדברי השפת אמת'. בחודש ניסן הקב"ה בחר בנו והדבר עורר אהבה עצומה. מהיום ואילך השייכות שלנו אל הקב"ה היא לא רק מפני שברא את העולם, אלא גם מפני שהוא אוהב אותנו! לכן כשידיבר אלינו בהר סיני, אמר "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" ולא 'אשר בראתי את השמים ואת הארץ', כי לאחר שנתגלתה האהבה ביניהם, זהו עיקר השייכות ביניהם והשייכות הקודמת מתגמדת כנגדה!

והנה אחר כל זה אמר לנו הקב"ה: רצוני להישאר אצלכם. נקים משכן וכן אוכל לשכון בתוכם בקביעות. אך לשם כך צריך שאתם תביאו את חפצי המשכן מנדבת לבכם כי בזה תעשו אתעוררות דלתתא. ואם תעשו כן, אז יקרה דבר פלא. תהיה לכם

גיעת המצוות והשקפת החיים

ניצוצי אור במשנת הרה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בעל השומרי אמונים

(נלבע וניסח תש"ו)

ראיתי במכתבי לתלמידי שכתב להם שזכה להסתופף הרבה בצלם של הצדיקים הקדומים ולהתאבק בעפר רגליהם, והרי הוא מודה לה' עד מאוד שחגנו בדעת להבין את החוב הגדול המוטל על האדם להסתופף בצל הצדיקים, כי כל מה שיש לו הוא מאותם צדיקים, ואלמלא חגנו ה' בדעת, לא היה מחזיק בידו כלום. כמה וכמה פעמים נסע אל הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א ובאחת מהנסיעות שהה אצלו תשעה חדשים. וכן היה אצל ה'אהבת ישראל' מוויזניץ ואצל ה'חקל יצחק' מספינקא ואצל ה'מנחת אלעזר'. אך מי שהחשיב לרבו המובהק היה הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב זיע"א.

ולפלא לציין שהוא ורבו המובהק נסתלקו מן העולם יום אחרי יום. רבו הרבי מבלאזוב נסתלק ביום ה' לחודש והוא נסלק ביום ו'.

בתקנות והדרות הוא כותב: תמיד הייתי הולך לעובדי ה' והקב"ה סייע בידי להתקרב למורי ורבי מבלאזוב שהיה מלא וגדוש בחכמה אלוקית בנגלה ובנסתר, וכשהסתכלתי עליו, התפעלתי ביותר משפלותו. ראיתי בו חכמה נפלאה מחד ושפלות עצומה מאידך. ובהמשך הוא כותב: הוא מאוד קרבני אליו ואמר לי: דע לך שמה שאני מדבר עמך, לא אמרתי עוד לשום אדם מעולם. כך הועידו רבינו להיות אלוף לראש בני ישראל והרי הדברים מפורסמים מה פעל רבינו וכמה איר את העולם בחיבוריו.

מעשה

היה לו לרבינו גוף חלוש מאוד וכל מה שהיה אוכל, היה מקיא. אפשר לראות זאת מהתמונות היחידות שנשארו ממנו, בהן הוא נראה צנום וחלוש. פעם היה באחד מלילות החנוכה באמצע תפילת ערבית שהרגיש חולשה נוראה עד כי לא יכול לסבול. סיים מהר את התפילה ונכנס לחדרו, וכיון שעבר את מפתן הדלת, מיד נפל והתעלף. החסידים ניסו להעירו מעלפוננו ולא הצליחו. הזעיקו את הרופא ולאחר שמישש אותו, אמר שכמעט שאין מורגש בו דופק ועליו להתיעץ עם עוד רופאים לראות אם יש עוד מה להציל. חזר הרופא לביתו בשביל התייעצות. בינתיים התעורר רבינו מעט ורמז בידו שיקרבו אליו את המנורה כדי להדליק את הנרות. הגישו לו את המנורה והתחיל לברך בלחישתו, ותוך כדי עשיית הברכה, נוסך בו כוחות חדשים, וכך התחיל להרים את קולו, וכשהגיע למילים שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, הגביה את עצמו באחת מן הארץ, ואז הדליק את הנרות ופצח בשירה וריקודים כדרכו בקודש.

אותו רופא שביקר אותו קודם לכן, היה אפיקורוס ידוע, קר ומנוכר לכל דבר שבקדושה. באמצע הריקוד, אמר רבינו: "לכו וקראו הנה את הרופא, שיראה שיש מנהיג לבירה!" הלכו החסידים לקרוא לרופא, והרופא מיד האיץ את פעמיו, כי חשב שבודאי החמיר מצבו של רבינו וזקוקים לו נאשות. כשהתקרב לבית מדרשו של רבינו, שמע את קול השירה והריקודים והתפלא - "הרבי שוכב מעולף והחסידים רוקדים ושרים?". כשנכנס פנימה, לא יכול היה להאמין את מה שענינו ראות. אמר הרופא: "אם לא ראיתי, לא הייתי מאמין", ואכן התעורר בתשובה והתקרב לרבינו.

אחר כך אמר רבינו: "באמת הרגשתי שאני הולך להסתלק מן העולם, אבל גמרתי אומר לקיים ברגעים האחרונים שלי מצות הדלקת נר חנוכה, והמצוה ניסכה בי חיות חדשה עד שחזרתי לאינני".

הבנה למעשה

האמת שרבינו עצמו היה אומר שאצלו אין צריך להאמין, כי אפשר לראות אצלו בעין שיש מנהיג לבירה, כי כך היה אצלו פעמים הרבה שבתחילת התפילה היה חלוש כל כך שלא היה יכול להוציא את המילים מפיו, וכיון שהתחיל להתפלל, מיד קיבל כוחות עילאיים והתחיל להתפלל בהתלהבות עצומה ובקול רם ונישא.

כדאי לזכור יסוד זה אשר יסוד הוא הנוגע לכל אחד מאתנו. **מצוה נותנת חיות. כשמתגברים בעת חולשה לקיים מצוה אחת ממצוות ה', מקבלים מזה חיות גדולה.** לא עבודת הצדיקים בלבד היא. הצדיקים הם אלה שלימדונו זאת במסירות נפשם, אבל באמת היא עבודה ששייכת לכל אחד ואחד לפי מדרגה.

מעשה

מסופר ששנה אחת לפני פסח שכר רבינו יהודי אחד שיתעסק בכל טרדות ההכנות לקראת החג ואילו הוא פגיו היה לשבת ולהגות בתורה ובחסידות.

הבנה למעשה

ויהי לאחר הסדר ליל הפסח, התבטא ואמר: "היה זה הסדר החלש ביותר שהיה לי אי פעם". הודיע לנו כי לימודו משמים שהדרך היא להתעסק בצרכי החג ובהכנותיו כדרך כל בית ישראל משנות דור ודור, וחיזוק הוא לדין לעשות את הכנות החג ברוב שמחה וגיל.

אמרות קודש

למה יש כאב בתרופה?

בספרו "שומר אמונים" (מאמר הבטחון וההתחזקות) הביא מהספר "צמח ה' לצבי" (פרשת בשלח) שכאשר החולה מתרפא על-ידי סממנים, אע"פ שהרפואה באה על-ידי מלאך, נכנסת בו זוהמא, ועל כן הוא זקוק לאיזה צער של יסורים כדי להתמרק מאותה זוהמא (ונראה שזהו ענין התופעות לואי שקיימות בתרופות השונות). מה שאין כן כאשר האדם מתרפא על ידי הקב"ה בעצמו, אז היא רפואה נצחית ואין בה זוהמא כלל, וזהו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. הקב"ה מבטיח שאם ישמעו בקולו, ירפא הוא עצמו ולא יזדקקו לסממנים.

והוסיף רבינו: "ואני הכותב בעצמי בחנתי הרבה פעמים שהבילו אותי כל מיני פחדים ואימים מאלו הפתאים, ולא האמנתי לדבריהם כלל, ושמתי בטחוני בה' הטוב, וראיתי כמה פעמים פלאות גדולות בעזרת השי"ת, כן יעזרינו ה' עד עולם על דבר כבוד שמו!" (אכן כל המסתכל בהמשך המאמר בענין הפרנסה, וראה דבר פלא, שמי שאינו מאמין בלבושים, אלא זוכר שהקב"ה הוא הון ומפרנס כלל, הוא מקבל את פרנסתו מיזו הרחבה והמלאה ללא צורך בלבושים). וממשיך שם: "אקבלתי מאמי מורתי ע"ה שקבלה מאבותיה, שאם נצמח לאדם איזה חולשה חדשה ח"ו, לא יספר זאת לשום אדם איזה זמן, וזה סגולה שמאלה תהיה בטלה, וזה בדוק ומנוסה, ויש לו מקור בגמרא (ברכות נה, ב) וז"ל: "האי מאן דחליש יומא קמא לא לגלי כי היכי דלא לתרע מזליה וכו'".

הרוח שבתרופה

עוד הוא כותב: "ואמר אחד מגדולי צדיקים שסממני הרפואות הם על ידי שמנשבים הרוחות הטובות בעשבים, ועל ידי זה נמשך בהם כוחות הרפואה, ואם אדם משים בטחונו חזק בה', אז אלו הרוחות מנשבים גם בלחם ובשר שאוכל, וזה לו לרפואה, וזה סוד וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, ולכן אפילו אם לוקחים רפואה, אל ישים על כל פנים בטחונו בזו הרפואה, כי אם בה' הטוב והרחמן הרופא נאמן, והוא שם כח באלו העשבים שירפאו, ויבקש מה' שישפיע כוחו באלו הסממנים שיהא לו לרפואה, ולא ישחיתו לו יתר האיברים ח"ו, ויתן בלבו אמונת ה' שהוא ברא הרפואה, והוא נותן כה ברפואה!"

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לקראת חג הפסח תשפ"ד

אנו מתכווננים להו"ל גליון מוגדל, מלא מזן אל זן, בענייני חג הפסח, האמונה בה' יתברך ומצוות החג - למען דעת את ה' ומצוותיו.

מי שליבו חם לקחת חלק בהדפסת והפצת העלון המודפס

יפנה נא אל המערכת בפרטיה המפורטים מטה,

או ב'נדרים פלוס' מכון ה'ביני ואלמדה', ותבוא עליו ברכת טוב!

הדפסה לפי התירוטות שיתקבלו

לקבלת הגליון בקביעות
מסכת אבות הגליון המיוחד
א60263@gmail.com

לתרומות ונדבות שישיר, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות
ישירות למכון ה'ביני ברא"ל info@machonhavineini.com

718.686.8300 - ארה"ב -
03.300.0223 - ברזיל

072.2577726 - א"י -
0204.586.2115 - ברטינה

קול הביני

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (יב, ב)

לכאורה "תזריע" זה לשון עתיד, "וילדה" זה לשון עבר, וזאת למה? אלא האבא משתוקק כבר ללמד את הילד תורה ודרך ארץ עוד לפני שהילד נולד, ועל ההשתוקקות עצמה, - התורה מחשיבה לו כאילו "וילדה" - כאילו שהילד נולד כבר והאבא כבר לימד אותו תורה.

מדבר קדש

א נקודל'ה

"והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים" (יג, ד)

לכאורה היה צריך להיות הכתוב "והסגיר את האיש אשר בו הנגע", לא את הנגע עצמו? אלא התורה הקדושה רומזת בזה לכהן שלא יסתכל מי הוא בעל הנגע, אם הוא אוהבו או שונאו, אלא יסתכל רק על הנגע עצמו, אם יש לנגע סימני טהרה יטהר אותו, ואם יש לו סימני טומאה יטמא אותו, ולכן אמר הפסוק "והסגיר את הנגע", להורות שהכהן לא יסתכל מי הוא בעל הנגע, אלא יסתכל רק על הנגע עצמו. וזה מוסר השכל לרב קהילה או דיין, שהם בבחינת כהן, שאם מביאים לפניהם שאלה, או דין תורה, שלא יסתכלו מי הוא בעל השאלה או מי הם בעלי הדין, אלא יסתכלו רק על השאלה או על הדין עצמו..

תפארת אבות

"כי יהיה בו נגע בראש או בזקן" (יג, כט)

ישנם אנשים שהנגע שלהם הוא בזה שהם סבורים שהם המתאימים להיות ה"ראש בני ישראל" או כאלו אשר בטוחים שכולם חייבים לכבדם כי לפי דעתם הם "זקן שקנה חכמה" וזה המרומז בפסוק על אלו "נגע בראש או בזקן".

ר' חיים אליעזר ממונקאטש

"בעיניו עמד הנתק... וטהרו הכהן" (יג, לז)

על האדם להציב נגד עיניו כמה הוא רחוק ומנותק מהקב"ה "בעיניו עמד הנתק", ורק לאחר ההתבוננות "וטהרו הכהן".

מבשר צדק

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"אשה כי תזריע" (יב, ב)

למה נסמכה פרשת תזריע לפרשת שמיני? משיב רבי ישראל סלנטר זצ"ל: סופה של פרשת שמיני עוסק במאכלות אסורות, ופרשת תזריע עוסקת בצרעת. על מה בא נגע הצרעת? על עוון לשון הרע. בפרשיות הללו באה התורה ללמד אותנו את האסור והמותר להכניס ולהוציא מן הפה. ולאחר שהתורה לימדה אותנו בסוף פרשת שמיני מה אסור ומה מותר **להכניס** אל הפה; מלמדת אותנו התורה בפרשת תזריע, מה מותר ומה אסור **להוציא** מן הפה.

ומתוק האור

"וביום השמיני ימול" (יב, ג)

לכאורה היו צריכים לקיים מצוה זו יותר מאוחר שאז התינוק יהיה חזק יותר, אלא שביום השמיני עדיין לא התחזק רגש האהבה והחיבה של ההורים כלפי הרך הנולד, בשונה מזה כשהתינוק בגיל יותר מאוחר יש חשש שההורים לא ימולו את התינוק בגלל חיבתם אליו.

הרמב"ם

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

לכאורה למה כתוב כאן "בשר ערלתו" ואצל מילת עבד כתוב "וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו", ולא כתוב שם "בשר ערלתו". גם בגר נאמר סתם "וכי יגור אתך גר וגוי המול לו כל זכר". עונה החתם סופר שישראל שהיה ערל ונימול, מכונה מכאן ואילך בגדר "מל", וזאת משום שבאמת ליבו מהול לה' ורק היה 'ערל בשר' עד שנימול, ולא כן הגוי אשר למרות שהוא נימול עדיין הוא נקרא "ערל לב" עד שיתגייר ויקבל על עצמו לנהוג ע"י דת תורה"ק. לכן כאן לפנינו שמדובר בישראל נאמר "ימול בשר ערלתו" שאינו מל כי אם את **בשרו**, ואילו הוא בעצמותו מהול לה'. אבל שם מדובר בקונה עבד או בגוי שמתגייר ומלו עצמם לכן לא כתוב "בשר ערלתו", כי מדובר במילה ממש ולא רק במילת בשר לבד.

חתם סופר

"בבל קדשי לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי

טהרה" (יב,ד)

חייב אדם לדעת כי אין לו כל מגע עם הקדושה ואיננו יכול להיות בבחינת מקדש - מקום להשראת השכינה, כל זמן שלא מילא ימי הטהרה שלא טרח ועמל שנים רבות כדי לטהר עצמו מעוון ושחיתות. קודם טהרה לא תיתכן קדושה...

נועם אלימלך

אזיס ווארט

"כולו הפך לבן טהור הוא" (יג,יג)

אמרו חז"ל בגמרא מסכת סנהדרין: "אמר רבי יוחנן אין בן דוד בא אלא בן דוד הבא, אלא בדור שהוא כולו זכאי או בדור שהוא כולו חייב". שואל רבי משה סופר בעל "החתם סופר": הרי בדור שכולו זכאי פשוט הדבר שהם ראויים לביאת המשיח. אולם איזו זכות יש לדור שכולו חייב?! ועונה החתם סופר מפרשת השבוע שלנו: הרי כתוב: "כולו הפך לבן טהור הוא"! ואם כך גם כאן קשה: והלא אם נגע קטן טמא הוא מדוע אם כיסה הנגע את כל גופו של המצורע וכולו הפך לבן אז הוא טהור?! והתירוץ על שתי שאלות הוא למעשה אחד: הנגעים באים על האדם כדי לעורר אותו לתשובה. אם כולו הפך ללבן - בוודאי ליבו נשבר בקרבו וחזר הוא בתשובה שלימה ואמיתית ואם כן אין כל צורך לטמא! כך גם בדור שכולו חייב, מרוב עוונותיו אין לעוררו עוד על ידי שום תוכחה אלא לשלוח להם את משיח צדקנו ומתוך כך בוודאי יחזרו בתשובה שלימה...

חתם סופר

"נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן" (יג,ט)

כשאדם המחובר לצדיק עושה חטא ופוגם, הצדיק ישר מרגיש זאת, כמו בגוף של האדם שאם מקבל מכה הכי קטנה - כל הגוף מרגיש זאת, וזה גם מה שמרומז בפסוק "נגע צרעת כי תהיה באדם" - ישר "והובא אל הכהן" - ישר הכהן שזהו הצדיק מרגיש את זה.

אהבת שלום

ניתן לקבל מדי שבוע גיליון מוגדל במייל:

katsar.chazak@gmail.com

לכאורה למה אם כיסה הנגע את כל גופו של המצורע וכולו הפך לבן אז הוא טהור, וזה שהנגע הוא רק במקצת בשרו הוא טמא? אלא אפשר לפרש בדרך רמז ומוסר כך: אנשים חוטאים, שכולם מכירים אותם שהם חוטאים, אינם יכולים לקלקל אחרים, כי כולם יודעים ומכירים מי הם, ולכן גם נזהרים מהם, אבל אלה שרשעתם טמונה בליבם, ואין תוכם כברם, ומתראים כצדיקים - מהם צריך הכי הרבה לפחד, כי ע"י מעשיהם שבגלוי - הם יכולים בקלות לפתות אחרים, ולכן מצורע שלא נצטרע בכל גופו - ה' מגלה את תוכו לעיני כולם כדי שידעו להישמר ממנו, ועליו לשבת בדד מחוץ למחנה ולא לבא במגע עם אחרים, ולא עוד אלא שצריך להכריז שהוא טמא ולגלות את מה שטמון בקרבו. אבל מצורע שפשטה המספחת בכולו, וניכר ונודע לכולם שהוא רשע, וכל אחד נזהר ונשמר ממנו, אזי אין הוא יכול להסית ולהדיח אחרים, ולכן הוא לא צריך לשבת בדד מחוץ למחנה, והכהן יכול לטהר את הנגע מפני שאינו יכול להזיק גם אם יישאר במחנה כי אין לו סימן טהרה וכולם נשמרים ממנו.

שערי שמחה

"ובן יונה או תור לחטאת" (יב, ו)

היולדת מביאה לקרבן אחד משני המינים או בן יונה או תור לחטאת, שהם שני מינים שונים זה מזה, והנה, תמיד מקדימה התורה תורים לבני יונה ("שתי תורים או שני בני יונה"), ואילו כאן הקדימה התורה בן יונה לתור, מה טעם הדבר? מתרץ בעל הטורים תירוץ מופלא ביותר, דרך התור להתאבל ולהצטער על בן זוגו כשלוקחים אותו ממנו. ולכן עדיף לקחת בן יונה מאשר תור, כי בלקיחת התור מצטער בן הזוג שנשאר; ואם כן, מדוע בדרך כלל כן מקדימה התורה תורים לבני יונה? אלא, שבשאר קרבנות העוף חוץ מיולדת, הכלל הוא שמביאים שני עופות מאותו המין (או שני תורים, או שני בני יונה); וכשלוקחים שני עופות, לא מתעוררת בעיית ההפרדה ולכן יש להעדיף תורים, שהם מין משובח יותר, אך ביולדת, כאן הרי מצווה התורה להביא רק עוף אחד, וכשלוקחים עוף אחד ומשאירים את האחר, יש להעדיף לקחת בן יונה, כי תור כאמור מצטער על בן זוגו שלקחוהו. הרב בידרמן מביא זאת ומסיים בזה שאנו צריכים להתעורר מזה שאם עדיף להביא קרבן פחות ערך מאשר לצער 'תור', קל וחומר כמה יש לנו להיזהר שלא לצער בני אדם.

בעל הטורים, הרב בידרמן

חשמועות

גליון 31
תזריע תשפ"ד

דבר האירה

'האדם' ציור ייחודי

נפש האדם הינו יצירה פלאית ומיוחדת, מורכב מהמון פרטים ומשוכלל מאין כמותו. בנוסף על עצם הבריאה המופלאה באופן כללי שמבנה כל לב, ניתן להבחין בפלא נוסף, שבין מיליארדי אנשים אין שום נברא אשר דומה לרעהו, כשכל נפש יש לו ייחודיות משל עצמו, עם תכונות אופייניות ותווי גוונים פנים אחרים, ועוד הרבה מאפיינים אישיים לכל אחד כשלעצמו. כל פרצוף ותואר פני אדם משקפים תכונות נפש שונות, המתאמים בדיוק מירבית לכל יציר לפי מה שהוא. כל מבנה אדם נתכונן ונתקן כפי מידת כוחות נפשו. כך שכל פרט ופרט, הם חלק ממכלול היצירה הייחודית של כל אחד בעצמו, ואין להקיש ולהשוות נפש לנפש.

לפעמים רואים שני אחים, שבמושכל ראשון נראים דומים זה לזה, אך בהתבוננות מעמיקה ניתן לראות את ההבדל והשוני ביניהם, המתבטא גם במראה הפנים, בחיצוניות. וגם בתכונות הנפש בפנימיות, למרות שיש ביניהם הרבה מן המשותף, עדיין יש לכל אחד ייחודיות משלו.

לפעמים מנקרת בראש השאלה: למה אינו חכם כמו השני; מדוע אינו נאה ויפה כמו פלוני; מפני מה הגובה שלי נמוך מול אחרים; מדוע אני אישי כל כך; שאלות כאלו ודומיהן חולפות על בדל מחשבתנו לא אחת. האם נכון או לחשוב ולשאול שאלות כאלו.

קילורין לעיניים הם דברי השפת אמת המבחי את הדברים בצורה ברורה וז"ל (שנת תרנ"ה):

"במדרש ויק"ר יד, א - תהלים קלט, ה) 'אחור וקדם צרתני. דאיתא (ברכות י, א) 'אין צור כאלקינו' - אין צייר כאלקינו, שצור צורה בתוך צורה, וכן הוא בנפש האדם עצמו, כי הגוף מלבוש הנפש. וכל אדם כפי ציור נר"נ [=נפש רוח נשמה] שבו, כך מיוחד ציורו של זה הגוף שיוכל לקבל צורת הנפש שבו, וכמ"ש ז"ל 'ומפליא לעשות' שמקשר עשיה גשמיות ברוחניות. לכן איתא (אבות פ"א מ"ד) 'אם אין אני לי מי לי, ופירש מורי זקניו ז"ל שכל אחד נברא לתקן דבר מיוחד ואין מי שיתקן זאת אלא הוא. והוא כמו שאמרנו שזה המלבוש מצויר לתקן בצורת הנפש שבו. וע"ז אמרו (דברים ו, ה - ברכות פ"א מ"ה) 'בכל מאורך' בכל מידה ומידה שמוודד לך, שגלוי וידוע לפניו ית"ש שדרך הטוב לפני זה האיש צורה זו שניתן לו, ומדה הוא מלשון ציור ומלבוש כמו שאמר 'מדו בד', עכ"ל.

נמצאו למדים:

א- כל אדם הינו יציר כפיו של הקב"ה שצייר את המערכת הנפלאה הזאת של הגוף והנפש, שהם שתי יצירות מנוגדות המשולבות זה בזה. כל נפש הינו ייחודית, וכל גוף מותאם בדיוק בהתאם לצרכי הנפש של יצירה זו. ההבדל הגופני החיצוני, מעיד על ההבדלים הפנימיים המונחים בפנימיות נפש האדם.

ב- כל אחד נברא בגלל מטרה מיוחדת ומסוימת, שאין בדומה לו, וגם אין מי שיתקנו זולתו, והדבר מוטל עליו בלבד. לשם כך ניתנו לו מאגר כלים מיוחדים, כישירויות, אופי, מראה, סוג גוף, טעם, ראייה, שמיעה, ושאר כל חושים כוחות ותכונות, שכולם מותאמים במיוחד עבורו באופן מדויק, בכדי שיוכל לממש ולתקן את המטרה המיוחדת שבשבילו נברא ובה לעולם.

מעתה נבין היטב, שאין שום אפשרות לשאול קושיות ושאלות למה ומדוע, כי אכן הכל נעשה בדיוק ובתזמון מדויק ומלא ככוונה מיוחדת של היוצר הוא הבורא, בכדי לקיים את מטרת יצירתו.

מוטל עלינו לחזור ולשנן נקודה זו, שיש לכל אחד ייחודיות משלו כדי להשלים את תפקידו שלשם כך נברא ונשלח לעולם, ולא לנסות להשוות בין זה לזה, ובודאי שלא לנסות לשאול למה הוא שונה, או למה השני יותר כשרוני ומוצלח וכדומה, כי כל השאלות האלו אינן במקומם, כי אין שום שאלה למה ומדוע, מפני שיש מציאות מסוימת עם תפקיד מוגדר, וכל תפקיד מומין את המציאות, כי בהתאם לתפקיד ניתנו לו חיים כאלו עם שלל הכלים הנצרכים אליו.

יש להחזיר ולרומם את הילד על ייחודיותו, שידע להעריך את עצמו ולדעת עד כמה הוא מיוחד שאין כמותו בכל העולם, ועד כמה שמחה וקורת רוח מביאים מעשיו הטובים להוריו ומחנכיו, ובעיקר ליוצרו ובוראו שברא את הציור היפה והמיוחד הזה.

"חנוך נער על פי דרכו" נאמר (משלי כב, ו), היינו לפי דרכו של כל אחד, שידע עד כמה דרכו הייחודית חשובה ונחוצה, ועד כמה נחוץ לטפחו ולשמור על ייחודיותו, כי רק כך יעשה האדם באמת את שליחותו הייעודית בעולם ויממש את מטרת בריאתו.

יעזור ה' שנוכה לראות את הטוב ציורי אלוקינו ואת היופי שבכל אדם לנחת רוח לה'.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

בית ללא לשון הרע

האסורים, כמו מחלקת ושקר], כמו שכתב הגור"א, כי הדיבור והמידות צריך הרגל רב, וההרגל על כל דבר - שלטון. ובאמת כאשר נתבונן היטב, נמצא שסיבת פרצת העון המר של לשון הרע הוא מפני שכל אחד הורגל מנערותו לדבר מה שהוא רוצה באין מוחה, ואין מעלה על דעתו, שיש חשש אסור בדבר, ולכן אפילו אם אחר כך נודע לו שיש איסור בדבר קשה לו מאוד לנטות מטבעו הטובע לו מאז. לא כן אם היה האב מזהיר תמיד את בניו ומרגילים בזה מנערותם, שלא לדבר לשון הרע, [וכן שלא לקלל ושלא לזבזב]. על שום בר ישראל, ממילא היה דבר זה נטוע בנפשם מצד ההרגל, והיה נקל להם אחר כך לגדור את עצמם לגמרי במידה הקדושה ההיא, והיו זוכין עבור זה לחיי העולם הבא ולכל טוב בעולם הזה, כמו שאמר (תהלים לד, יג - ד) 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה' וגו'.

כיצד להזהיר עם ילדים?

אומנות מיוחדת צריכים לגבי עניין לשה"ר עם ילדים, עם גישה מתאימה לכל סוגי הילדים: ישנם ילדים שקטים, שבשבוים מבית תלמודים מיד פונים למשחקיהם, ואינם מרגישים צורך לספר מה שעבר עליהם, או שאינם מרגישים שיש אחד שבאמת יש לו את הפנאי והאפשרות להאזין לכל תחושותיו וסיפוריו, לעומתם ישנם ילדים שתמיד יספרו כל מה שעבר עליהם, ובתוך זה ישחילו גם סיפורים על חברים, הדילמה של ההורים הוא, מה לעשות אז, מצד אחד יש צורך לחנך את הילד שלא לדבר לשה"ר על הזולת, מצד שני אחר שכבר נפתח והתחיל לדבר, האם השעה ראויה כעת לסתום את דבריו, שאז יש חשש ששוב יסתגר ולא יספר עוד, והרי חשוב מאוד שירגיש פתוח באופן שיוכל לדבר כל אשר על ליבו.

לכן כמה כללים:

א. להראות לילד, שהסיפור שלו מעניין מאוד ורוצים לשמוע אותו, אך העיקר הוא החלק החיוני שלו עצמו ללא דברי הגנאי והלה"ר על הזולת, כלומר הסיפור מעניין, אך דברי הלה"ר אינם מעניינים.

ב. אם הוא מספר דבר לא טוב, שיספר ללא הזכרת שמו של הילד השני. וכמוכן לא לשאול את הילד מי עשה כך וכך? או שאלות שמסגירות את הילד שעשה את דבר הגנאי.

ג. לא לקבל את הלה"ר - יש איסור לקבל לה"ר, ולכן גם כאשר הילד מדבר, וההורים שומעים את הסיפור, עלינו להסתייג ולהראות שקשה לנו לקבל את הלה"ר.

ד. במידה והילד מספר על חבר שעשה לו דבר רע, וע"י סיפור הדברים הוא יירגע, מותר להקשיב, אולם שוב אסור על השומע לקבל את הדברים.

"שמירת הלשון הוא ניסיון גדול שרבים מתקשים לעמוד בו. הדיבור סוחר מושך ומעניין, כשבכל שיח סתמי וארעי מוצא האדם את עצמו עד מהרה ששוב נכשל ל"ע בדיבור לא טוב.

אמרו חז"ל בגמרא ערכין (טז, א): נגעים באים על עוון לשון הרע. וכבר אמר שלמה המלך ע"ה (משלי יח, כא) 'מוות וחיים ביד לשון', שהכל תלוי בלשון, וכפי שאמרו חז"ל שאין עוד איבר אחד בגוף האדם שבו יכול האדם לפעול פעולות כ"כ גדולות כמו הדיבור והלשון, ולכן רק על עוון לה"ר יש עונש כזה חמור של נגעים. החפץ חיים' זצ"ל מונה בספרו שלושים ואחת צווים על לשון הרע, י"ד מצוות עשה ו- י"ז מצוות לא תעשה, וביותר ידועים דברי הגמרא בערכין (טו, ב) 'כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר' ח"ו. לכן כבר התרה והזהיר החפץ חיים' זצ"ל שחייב כל אחד ואחד ללמוד ולחזור ולשנן היטב הלכות שמירת הלשון, שיהא בקי בהם, כדי שלא ייכשל בהם חלילה.

אם למבוגרים קשה להיזהר בשמירת הלשון, בודאי יוקשה על ילדים קטנים לעמוד בזה. מה גם כי אוזנם של הילדים קשובה לשיח המבוגרים, והרי הם שומעים היטב כיצד אנו מדברים וכיצד אנו נוהרים בשמירת הדיבור. ובשעה שבאים לחנך את הילדים על חובת הזהירות בשמירת הלשון, מהראוי לשים דגש מיוחד על כך, לתת להם כלים נאותים כדי שיוכלו לעמוד בכך, שכאמור כלולים בזה מצוות רבות, וחומרותן רבה מאוד.

שמיעה - עוד בטרם מסוגל תינוק לדבר, אוזנו כרויה לשמוע, כך שהשמיעה קודמת לדיבור. ולכן דבר ראשון יש להקפיד שלא יכנסו לאוזניו לשון הרע וריכות, וזאת על ידי שנעמיד את יסודות הבית שבבית זה אין מדברים על שום אדם. ילד שגדל בבית כזה שיש בו שמירה יתירה על ענייני לשון הרע וריכות, מקבל בסיס איתן וחזק על ענין שמירת הלשון.

דוגמא אישית של זהירות ההורים, מחזיר גם בקרב הילדים את הזהירות היתרה בענין שמירת הלשון.

הרגל - חייבים להרגיל את הילדים חומר האיסור לשה"ר, באופן שייחרט על ליבם גודל האיסור, והצורך בזהירות על כך, והא לך לשון החפץ חיים (ספר חפץ חיים - הלכות אסורי לשון הרע - כלל ט) זצ"ל:

"רע, דאפילו אם שמע לבנו ונתנו הקטנים, שהם מדברים לשון הרע, מצוה לגעור בהם ולהפרישם מזה, כדכתיב (משלי כב, ו), 'חנך נער על פי דרכו' וגו', וכמו שנתבאר בא"ח (סימן שמ"ג ס"א) לענין כל איסורים שבתורה. וכמה צריך האב להדריך את בניו תמיד מנערותם בענין שמירת הלשון מלשון הרע, [וכיוצא בזה שאר דיבורים

החינוך משעת הלידה ושנות הינקות

בהקשר לזה כתב ה'משנה ברורה' (סימן תק"ס שער הציון אות כה) שאף שהתירו לאם לזמר בפני התינוק אך צריכה היא להיזהר בתוכן השירה:

"אם מזמרות כדי לישן התינוק שפיר דמי... ומיהו כבר הזהיר השל"ה ושאר ספרי מוסר שלא לומר שירי עגבים לתינוק שזה מוליד לתינוק טבע רע, ובלא"ה נמי איכא איסורא בשירי עגבים ודברי נבלות, דקא מגרי יצה"ר בנפשיה, ושומר נפשו ירחק מזה ויהייר לבני ביתו על זה".

השנים הראשונות בסיס לכל החיים

בשנים אלו מושגות כל היסודות של הילד לכל משך ימי חייו, ואז מקבל את היכולת ואת האימון הבסיסי שלו לחיים. ילד שמרגיש שמקבל את צרכיו, מתבסס היטב, אולם ילד שמרגיש שחסר לו ולא נותנים לו את מבוקשו, נכנס בקרב חולשה באימון הבסיסי שלו בעולם ובעצמו. אלו הם שנים בסיסיים לכל החיים שכל התשתית הנפשית נבנית באותם השנים. ולכן צריכים לחזור וללמד בבית את היסודות האלו, וכפי שכתב בספר 'סדר היום' (פירוש משנת בן חמש שנים): **"אמרו עליו על רבי חנינא ע"ה שהיה בן פ"ה שנה והיה נועל מעליו וחולצן בעומדו על רגל אחת, והיה אומר חמין ושמן שסכתני אמי בלדותי הם שעמדו לי בעת זקנותי. וכיצא באלו צריך לנהוג בו בעניינים אחרים. ודברים של טעם הם וצריך כל אדם לעמוד עליהם וללמדם לאנשי ביתו"**

סיפוק הצרכים

כאמור, השנים הללו הם קריטיים לכל החיים, ולכן צריכים לנהוג במשנה זהירות, ולבנות את התשתית בצורה נכונה, ויש להשקיע רבות בהתפתחות הפיזי, הנפשי והרגשי, ולהשתדל לא לצערו בשום דבר כמו שממשיך שם בסדר היום:

"ובאלו החמש שנים אין לצער לתינוק בשום דרך כי אין לו שכל כלל וכל מה שיקח מצדו ומתבוננו יקח אבל אין להכותו כלל על שום דבר וענין והמכה בו חוטא".

אין להכותו

המורס מדבריו, שבוודאי שאין להכות לילד בשנים אלו, וגם לא לחנכו אז, כי עדיין אין לו שכל כלל. ההתפתחות בשנים אלו, באה מטבעו ותבונתו של הילד, ולא מכוח החינוך, ולכן בעיקר צריכים לשמור שיעבור השנים בטוב ובנעימים ללא טראומות וכדו'.

חינוך חיובי

בשנים הראשונות של החיים כאשר נבנים כל יסודות חייו, יש לתת לילד כל מה שהוא צריך ללא שום חשבון, כמו שמבאר שם בסדר היום וז"ל:

"גדולה מזו אמרו ז"ל קטן אוכל נבלות אין בית דין מצווין להפרישו, ואף על פי שעושה מעשה איסור, כל שכן לתינוק, ובמקום שאינו עושה מעשה אדרבא צריך לחנוכו בכל ענין, וכל מה שישאל יפיק לו רצונו הן מאכל הן משתה הן בכל דבר כדי שלא יבוא לידי חולי, שעיקר הבנין הוא היסוד ולכן צריך שאלו השנים הראשונים צריך לנהוג גופו בכל עידונו ולהברותו ולחזקו בכל מיני חיזוקין".

אנו רואים מכך שבשנים הראשונות נמצא התינוק בתהליך של בניית הגוף וביסוס כוחותיו לקראת חייו. ובשעה שמבססים את היסודות אין טעם ואין תועלת להשקיע בחינוך, רק צריכים להשקות ולתת לילד את כל צרכיו ללא שום גבול, וכל מה שהילד מבקש יש לתת לו, כי כך הוא מבסס את יסודות חייו, הגבולות צריכות להיות גבולות הקשורים לבריאות ולהרגלים נכונים.

שאלות והארות - למייל m025667066@gmail.com

'שפרה' ו'פועה' על שם עיסוקן בטיפול עם התינוקות. כמו שפירש"י: 'פועה' - שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה. 'שפרה' - שמשפרת את הוולד.

הטיפול הנכון בתינוק שבוכה, להרימו בחיבה, ולדבר אליו בדרך רכות ולשאול אותו מפני הוא בוכה, ולראות לסדר לו כל מה שחסר לו. והן שפרה ופועה עשו זאת על צד היותר טוב, ולכן נקראו בשמות הללו.

קול נגינה מרגיע תינוק

צריך להרגיע את התינוק בכל מיני דרכים, אחד מהדרכים הוא השמעת קולות של צלצולים ונגינה, שגורם לתינוק להירגע ולישון, כמו שמצאנו בדברי רש"י בגמרא שבת (נח, ב):

"ולועריסה - שהתינוק שוכב בתוכה שקורין בירצה"ה ותולה בו וזין לקשקש, כדי שישמע התינוק וישן".

נדנד העריסה

נדנד העריסה גם מרגיע את הילד הקטן ודבר זה כבר מצינו אצל אברהם אבינו כמו שמבאר במדרש (בר"ר נג, י):

"אמר רבי לוי לא נדנדה עריסה תחלה אלא בביתו של אברהם אבינו".

זמינות ופניות

תינוק שנולד חייב להמשיך לקבל את צרכיו כפי שהיה עד עתה, ובמיוחד בחודשים הראשונים, על ההורים לנסות להמשיך לתת לו את צרכיו שקיבל וחווה במעי אימו, ולכן צריכים לתת לו את צרכיו הפיזיים והרגשיים. דאגה לצרכים הפיזיים: אוכל, שינה, אוויר לנשימה. וטיפול בהפרשותיו. סיפוק הצרכים הרגשיים: מגע, חום גוף, התייחסות, אהבה, חיך.

היענות לכבי התינוק.

הטיפול עם התינוק מצריכה זמינות בכל עת, כי צריכים להיות זמינים ופנויים לצרכיו של התינוק, ולא לתת לו לבכות, ויש לתת לו את מה שצריך ולהמעיט את מצבי חוסר האונים אצל הילד עד כמה שאפשר, וכפי שכתב בספר 'פלא יועץ' (ערך יונקי שדיים):

"ואם הילד בוכה ברביע שעה סגי, משום צערא דינוקא, ורכים אין יודעים מאיסור זה, ובוודאי שאותן הנשים שמניחות את ילדיהן, יונקי שדים שיכבו זמן רב עד שיגמרו עסקיהן, או עד דעבדי מה דבעי, עתדין ליתן את הדין".

ומכאן תשובה לשאלה שהורים טריים מתחבטים בה, האם נכון לתת לתינוק לבכות כפי שישנם שיטות שונות ופסולות שאף אומרים שזה בריא לילד, כמו שישנן גם כאלו שדוגלות בכך שיש לתת לילד לאכול רק לפי זמנים מסוימים ולא יותר, וכיום כבר הוכח שאין זה תורם לילד.

קול תורה

התינוק במעי אמו מלמדין אותו כל התורה, ורגיל הוא ללמוד תורה, לפיכך יש להמשיך ולהשמיע לו דברי תורה, כי המעבר החד מידיעת כל התורה כולו לריקנות, הינו מעבר לא פשוט, ולכן יש להשמיע דברי תורה לתינוק ליד עריסתו, וכמסופר בגמרא ירושלמי (יבמות דף ח):

ר' דוסא בן הרכינס ראה את רבי יהושע וקרא עליו (ישעיה כח, ט) 'את מי יורה דעה! זכור אני שהייתה אמו מולכת עריסתו לבית הכנסת בשביל שיתדבקו אזניו בדברי תורה. התינוק קולט הכל

היחס לתינוק הוא כמי שאין בו דעת עדיין לקלוט כלום, אמנם באמת התינוק קולט במוחו הכל, והכל נחרט בקרבו. לכן מן הצורך להיזהר מאוד בתוכן שמשמיעים לתינוק, וכן להקפיד על כל מה שרואה, מאחר שקולט הכל.

יצירת הוולד ולידתו, הוא אחד מהדברים הפלאיים שעשה הקב"ה בעולם, הכל נעשה בחכמה רבה ובתזמון מלא, מזוונו וחיותו, התרוממותו והתפתחותו, ועוד ועוד.

והנה בשעה שנולד תינוק חדש, כולם שמחים ומאושרים, והתרגשות גדולה אופפת את בני המשפחה הקרובים והרחוקים. אך ישנו אחד בכל התמונה שאינו שמח ומאושר כלל, הלא הוא התינוק הקטן שזה עתה נולד וירד לעולם הזה, והסיבה לכך פשוטה, כי לפני שיצא לאוויר העולם היה נמצא בעולם שכולו טוב, בעולם רוהני עליון, שיש לו מה שצריך מאכל ומשתה וכל צרכיו ללא שום מאמץ, כמו שדרשה הגמרא (נדה ל, ב)

"דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו... נר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו... ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים... ומלמדין אותו כל התורה כולה". ומה חסר לו לצאת לעולם הזה, וכמו שמבאר רבינו בחיי"ז ז"ל:

"שלוש עולמות חולפין על האדם, האחד כשהוא במעי אמו והוא הנקרא עולם היצירה, והוא תחילת הוויתו ובו יכיר האדם נפלאות הבורא יתעלה וגודל מעשיו... ולרצונו היה עומד שם לעולם כי שם מזוונותיו מצויים ממזון האם".

ואכן באמת בשעה שהתינוק צריך לצאת לאוויר העולם הזה, אינו חפץ בכך, ומסרב לרדת לזה העולם, אלא שאנו ומוכרח הוא לעבור לזה העולם, כמו שממשיך לבאר שם:

"וכאשר ירד משם הוא אנוס ומוכרח, והוא מאמר החכמים ז"ל (אבות פ"ד מכ"ב) על כרחך אתה נוצר, ועל כן יבכה ויצעק בהולדו להורות כי העולם הזה הוא עולם הצער והמהומה".

כלומר, כאשר נתבונן נראה שהתינוק עובר מעבר חד וקשה בשני מישורים.

משבר אחד הוא בתחום הפיזיולוגי. ממצב שכל צרכיו ממולאים באינטנסיביות וללא שום מאמץ מצידו כלל וכלל, וכדברי הרבינו בחיי"ז שבמעי אימו מזוונותיו וצרכיו מצויים לו תדיר, אינו רעב ולא צמא, לא חם לו ולא קר לו, הוא מוגן ושמור מכל מזיק, ולא חסר לו כלום, ומזה עובר ונקלע למצב שונה לגמרי.

הנושא השני הוא בתחום הרוחני, שהוא עובר מעולם רוחני עילאי, וכדבריו שאין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים שמלמדין אותו כל התורה כולה, וממקום הנעלה הזה יורד לעולם גשמי על ההתמודדות הרבות והשונות.

אולם למרות זאת, ישנה מעלה יתירה בכך שהאדם מגיע לעולם הזה, וכמו שמבאר הרבינו בחיי"ז:

"מאותו עולם היצירה, נעתק אל העולם השני והוא העולם הזה, ויש לו בזה יתרון מעלה על העולם שבא ממנו, כי בעוה"ז כשם שגופו גדל, ין גדל שכלו ותרבה חכמתו עד שהוא מתחכם בתורה ובמצות, ועם ישגי ידיעת ה' יתעלה".

השינויים המרכזיים שקורים לתינוק מיד עם היוולדו:

• יוצא ממקום של מוגנות גבוהה אל עבר עולם מנוכר וזר.
• מקבל את צרכיו ללא מאמץ - ועתה נוצר צורך להתאמץ.
• מעולם שכולו טוב, לעולם מעורב טוב ורע.

דרכי התנהגות עם תינוק שנולד

בעקבות מה שראינו על הקשיים שעובר על התינוק, מוטל עלינו למועד את הקשיים עד כמה שידינו מגעת, ולכל הפחות להקל אותם עליו.

מזעור הקושי מתבטא בכמה מישורים:

הרגעה ודיבור

בפרשת שמות כינתה התורה את יוכבד ומרים בשמות

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בעיניי השבח וההודאה לבורא עולם

גיליון מס' 117 | ניסן התשפ"ד

נא לשמור על קדושת הגליון

"הטוב והמטיב" כמובא בהלכה.

מעשה בילדה יתומה מאב שחלתה קשות, ובחסדי שמים החלימה. יעץ רבנו לבני המשפחה, לערוך סעודת הודאה על נס החלמתה.

והנה באמצע הסעודה, נפתחת הדלת והרב אויערבאך נכנס. האלמנה ובתה לא ידעו את נפשם מרוב שמחה: גדול הדור הטריח את עצמו בעבורך, והוא מבקש רשות להסב עמך לסעודה!...

והנה בשאלוהו מדוע הטריח את עצמו כל כך, הלא הלא יכול היה להשתתף בהודאה לה' מביטו?

השיב בבט צחוק: "אינה דומה הודאה הנאמרת מקרוב, להודאה הנאמרת מרחוק". (מתוך: "צדיקים מודים לה'")

צדיקים מודים לה'

הרב ר' שלמה זלמן אויערבאך

מסופר על ר' שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, כי תמיד היה מחפש דרכים כיצד להודות לה' על כל חסד שנעשה עמו.

בעת שנולדה נכדתו, רצה הוא להודות לה' על שזיכהו בנכדה (אף שכבר היו לו נכדים), אך מכיוון שלא נתקנה ברכה לסבא בהולדת נכדו, מצא עצה: השיג שני סוגי יינות בדרך על הסוג המשובח פחות "בורא פרי הגפן", וכשהובא היין המשובח יותר, בירך ברכת

החג המרומם

חג הפסח מיועד לפתוח את לבנו באהבת השי"ת, כפי שברור מהלכות החג ומנהגיו: החג מתחיל בליל הסדר שסיומו בהלה, בשירות ובתשבחות להשי"ת.

בשבת בתוך החג נוהגים לקרוא את מגילת שיר השירים, המבטאת בצורה המרוממת ביותר את האהבה המופלאה ההדדית בין כלל ישראל והשי"ת.

בסיומו של החג, בקריאת התורה של שביעי של פסח, קוראים את שירת הים שהיא "המעולה שבתשבחות לה'" (זוה"ק). ייעוד זה גם ברור מקביעת התורה שהחג יחול דווקא בעונת האביב, שבימי החג יורגש את נועם יופי האביב המצטרף להכרתנו בחסדים הגדולים שהשי"ת העניק לנו בזמן יציאת מצרים. צירוף זה מעורר אותנו להרגיש את טובו המופלג של השי"ת ואת אהבתו הגדולה אלינו.

אהבה זו צריכה להאיר גם את ההכנות לחג, כפי שמתואר בספר "חובת התלמידים": "בהתקרב ימי הפסח, נפש היהודי משתוקקת להגיעו של החג, ימים של אורה ושמחה. הוא מכין את צרכי החג ונפשו מתחממת ממאור החג המופיע מרחוק. הוא חש בלבו את כל מצוות הפסח ודקדוקיו, לא כמו של מלך שגוזר על עבדיו, אלא כמו של אב החובק את בנו הקטן ובחביבות גדולה אומר לו: 'עשה נא זאת וזאת', והבן בכל כוחו רץ, עושה, ומביט על אביו לראות בשמחתו הגדולה ובנחת רוח שמקבל ממנו. מתוך אהבה גדולה ויראת כבוד, אין דעתו מתקררת בעשיותיו, והוא מוסיף מעצמו על מצוות אביו מתוך חפץ ושמחה. בכל הכנות הפסח הוא מוסיף חומרות ודקדוקי דינים מתוך תחושת אהבת אביו שבשמים אליו, ועיניו כביכול המלאות חבה והתגעגעות המביטות עליו ועל כל מעשיו מתוך קורת רוח נרגשת.

ואז מגיע חג הפסח, הגן עדן יורד לעולם הזה והיהודי יושב בו וחווה בהוד עליון וחש בשמחת יקר מלכותו ית'. לבו מתלהט מהכרתו כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר, שהטוב האמיתי, הטוב שבכל העולמות העליונים והתחתונים, הוא להודות לך ולזמר לשמך..."

שואלים הודיה

תמיד משגיח עלינו ועל כל פרט בעולמנו, וכגודל השמחה על שפת הים "אז ישיר...". כך לשמוח בעוצמה ולא להפסיק להודות ולהלל.

להודות על התורה הקדושה, שזכינו בה במתנת חיים; להודות על הזכות לאסוף מצוות לאין ספור כאן בעולם הזה;

להודות על יציאות מצרים פרטיות, על נסיך שבכל יום עמנו. צריך לשיר, לנגן ולהודות על אין ספור טובות שהשי"ת הטוב עושה עמנו, כל יום ויום וכל רגע ורגע כל ימי חיינו; להודות על ימים מרובים של הכנות, טרחות ומאמצים להגיע למועד הקדוש הזה, כי כל היגיעות הללו הן הן הבונות כלים לקבלת אור הפסח.

שאלה

מהי עבודת ההודיה המיוחדת לחג הפסח הבא עלינו לטובה?

תשובה

פסח. פֶּה-שֶׁחַ. "שיחו בכל נפלאותיו". וכל המרבה הרי זה משובח.

זו המהות של פסח להיות פה ששח, מודה, משבח ומהלל להשי"ת.

להודות על הנס הגדול של יציאת מצרים; להודות על אשר הוצאתנו מארץ מצרים מבית עבדים; לחשוב מה היה קורה אם זה לא היה כך...

להודות על שיש לנו אבא אוהב שמשגיח ושומר עלינו תמיד, כפי שהיה ביציאת מצרים; ולשמוח שמחה אמיתית בלי גבולות, שמחה תמידית, שגם כי אלך בגיא צלמות לא אירע רע כי אתה עמדי, שהקב"ה איתנו

מה רבו מעשיך

קורה? כאשר הוא מתנהג במידות של אלוהים - 'זהלכת ברכיו'. לכן כאשר אנחנו אוהבים - נרגיש תענוג, וכאשר אדם שונא הוא מרגיש כאב. כאשר אנחנו מודים - נרגיש תענוג נפלא, וכאשר מתנכרים לטוב - נרגיש הרבה פעמים כאב. נמצא, שכאשר אנחנו עושים רצונו של הבורא אנחנו נהנים כבר כאן בעולם הזה.

כמה עלינו להודות לבורא עולם, שברא לנו רגשות מענגים כאשר אנו עושים את רצונו. בנוסף, רגשות אלו גורמים לנו לצמות, לרצות לעשות עוד ואף משפרות את בריאות גופנו.

באמת גם לרגשות השלילים והכואבים יש מטרה חיובית, ועל כך בפרק הבא.

רגשות חיוביים ושלילים

חשבתם פעם מדוע כשאני אוהב אני מרגיש נפלא, וכאשר אני שונא אני מרגיש כאב? מדוע כאשר אני נדיב אני מרגיש נפלא, וכאשר אני מקנא אני מרגיש כאב? מי לימד את הגוף להתנהג כך?

התשובה מדהימה: **אלוקים ברא את האדם להתענג על הבורא.** כיצד זה

לעילוי נשמת
מטילדה בת אמילי
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
ביילא בת רבי יחיאל
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
אסתר בת רוזשנה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
כמוס בן רגינה
ת.נ.צ.ב.ה.

אסתר
בת יהודית
לזיווג הגון בקרוב

לרפואה שלמה של התינוק
דוד בן יונת
בתוך שאר חולי ישראל

סיפורים של הודיה

סיפורי ישועות בזכות התודה מתוך הקו "קול תודה"

מודים מעל הטבע

בחיבות ההודיה, שלח לי דיבורים, אני רוצה להודות לך...
עליתי וירדתי, ושיר ותהילה בפי. התחלתי להודות על כל הקשיים וכך התקדם לו שיר של הודיה בחרוזים.
וכך המשכנו לשבח ולהודות כי ידענו שהכל לטובה ושהכל מלא מלא באהבה האין סופית של הקב"ה.

באורח פלאי, תוך יממה או שתיים של התחזקות באמונה ובהודיה, מספר מדדים השתנו לטובה באופן משמעותי. לאט לאט ניתקו את הילד מהמכשירים, הבצקות ירדו, החלבון עלה.
"נס רפואי" דיווח הרופא. לא, לא נס רפואי, "הודיה פודה".

תוך מספר ימים הועבר למחלקה רגילה ולאחר עוד מספר ימים שוחרר הביתה לחיים טובים ולשלום. ולא רק כל זאת, אלא נעשה כברייה חדשה ממש. הפך לילד מלא כוחות וחיוניות. נרדם בלילות ולא רק שנרדם אלא בשכיבה. פלא פלאים, חסד חסדים.
אנחנו מודים מעל הטבע, והקב"ה, ד' צלך, מחזיר לך באותה המטבע ועושה לך ניסים מעל הטבע.

מחלקת טיפול נמרץ. ילד חמד, הבן יקיר לי, מתקשה לנשום, לא יכול ללכת בכוחות עצמו, מובל בכיסא גלגלים, מתקשה לראות. נוזלים סביב הריאות, בצקות ברגליים, כאבי בטן, פצע לחץ בגב, חלבון נמוך. מחובר לחמצן ולעוד מכשירים מרובים.
הסיפור לא התחיל עכשיו, אלא כבר תקופה ארוכה של כחצי שנה הילד סובל מקשיי נשימה, לא נרדם בלילות ובוודאי שלא בשכיבה.
ההורים, המשפחה, חדורי אמונה יודעים שהכל מאתו ית' בהשגחה ולטובה. חבר מתקשר "אל תשכחו שבכל מצב צריך להודות".
בית רפואה. חיפשנו מקום לרקוד ולהודות. "רבנו של עולם, אנא מצא לנו מקום להודות"...
מצאנו את עצמנו בחדר המדרגות של הקומה השמינית, ריק, פנוי במיוחד בשבילנו. "אבא זכה אותי לך להודות. חזק אותי

שמחת הרגל

יש לנו בת מתוקה וחכמה מאד. היא בת שנתיים, אך מדברת כמו ילדה בת 4: משפטים שלמים, סיפורים, והגיגים... יושבת עם ספר תמונות ומספרת לבני המשפחה סיפורים על התמונות שבספר, ממש תופעה מדהימה...
אך דבר אחד עדיין אינה עושה בהתאם לגיל.
בגיל שנתיים היא עדיין לא עומדת לבד וכמובן לא הולכת לבד. לא שיש לה ח"ו בעיה אורתופדית או מוטורית. ב"ה, בכל השלבים התקדמה בהתאם לגיל, אם בזחילה או בעמידה במיטה
אך כשהגיעה לגיל שאפשר כבר לעמוד לבד ולהתחיל לפסוע, תפס אותה פחד נוראי ולא הסכימה לעשות זאת למרות שהיתה מאוד יציבה. אם רק היה נדמה לה שמנסים לעזוב אותה כדי שתעמוד לבד - מיד היתה מתיישבת על הרצפה בפחד הסטרי ופורצת בבכי עז. וכך, היתה מטיילת בבית בעזרת ה"בימבה" או גוררת כסא, אך לעמוד או ללכת בלי להאחז במשהו - אין על מה לדבר.

כשבועיים לפני חג השבועות אספתי את הילדים שבבית ואמרתי להם כך: "כולנו מאוד רוצים שהקטנה תתחיל ללכת לבד וכבר מדמיינים את הנעליים החדשות שתנעל. בואו נקבל על עצמינו כל אחד ואחד לומר כל יום 3 פעמים "מזמור לתודה", ואני הוספתי גם "נשמתי", ובעזרת ה' אם עד חג השבועות הקטנה תתחיל לפסוע לבדה - נפרסם זאת ברבים ב"קול תודה" ונקבל על עצמנו בלי נדר להמשיך ולומר גם ארבעים יום לאחר מכן "מזמור לתודה" ו"נשמתי". הוספתי וסיפרתי לילדים על כמה סיפורי ישועה ששמעתי בקו. האווירה היתה מרגשת, מחזקת ומעצימה. וכך, כשכולנו חדורי אמונה ומוטיבציה, התחלנו באמירת "מזמור לתודה" ו"נשמתי".

במשך השבועיים האלו השתדלנו בכל הזדמנות שהתאספנו יחד, בני המשפחה, לשבת ולהודות לה' לפחות כחצי שעה, על האחות החכמה והמתוקה, שעדיין לא הולכת לבד. כל ילד הוסיף עוד תודה לשרשרת, וכמובן שלא שכחנו להוסיף לתודות: "... תודה על שהיא מיוחדת ללכת, ותודה ה' על העתיד שבעזרת

ה' בקרוב ממש היא תתחיל לפסוע את פסיעותיה הראשונות..."
חג השבועות חל במוצאי שבת. התארחנו בבית הוריי למשך השבת והחג שאחריו. השבת כבר כמעט פרשה את כנפיה, והילדים מזכירים לי שמחר בערב, במוצאי שבת, ייכנס החג ו... הקטנה עדיין לא הולכת לבד...
חיזקתי אותם ואמרתי להם שה' גדול וכל-יכול, ויש עוד 27 שעות עד כניסת החג...
לאחר סעודת השבת, סידרנו ופינינו את השולחן מהסעודה. לפתע, הקטנה שישבה על ברכיי בקשה לרדת ממני, הורדתי אותה מעליי וכהרגלי אחזתי בה, שהרי היא מפחדת לעמוד לבד - אך אז "היאומן" קרה...
היא עזבה אותי והתחילה להתקדם ולפסוע לבדה כמה פסיעות קדימה. כולם מסתכלים עליה ולא מאמינים.
קראנו כולנו בהתלהבות, כשהילדים מוחאים לה כפיים, מחבקים, מנשקים אותה משמחה, והיא - לא מבינה על מה השמחה...
שניים מילדנו החלו בריקוד נלהב תוך כדי שירה: "תודה, אייבישטער! תודה, אייבישטער!..."

והקטנה, מתלהבת מתשומת הלב, ומתחילה לפסוע בצעדי ריקוד בכל חדרי הבית הלך וחזור, מרוצה מעצמה וקוראת לאחותה הגדולה שתבוא לראות איך היא הולכת לבד. ניסים ונפלאות...
הנה, כמה שעות לקראת חג השבועות, וישועתנו באה. כמה אושר ושמחה!

נציב יום

בחרותם 100 ש"ח לארגון ניתן להקדיש יום בקו "קול תודה"

כל השיעורים שיעלו באותו יום יוקדשו לישועת השם שתבחרו או לע"נ יקירכם

לפרטים: 055-6789852

או בטל' 052-7664945

לוי אביב

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
20:24	19:45	18:31	ירושלים
20:22	19:47	18:46	תל אביב
20:24	19:47	18:38	חיפה
20:24	19:46	18:48	באר שבע

העלון טעון גניזה

זווית הסתכלות כיצד ניתן להעלים מבנה המתנשא לגובה מאה מטרים, ומדוע דווקא רבי עקיבא הבין את המסר הצפון בסלע השחוק?

רבי אליהו דסלר זצ"ל, בספרו 'מכתב מאליהו' (חלק א, עמ' 265) ממחיש זאת בדוגמא נאה: "אם יצו לאדם שיפשיט את נעלי בני אדם וילביש להם, הנה ירגיש השפלה והכבדה רבה. אבל מי שהוא סוחר נעליים, אם תהיה חנותו מלאה קונים וירבה למדוד את הנעלים על רגליהם מאות פעמים ביום, הרי ישמח. וכי ההשפלה וההכבדה להיכן הלכו? אלא שמפני שהוא מרוויח בזה הוא מאושר".

הרי לנו איך שינוי קל במבט גורר שינוי רב בהרגשה, וממילא בהתנהגותו של האדם. כאשר זווית הסתכלותו של האדם שלילית, הוא יראה את המציאות בגוון שחור, ולא יכיר במסוגלות שלו לתקן ולהשתפר. וכן להפך - ככל שהאדם מפרש את המציאות כחיובית - כך הוא מנצל את הכוחות העצומים שנסך בו הבורא לתיקון ולהתעלות.

הגמרא במסכת שבת מספרת על פועל פשוט מהגליל העליון, שנשכר אצל בעל הבית אחד בדרום למשך שלש שנים. בתום תקופת העבודה ביקש הפועל את שכרו, אך התברר להוותו כי לבעל הבית אין במה לשלם לו. הפועל מציע לבעל הבית אופנים שונים לשלם לו את שכרו - ונענה בשלילה. אך במקום להתמרמר ולכעוס, מוצא הפועל הסברים להתנהלותו של בעל הבית. לאחר יום הכיפורים מגיע אליו בעל הבית עם התשלום, ובתוך כך מסתבר שהסבריו של הפועל אכן היו נכונים.

מיהו הפועל הפשוט הזה, המפגין יכולת כמעט בלתי נתפסת להעניק פרשנות חיובית למעשי הזולת? בעל 'ספר השאלות' מגלה לנו כי פועל זה אינו אלא מי שהיה לימים התנא הקדוש, רבי עקיבא. זה שהציר המרכזי בחייו היה: "כל דמאן דעביד רחמנא - לטב עביד" (ברכות ס, ב).

מבטו החיובי של רבי עקיבא מאפשר לו גם לראות את המסר הצפון במים השוחקים אבנים. מסתבר שרבי עקיבא לא היה רועה הצאן היחיד שהבחין בתופעה זו. אולם בכוח זווית הסתכלות שלו, הוא מסיק מהמראה הזה את המסקנה, שאין זה מאוחר עבורו להתחיל בלימוד התורה, ולהפוך לגדול הדור.

נגע הצרעת הוא עונשו של בעל לשון הרע, היוצר בדיבורו פירוד בין בני אדם ולפיכך נדון לשבת "בדד מחוץ למחנה" (ערכין טז, עב). ואולם, לא רק בזולת פוגע בעל לשון הרע בדיבורו השלילי, אלא גם את תמונת המציאות שלו-עצמו הוא מעוות ומעקם. רק לאחר שיתבודד עם מחשבותיו, ויתקן את זווית הסתכלותו שלו; יוכל לשוב למחנה, ולעלות מחדש על מסלול של צמיחה רוחנית.

אחד הפעולות המוכרים ביותר של אמני אשליות המתמחים בתרגילי זריזות ידיים, הוא העלמת חפצים. לפיכך התעוררה סקרנות מרובה כאשר אומן אשליות מפורסם הכריז כי יש בדעתו להעלים את... פסל החירות. מבנה ענקי זה מתנשא לגובה מאה מטרים, ומשקלו מגיע לאלפי טונות. כיצד אפשר להעלים אותו?

בערב המיועד התכנס קהל צופים גדול באי החרות, על רחבה מיוחדת שהוכשרה לכך; סמוך ונראה לפסל המפורסם. זרקורים האירו את מבנה הפסל באור יקרות. מסוק טרטור בשמיים. עם תחילת המופע, החל וילון ענק לכסות את הפסל, ולהסתירו מעיני הצופים. מוסיקה דרמטית נשמעה, וזיקוקים התפוצצו ברקיע. כאשר הוסט הווילון - בקעה קריאת תדהמה מאלפי פיות. פסל החירות נעלם.

הקהל הנוכח ניסה לפענח את מראה עיניו. המסוק עדיין טרטור בדיוק במקום בו עמד מקודם. הזרקורים המשיכו אף הם להאיר את הנוף הלילי החשוך. רק הפסל נעלם, כאילו בלעה אותו האדמה.

כולם הבינו שאומן האשליות מוליך אותם שולל - השאלה רק: איך הוא עשה זאת? למשך שניות ארוכות התאמצו הצופים לפענח את התעלומה, ללא הצלחה. ואז פרצו תשואות סוערות, שנמשכו גם לאחר שהווילון נסגר ונפתח בשנית, ופסל החירות שב לעמוד על מקומו המקורי...

איך באמת הועלם הפסל? רק בחלוף שנים התגלה הסוד. מסתבר שהפסל לא נעלם ולא זו לשום מקום (כמובן). מה שכן זו באותו לילה, הייתה דווקא הרחבה עליה ישבו מאות הצופים. בעוד תשומת ליבו של הקהל מוסחת על ידי הזיקוקים והמוסיקה הרועשת, איש לא חש כי הקרקע שתחת רגליו מסתובבת בזווית של עשרים מעלות. ברגעים שהווילון הסתיר את הנוף, והרצפה זזה עם הקהל שעליו, כבו הזרקורים שהאירו את פסל החירות, ותחתם הודלקו פנסים אחרים שהאירו שטח ריק השוכן כמאה מטרים דרומית משם. הקהל לא חש בהבדל אבל כאשר הווילון נפתח מחדש, זווית הסתכלות שלו השתנתה - ובזווית החדשה כבר לא ראו את הפסל...

בתרגיל הפשוט אך המבריק הזה, טמון מוסר השכל לחיינו. האדם רגיל לסמוך על תחושת המציאות שלו. הוא בטוח שמה שהוא רואה וחש; משקף את המציאות האמיתית. מסיבה זו קשה לנו להאמין עד כמה קל להטעות את תחושת המציאות שלנו, ועד כמה היא מושפעת מפירושים רגשיים שאדם נותן לאירועים. מסתבר שדי בשינוי קל בזווית הסתכלות, כדי שהמציאות תצטייר באור שונה לחלוטין מזו שהורגלנו אליה.

עמוד 11
ערכים לילדים
מצא את ההבדלים

עמוד 7
ערכים מאחורי הקלעים
שבת מפתיעה

עמוד 6
הניצוץ היהודי
שינוי מסלול

עמוד 5
הרב דוד ברוורמן
רגישות עד היכן?

אַקטואַליה בְּפֶרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ

הרב אהרון לוי

לפני שנים אחדות נערך בבריטניה ניסוי מעניין: טלפנים התקשרו באופן אקראי למאות אזרחים, וביקשו מהם לתרום כסף כדי לנתח כלב שחייו בסכנה. הבריטים, הידועים ברגישותם הרבה לבעלי-חיים, תרמו בחפץ לב.

לאחר ימים אחדים התקשרו הטלפנים לאותם אנשים פעם נוספת, וביקשו מהם לתרום כסף לקשיש ערירי הזקוק לניתוח השתלה מציל חיים. הפעם, ההיענות הייתה נמוכה ביותר מחמישים אחוז.

האם העדפת בעלי-חיים על פני בני-אדם, כפי שהוכח בניסוי זה, מעידה על עיוות ערכי, או שמא מדובר בהתפתחות חיובית של מידת הרחמים האנושית? האם המאבקים למען זכויות בעלי-חיים והתנזרות מאכילת בשר מעידים על רגישות מוסרית גבוהה - או על עיוות ערכי מזעזע? ובכלל - האם ראוי להשוות בין בעלי-חיים לבני אדם?

כדי להשיב על שאלות אלו, עלינו לעסוק תחילה במעמדם של בני האדם ובעלי-החיים, ובשאלה מי קודם למי: האדם או בעל-החיים?

לשם כך, עלינו לעיין בפרשת השבוע. בפרשת תזריע מצווה הקב"ה על משה ללמד את בני ישראל על הצדדים ההלכתיים של הלידה, שנאמר: "דבר אל-בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה טמאה" (ויקרא יב, ב).

על פסוק זה קראו חז"ל במדרש את הפסוק (ויקרא רבא יד, ד): "אחור וקדם צרתני" (תהילים קלט, ה), ולמדו - "אם זכה אדם, אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך".

וכאן מתעוררות כמה שאלות. השאלה מי נברא קודם - האדם או היתוש - היא לכאורה בתחום העובדות. כיצד אפשר שמציאות תשתנה לפי זכויותיו של האדם? ובכלל, מהו 'אם זכה אדם?' על איזו זכות מדובר כאן?

על כך משיב המדרש במקום אחר (בראשית רבה ה, א): "אחור וקדם צרתני... אמר רבי אלעזר, אחור למעשה יום הראשון, וקדם למעשה יום האחרון... 'תוצא הארץ נפש חיה למינה', זה רוחו של אדם הראשון".

בריאית האדם, מלמדנו רבי אלעזר במדרש זה, שונה מבריאת שאר הנבראים: הללו נבראו במעשה אחד, ואילו האדם בשני מעשים. שאר הנבראים בזמן אחד, והאדם בשניים.

גוף האדם אכן נוצר אחרון, ביום השישי, לאחר בריאת בעלי-החיים, אך הנשמה נבראה עוד קודם לכן, ביום השלישי. הנשמה - 'קָדָם' - לפני בריאת בעלי-החיים, והגוף - 'אַחֲרָי' - לאחר בריאתם. הגוף בסוף מעשה בראשית, והנשמה בתחילתו.

כשיתושים עושים כבוד

מדוע צמחונות לא מעידה בהכרח על מוסריות? האם צריך לנהוג כבוד בבעלי-חיים, ומה הבריטים אוהבים יותר; כלבים או בני-אדם?

וזהו שאמרו 'זכה' או 'לא זכה': אם זכה האדם במעשיו הטובים עד שהפך את מותר האדם שבו - הנשמה - לעיקר אישיותו, הוא רשאי להשתמש בבעלי-החיים לצרכיו, משום שנשמתו, שהיא עיקר אישיותו, קודמת להם וחשובה מהם. ברם, אם 'לא זכה' האדם במעשיו, ונותר משועבד לגופו החומרי שנברא ביום השישי לאחר בעלי החיים, מהיכן הוא שואב זכותו המוסרית להשתמש במי שנבראו לפניו וחשובים ממנו?

מתברר אפוא שארגוני בעלי-החיים צודקים, אך גם טועים

במדרש זה עוסק רבי אלעזר במעמדו של האדם מול בעלי-החיים, ובשאלה מי מהם חשוב יותר. שאלה זו תכריע אם מותר או אסור לאדם להשתמש בבעלי-החיים לצרכיו. אם ימצא האדם חשוב מהם, יותר לו להשתמש בהם, ואם לא - ייאסר עליו. לפיכך, אם זכה אומרים לו "אתה קדמת לכל מעשה בראשית" ולשימושך נבראו, ואם לא זכה אומרים לו "יתוש קדמך" ואין לך רשות להשתמש אפילו בבריה קטנה שבהם.

ראייה לכך שההתר להשתמש בבעלי-חיים מותנה במדרגתו הרוחנית של האדם, מצינו בדברי חז"ל במקום נוסף: "רבי אומר: עם הארץ אסור לאכול בשר [בהמה], שנאמר: 'זאת תורת הבהמה והעוף' (ויקרא יא, מו)... כל העוסק בתורה מותר לאכול בשר בהמה ועוף, וכל שאינו עוסק בתורה אסור לאכול בשר בהמה ועוף." (פסחים מט, ב)

עם הארץ אינו אדם טיפש או חסר דעת, אלא כשמו כן הוא: אדם המחשיב את הארץ יותר מן השמיים, את החומר יותר מהרוח, ואת קנייניו הארציים יותר מעסק התורה, ובכך מעיד הוא

על עצמו שהגוף עיקר בחייו. לאדם כזה אומרים חז"ל: יתוש קדמך! אין לך צידוק מוסרי ליטול להנאת גופך את חייהם של בעלי-חיים, כיוון שהם נבראו לפניך ועליך לכבדם.

לעומתו, תלמיד-חכם העוסק בתורה מותר באכילת בשר, משום שמעשיו מעידים עליו שהשמיים חשובים אצלו יותר מהארץ, הרוחניות חשובה מהגשמיות, שכן כל מעייניו בעסק התורה הרוחנית ולא בארץ הגשמית, ומכאן שנשמתו עיקר ולא גופו. וכיוון שנשמת האדם נבראה ביום השלישי וקדמה לבריאת בעלי-החיים, יש לו הצדקה מוסרית להשתמש בהם לצרכיו, ולכן הוא מותר באכילת בשרם.

מתברר אפוא שארגוני בעלי-החיים צודקים - אך גם טועים. צודקים - כשהם תובעים מבני-אדם חומרנים כמותם, אחרוני הנבראים, שלא לאכול בשר. וטועים - כשהם מפנים תביעה כזאת למי שהפכו את הנשמה הרוחנית לחלק המרכזי והעיקרי באישיותם.

זהו סוד הפסוק "אחור וקדם צרתני".

באחת מהרצאותי פנה אלי בשאלה אדם שהציג עצמו כצמחוני: "מדוע אנשים דתיים אוכלים בשר ובכך משתפים פעולה עם סוחרים תאבי ממון המצערים בעלי-חיים? האם אינם מודעים למסלול הייסורים הנורא שעוברים בעלי-חיים עד שהם מגיעים לצלחת?"

במקום להשיב החזרתי לו בשאלה: "ואתה אינך שותף לצער בעלי-חיים?"

"ממש לא", השיב, "אני צמחוני מטעמים מוסריים. איני אוכל בשר כלל".

"והאם גם במוצרי עור מן החי אינך משתמש?"

"אמת. שום מוצר המופק מבעלי-חיים!"

"והנעליים שלך אינן עשויות מעור?"

"רק גומי ובד!"

"אני מעריך זאת מאוד", המשכתי בלי להרפות, "אך כיוון שבשאלתך העדת על עצמך שהנעשה בתהליך ייצור הבשר חשוב בעיניך לא פחות מהמוצר המוגמר, ושגלגל תהליך הייצור האכזרי שיגית את אורח חייך - מדוע אם כן אתה נועל נעלי ספורט? האם אינך מודע לתהליך הייצור שלהם? האם התעניינת היכן, כיצד, ועל-ידי מי הן מיוצרות? מה גיל הילדים המייצרים אותן, באילו תנאים וכמה שעות הם עובדים, ובאיזה שכר?"

"האם צערם של ילדים נוגע ללבך פחות מצער בעלי-חיים? מדוע אתה מבדיל בין צער בעלי-חיים לצערם של ילדים מהעולם השלישי המועסקים בתנאי עבדות? כיצד ייתכן שהרגישות המוצדקת שלך לבעלי-חיים נעלמת כשמדובר בסבלם של בני-אדם? מדוע בבריטניה אנשים מגלים רגישות מופלאה להצלת כלבים חולים, אך נתקפים אדישות כשמדובר בהצלת בני-אדם?"

"לי לפחות יש כללים ברורים, גם אם אינך מסכים איתם: אם זכה אדם, אומרים לו 'אתה קדמת לכל מעשה בראשית', ואם לאו אומרים לו 'יתוש קדמך'."

נקדת מבט

הרב משה לנדא

אהבת עולם

כשהיחסים מורכבים...

לפני כמה שנים ביקשו ממני לסייע במקרה של סכסוך ירושה, שעל פניו היה נראה סבון ובלתי פתור. הסבתא, שהייתה אלמנה מזה שנים, נפטרה בשיבה טובה, בגיל מעל 100. היו לה ילדים מנישואים ראשונים, וילדים מהנישואים המשותפים. הדירה שהייתה בחזקתה, הייתה שייכת גם לבעלה שנפטר לפני שנים רבות. וגם הוא, השאיר אחריו ילדים מאישה קודמת. בקיצור... ילדים משלש משפחות שונות.

בחלק מהמשפחות נפטרו גם הילדים, שהיו כבר ממש מבוגרים, ובעצם נשאר יורשים נכדים. כצפוי, היו חריקות בין בני המשפחה לחצאין לשליש ולרביע. מטבע הדברים היה ויכוח, איך לחלק את הירושה. לכל בן יש אישה עם 'דייעס ועייצעס', ולכל בת יש את הבעל 'הכי חכם' שידוע מה מגיע לכל אחד ולמה. בקיצור... סכסוך בלתי פתיר בעליל. אנוכי נקראתי לפשר, וסוף סוף לסגור את עניין הירושה.

התהליך נמשך זמן רב, העניין היה באמת מורכב. כמעט שהתייאשתי מלפשר בין הצדדים. אבל אז, משפט אחד שאמר לי אחד הבנים, הדליק בי ניצוץ של תקווה. דווקא הבן שהרגיש פגוע יותר מכולם (לאו דווקא בצדק), אמר לי באחת משיחות הלילה שלנו: "דבר אחד למדתי מאמא, בסוף אנחנו כולם משפחה אחת, ומה שלא יהיה, גם אם יש לנו ויכוח לא קטן, בשביל כסף לא נפרק את המשפחה". והוא הוסיף: "כרגע אנחנו רבים, יש בינינו אפילו מלחמה, ועדיין... בתוך הסכסוך, אנחנו משפחה, ואנחנו נשמור עליה".

התרגשתי. הרבה משפחות מתפרקות לחצאין, לשליש ולרביע בזמן חלוקת הירושה, ונפגשות רק בבית הדין. לשמוע כזו אמירה מאחד הבנים, בעיצומה של המריבה, מראה על ברית מיוחדת. ברית משפחתית שלעולם לא תתפרק.

נזכרתי בסיפור הזה בגלל הברית בינינו לבורא. בפרשת השבוע אנחנו מצווים על ברית המילה. ברית המילה מייצגת את הברית החזקה ביותר שלנו עם הקב"ה. אפשר להניח תפילין בכל יום, אבל אפשר גם להפסיק, בכל רגע נתון. אפשר לשמור שבת בכל שבוע, אבל אפשר גם להחליט שלא. אפשר לקיים כל מצווה שהיא, אבל תמיד אפשר... גם לזנוח אותה.

ברית מילה... חקוקה בגופו של האדם. אחרי שנכרתה הברית, זו צורת היהודי. אי אפשר לשנות אותה. אז מהי טיבה של אותה הברית בינינו לבין הבורא, ברית שטבועה בנו בכל רגע נתון, לצמיתות?

לדעת רבותינו בעלי התוספות, וכך התקבל בחלק מהקהילות, קיים

שינוי בברכה שקודמת לקריאת שמע בין התפילות. בתפילת שחרית מברכים "אהבה רבה", ובתפילת ערבית "אהבת עולם". פשר השינוי טמון בשתי 'אהבות' שונות.

תפילת שחרית מתפללים כאשר היום מאיר, כמשל לזמן בו אנחנו עושים את רצונו של הבורא, ויחסינו טובים, יש בין הבורא לעמו ישראל אהבה גדולה-אהבה רבה. אבל בלילה, כשהכל חשוך, ואנחנו לא ממש עומדים בציפיות של הקב"ה, אז הבורא מסתתר.

'אהבה רבה'-לכאורה אין. אבל תמיד... עדיין... ישנה אהבה אחרת-אהבת עולם. אהבת עולם, גם אם היא אהבה בדרגה אחרת, היא ברית שאי אפשר לבטל. היא ברית חקוקה בינינו לבורא. היא ברית שהבורא לעולם לא מפר, גם... אם אנחנו לא עומדים בציפיות.

בעוד קצת יותר משבוע נשב לשלחן הסדר ונאמר, "ברוך שומר הבטחתו לישראל... והיא [-ההבטחה, הברית] שעמדה לאבותינו ולנו..." בכל הצרות שהיו לעם ישראל. "שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקב"ה מצילנו מידם".

גם בזמנים שאנחנו לא ממש בסדר, שיחסינו עם הבורא 'מורכבים', גם אז, קיימת אהבת עולם. ברית עולם. ברית שחקוקה בגופנו, אי אפשר למחוק. אהבת עולם של הבורא, תמיד מצילה אותנו ושומרת עלינו.

בספר 'ההיסטוריה של אלוקים', מסופר על קבוצה של יהודים באוּשְׁטֵיץ, שהחליטה, ברוב חוצפתם אפשר לומר, (אם כי אולי קשה לדון אותם) לתבוע את האלוקים למשפט. הם הקימו במחנה בית משפט עם שופטים. הם מינו תובע וסגנו, וכביכול העמידו את הקב"ה לדין על בגידה בעם ישראל. (אולי הייתה לרבנים שהשתתפו שם כוונה לפסוק הלכה לביטול הגזירה, מדין 'לא בשמיים היא' וכשם שמתירין בבית דין של מטה וכו')

ה'תשובות הרגילות', בעיצומה של הזוועה, לא התקבלו על דעתם של הרבנים השופטים. כבר בתחילת הקראת פסק הדין, היה ברור שנחרץ דינו של הקב"ה, כביכול, כאשם.

אבל כאן לא הסתיים הסיפור. הרב סיים להקריא את גזר הדין, הודיע שהמשפט הסתיים, ואז... זירז את כולם לתפילת ערבית...

"והוא רחום, יכפר עוון ולא ישחית, והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו..."

גם ברגעים קשים, גם ברגעי משבר, גם כשיש כעס ולא מבינים את פשר הדברים, גם אז-קיימת ברית עולם, אהבת עולם בין ישראל לאביהם שבשמיים!

האילה האמריקאית:

כשתהיה המלכות באהבה-ישתעבדו התאוות לדעות, וכשתהיה במורך-ישתעבדו הדעות לתאוות.

(מוסרי הפילוסופים. הודפס בספר 'גורן נכון' לרבי שלמה אבן גבירול שער א, פרק ב)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא יב, ג)

מהי המשמעות לכך שכמעט כל יהודי בעולם מקיים את מצוות ברית המילה?

תשובה: בחוגי בית וסמינרים של ערכים אני פוגש ביהודים רחוקים מכל דבר

שבקדושה, רח"ל, אבל מעולם לא פגשתי אדם שמצהיר שהוא לא עשה או לא יעשה לילדיו ברית מילה. הם מתרצים זאת בהסברים מתחום הבריאות או הזוהר לאומית, אבל כשאני דן איתם על כך, בסופו של דבר רובם מודים שקיום המילה היא ביטוי לקשר שלהם לעם היהודי.

הנביא זכריה אומר (זכריה ט, יא): "ם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו". מבאר הרמב"ן, שלעתיד לבוא יעזבו רבים מישראל את שמירת המצוות ולא תישאר בידם רק זכות מצוות מילה. מצווה זו, שאין הסבר רציונאלי לכך שהיא נשמרת במסירות על ידי העם היהודי כולו, מהווה הוכחה לכך שמה אמת ותורתו אמת, ודברי הנביאים אמת וצדק.

2 "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו - וטמא טמא יקרא" (ויקרא יג, מה-מו)

האם הישיבה בדד היא חלק מהעונש של המדבר לשון הרע? ואם כן, מדוע נענש בכך?

כשאדם מדבר על חברו לשון הרע, הוא מטיל עליו בידוד חברתי: מתחילים להתלחש מאחורי גבו, והדבר מנתק אותו מחבריו ומכריזו. עונשו של המדבר לשון הרע הוא מידה כנגד מידה. "בדד ישב" - הוא יחוש על בשרו איך זה להיות לבד. בנוסף, עליו להכריז על עצמו בפומבי שהוא טמא, למען ישמעו ויראו - תיקון לכך שדיבר מאחורי גבו של חברו והפיץ את הלשון הרע, מבלי שידעו מי הוא המקור לכך.

3 אקטואליה: איך אפשר להינצל מלשון הרע?

מספרים שאחרי שהחפץ חיים פרסם את ספרו, אמרו לו אחד מתלמידיו ש"מענתה אי אפשר כבר לדבר, שהרי בכל דיבור עלולים להיכשל באיסורים!" ענה לו החפץ חיים: "אדרבה, לפני הספר היה חשש על כל דיבור שאדם מדבר עלול הוא להיות לשון הרע - אבל עתה, כשיצא הספר, אם אדם ילמד אותו על בוריו הוא יוכל לדבר בחופשיות".

ואכן, החפץ חיים עצמו היה דברן ולא שתקן, כדי להראות לדור שאפשר לדבר ככל שיחפוץ, ובלבד שיכיר את כללי האסור והמותר. בשם הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצ"ל ממנצ'סטר ידועה סגולה ללמוד מדי יום שתי הלכות של שמירת הלשון. ראשית, הלימוד אכן עוזר להינצל מלשון הרע, ומפורסם שמועיל גם כסגולה לישועות בכל העניינים, כדרכן של כל המצוות.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החנוך

הרב צביאלי בן צור

הכנה חינוכית לשבת הגדול

טיפים מעשיים לחג מרום

כאשר נערך האדם לאירוע מכל סוג שהוא, האירוע יהיה מוצלח יותר. נכונים הדברים ביתר שאת בתחומי התורה והמצווה, וביתר עוז בחינוך בכלל ובחינוך למצוות בפרט.

'שבת הגדול' יוצאת בשנה זו סמוך לחג הפסח. יש מעלה גדולה בכך, שכן אם בשבת נכין את עצמנו ואת ילדינו לחג הגדול, לא ישכחו הדברים. ומכיוון שאנו רוצים לאפשר להתכונן היטב לימים הללו, השבוע נעסוק בשבת הגדול, ובשבוע הבא נעסוק בהכנה לחג הפסח.

כתב רבי אהרן מקרלין, בספרו 'בית אהרן' לשבת הגדול:

"זאת אנו אומרים שהשבת שקודם יום טוב הוא הכנה ליום טוב. כי שבת נקרא קודש ויום טוב נקרא מקרא קודש. היינו שמקבל משבת קודש שלפניו. קודם פסח - שבת הגדול. וקודם ראש השנה, שבת סליחות. וקודם יום כיפור - שבת תשובה. וכן שבת שלפני כל יום טוב, הוא הכנה ליום טוב."

כך כתב גם האמרי אמת: "שבת הגדול היה הכנה למצווה ראשונה שנצטוו ישראל. כל הכוח של ישראל הוא מההכנה."

אלא שלצד זאת, שבת הגדול עצמה איננה רק הכנה לפסח שהרי היא גדולה

בפני עצמה, וכדברי המדרש: "כשלקחו פסחיהם באותה שבת באו בכורות לישראל ושאלום למה היו עושים כן אמרו להם זבח פסח הוא לשם שיהרוג בכורי מצרים הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו שישלחו ישראל ולא רצו ועשו בכורות עמהם מלחמה והרגו מהם הרבה הה"ד למכה מצרים בכוריהם".

והיכן אנו, ההורים, בתמונה? אנו מקיימים את חובת ההכנה בצורה הבאה:

ראשית, אנו נפרוס את ההכנה על שתי סעודות, בכדי לא להכביד, ומאותה סיבה כל הכתוב בשורות הבאות יעשה בצורה מתומצתת, להזכירנו שעוד לא הגענו למצוות סיפור יציאת מצרים, ואנו כעת רק בהכנה/ ב ה ק ד מ ה / ב י צ י ר ת האווירה לקראת היום הגדול.

א. בשלב הראשון אנו מדברים מענייניו של יום, וענייניו של יום הוא שבת הגדול. במפרשים מצויים טעמים רבים ליום זה, ניתן למצוא ריכוז של הדברים בספר התודעה.

ב. בשלב השני אנו מלהיבים את ליבות הילדים עם סיפורי עשרת המכות. אבא חרוץ ימצא תיאור קצר על כל מכה, שוב, רק כדי להכניס לאווירה. ולגבי ה'בעיה', שהילדים בני דורנו מלומדים לאין ערוך מילדי הדורות הקודמים,

שהרי כל המדרשים שבעבר היינו מתרגשים מהם, נקראים היום על ידי הילדים 'מדרש גננות מפורסם', ומה שהגננת שכחה, הקומיקס משלים...

לכן, נאתגר את הילדים: נבקש שכל אחד מהם יאמר כבר בשבת הגדול מדרש אחד על מכה אחת, ומה שהם לא ידעו - אנו נשלים.

ג. בשלב השלישי ננסה לעשות חזרה גרלית על ליל הסדר, בכדי להזכיר

לעצמינו ולילדים את מנהג הלילה, שלא ניכנס ללילה הגדול בבורות, אלא מתוך רעננות.

על כולנה עלינו לזכור - חודש ניסן כולו הוא חודש מיוחד של גאולה, בו נולד יצחק, ויש אומרים שבו נעקד. בו קיבל יעקב את הברכות, ובו רמז ד' לישראל שהוא ראש להם לתשועה, שנאמר: "ראשון הוא לכם

לחודשי השנה". וכאשר בחר ד' ביעקב ובניו, קבע בו ראש חדש של גאולה שבו נגאלו ישראל ממצרים, ובו עתידין להיגאל.

מכיוון שכך, שבת הגדול היא הדקה ה-90 להתחלת 'שיח האמונה'. שיאה בליל הסדר, והמשכה כל ימי חול המועד עד סוף שביעי של פסח.

וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות בקרוב מאד, אמן.

עבדו את ה' בשמחה

השמחה הסתמית טובה או רעה?

בשבוע שעבר הבאנו את הדעות שיש לאדם להיות בשמחה לא רק בשעת עשיית המצוות ועבודת ה', אלא עליו להיות בשמחה תמידית. אך אם נתבונן בפסוקים על שמחה המופיעים בכתובים, נגלה שכמעט כולם מדברים על שמחה במצווה, ולא שמחה סתמית: "ושמחת

בחגך"; "ושמחת לפני ה' אלוקיך"; "שמחו בה" וגילו צדיקים"; "אשמחה ואעלצה בך", ועוד פסוקים רבים.

על כן מדגיש רבינו בחיי בספרו 'כד הקמח' (ערך שמחה, א, ג) ש"אין השמחה ראויה בעולם הזה כי אם בעבודת השם יתברך, ולא תמצא בכל ספרי הקודש שישבח השמחה אלא בעניין העבודה וההשגה בקדוש ברוך הוא. הוא שכתוב, ורננו צדיקים בה" וכתוב 'שמחו צדיקים בה'.

דברים חריפים יותר אומר בעל האורחות צדיקים (שער השמחה): "ולא ישמח בשום עניין אלא בדבר המביאו לעבודת המקום ברוך הוא".

ניתן ליישב בין שתי השיטות הללו, ולומר שהשמחה במצוות אינה מבטלת את ערכה של השמחה הסתמית, אלא מייקרת ומרוממת את השמחה הנדרשת בעת עשיית המצוות.

שכן, הכול מודים שיש לשמוח בעת עשיית פעולות שאינן מצווה ממש, אם בפעולה זו ישנה גם תוצאה של מצווה, כגון, זבולון העובד ומפרנס גם את יששכר. "ולזבולון אמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך". (דברים לג, יח) המפרשים (אור החיים, כלי יקר ועוד) מבארים זאת, שהברכה היא שזבולון ישמח בכך שבאותה שעה שהוא עובד - שבט יששכר לומד בזכותו.

המפרשים כותבים שאם אדם שמח בפעולה סתמית, באופן שמכוון לחזק גופו ונפשו לעבודת ה', הרי זו שמחה של מצווה. ראייה לכך ניתן ללמוד מאלישע הנביא; שביקש לרומם את רוחו על ידי ניגון המנגן לאחר שנסתלקה ממנו הנבואה, כאשר כעס על יהושפט. אלישע ביקש שתשרה שכינה עליו [רש"י מוסיף: "ומצווה היא!"], והיא אכן אליו על ידי דבר שמחה של מצווה, שנאמר: "ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'" (מלכים ב, ג, טו).

הרי השמחה ששרתה עליו על ידי ניגון נחשבת 'שמחה של מצווה' מכיוון שנתכוון בכך להכין את עצמו להשראת השכינה.

לסיכום, משני המאמרים ניתן לקבוע כי לשמחה הסתמית יש חשיבות בחיי היהודי, והסיבות רבות לכך:

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דינאל נשיאי

השמחה היא אמצעי להתרחבות הנפש: השמחה, אף בהיותה סתמית, היא תוצאה של התרחבות כוחות הנפש, האדם נהנה ומרוצה באותה עת - מה שיכול לסייע לו להתרוממות רוחנית.

השמחה היא אמצעי להרחבת הדעת: היות שהשמחה מרחיבה את הדעת, היא מחוקת באדם את הבנה האמונה והביטחון שהכול מאיתו יתברך.

השמחה מסלקת קשיים רגשיים: השמחה הסתמית מרגיעה ומנטרלת קשיים רגשיים המושכים לעצבות. על כן יש בכוחה להעמיד את האדם במקום נקי מעצבות, ואז יוכל לעבוד את ה' ביישוב הדעת.

עם זאת, מובן שההשגות הרוחניות המגיעות בעת שמחה של מצווה אינן ניתנות להשגה בשמחה סתמית, משום שהיא במדרגה נמוכה יותר משמחה של מצווה. ואמנם, פשוט הדבר שאם מנצל היהודי את מידת השמחה להבלי העולם הזה, אזי היא רעה.

מצוות השמחה [הסתמית] הנדרשת בתורת החסידות, כוונתה היא שמצב סתמי זה של שמחה יוביל את היהודי לעשיית מצווה, מכמה בחינות: כך יהיה קרוב יותר לה' יתברך, כך ירגיש יותר שה' יתברך הוא טוב ומטיב. בהרגשה זו של הכרת טובה, יקל על היהודי לעבוד את ה', ולקיים תורה ומצוות בהתלהבות.

ערכים לחיים

הרב דוד ברוורמן

רגישות, עד היכן?

ההבדל בין תור ליונה, ומוסר השכל להורים הטריים

הכאב והצער, כבר אין מי שתמתין לו בבית. הוא כבר לא יזכה לחיבוק מאזן שכזה! לכן פונה אלינו רבינו החפץ חיים: קחו זאת בחשבון, רגע לפני שאתם מפעילים יד קשה על הילד. תנו לו עונש כזה שיהיה לו כוח להתמודד עמו, גם ללא החיבוק התומך של ההורה החסר.

פרשת 'תזריע' עוסקת בדיני טומאה וטהרה. נאמר, שעל היולדת זכר או נקבה, להביא בבוא הזמן קורבן 'עולה' ו'חטאת'. ומה מביאים לקורבנות אלו: "כבש בן שנתו לעולה, ובן יונה או תור לחטאת" (ויקרא יב, ו) שואלים כמה ממפרשי התורה: מדוע בחרה התורה לשנות את סדר הדברים ולהקדים את בן היונה לתור, בעוד שבכל הקורבנות התורים קודמים לבני היונה? 'בעל הטורים' במקום מיישב תשובה מופלאה.

"בכל מקום מקדים תורים לבני יונה חוץ מכאן? לפי שאינו מביא אלא אחד, שאם ימצא יונה לא ייקח תור, לפי שבן זוגו מתאבל עליו ואינו מזדווג לאחר".

כלומר, שונה קורבן חטאת היולדת מכל הקורבנות שמביאים בני יונה, וזאת מפני שבכולם מביאים זוגות, אך כאן מביאים פֶּרֶט, וטבעו של התור, בשונה מהיונה, כאשר נלקח ממנו בן זוגו הוא מתאבל עליו כל ימיו, רק לו הוא ישמור אמונים, ומכאן ואילך יישאר בבדידותו. ועל כן, עדיף לקחת בן יונה, ורק כשאין בנמצא - ייקח תור.

פלא פלאות! הרי אין איסור ביהדות באכילת תור הנלקח לבדו. אך כאשר באים להקריבו לחטאת, שזו ההתעלות הגדולה ביותר עבורו, עדיף להימנע מלעשות זאת כדי לא להכאיב לבן זוגו! זהו דבר מפליא ביותר. הרי לכל עוף יש תוחלת חיים. מטבע הדברים, אחד מהם ימות בשלב כלשהו. ובנוסף, הרי 'אבלותו' של התור לא נובעת מבחירה ותודעה רגשית, זהו טבעו של כל תור באשר הוא. ולמרות זאת, חשה התורה לכאב של... עוף.

אך מדוע דין זה נאמר דווקא בקורבן חטאת של יולדת?! נראה שיש כאן מסר להורים הטריים. זכיתם, ומשמייים זיכו אתכם בעולל יהודי רך וטהור. רצונכם לבטח לגדלו לתורה, יראת שמיים, ומידות טובות. כאן, עליכם להפנים את מסר הרגישות. אם על רגש של תור בודד חסה התורה, כמה עלינו לשים את הלב ואת הנשמה - אל הנשמה. גדלו אותו ברגישות המתבקשת. אך לא פחות מכך, חנכוהו לרגישות לסובבים אותו.

בכנס מלמדים של 'תלמוד תורה' בירושלים, התכבד המנהל החינוכי לשאת את המשא המרכזי. בפתח דבריו הוא ביקש להסב את תשומת לבם לבקשתו הנרגשת של החפץ חיים ז"ע אל העוסקים בהוראה. הוא פתח את המשינה ברורה, והקריא מתוך סימן קנ"ו, העוסק ב'סדר משא ומתן':

"חייב אדם להיזהר ביתומים ואלמנות, אפילו הם עשירים גדולים, וכל המקניטן או מכעיטן או הכאיב לָבָן או רדה בהן, או אבד ממונו, עובר ב'לא תעשה'... שנאמר: "כל אלמנה ויתום לא תענון". במה דברים אמורים? שענינה אותן לצרכו, אבל - כשענינה אותן הרב לתלמוד תורה או אומנויות, או להוליכן דרך ישרה, מותר, ואף על פי כן לא ינהג בהן מנהג כל אדם, אלא יעשה להן הַפְּרָשׁ וינהלם בנחת וברחמים גדולים, אחד יתום האב ואחד יתום האם".

תהה המנהל החינוכי בקול: "לאיזה סוג של מלמד התכוון מרן הח"ח? אם במלמד אכזר שמענה תלמידים, הרי אדם כזה אסור לו לשמש כמלמד לכל ילד, ולו לרגע אחד! אלא, כנראה מדובר במלמד טוב,

שמתמודד עם ילד יתום, עמו ניסה ללכת ב'דרכי נועם', אלא שהילד ניצל זאת לרעה. בליט ברירה מבינים שהילד זקוק ל'יד קשה', כדי להעמידו על מקומו. אך מהו אם כן פשר המשך דבריו: "ואף על פי כן לא ינהג בהן מנהג כל אדם, אלא יעשה להן הַפְּרָשׁ וינהלם בנחת וברחמים גדולים". הרי שיטה זו הוכחה כאינה טובה בעבורו! וכי לא די לו לילד שהוא יתום, יהיה גם לא מחונך?!

והשיב המנהל: "מלמדים יקרים, תפקידכם לנהל את הכיתה ביד רמה. כאשר ילד מפר בידועין את המשמעת, יש להעמידו על מקומו, ולעיתים צריך גם להענישו כראוי. העונש, גם אם הוא מידתי, הוא מכאיב לילד. אך יש לו נחמה: הוא מגיע הביתה, שם מחכה לו אימא אוהבת שמקבלת אותו בחיבוק אוהב ומנחם, כדברי הפסוק בישעיהו: "כאיש אשר אָמו תנחמו".

העונש מחד והחיבוק מאידך, מאזנים את נפש הילד. אך לילד היתום, למרבה

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לורי

תיזהר מהפיל!

גם כשדברים לא מסתדרים, יש דבר חשוב יותר...

נפתח את הטור במעשה שהיה באפריקה. אדם אחד היה מתפרנס ממכירת עצים, את העצים הוא היה חוטב ביער הסמוך לנמל. כדי לשאת את בולי העץ הכבדים עד לאונייה - האישי היה מאלף עדר פילים להרים את גורי העצים עם החדק שלהם, ולשאת אותם מהיער ועד לבטן האונייה.

תוכניתו התנהלה כמתוכנן, ובזמן שהפילים היו סוחבים את גורי העצים הכבדים, מיועדנו היה יושב באונייה, אוהז בידו כוס לימונדה קרה, צופה בהם בהנאה ומחייך לעצמו. עד שפעם אחת, נראה כי אחד הפילים הבין את הנעשה. נמאס לו מהתעללות ומהשעבוד לאדונו, והוא פשוט דהר לכיוונו של האישי, דרס אותו ברגליו, וההמשך ברור.

בספר 'חשבון הנפש' לאחד הקדמונים, מתואר מצב דומה. הסיפור הטראגי הזה עלול לקרות לכל אחד מאיתנו, כאשר מדכאים את הנפש הבהמית. יום יבוא, והיא תתנער מהשעבוד שכפו עליה, ותמחץ את אדונה אשר התעלל בה תקופה ארוכה.

נושא זה הוא רגיש וחשוב מאוד, בפרט בדורנו. כולנו מתחנכים ושואפים לעבודת ה' בדרגה הגבוהה ביותר, מתוך פשטות, הסתפקות במועט, וכבישת התאוות. אך מוכרחים אנו להבין - כי הנפש הבהמית אף היא חלק מאיתנו, מהאדם, ועלינו להתחשב בה, לכבד אותה ולספק לה את צרכיה. כמובן, באופן המותר והנכון, ובשאיפה הראויה, אך למחוק כליל את צרכי הגוף ורצונותיו - אי אפשר.

בלבול זה מצוי פעמים רבות אצל מי שזכה לשוב בתשובה - מעתה ואילך הוא מעוניין לנהוג כגדול הדיר, כפרוש וחסיד, להדר ולהחמיר בכל מה שלמד ושלל למד. הוא עלול לחשוב שכל מי שלא נוהג כמוהו הרי הוא רשע מרושע, ומצווה לשנאותו ולהתרחק ממנו. אך כבר הודיענו חז"ל (אבות ב, ה): "לא עם הארץ חסיד". כך אכן נוהגים גם בערכים' להדריך את בוגריהם הסמינרים לשנות את דרכם צעד אחרי צעד. לעיתים לא שומעים להדרכה, ובשל כך, בסוף חוזרים אחורה.

במקרים בהם אחד הצדדים שב בתשובה, והצד השני אינו מאושר להחלטה הזו, ואף מתנגד אליה, עלול להיווצר משבר. האישי ששב בתשובה עלול למהר להתגרש, לרצות להקים כעת בית חדש, עם אשה שומרת תורה ומצוות. אך... האם זהו רצון ה' הרי רעייתך היא הצלע שלך! והרי גם אתה נהגת עד היום שלא כשורה, והקב"ה חס עליך, והאריך אפו עד שתשוב...

לאחר שתכיר בכך שגם בתוכך עדיין קיימת אותה 'בהמה' שכעת הוקפאה, תוכל גם לעזור לצלע שלך להתקדם כמון.

גם בעת שחודרים מבית נישאים, מתגלים בדרך כלל פערים מסוימים ברוחניות. הנאמר בביוריים לא תואם בדיוק את המציאות, והאכזבה עלולה להיות קשה מאוד. גם במקרה כזה, לא נמנה להחלטה חפוזות. יש לזכור כי רצון ה' העיקרי הוא השלמת השלום בבית היהודי; ולכן, אף אם ישנם חילוקי דעות במנהגים, חומרות או הקפדות מסוימות, דברים שעלולים להתגלות במיוחד בתקופת הפסח, נזכור כי השלום בבית קודם לאלו.

ובעזרת ה', עם הרבה תפילות, סבלנות, חכמה וענווה, יתיישרו ההדורים, והצדדים ימצאו את דרך האמצע המתאימה להם, להתעלות יחד ברוחניות.

מסע התשובה הוא תהליך אישי, שאצל כל אדם מתנהל בקצב שונה. יש מי שממהר לקפוץ פנימה, היישר אל המים העמוקים של שמירת התורה והמצוות במלואם, עוטה על עצמו כיפה שחורה וציצית, וכבר נמצא בעולם אחר...

לעומת זאת, יש מי שאורך לו זמן להתעניין, לתהות, לשקול ולברר לפני שהוא מחליט לעשות את הצעד הראשון. את עו"ד אלי לוי פקנייב, אפשר לצרף לקבוצה השנייה. גם הוא התעניין, חקר ובדק, טעם טעימות קטנות של ידע, ולבסוף החליט ששאלות היסוד שהיהדות מציבה, הן חשובות מספיק בכדי שהוא יקדיש להן את תשומת ליבו המלאה.

מסלולו האקדמי של אלי היה כמעט צפוי מראש. הוא נולד למשפחה משכילה - האמא רופאה בבית החולים סורוקה, והאבא רופא אורתופד - והיה ברור כי הוא ימשיך את הקו האקדמי אותו הנחו ההורים. אלי למד במרכז הבינתחומי רייכמן, וסיים בהצלחה רבה את לימודי התואר שלו במשפטים ובמנהל עסקים, עם התמחות במשפט עסקי בינלאומי. בתום שנות הלימודים, הוא התברג במשרה מצוינת במשרד עריכת דין בתל אביב. בהמשך, הצטרף כשותף למשרד מצליח בבאר שבע, כעורך דין העוסק בתחומי המסחר, הנדל"ן, המיסוי ודיני עבודה.

הוא עבד במסירות שעות ארוכות, וההצלחה האירה לו פנים. בזה אחר זה הוא כבש את היעדים שסימן לעצמו, וחש סיפוק רב - הוא מתקדם בחיים, לפי התוכניות המדויקות שטווה. מבחינה מקצועית, הוא היה בדיוק במקום בו רצה להיות. אך בתוך כך, החלה לנקר בו המחשבה שבחיים אמור להיות ממד נוסף, משהו שהוא מעבר להצלחה חומרית בלבד.

הוא חש כי המקצוע הרווחי והמרתק שלו, העבודה הממלאת את שעות ימיו, והפרנסה המכובדת בה בורך - הם רק כלים. אמצעי להגיע לדבר האמיתי. למטרה עליונה, נשגבת יותר. אך שום דבר במשפחה בה צמח, או במערכת בה גדל, לא סיפק לו את המענה - מה עליו לעשות עם הכלים הללו? לאן לכוון את מהלך חייו? חסר היה לו את העוגן הרוחני, שיתן כיוון, שיחבר את חלקי החיים שלו לתמונה קוהרנטית ומעמיקה, כזו הנותנת מענה לכמיהת הנשמה.

למרבה ההקלה, הוא לא היה לבד בתחושה הזו, שיש בחיים משהו שהוא מעבר לסיפוק צרכים חומריים. הבית בו גדל היה אומנם חילוני-מסורתי, בית ישראלי טיפוסי עם זיקה כלשהי למסורת ולא מעבר לכך, אך בשלב מסוים ההורים התחילו להתעניין ביהדות, ויצאו מפעם לפעם לסמינרים של 'ערכים'. אלי הצטרף אליהם, והיטה אוזן לנאמר בהם. בהמשך החל גם להגיע לסמינרים ביוזמתו האישית, ואף יצר

שינוי מסלול

ההצלחה המקצועית האירה לו פנים, אבל החיפוש אחר עוגן רוחני הוביל את עו"ד אלי לוי פקנייב למסע אל בית המדרש

חלק מהמשתתפים ביקשו להניח תפילין, ורבים מהם נרשמו לסמינר של ערכים. בין הנרשמים היה גם... אלי עצמו

השינוי חל בהדרגה. הוא החל להשתתף באופן קבוע בחוגי הבית של ערכים עם הרב אהרן לוי והרב דוד ברוורמן. יום אחד, בהבזק פתאומי של סייעתא דשמיא, הוא הציע לפתע לארח אצלו בבית חוג של ערכים. האירוע נחל הצלחה מרובה. חלק מהמשתתפים ביקשו להניח תפילין, ורבים מהם נרשמו לסמינר לרווקים אקדמאיים, שהתקיים בבית וגן. בין הנרשמים היה גם... אלי עצמו.

"הגעתי למסקנה שאני רוצה לבסס את החיים שלי על מסד רוחני יציב ואיתן יותר", הוא מספר. "חשבתי לעצמי - 'אתה עדיין צעיר ונמצא רק בתחילת דרכך. יש לך עדיין את הגמישות והיכולת לבחון מסלולי חיים אחרים. האם אתה בטוח שהמסלול בו אתה נמצא כרגע הוא באמת הטוב והנכון ביותר? שאין שום יעדים נוספים לחתור אליהם בחיים?' היה כאן תהליך שהתבשל זמן רב. לסמינר הזה באתי מראש מתוך כוונה להקשיב, יותר מאשר לשאול שאלות".

נקודת התפנית באה במהלך חג שמחת תורה, בעיצומו של אותו הסמינר. צפירת האזעקה שבישרה על פרוץ המלחמה טלטלה את החברה הישראלית כולה, וגם את אלי עצמו. אירועי הימים השפיעו עליו בעוצמה רבה, והוא חש כי הם הפכו אותו לאדם שונה. לאחר מחשבה מעמיקה, הוא הגיע למסקנה שהדבר לו הוא זקוק, הוא בעצם פסק זמן רוחני. לעצור ממרוץ היומיום, ולהקדיש זמן ומחשבה להחלטות המהותיות בחייו.

"אמרתי לעצמי - 'בוא נשנה רגע את המסלול המתוכנן, כי כרגע מרגיש לי שיש משהו נכון יותר עבורי לעשות. אני רוצה לחזק את הממד של האמונה, להבין אותו יותר לעומק. לחשוב ברצינות על סוג הבית שאני רוצה להקים בעזרת ה', ולהבהיר לעצמי על אלו יסודות רוחניים הוא יתבסס".

אלי הגיע למסקנה שבבאר שבע יקשה עליו לצמוח ברוחניות כפי שרצה, ובצעד אמיץ עזב את השותפות, ועבר לירושלים, שם פתח משרד עצמאי. "ראיתי שהשותפות לוקחת לי המון זמן ואנרגיות, ורציתי להקדיש יותר זמן כדי להבין את התפקיד שלנו פה בעולם", הוא מסביר.

בד בבד, הוא החל ללמוד בקביעות בבית מדרש, בו הוא הולך ובונה את עולמו הרוחני. בימים אלה אפשר למצוא אותו מתמרן בין העבודה המקצועית שלו כעורך דין, לבין החברותא שלו בבית המדרש. "זה לא פשוט", הוא אומר. "אבל יש בכך סיפוק רוחני עצום. בשעות שבהן אני לומד תורה אני 'מטעין את הסוללות' הרוחניות, ומצטייד בכלים נכונים לחיים".

לאן ייקח אותו המסע הזה? אלי עצמו עוד לא בטוח. הוא הרי רגיל לברר את הדברים לאט וביסודיות. מה שברור לו הוא שפתיחת דלתות הלב שלו, הכנסת היהדות לחייו, והחברותא התורנית שלו - השלימו בעבורו את הממדים הרוחניים שהיו חסרים לו. טעמו וראו כי טוב ה'. את הפרק הבא בחייו, הוא כבר כותב מתוך הוויית בית המדרש.

קשר עם רכז ערכים, הרב אשר זקש, שליווה אותו בדרכו הרוחנית. כלפי חוץ, לא ניכר עדיין כל שינוי בחזותו ובהנהגותיו. אבל כל סמינר היה כמו טיפת מים נוספת הנוקשת על פתחי הלב, ומרככת אותו.

אלי הרבה לשאול שאלות ולאתגר את המרצים. הוא נהנה להאזין להרצאות המאלפות, ומצא בהן עניין אינטלקטואלי רב, אך לא במידה כזאת שירצה לשנות בעקבותיהן את כל אורחות חייו. במרוצת הזמן החלה אימו לשמור שבת ולקיים מצוות, ואף אלי עצמו החל לקבוע עיתים לתורה. אולם לעת עתה, היה לו נוח יותר להישאר על תקן של 'משקיף חיצוני'. ממילא הייתה לו עבודה שהעסיקה אותו מבוקר עד ליל, ולא הותירה לו פנאי רב לתהיות קיומיות.

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יחיאל מויאל

בוקר אחד בהיר, ללא כל התרעה מוקדמת, גילה הרב מויאל כי שמונה חברי מהמכינה הקדם-צבאית 'ננרת' בקיבוץ בית זרע, עומדים להיות אורחים שלו בשבת. מכינת כינרת מתפארת בכך שלומדים בה יהודים ונוצרים בצוותא. מיותר לציין שהתלמידים היהודיים שבה אינם מהסוג היהודים הרבה על יהדותם. אבל אחרי עשרות שנים ב'ערכים', הרב מויאל כבר היה רגיל לאורחים בלתי-קונבנציונאליים, גם אם הופתע לראותם צצים על פתח ביתו ביום שישי, בשעה שמונה בבוקר.

"בסייעתא דשמיא, לילה קודם לכן ילדתי חזרו מאירוע בשעה מאוחרת, והחליטו באופן ספונטני לנצל את ההזדמנות כדי להכין את קומת האירוח שלנו לאורחים", מצטחק הרב מויאל. "בזכות זה היה לי איפה לארח אותם."

האופן שבו קבוצת התלמידים התגלגלה מהמכינה החילונית אל ביתו של הרב מויאל בפאתי בני ברק, היא גם עדות לסייעתא דשמיא שפעילי תנועת 'ערכים' רואים בכל צעד. מסתבר שמנהלי המכינה קיבלו את מספר הטלפון של הרב מויאל מגב' לוגסי, ילידת קיבוץ בית זרע, ובעברה מפיקה בגוף תקשורת מפורסם, המתגוררת היום בלוס אנג'לס. כמה שנים קודם לכן, במהלך ביקור אצל משפחתה בקיבוץ, הכירה לוגסי את אחייניתו של הרב מויאל, שהגיעה עם בעלה האברך להתגורר בקיבוץ בית זרע בשליחות 'קרן וולפסון'.

הם הגיעו למקום כזוג צעיר חרדי כדי לעשות 'שליחות', וכעבור זמן קצר התקשרו אלי כשהם קצת אובדי עצות. הם סיפרו שבקיבוץ מתנכרים אליהם, מתייחסים אליהם בחשדנות, ומסרבים לפתוח להם את הדלת. "בתור פעיל ערכים וותיק, בטח יש לך ניסיון עשיר במצבים כאלה. מה אתה חושב? מה אפשר לעשות?" שאלו את הרב מויאל.

שבת מפתיעה מה תלמידי מכינה קדם-צבאית חילונית מחפשים בטיש חסידי? אחרי עשרות שנים ב'ערכים', הרב יחיאל מויאל כבר ערוך לכל התפתחות, כולל חבורה של צעירים הנוחתים על פתח ביתו בערב שבת...

הרב יחיאל מויאל רכז ומרצה בערכים

הוא הציע להם פתרון פשוט: הפרשת חלה. "תזמיני את ציבור הנשים למעמד הפרשת חלה אצלך בבית. מי שתבוא - ברוכה הבאה. בכל מקרה תמצאי את עצמך עם כמות לא מבוטלת של חלות שאותן תחלקי למשפחות. אף אחד לא מסרב לקבל חלה טרייה. וריח החלות כבר יעשה לך את כל הפרסומת שתצטרכי..."

הרעיון הוכיח את עצמו, ועד מהרה הצליחו חלות השבת הלוהטות להמיס את הקרח בקיבוץ.

נשות הקיבוץ החלו להגיע על בסיס קבוע לפעילות ולשיעורים בביתה של האחיינית. ביניהן היו הגב' לוגסי ובעלה, שבהמשך התחזקו וחזרו בתשובה שלמה. וכך, שנים אחר כך, כאשר מישו בקיבוץ שאל את לוגסי היכן אפשר לשכן קבוצת צעירים המבקרים בבני ברק, כדי שיוכלו לראות איך נראית "שבת של דוסיס", אך טבעי היה שהיא תפנה אותם לרב מויאל.

כאמור, אלתורים ופתרונות בזק הם לחם חוקם של פעילי ערכים, וכך היה גם הפעם. הוא אומנם ציפה שהחברה יגיעו שעה-שעתיים לפני הדלקת נרות, ולא בשעת בוקר מוקדמת, אבל - "כל הקדמה לטובה". הם הצטרפו אליו לסיבוב קניות לכבוד שבת, התרשמו מרחוב רבי עקיבא הסואן בערב שבת, ואפילו הספיקו להצטרף לשיעור גמרא קצר, בטרם הגיע זמן הדלקת הנרות.

"מסתבר שבמכינה הזאת מעודדים את התלמידים להכיר כל מיני מגזרים בחברה הישראלית. כך הוצע לכל המעוניין בכך לראות איך נראית שבת בעיר חרדית", מספר הרב מויאל. "בסעודת ליל שבת שאלתי את אחד הנערים: 'למה בחרת באפשרות הזאת? מה לך ולחרדים?' הוא השיב לי בכנות שההורים שלו כל הזמן מקללים את החרדים, והדבר עורר אצלו את הסקרנות; מי הם החרדים הנוראים שראויים לכל הקללות הללו...? וזה מה שהביא אותו אלי."

הנערים הצטרפו לתפילות השבת, ולאחר הסעודה פנו לביקור בבתיים של גדולי הרבנים, כולל השתתפות בטיש חסידי שהותיר אותם פעורי פה. "אחרי שעה וחצי, הם עוד לא רצו לעזוב."

על מידת ההצלחה של השבת, תעיד העובדה שכבר חמש שנים שביקורי שבת אצל הרב מויאל הפכו למסורת קבועה במכינה. "זאת הזדמנות, אולי חד-פעמית, להראות להם איך נראה בית יהודי, ועד כמה יפה שולחן השבת."

"בסופו של דבר הכול מתחבר בחזרה ל'ערכים'", הוא אומר. "כאשר אתה ניגש לכל תחום מתוך הסתכלות של קירוב רחוקים וזיכוי הרבים, אתה מגלה שכל מפגש וכל מאורע הוא הזדמנות להחזיר עוד אחד מבניו של מקום לצור מחצבתו."

כתב אשורי או כתב עברי?

שאלה:

הכתב בו אנו כותבים את כתבי הקודש נקרא כתב אשורי. ידוע שלפני הכתב האשורי שמקורו באשור, היה כתב עברי קדום. האם התורה מסיני נכתבה בכתב עברי קדום? אם כן, מה הם תילי תילים של ההלכות והסודות בכתב האשורי?

תשובה:

כיון שהאותיות חלולות. בכתב העברי הקדום לא היו אותיות סופיות כלל, והאות סמ"ך לא הייתה חלולה.

כיצד אם כן אפשר ליישב את הסתירה? באיזה כתב ניתנה תורה? ואיך האשורים נכנסו לכתב היהודי הקדוש?

הריטב"א (מגילה ג) כותב שהכתב האשורי נראה לראשונה בלוחות הברית. בשל קדושתו של הכתב האשורי, לא היו משתמשים בכתב הזה בכתביה יומיומית, אלא בכתב העברי. לדעת הרדב"ז (ח"ג, תמב) גם ספרי התורה שכתב משה לשבטים נכתב בכתב עברי קדום; אך כשנגזר ארון הברית עם הלוחות שבתוכו, נשכח הכתב האשורי ובתוכם נשכחו האותיות הסופיות הקריות מנצפ"ך. על כך אמרו חז"ל בגמרא (מגילה ב) שבזמן עזרא, "שכחום וחזרו ויסדום".

בגמרא במסכת סנהדרין (כא) נאמר: "בתחילה ניתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקודש. חזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמי, אשורית והלשון הקודש, והניחו להדיטוטות כתב עברי."

אכן, הכתב בו אנו משתמשים היום לכתיבת ספרי תורה הוא הכתב האשורי. מתוך דברי הגמרא נראה שהתורה בסיני ניתנה בכתב עברי קדום ורק בזמן עזרא שונה הכתב לכתב אשורי. אלא שהדבר תמוה, כי מלבד הסודות הטמונים בכל תג ותג מהאותיות האשוריות, הרי גמרא מפורשת (מגילה ג) "מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדים", זאת

גם לכם יש שאלה?
שלחו אלינו
shoot.arachim@gmail.com

עזרא תיקן לישראל להשתמש בכתב האשורי הקדוש. לדעת הרדב"ז, בגלל ביטול יצר הרע לעבודה זרה, ניתנה לישראל רשות להשתמש בכתב הקדוש.

לדעת הרדב"ז, רק הלוחות הראשונים נכתבו בכתב אשורי, ומפאת חטא העגל פרחו האותיות. על הלוחות השניים היה חקוק כתב עברי. האותיות שעמדו בנס היו אחרות, כדוגמת ע' שהיה בצורת משולש. מ"ם וסמ"ך נאמרו על ידי חז"ל כמשל לאותיות החלולות שבכתב העברי הקדום.

ומניין השם 'אשורי'? יש שפירשו שבדרך לא דרך התגלגל הכתב הקדוש לאשורים, והם השתמשו בו. ויש שפירשו שמכיון שניתנה רשות להשתמש בכתב בזמן שהיו ישראל באשור, ומשם העלוהו לארץ ישראל, נקרא כתב אשורי, שעלה מארץ אשור.

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת תזריע | ניסן תשפ"ד | גיליון ט"ו

יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

שבת של תורה

פנינה לשולחן השבת

עבר הווה ועתיד

על הפסוק בפרשת השבוע (ויקרא יג, ג) וְרָאָה הַפֶּהן אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשָׁעַר הַפֶּהן לָבֵן, כותב רש"י: "ושער בנגע הפך לבן - מתחילה שחור, והפך ללבן בתוך הנגע. ומעוט שער שנים".

רש"י מבאר כאן בדבריו שני עניינים: א. [מה שנאמר 'הפך לבן' הכוונה שהשער שהיה תחילה שחור הפך ונהיה לבן בתוך הנגע. ב. [מה שנאמר 'שער' אין הכוונה לשערה אחת, אלא לשתי שערות.

יש לדקדק, מדוע מסביר רש"י תחילה את המילים 'הפך לבן' ורק אחר כך את המילה 'שער', והלא בפסוק כתוב תחילה 'ושער' ואחר כך כתוב 'הפך לבן'.

בגאונות ובחריפות נפלאה מסביר הגאון מווילנא זי"ע:

לכאורה היה מקום לשאול, מניין לנו שהנגע טמא רק כשהשער היה תחילה שחור בתוך הנגע, והוא נהפך ללבן בתוך הנגע, אולי נפרש את המילים "הפך לבן" שהשער נהפך ללבן עוד לפני הנגע? אך התשובה על כך היא: מאחר ומדובר בשתי שערות לכל הפחות, היה צריך להיות כתוב בלשון רבים "הפכו לבן", ולמה נאמר בלשון יחיד "הפך לבן, בהכרח שהכוונה שהנגע הוא-הוא שינה והיפך את השער שבתוכו מצבע שחור לצבע לבן. לכן נאמר בלשון יחיד, שהכוונה על הנגע היחיד שהוא היפך את השערות.

לכן הקדים רש"י תחילה וכתב: 'הפך לבן' - מתחילה שחור והפך ללבן בתוך הנגע, על כך מוסיף ומביא רש"י הוכחה לפירושו זה וכותב: 'מעוט שער שנים', ומעתה אי אפשר לפרש את המילים 'הפך לבן' שהשער מעצמו נהפך ללבן, שהרי מדובר בשתי שערות, והרי כתוב בלשון יחיד 'הפך', ולא 'הפכו', ובהכרח הכוונה שהנגע הוא הפך ללבן את השערות שבתוכו לאחר שהם היו תחילה שחורות.

כפתור ופרח!

הימים של תורה

מעלת וחשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירושו רש"י הק'

אפשר ללמוד הרבה מוסר!

"זקני הגה"ק בעל התעוררות תשובה זצ"ל, גאב"ד ערלוי, היה נוהר מאד, אף בימי זקנותו, ללמוד ולהשלים בכל שבוע פרשת השבוע עם פירושו רש"י, והיה שגור בפיו בעל פה כל דיבור ודיבור של פירושו רש"י. ורגיל היה לומר, שמפירושו רש"י על התורה ונ"ך, אפשר ללמוד הרבה מוסר" (כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי זצ"ל, בעל אמרי סופר)

גליון מזרח

פטרונות ותשובות קוראים על מדורי 'יחידיו תורה' ו'יוסיף דעת' על כל ספר שמות

שמות הזכרים בהגרות מבצע 'הדרן' על ספר שמות

פרטי מבצע 'יומי דניסן'

בו היתה מכת שחין, או כוויית אש.

ה. נתק

נגע במקום צמיחת שערות הראש והזקן, נקרא 'נתק', וסימן הטומאה שלו - שערות צהובות.

ו. בוהק

כתמים בהירים בגוון לבן-כהה, נחשבים כנגע טהור הנקרא 'בוהק'.

ז. קרחת וגבחת

נגע הצומח בראש האדם בקרחת ובגבחת, לאחר שנתקרח או שנתלשו שערותיו, דינו כנגע במקום בשר ולא כנגע במקום שער.

ח. הנהגת המצורע

המצורע יושב בדד חוץ לשלש מחנות ומכריז על עצמו כטמא, קורע בגדים ומגדל שערות.

ט. נגעי בגדים

נגע בגוון ירוק עז או אדום עז המתגלה בבגד, במידה והנגע טמא שורפים את הבגד. פעמים שמסגירים את הבגד לשבוע או שבועיים לקבוע דינו.

מבט על פרשת מצורע הבעל"ט:

נושאי הפרשה: סדר טהרת המצורע וקרבותיו

• נגעי בתים • דיני טומאה היוצאת מגוף האדם.

מה בפרשה: ציפורי מצורע | קרבות המצורע | נגע בקירות הבתים | סוגי טומאה היוצאים מגוף האדם.

טערי תורה

מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה?

פרשת תזריע, עוסקת בתחילתה בדיני יולדת, ובהמשך בדיני צרעת בגוף האדם או בבגדים.

לידת זכר או נקבה • נגעים בגוף האדם או בבגדיו

א. לידת זכר או נקבה.	ה. נתק.
ב. נגעים בעור האדם.	ו. בוהק.
ג. סימני טומאה.	ז. קרחת וגבחת.
ד. שחין ומכוות אש.	ח. הנהגת המצורע.
	ט. נגעי בגדים.

א. לידת זכר או נקבה

ביולדת נוהגים דיני טומאה ואורך ימי טומאתה משתנים בין לידת זכר או נקבה. אחר כך מקריבה קרבנות ואז מותרת באכילת קדשים. ביום השמיני ללידת הזכר יש למול אותו.

ב. נגעים בעור האדם

איש אשר צמח בעורו נגע, עליו לגשת לכהן, יש והכהן יטמא אותו על פי סימני טומאה, ויש והוא יסגירו בבית למשך שבוע. יתכן והוא יוסגר לשבוע נוסף בהתאם להתפתחויות.

ג. סימני טומאה

קיימים כמה סימני טומאה בנגע עור: גוון לבן עמוק; שערות שחורות המלבינות; בשר בריא באמצע הנגע. אולם נגע המתפשט בכל הגוף, נחשב לטהור.

ד. שחין ומכוות אש

קיימים דינים מיוחדים לנגע המתפתח במקום

גם ביזמני דניסן

נבחנים בקביעות מראש חודש ניסן עד ראש חודש אייר ונכנסים להגדלת ענק על מתנות אפיקומן יקרות ערך עם עשרות זוכים

פרטים בקו' קול התורה 02.500.20.18 או בנדריים פלוס

השכר על מסירות נפש לסעודת ברית

וביום השמיני ימול בשׁר עֲרְלָתוֹ (ויקרא יב, ג)

ביום מן הימים פנה הרה"ק בעל שפת אמת מגור זי"ע אל שאר-בשרו, הרה"ק רבי פינחס אליהו (פינטשע) מפיליץ זי"ע, וביקש ממנו שיאיל בטובו לקחת את בנו הילד אברהם מרדכי (מי שנודע לימים כהרה"ק בעל אמרי אמת מגור זי"ע) יחד עם אחיו הקטן לימים הרה"ק רבי משה בצלאל, אל ביתו של איש פלוני המתגורר בוורשה, וביקש ממנו שיברך את הנערים.

נרגש כולו יצא רבי פינטשע עם שני הילדים לעבר ביתו של אותו אדם, ולמרהב הפלא גילה שמדובר באיש פשוט וגם עד מאד, שלא הבין מה רוצים ממנו ומדוע מבקשים ממנו ברכה. אך לאחר שרבי פינטשע הפציר בו, נעתר לבקשה והרעף ברכות רבות על ראש הילדים.

בצאתו מהבית החל רבי פינטשע לחשוב ברצינות שמא מדובר בצדיק נסתר, אחד מל"ו צדיקים שבדור. אולם בשונו לעיירה גור אמר לו השפת אמת: האמת שמדובר באיש פשוט ביותר, כפי שראית בעיניך, אבל פעם אחת כשנוגד לו בן זכר, לא היתה בידו אף פרוטה לצרכי סעודת הברית, והוא מכר את כלי מיטתו להכין סעודת מצוה בכסף שקיבל, עד שנשאר בעירום ובחוסר כל. הדבר עשה רעש גדול בשמים, ונמנו וגמרו בשמים לתת שכרו גם בעולם הזה, שכל ברכה היוצאת מפיו לא תשוב ריקם! הוא עצמו אינו יודע שניחן בכח סגולי כזה שברכתו מתקיימת, אולם מאחר שהדבר נודע לי, ביקשתי את ברכתו!

למה לא לגור בשכונת הבוכרים?

בְּדֵד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמִּחְנֶה מוֹשְׁבוֹ (ויקרא יג, מו) הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו (רש"י) מענקי התורה וגדולי המקובלים ב'ארם-צובא' - הלא היא חֵלֶב בשסוריה, היה החכם המקובל הגאון רבי שלום הדאיה זצ"ל. בשנת תרנ"ח עלה לארץ הקודש והשתקע תחילה בדירה מרווחת בשכונת הבוכרים בירושלים.

לאחר תקופה עקר את דירתו ועבר לגור בדירה קטנה וצפופה בשכונת 'אהל משה' הסמוכה לבתי ברודא.

לתמייהת מקורביו לפשר המעבר לשכונה אחרת ולדירה קטנה, ענה תשובה מטלטלת: בשכונת הבוכרים אני מכיר את שפת תושבי המקום, ואני חושש שמא אכשל בשמיעת 'לשון הרע', אבל כאן בשכונת אהל משה, כולם מדברים בשפת האידיש, ואיני מבין את שפתם, כך אני בטוח שלא אכשל בשמיעת לשון הרע!

אפילו רק אנוחה אחת

בְּדֵד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמִּחְנֶה מוֹשְׁבוֹ (ויקרא יג, מו) הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו (רש"י) "אני רוצה לקנות ממכם את כל הספרים הרבים והחשובים שחיברתם, אבל את שני הספרים 'החפץ-חיים' ו'שמירת הלשון' איני רוצה לקנות!" - כך, באופן מפתיע,

פנה עשיר מופלג אל רבינו החפץ חיים זי"ע.

"מדוע לא תקנו את הספרים הללו?" תהה החפץ-חיים.

"רבינו!" - ענה העשיר - "אני לא רוצה לרמות את עצמי, לדגל עסקי הרבים אני מוכרח לשוחח רבות עם אנשים, ואיני יכול להיזהר שלא לדבר לשון הרע, חבל סתם לקנות את הספרים ולא לקיים את הנאמר בהם."

למשמע הדברים אמר לו החפץ חיים:

"דע לך, טרם חיברתי את הספרים נסעתי אל הגה"ק רבי ישראל מסלאנט זי"ע והצגתי בפניו את החששות שמא לא תהיה תועלת בספרים אלו, מאחר ואנשים מורגלים רבות, לדאבון הלב, כדיבורי לשון הרע.

ענה לי רבי ישראל: אפילו אם תצליח בספרים אלו רק להוציא אנוחה אחת מלבו של יהודי שיצטער על דיבור לשון הרע, שווה וכדאי כל הטרחה שטרחת בחיבור זה! ואף אתה - סיים החפץ חיים - שווה שתקנה את הספר, ולו רק במטרה שתוציא מלבך פעם אחת אנוחה על דיבורים שאינם כהלכה!...

תקנת 'ועד ארבע ארצות'

צִרְעַת נוֹשֶׁנֶת הוּא (ויקרא, יג, יא)

בשעה שהתקבל הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, בעל קדושת-לוי לכהן כרב העיר בארדיטשוב, התנה תנאי עם ראשי הקהל שלא יקראו לו לאספות 'טובי-העיר' רק במקרה והם חפצים הם לשנות דבר מהתקנות הישנות של העיר, או כשחפצים לתקן תקנה חדשה.

ויהי היום, ופרנסי העיר ביקשו לבטל את הנוהג המקובל שכאשר בא עני מבחוץ הוא מחזור על הפתחים לקבץ נדבות, וביקשו לתקן תקנה חדשה שהעניים יעמדו רק בסמיכות לבית הכנסת ושם יביאו להם בני העיר את חלקם.

כשקראו להרה"ק מבארדיטשוב אל האסיפה נענה בתמייהת אל הפרנסים: 'לשם מה הטרחתם אותי? הלא אמרתי לכם לקרוא לי רק כשמבקשים לתקן תקנה חדשה, ותקנו זה - תקנה נושנה היא, תקנו אותה כבר ב'ועד-ארבע-ארצות'! [ועד' ידוע שפעל לפני מאות שנים ותיקן תקנות לכל הקהילות היהודיות בפולין וגלילותיה].

תמחו הפרנסים על דבריו, כי מעולם לא שמעו על תקנה זו של ועד ארבע ארצות. והסבירו להם הרבי בדרך צחות: תקנה זו היא של ועד ארבע הארצות: סדום, עמורה, אדמה, וצבויים. גם הם לא הניחו לעניים להיכנס לעירם, אבל לא בבת אחת הנהיגו אנשי סדום את תקנתם, אלא בתחילה הנהיגו שהעניים לא יחזרו על הפתחים אלא יקבלו מקופה של צדקה, ואחר כך הנהיגו שלא להכניס כלל עניים לעירם...

מי צעק בטלפון?

בְּדֵד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמִּחְנֶה מוֹשְׁבוֹ (ויקרא יג, מו) הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו (רש"י)

כנס פעם הגאון הגדול רבי יעקב קמינצקי זצוק"ל לבקר את ידידו ורעהו הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, ומצא אותו שרוי במצב רוח מרומם וצהלת פנים מיוחדת. לשאלתו של רבי יעקב 'לשמחה מה זו עושה?' פתח רבי משה וסיפר דברים כהווייתם:

ישבתי בדין-תורה לפני כמה חודשים, ופסקתי את הפסק לטובת אחד הצדדים. באותו היום, לפנות ערב, צלצל הטלפון בביתי, וכאשר הרמתי את השפופרת שמעתי את קולו של הנידון שיצא חייב היום בבית דין, הלה פער את פיו והתחיל לצעוק בחוצפה שאין שום תוקף לפסק שלי, ובכך טרק את הטלפון.

והנה - ממשיך רבי משה ומספר - היום התקשר אלי יהודי זה שצעק עלי בטלפון, וביקש ממני שאבחון אותו על הלכות שחיטה ואתן לו 'כתב סמיכה' לשמש כשוחט. החלטתי להעביר על מידותי ולקבלו, ואכן קבעתי לו שעה לבחון אותו.

לאחר שבחנתי אותי ואף כתבתי לו 'כתב סמיכה', הערתי לו שלפני כמה חודשים לא התנהג כראוי כשהתקשר וצעק מה שצעק. אך הלה לא ידע כלל מה אני שח.

מה התברר? שאדם אחר שהיה מעורב בדין תורה זה, עשה מה שעשה על דעת עצמו ובלא רשותו, וצעק בטלפון כאילו בשמו של בעל הדין...

פנה רבי משה ואמר לידידו רבי יעקב: תאר לעצמך אילו הייתי שומר טינה בלבי, והייתי מעניש את האיש על לא עוול בכפיו ח"ו...? על כן הנני שמח מאד ומודה להקב"ה שהציל אותי מתקלה....

כאב במעמקי הלב

בְּדֵד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמִּחְנֶה מוֹשְׁבוֹ (ויקרא יג, מו) הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו (רש"י)

בימי זקנותו נסע פעם הגאון הנצי"ב מוואלוז'ין זי"ע לאודסה לצרכי בריאותו, שם שהה שבועות מספר בביתו של יהודי מנכבדי העיר.

באחת השבתות ישב הנצי"ב במרפסת הבית כדי לשאוף אוויר צח, ומארחו הראה לו באמצעו על פועל יהודי המתקין תנורים בעיצומה של השבת, 'חוצפה של יהודי, לחלל שבת כך בפרהסיא!' התרעם המארח במרידות.

הקשיב הנצי"ב לדבריו, ולצד הכאב על כבוד השבת המתחללת בפרהסיא, נענה ואמר דברי לימוד זכות על יהודי זה: ידידי! כלום סבור אתה שיהודי זה מחלל שבת לרצונו?! לא! אילו היתה ניתנת לנו אפשרות לחדור אל תוך מסתורי נפשו ולהתבונן על המתהווה ומתרחק בלבנו, היתה מתגלית לעינינו מלחמה נפשית ומאבק פנימי. היה מתגלה לנו לב כואב הבוכה ומצטער על חלול שבת. אני בטוח שגם בלב יהודי זה בוער הניצוץ הקדוש הזה, ובוודאי היה מעדיף להמצא בביתו ולהתענג ביום השבת עם בני ביתו. אין ספק כי יצרו הגובר עליו הוא המכריחו ואונסו לחלל שבת נגד רצונו הפנימי, אבל בסתר לבו הוא רוצה לשמור שבת!

לטוות חוטי צמר מיוחדים העתידים להיות ארוגים לאורך האריג, חוטים אלו נקראו בשם 'שתי'. כן היה נהוג לטוות חוטי צמר מיוחדים העתידים להיות ארוגים לרוחב האריג, חוטים אלו נקראו בשם 'ערב'. רק בצמר היה הבדל בין שתי לערב, אבל בפשתן לא היה קיים הבדל זה.

"עור ומלאכת עור" - טומאת נגעים שייכים הן ב'עור' - כמו שהוא, המשמש כשטיח וכדו', ולא נעשתה בו מלאכה לעשות ממנו נאד או כלי קיבול אחר. או כלי אחר. והן ב'מלאכת עור' - עור שנעשה מלאכה ועשו ממנו כלי קיבול. אולם עור שאינו מעובד כלל, אינו נטמא בנגעים.

תורת הקדשים ביאור מושגים בהלכות קרבנות וטהרות

"פתוך" - פתוך פירושו 'מעורב'. למרות שבדרך כלל נגע טמא במראה גוון לבן, אך יש נגעים הטמאים גם במראה 'פתוך' דהיינו במראה מעורב של שני גוונים, אדום ולבן יחד.

"פְּשִׁיּוֹן" - אחד הסימנים המוכיחים על נגע שהוא אכן נגע טמא, כאשר הכהן מסגיר את הנגע למשך שבוע, ולאחר שבוע הוא רואה שהנגע פָּשָׁה - התפשט וגדל יותר מהגודל המקורי.

"נתק" - נגע הנוצר במקום צמיחת שערות הראש או הזקן נקרא בשם נתק, על שם שהשערות נושרות

בפרשת הקרבנות בתפילת שחרית, מקדימים את החטאת או העולה?

בדיני קרבנות היולדת נאמר בפרשת השבוע, שאם אין ידה משגת להביא כבש, עליה להביא שתי עופות, אחד לעולה ואחד לחטאת. כותב רש"י: 'לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל הקרבת חטאת קודם לעולה'.

הסדר הפוך?

והנה, ככל בוקר בתפילת שחרית אומרים אנו את פרשת הקרבנות, ויש הנוהגים לומר בכל יום גם את פרשת הקרבת עולה וחטאת ושאר הקרבנות. מקור הדברים בשלחן ערוך (או"ח סי' א, ה) שכתב המחבר: "טוב לומר פרשת העקידה וכו' ופרשת עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם".

כשנעניין נבחין שהמחבר סידר כאן את סדר הקרבנות, תחילה עולה ורק לאחר מכן חטאת. על כן תמה המגן-אברהם (סק"ח) מדברי רש"י בפרשת ותרוע הכותב שיש להקריב את החטאת לפני העולה, ולמה שינה המחבר את הסדר?

יישובים שונים נאמרו במפרשים, ונציג את חלקם:

לא כל אחד חייב חטאת

המגן-אברהם שם מתרץ, משום שאין לך אדם שלא עבר על איסור עשה, כך שכל אחד מחייב בקרבן עולה המכפר על עשה, אבל אמירת פרשת החטאת אינו מכפר אלא אם מחויב חטאת, ולא כל אחד חייב חטאת, ולכן יש להקדים לומר תחילה את פרשת העולה המכפרת. ובאמת אדם היודע שנתחייב חטאת, יאמר חטאת מקודם.

אמירה אינה כמו אכילה

אל שאלה זו נדרש גם הגאון רבי רפאל הכהן מהמבורג זצ"ל, בספרו דעת קדושים, הוא כתב לתרץ, על פי מה שאמרו חז"ל (פסחים נ"ט ע"ב) שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין, הרי שאכילה גם מעכבת את כפרה, והנה זה פשוט שהאמירה של פרשת הקרבן אינה

נחשבת כאילו אכלו הכהנים, שהרי אין הכהן שבע באמירתו, ודווקא לגבי חלק גבוה שייך שהגיון לבנו ושיח שתותינו נחשב לפני הקדוש ברוך הוא כאילו הקרבנו חלב ודם על המזבח. ואם כן, אמירת פרשת חטאת שלנו אינו מכפרת כפרה גמורה כמו חטאת בפועל, כי חסרה אכילת הכהנים, מה שאין קרבן עולה שנשרף כליל, יש לו בזמנינו מעלה שכפרתו שלימה יותר, ולכן יש להקדים את העולה.

הנסכים רק בקרבן עולה

מהלך מעניין ומחודש כותב בהגהות 'נתיב חיים' על המגן אברהם. אמת שהיה ראוי להקדים את החטאת לפני העולה, אבל אחרי קרבן עולה מוכרחים להזכיר גם את פרשת הנסכים (שהרי יחד עם קרבן עולה הביאו נסכים), ומעתה אם יאמרו את פרשת העולה בסוף לאחר החטאת והאשם, אזי יהיה נראה כאילו פרשת הנסכים שהוא אומר אחרי העולה, שייך גם לחטאת ואשם, ובאמת בחטאת ואשם אין נסכים, לכן מקדימים את פרשת העולה והנסכים לפני פרשת החטאת והאשם.

בהקטרה - העולה קודמת

גם על שלחנו של הגאון רבי שלמה מווילנא זצ"ל עלתה שאלה זו, ואת היישוב לכך הוא כותב בספרו שו"ת בנין שלמה (או"ח סי' א'), שיש להבדיל בין זריקת הדם שבזה החטאת קודם לעולה, משום שהחטאת מכפרת, ובין הקטרת האברים שהעולה קודמת משום שהוא כליל. ומעתה בימינו שאין אנו מקריבים בפועל ממש, רק אומרים את פרשת הקרבנות, ובפרשה זו מוזכר גם עבודת זריקת הדם וגם הקטרת האברים, כך שבכל אופן אין אנו יכולים לעשות כפי הסדר, שהרי כל פרשה שנקדים יהיה בכך שינוי מהסדר, אם נקדים את העולה - הרי זריקת החטאת קודמת, ואם נקדים את החטאת - הרי הקטרת העולה קודמת, לכן העדיפו להקדים את קרבן העולה כפי הסדר הכתוב בתורה.

כסדרם וכהלכתם

אגב, בבנין שלמה שם מביא בעניין זה רעיון יקר בשם אחיו הגאון רבי בצלאל מווילנא זצ"ל שפירש מה שתקנו לומר בתפלת המוספין "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספיים כהלכתם", ולכאורה מדוע בתמידים אומרים את הביטוי 'כסדרם', ובמוספיים את הביטוי 'כהלכתם', אלא משום שאת התמידים הקריבו באמת כפי הסדר הכתוב בתורה, אנו אומרים 'כסדרם', אבל במוספיים של ראשי חודשים ומועדים שבתורה נאמר העולה מקודם, וההקדמה היתה שלא כסדר הכתוב, רק כפי שנמסר לנו בתורה שבע"פ דכל החטאת שבתורה קודמת לעולות, הלכך תקנו לומר ומוספיים 'כהלכתם'.

תגובות לדעת תורה צו

בראותי את הנידון במדור זה אודות המובא שהחזיר עתיד להיות מותר לעתיד לבוא, אבקש לציין מה שראיתי בשבוע שעבר מדברי הרה"ק מוהרמ"מ מרימנוב זי"ע בספה"ק מנחם ציון, פרשת שמיני, וז"ל: "הנה קודם חטא אדם הראשון לא היה דבר טמא, שכל מה שברא הקב"ה נברא לתכלית היותו ממנו לכל דבר שראוי לאכלה או לסחורה, ולא נברא שום דבר על חנינם, רק בעבור שלא עלתה בידו של אדה"ר לקיים הציווי, על ידי כך נתגשמו הרבה מינים, ונאסרו לנו בתוה"ק לבל ניטמטם בהם, עד היום האחרון אשר יערה עליו רוח ממרום וישפוך את רוחו על כל בשר, ועתיד חזיר ליטהר", עכ"ל.

ברכת התורה
מ. רבינוביץ, אשדוד

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה?
יש לכם הערות והוספות?
שלחו לנו gts025002018@gmail.com
ונשתדל בס"ד להביא את הפנינים
המובחרים של לומדי התורה

איצר התורה: הלום מהפרשה תורה והלכה: נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

הקורע עור בשבת, חייב משום מלאכת קורע?

'קורע' גם בעור, ורק לגבי הלכות שבת נאמר החידוש שמלאכת קורע הוא דווקא בקורע דברים נדבקים ולא בעור.

נגע מחלחל בעור

ואילו החמדת ישראל מתרץ תירוץ נפלא, על פי המבואר בגמרא (זבחים, צד, ע"א) שמקום הנגע שפורח בבגד "חלחולי מחלחלא", והיינו שהנגע חודר בבגד עד שאפילו בגד קשה נהיה במקום הנגע רך, ומעתה מתורץ, כיון שכאשר הכהן קורע את הנגע מהעור, הרי זה נחשב כמפריד שני חלקים דבוקים, כיון שמקום הנגע שנהפך לרך ושונה משאר כל הבגד, הרי זה מתייחס לעצמו ונחשב כבגד אחר שנדבק אל בגד העור, ושפיר שייך בו שם קריעה!

תגובות לתורה והלכה שמיני
לכבוד מערכת שבכתב
רוב תודות על כל ההשקעות, במסירות עיילאית ימים וילות, על הרחבת הלימוד בדברי רבן של כל בני הדורות, ושיהיה הלימוד בפיודוס ז"ל למאורות גדולות.
בכל נושא של החגבים האריך והרחיב הגר"י רצאבי שליט"א בספריו שלחן ערוך המקוצר ח"ד סקל"ד ס"ז והלאה, ובשו"ת עולת יצחק ח"ג י"ד ס"ב והלאה, עיי"ש ותמצא רוב נחת. ישר כח, אליהו.

בסוף הפרשה, בפרשת נגעי בגדים, נאמר (י"ג, נו) "וְקָרַע אֹתוֹ מִן הַבְּגָד אוּ מִן הָעוֹר אוּ מִן הַשֶּׁטִי אוּ מִן הָעֵרֶב".

הגאון רבי אברהם חיים נאה זצ"ל, בספרו קצות השלחן (סימן קמ"ה, בבדי השולחן, בהגה"ה) מביא בשם ספר 'חמדת ישראל', שהשתמש בפסוק זה להקשות קושיא עצומה על חידוש שחידש בעל התניא זי"ע בשלחן-ערוך-הרב בהלכות שבת.

השלחן ערוך הרב מחדש (סימן ש"מ סעיף יז) שאיסור קורע בשבת הוא רק 'כשקורע ומפריד גופים רבים שהתחברו, כגון קורע בגד הארוג מחוטים הרבה, ולכן בקריעת עור העשוי גוש אחד, אינו חייב משום קורע. חידוש זה חידש גם בעל חיי אדם (חלק ב', כלל כ"ט, אות ב'). אם כי המשנה ברורה בביאור הלכה (שם ד"ה אין שוברין) חולק על חידוש זה, אותו הוא מביא בשם 'אחד מן האחרונים', מאחר והוא מוכיח שם מהירושלמי שיש מלאכת קורע גם בקריעת עור.

אולם לכאורה תמיהה גדולה היא על חידושי של השוה"ר, שלכאורה יש כאן בפרשה פסוק מפורש "קורע אותו מן הבגד או מן העור", הרי ששייכת קריעה גם בעור!

דין מיוחד בשבת

הקצות השלחן מיישב, שבוודאי שייך לשון

איצר התורה: הלום מהפרשה

קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ (ט, ז) שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכן נבחרת (רש"י)
לכן, בגלל שיש בך את מידת הבושה והענווה - לפיכך נבחרת.
(רבי חיים וויטאל; בעש"ט הק')

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשׂוֹר עֲרֵלוֹ (יב, ג)
לא נאמר 'ימול ערלתו', אלא 'בשור ערלתו', ללמדנו, שרק את ערלת הבשר מלים ביום השמיני, אבל את ערלת הלב יש למול במשך כל החיים.
(פני מנחם)

וְהִנָּה פִּשְׁתָּהּ הַמִּסְפַּחַת בְּעוֹר וְטָמְאָה הַפֶּה צִרְעַת הוּא (יג, ד)
כל עוד האדם אינו בא לגאוה, יש לו תקנה, אבל אם 'פשתה המספחת', הוא מתנפח ומתגאה - טמא הוא.
(אמרי חיים)

וְאִישׁ כִּי יִמְרֹט רֹאשׁוֹ קָרַח הוּא טְהוֹר הוּא (יג, מ)
השערות אינן חלק מהגוף אלא תוספת, והן רוממות על מותרות. איש המוחיק ומורט מעצמו את התאוות והמתותרות - טהור הוא.
(החווה מלובלין זי"ע)

וּמִחֵית בְּשׂוֹר חֵי בְּשֵׂאת (יג, ז) מכה ישנה היא תחת המחיה, וחבורה זו נראית בריאה מלמעלה (רש"י).
סימן טומאה זה רומז לצבועים אשר תוכם רקוב ומזוהם, וכלפי חוץ הם

בית מדרש אחד גדול

ישאו שלום ההרים, קדם האישים הנכבדים והיקרים, מזכי הרבים במפעל 'תורה שבכתב' לזקנים עם נערים.

את רגשות לבי ורחשי נפשי אבטא בשורות אלו על יקר תפארת מעשיכם להגדיל תורה ולהאדירה בלימוד חומש ורש"י, אך במיוחד אבקש לציין את התפעלותי מהמדור הנפלא 'יוסיף דעת' המתפרסם אחת לשבוע, ובו קושיא עיונית על פרשת השבוע בחומש ורש"י, כאשר אלפי לומדים ותלמידי חכמים מכל קצוי ארץ, מצפון ועד דרום, קטנים גדולים, נוטלים חלק יחד בפלולה של תורה, וכולם כאחד מוגיעים את מוחם ומעיינים בספרים למצוא יישוב נכון לקושיא זו. כך גם המדור 'דעת תורה' - הפולמוס השבועי המעורר עניין רב וגורר תגובות רבות.

ברור אצלי שכל בעל נפש מתרגש ומתפעל נוכח המחזה הגדול הזה, אשר לדעתי הוא "קידוש ה" גדול ונשגב מאין כמוהו, ובשמים בוודאי שמחים ואומרים 'חזו חזו בני חביבי דעסקין בחדוותא דילי, כי אמת מה נהדר מראה זה של אלפי יהודים מכל היכלי הישיבות והכוללים ובתי המדרש, מכל העדות והחוגים והמגזרים, ואפילו ילדי תשב"ד, כולם מתאגדים מדי שבוע וקירוב לבבות כולם נמצאים נבריהוק מקום וקירוב לבבות כולם נמצאים ולומדים ב"בית מדרש אחד גדול" - מתיבתא דרש"י, אשרי העם שככה לו! אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם ביותר!

בכל חותמי ברכות שבמקדש יצחק יהושע ש. ישיבת מיר ירושלים עיה"ק

יש לכם סיפור משנה חיים? רואים הצלחה מיוחדת בלימוד? תרצו לשתף את הקוראים?

שלחו לנו את הסיפור האישי שלכם לפרסום במדור זה באמצעות דוא"ל GTS025002018@gmail.com או הקליטו את הודעתכם באזור האישי בקו 'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדרים פלוס' com

יגדיל תורה

עדכונים מהמעשה ונשמע במפעל העולמי תורה שבכתב

לא מתנתקים מהתורה הקדושה גם ב'יומי דינסן'

הנה זה עומד אחר כתלנו, זמן חירותנו הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה. מטבע הדברים בימים אלו של ערב החג ועיצומם של ימי טוב וחולו של מועד, טרודים ישראל במצוות ומצויים בחיק המשפחה.

מתוך מטרה לעודד את הלימוד היומי הקבוע בתורה הקדושה עם פירוש רש"י 'הק' - חק ולא יעבור, מכרזים אנו בזאת על מבצע מיוחד ל'יומי דינסן', המורכב מכמה מישורים, הן בהקפדה על עריכת המבחנים בס"ד החל מראש חודש ניסן ועד ראש חודש אייר הבעל"ט - יום יום, כאשר המשתתפים ינסו לגורל על פרטים יקרי ערך על מתנות אפיקומן לכל המשפחה.

במקביל, נקבעו סדרי הלימוד לקראת ימי שבוע שחל בו פסח בו אין קריאה מפרשת השבוע, כאשר המבחנים יערכו בס"ד מדי יום ביומו על סדר קריאת היום, ובנוסף לעידוד הלימוד והידעה, יערך מבחן מיוחד על סדר קריאה בימי הפסח, כמובא בגמרא מסכת מגילה דף לא ע"א.

המבחנים כולם יהיו זמניים להשתתפות בס"ד מיום בדיקת חמץ, וכאמור המשתתפים בהם נכנסים להגרלות כפולות - גם על ההשתתפות מראש חודש ניסן עד ראש חודש אייר, וגם על עריכת מבחני החג.

היענות והתלהבות ממיים הפצת הגיליון לזיכוי הרבים

ממבול הפניות שהתקבלו במערכת, למדים אנו שוב אודות הצמא הגדול שקיים בצבור לגיליון המיוחד מבית תורה שבכתב, וב"ה אנו עמלים בימים אלו בריכוז כל בקשות ההפצה והקמת המערך שיחל לפעול בס"ד לאחר חג הפסח.

אם גם אתם חפצים להצטרף למזכי הרבים ומפיצי התורה, בהקמת מוקד חלוקה או הפצה של הגיליון השבועי באזור מגוריכם, בבית הכנסת, הישיבה או הכולל שלכם, אנא פנו למוקד 'קול התורה' בטל' 02-500-2018 שלוחה 6, או בנדרים פלוס באמצעות פניה למערכת, כן ניתן לשלוח לנו דוא"ל לכתובת gts025002018@gmail.com

הודעה נחוצה!

לאחרונה חלו כמה וכמה מקרים לצערינו בהם עלו בגורל על פרטים יקרי ערך לומדים ונבחנים אשר נרשמו בפרטים לא נכונים ולצערינו נאלצנו לבטל את זכייתם מחוסר יכולת להגיע אליהם נא ואנא הקפידו ביתר שאת על עדכון הפרטים הנכונים בעת הרישום, או פנו למערכת והשאירו הודעה עם תיקון פרטיכם על מנת שתוכלו להשתתף בהגרלות ולקבל את אגרות הציונים.

'יוסיף דעת'

מי קודם, האיש או האשה?

בתחילת הפרשה כותב רש"י: "כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף", ע"כ. והפלא הוא: אם הפסוק אכן מקדים את הלכות בהמות לפני האדם משום שהם נבראו לפני האדם, היה מן הראוי גם להקדים את הלכות האיש לפני האשה, שהרי אדם הראשון נברא לפני חוה, ואם כן, מדוע הפרשה פותחת בדיני אשה יולדת, ורק אחר כך בדיני אדם כי יהיה בעור בשרו נגע, הלא דבר הוא!

'חידה בפרשה'

מספרים בפרשה

היכן בפרשה, בחומש וברש"י, מופיעים המספרים הבאים:

1 | 2 | 3 | 4 | 7 | 8 | 24 | 33 | 40 | 66

פתרון חידות - פרשת שמיני:

יוסיף דעת - תשובות ובחירות מתוך אלפי התשובות שהתקבלו במערכת:

בחסדי שמיים השכילו הלומדים הרבים לחדש תשובות נפלאות, כמה מהם אף שלובים ומשתלבים כמין גג על גג של חידוש אחר חידוש. להלן תמצית היישובים שהתקבלו במערכת:

א) הייתה הוראת שעה ומחמתה פירוק ובנו אף בשבת. (ערוך לנו, יעב"ץ)

ב) קרבן העדה והאדר"ת תירצו שמה שכתב רש"י על נגן בשבעת ימי המילואים, הוא לא דווקא בכל השבועה ובשבת לא פירוק.

ג) הרי כתוב שלא יכלו להקים את המשכן עד שלא בא משה רבנו לסייע, נמצא שלמלאכת הבניין היו לפחות שניים שעשאוהו. (פנים יפות) על הסיוע כתב החת"ס שהמשכן הוקם באופן שמימי ויסי ומילא לא קשיא.

ד) הבנין היה לשעתו בלבד ולא קבוע שהרי כל יום פרקוהו ובנאוהו מחדש, ובגין כזה לא אסרה תורה. (שור"ת חת"ס באור"ח, ופלפלו רבות בספרים שלכאורה קביעה זו אינה לכל הדעות ודו"ק).

ה) תירוץ נפלא על פי הספורנו שבהבנו בתשובות על יוסיף דעת לפרשת צו שרק את קרשי המשכן פירקו ואילו היריעות נותרו תלויות ועומדות, ואין מלאכת בנין במאהי גוונא שהגג כבר קיים.

חידה בפרשה:

א. [בפרשת שמיני - 'זרחם', בפרשת ראה - 'זרחמה'.

ב. [בפרשת שמיני - 'זאה איה דיה' (ברש"י) שהכוונה לעוף אחד הנקרא בכל השמות הללו), בפרשת ראה - 'זאה איה', ולא מופיע שם השם 'זאה'.

מדור חידודי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי

תשובות ופתרונות ניתן להעביר עד יום ראשון בשעה 24:00

בקו 'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדרים פלוס'

בין המשיבים נכונה מתקיימת הגרלה שבועית:

יוסיף דעת - כרטיספר בסך 200 ש"ח חידה בפרשה - כרטיספר בסך 100 ש"ח

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות

זוכים במבחן יומי ע"ס 350 ש"ח

הרב ישראל מנחם חיים וינגורט בית שמש גור-הפציבה

הרב משה אהרן נחמני מודיעין עילית - עטרת שלמה

הבה"ח אלעזר קטרי בית שמש-ברכת אפרים

הרב יהודה זילבר ירושלים-פאר אבות

הבה"ח אשר פרבר-ירושלים

הרב שמחה בונים פישמן תנ"ה-צאנז

יניק וחכים כמר שניאור זלמן הלפרין כפר חב"ד-אוהלי תורה אוהלי מנחם

זוכים במבחן יומי ע"ס 500 ש"ח

הרב משה ברנדויין-ירושלים

הבה"ח בנימין גיאת בני ברק-פונוביז'

זוכים במבחן יומי ע"ס 600 ש"ח

הרב יוסף כהן ירושלים-ישיבת מיר

זוכים בהגרלת מדור חידודי תורה

הבה"ח אלטער גרשון פעלדער-ירושלים-כרטיספר 200 ₪

הבה"ח איתמר ברונר בית שמש-אור אליעזר-כרטיספר 100 ₪

שימו לב, ההגרלות נערכות מדי יום שני על כל השבוע הקודם

הזוכים מקבלים על כך הודעה בתיבה האישית

הצטרף עכשיו ללימוד היומי בתורה הקדושה עם פירוש רש"י קו 'קול התורה' שמעו ותחי נפשכם!

02.500.20.18

להצטרפות לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל

ולפניות בנושא העלון ניתן לשלוח בקשה למייל: GTS025002018@GMAIL.COM

זכה לך

שמות הזכרים שעלו בגורל על השתתפותם במבחני וסיכומי ספר שמות:

קערת ליל הסדר

הרב שמשון רפאל ליברמן ירושלים

כרטיס טיסה לליזענסק

הבה"ח יהושע שמרלר דרכי חיים ירושלים

סט מפואר לליל הסדר

הרב יצחק לוי בית ועד לחכמים ירושלים

כוס של אליהו

הרב יוסף סנאו ירושלים

כורסא

הרב יהודה דוב סטארט הר"ן מודיעין עילית
הבה"ח אברהם בריטשטיין מייניי חכמה טלסטון ירושלים

4 קילו מצות

הרב יוסף פסרודה כתר תורה בית שמש
הרב יצחק ברגשטיין ברסלב בית שמש

הגדה ש"פ מעור

הרב צבי פרוש בית מדרש עליון ביתר
הרב יהושע ישי שם טוב מדרש אליהו אלעד
נייק וחכים כמר שלום וינברג ירושלים
הבה"ח יקותיאל שרגא פורגס בית פנחס תל אביב
הבה"ח יידייה בונדי סערט וינויץ בני ברק

בקבוק יין מקריסטל

הרב יוסף מאיר כהן אוהל ישעיהו ירושלים
הבה"ח דניאל מנס תפארת יעקב ירושלים
הבה"ח איתמר ברונר אור אליעזר בית שמש
נייק וחכים כמר אפריים פלדמן חכמת שלמה ירושלים

כרטיספר

נייק וחכים כמר יהודה דוב וילהלם אמת ואמונה סלונים ירושלים
הרב יצחק בראני מודיעין עילית
הבה"ח עזריאל שמואל פישמן טשערנוביל אשדוד
הרב ישראל טיטלבוים כולל אברכים אשדוד
הרב אברהם אבא סירוטה מקור הנחל ביתר עילית

רשי כפשוטו

נייק וחכים כמר אברימי גולדווסר דרכי יושר מודיעין עילית
הבה"ח חנניה וייס מאור עינים ירושלים
הרב מנחם קסטנבוים בית הלל בני ברק
הרב דוד שלזינגר מודיעין עילית
הרב יצחק וייצמן אור אליהו ירושלים

סטנדר שולחני מפואר

הבה"ח אלעזר רצקר אור שמואל ירושלים
הרב אליעזר בן שמש אמשניוב ביתר עילית
הרב אברהם ממן בני ברק
הבה"ח יידייה שמוש הכהן פורת יוסף מברשת ציון
הרב שלמה לוי יגדיל תורה אשדוד

מנורת שבת דקורטיבית

הרב משה מתתיהו פרוכטר דרכי יצחק ירושלים
הרב ישראל דירנפעלד בני ברק
הבה"ח מרדכי מאיר ישראלי צמח צדק אלעד
הרב מאיר דיסלדורף תל אביב
הרב יעקב סוקולובסקי חזון איש בני ברק

הדרן עלך שמות – לסיכומי של מבצע

פתרון החידות ושמות הזכרים

במבצע הדרן על חומש שמות ופירוש רש"י הק' החונה עליו

היא היא השעבוד הגדול.

ג} לומדים רבים אחרים תירצו שהשקיעו בטומאת מצרים והמגורים בתחומי גלליה ובשכנות לאנשיה, הם היו השעבוד הגדול שעליו אמר אהרן הכהן 'על הראשונים אנו מצטערים'.

ד} תירוץ נוסף מהלומדים בדרך אפשר, דשמא דווקא הזכרים מבני לוי לא השתעבדו במצרים מפני שלמדו תורה, אך הנשים כן עבדו בפרך.

ה} שמא ציפורה הגיורת [או לפי שיטות שעדיין לא נתגיירה] לא נתייחסה לשבט לוי.

ו} רבי יונתן אייבשיץ תירץ את ענין צערו של אהרן באופן אחר: שאהרן חשש דכמו זמרי שפער פיו נגד משה וטען 'בת מדין מי התיר לך', שמא אף בני ישראל במצרים שהיו שקועים בשערי טומאה וכבר הפסיקו למול את בניהם, לא יבחינו ויבדילו בהיות ציפורה גיורת לשם שמים ויחלו חלילה לקחת מבנות הארץ. על כן אמר: על הראשונים, שהפסיקו למול אנו מצטערים ואתה בא להוסיף עליהם.

ז} מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל בספרו טעמא דקרא תירץ בנוסח אהבת ישראל: שהכוונה על הראשונים המושעבדים אנו שבט לוי כבר מצרים ומצטערים שאנו רואים את השעבוד בעם ישראל ואתה בא להוסיף עליהם - עוד אנשים מבני לוי שיצטערו.

פתרון חידה א:

חומש שמות נפתח בהזכרת שמות י"ב שבטי ישראל, ציין לפחות 5 פעמים בחומש שמות, בהם מוזכרים בחומש וברש"י, עניינים שונים הקשורים למושג י"ב שבטי ישראל, והיכן? א. [שמות יג יט: והעליתם את עצמותי אתכם, וברש"י שהעלו את עצמות השבטים.

ב. [שמות טו כז: שנים עשר עינות מים, וברש"י כנגד י"ב שבטים.

ג. [שמות כד ד: שתיים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל.

ד. [שמות כח ט: ופתחת עליהם שמות בני ישראל.

ה. [שם כא: והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל.

ו. [שבעים תמרים

פתרון חידה ב:

ברחבי חומש שמות מוזכרים כמה דמויות עליהם נאמר כי 'מיהרו או הודרו', ציין לפחות 5 מהם

א. [שמות ב ח: ותלך העלמה - בוריות.

ב. [שמות ב יח: מדוע מיהרת בוא היום.

ג. [שמות י טז: וימהר פרעה לקרוא למשה.

ד. [שמות יב יא: ואכלתם אותו בחיפזון

ה. [שמות יב לג: ותחזק מצרים וגו' למהר לשלחם.

ו. [שמות לב, כד: ויתפרקו כל העם, וברש"י שהודרו להביא.

ז. [שמות לד,

ח. [וימהר משה ויקוד ארצה.

יוסיף דעת א

כשמקח תלמודם בידם וכל פרשיות חומש שמות תחת אמתחתם, הפליאו אלפי העונים ברוחב יריעתם ורוב ידיעתם. משהוכיחו את בקיאותם במדרשים השונים ובספרי המפרשים אודות שאלת היוסיף דעת, על התמיהה ברש"י שהביא בדברי יתרו: 'נבול תבול גם אתה' - לרבות אהרן וחור והוקנים, שלכאורה יתרו לא בא עד לאחר יום הכיפורים ובפרשת כי תשא כתב רש"י שאת חור הרגו במעשה העגל.

להלן תמצית היישובים שהתקבלו במערכת:

א} המזרחי יישב בפשטות שיכולים לומר שחילוף נוסחאות יש כאן ונראה לו שטעות נפל בספרים ולא גרסינן 'חור'.

ב} השפתי חכמים הביא בשם המהרש"ל שהמדרשים שציטט רש"י חלוקים, והמדרש דפרשת יתרו לא סבר כבעל המדרש שרש"י הביא בכי תשא ולשיטתו אכן עדיין לא מת חור. וז"ל השפ"ח: 'יש אגדה אחרת שסוברת שלא נהרג חור במעשה העגל ולפי אותה אגדה מפרש רש"י חור'.

ג} בדעת זקנים ועוד יישבו את הסתירה בין המדרשים כך: שהדרשה שרש"י הביא על נבל תבול אתיא כמאן דאמר שיתרו לפני מתן תורה בא, והדינים שראה אותם דנים היו על מה שנצטוו במרה (הוספה על פי תוס' הרא"ש) ועל כן היה חור עדיין חי.

ד} החזקוני אומר פשט נפלא: אמנם לאחר יום כיפור כבר לא היה חור בין החיים שכבר נהרג בזמן חטא העגל, אך כוונת יתרו לא הייתה אלא להמשיל ולהמחיש את כוונתו ולחזק את טענתו, שאף אם חור לא היה נהרג והיה נמצא כאן לעזר ואחיסמן על יד משה רבנו בנוסף לאהרן ושבעים זקנים, עדיין 'נבל תבול'.

יוסיף דעת ב

כשגרסתם בצקלונם וכל פרשיות חומש שמות חקוקים על לוח ליבם, הפליאו אלפי העונים בגודל השגתם והוכיחו עד היכן מגיעה מידת בקיאותם. כששקלו וטרו בשאלת היוסיף דעת, על התמיהה בין דברי רש"י בפרשת שמות לדבריו בפרשת יתרו: על אודות שעבודם של בני לוי במצרים. שבשמות כתב שבני לוי לא נשתעבדו וביתרו ביאר את דברי אהרן 'על הראשונים אנו מצטערים ואתה בא להוסיף עליהם' שאילו ציפורה הייתה חוזרת עם משה למצרים אזי אף היא הייתה משתעבדת כשאר בני ישראל במצרים.

להלן תמצית התירוצים שהתקבלו במערכת:

א} רבינו המהר"ל פירש בגור אריה: שאף אם לא נשתעבדו בני לוי בחומר ובלבנים הרי שהיו מצטערים וסובלים מיתר גזרות פרעה, וכלשונו הזהב: אף על גב דשבטו של לוי לא נשתעבד (רש"י לעיל ה, ד), היו יראים מפני גזרת 'כל הבן הילוד היאורה תשלכוהו' (לעיל א, כב), וכן היה שוחט בניהם ק"ן בבקר וק"ן בערב.

ב} רבים מהלומדים השיבו שעצם ההימצאות במצרים ואי היכולת לעזוב את ארץ העבדים,

– פניני משה –

הדלקת-נרות

י-ם-----6:31
ב"ב-----6:46

יציאת שבת

י-ם-----7:45
ב"ב-----7:47
ר"ת-----8:23

דברי תורה לפרשת תזריע

א { **אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ** } לפיכך נסמכה פרשת יולדת לפרשה הקודמת העוסקת בדיני בהמות טמאות, שקצים ורמשים, כדי להודיענו, שאם ההורים אוכלים מאכלות אסורות הרי הם גורמים בזה, שהילדים הנולדים להם יהיו פגומים ולוקים בטמטום הלב. {הרמב"ן}

ב { " **אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וילדה זכר** " } זכר בגמטריא 227 נקבה בגמטריא 157 ההפרש בין הגימטרייה של זכר לגימטרייה של נקבה הוא יין אין הבדל אם נולד בן אם נולד בת שותים יין {אבי מורי שליט"א}

ג { **אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ** } אמר ר' שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית כך תורתו נתפרשה אחר תורת חיה ועוף. על ידי המשכן זכו בני ישראל למדרגות רמות. היו עלולים איפוא לבוא לידי גאווה ולומר: גדולים אנו אף מן המלאכים לפיכך הקדימה תורה דיני בהמה ועוף לפני דיני האדם ללמדנו כי אף שהצדיקים שבבני אדם גדולים הם מן המלאכים, לעומת זה המצורעים והטמאים, שנטמאו עקב עוונותיהם, גרועים הם מן הבהמה והחיה וטומאתם גדולה הרבה מטומאת הבהמה לפי שהאדם הוא בעל בחירה והוא גרם לעצמו את הטומאה בחטאיו. {תורת משה לחתם סופר}

ד { **אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ** } למה נסמכה פרשת תזריע שרוב רובה עניני נגעים ומצורעים, לפרשת שמיני שרוב רובה עניני מאכלות אסורות? משום שהנגעים באים בעיקר על עון לשה"ר צא וראה: בעוד שרוב בני אדם נזהרים באכילת מאכלות אסורות ובדקים שלא יבלעו חלילה תולעת קטנה, הרי מאידך: אין נזהרים בכבודו של הזולת ואיש את רעהו חיים בלעו במלתעות הלשה"ר... לפיכך הזהירה התורה לאמור: כשם שאתם נזהרים במאכלות אסורות כך תזהרו בקדושת הלשון שלא לדבר דיבורים אסורים- לשון הרע ורכילות וניבול פה וכדומה ולדבר רק בנקיות הלשון. {ר' ישראל סלנטר}

ה { **אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ** } מבאר המדרש הה"ד { תהלים קלט ה' } אחר וקדם צרתני", אם זכה אדם אומרים לו: קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך. " לכאורה איך שייך לומר "אתה קדמת למעשה בראשית", הרי האדם באמת נברא ביום השישי אלא הענין הוא לפי מה שכתוב בספרים על הפסוק {שמות ד' כב'} "בני בכורי ישראל", מה בכור נוטל פי שנים מירשת אביו משום שעשה אותו לאב, אף בני ישראל עשו, כביכול, להשי"ת אב לעולמו, שהם הכירו בו, והודיעו על השגחתו ויחודו בעולם, ולכן כל בני ישראל נקראים "בנים למקום" משום שהם מפרסמים אלקותו ית' ולכן יש להם זכות בכורה כאלו נבראו ראשונים... וזו כוונת המדרש "אם זכה אדם" וע"י מעשיו מתאהב שם שמים, אז הוא "קודם לכל מעשה בראשית", ואם לאו, אומרים לו: "יתוש קדמך" כפי סדר הבריאה {שארית מנחם}

ו { **כֹּל הַפֶּךְ לִבֶּן טֵהוֹר הוּא** } כל"ו ר"ת בהפוך ואהבת לרעך כמוך שאם נקיים מצווה זו יהפך הכל מטומאה לטהרה וזהו "כולו הפך" אם תהפוך את המלה כולו שזה ר"ת ואהבת לרעך כמוך "לבן טהור" יהפך לגמרי נקי וטהור מעבירות { אמרי אש }

גֹּזֵט שֶׁבֶת, שֶׁבֶת שְׁלוֹם

יְדִיכֶם

משה יוסף טרנן

גליון ק"א ניסן תשפ"ד

כך מקובל אני מרבתי ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו (ספר החינוך מצוה ת"ל) כותב העטרת זקנים: אדם המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק ובכוונה מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות ל"ע.

ואכלתם ושבעתם וברכתם על המזון

"מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא קצף, ולא אגף ולא אגף ומזונותיו מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו". ("באר היטב" או"ח הלכות ברכת המזון סימן קפ"ה אות א' - ספר הרוקח סימן של"ז)

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

ההבדל בין "פרשת המן" לבין "ברכת המזון"

ושידוכים טובים, וכל שאר צרכי האדם. כשאנו מדברים על העניין של פרנסה כדי להזכיר מה שכותב הרה"ק ר' פינחס מקאריין זי"ע, שמה שאמרו חז"ל "מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה" לישנא דמזונות לאו דווקא, אלא שמשמים קובעים לכל אדם, כמה השפעות טובות של הנאה והצלחה יקבל במשך שנה זו, ומי שיש לו שכל בקדקדו אינו מבוזבז זמנו בהנאות ותענוגי סרק, שבוה הרי מוריד מן החשבון של תענוגים והנאות שנקצב לו מראש השנה, עכ"פ רואים מכאן ענין זה, שבפרנסה נכלל כל השפעות טובות שהאדם צריך להם. והעיקר שנוכח להודות להשי"ת על כל הטובות שיש לנו, ואנו תפילה שנוכח לכל ההשפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, ובפרט כשאנו עומדים לקראת יום טוב פסח, ושביעי של פסח, והרי בזמן זה מתעורר הענין של "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף", אנו מבקשים שבני ישראל יזכו לפרנסה בריוח ובניקל אמון!

המזון. קודם כל, הרי "פרשת המן" אינה תפילה, אלא שמזכירים הפסוקים שבתורה כיצד השי"ת ברוב רחמיו לכלל את עם ישראל בעת לכתם במדבר בארץ לא זרועה, ע"י שהאכיל להם את המן, אלא שעצם אמירתה מעורר לב האדם לאמונה איתנה באלוקיו, ובכח אמונה זו הרי משפיעים עלינו פרנסה ברוח, ובנוסף מבקשים גם תפילה מיוחדת "שתזמין פרנסה... כמו שזנת לאבותינו מן במדבר", ושם מבקשים על פרנסה, משא"כ "ברכת המזון" הרי עצם ברכת המזון היא חטיבה אחת של תפילה והודאה להשי"ת על כל הטוב, ומתחננים אליו "אלוקינו אבינו רענו פרנסינו" וכו'. עוד חילוק יש, שבפרשת המן אנו מבקשים רק על הענין של פרנסה, אבל בברכת המזון הרי מבקשים על כמה דברים אחרים בנוסף לענין הפרנסה, וכמו שהרחבנו בענין זה בגליונותינו הקודמות, הבקשות הנפלאות על הרוחניות ועל הגשמיות, ועל גידול הבנים,

לכבוד הקוראים היקרים שיחי' בחודש שעבר (בגליון המאה) הרחבנו את הדיבור אודות גודל הענין של "ברכת המזון" וצינינו לשבח שהמצווה של ברכה המזון הינה התפילה היחידה, שמצינו בה שגדולי ישראל כמו ה"חינוך" וה"באר היטב" מתבטאים על זה בלשון ייחודי, שמי שנוהר במצוות ברכת המזון מובטח לו שיהי' לו פרנסה. בימים שאחרי הופעת הגליון, קיבלנו הרבה תגובות מקוראים יקרים, שמה שכתבנו אינו מדויק כל כך, לפי שגם לגבי "פרשת המן" מבואר בשו"ע (או"ח סי' א' ס"ה) "טוב לאמר... ופרשת המן", והמשנה ברורה (שם ס"ק י"ג) מצטט לשון הירשלאמי במסכת ברכות "כל האומר פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו", רואים שגם כאן יש הבטחה לפרנסה. ובכן, הנכם צודקים עם הערה זו, ואכן אמירת "פרשת המן" היא ג"כ סגולה נפלאה לפרנסה, ואין ספק כלל שזוהי מביא השפעות טובות וכהבטחת הירושלמי, בכל זאת ישנם שני חילוקים ניכרים בין פרשת המן לברכת

לעילוי נשמת האה"ח מרת יהודית בת ר' שמואל מאיר ע"ה הכ"מ

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ממעובש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף זי"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן זי"ע מליזענסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף זי"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק זי"ע מראדאשיץ רבי נחמן בן פייגא זי"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב זי"ע בעל החפץ חיים - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל זי"ע מטאהש הרבי ר' ישעי' ב"ר משה זי"ע מקערעסיטיר - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה זי"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זי"ע רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפייא זי"ע

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"מס ילד מוסף"

שיעור מס' 183 | פר' תזריע תשפ"ד

"שבת אחת הוזמנתי לאודסה לערוך כמה בריתות לתינוקות. באותה שבת הגיע לבית כנסת יהודי בן שמונים ושלוש, שהגיה אתה היה חי כל השנים מתה, ואז הוא נזכר לפתע שהוא יהודי. כשראה את הבריתות החליט שרוצה גם הוא להיכנס בבריתו של אאע"ה, אך לא הסכמתי לערוך לו ברית ללא הוכחה שהוא יהודי. הוא פרץ בבכי מר: 'לאן הגעתי בגיל שמונים ושלוש אני צריך להוכיח שאני יהודי!'

בימים ההם כדי להשפיל את היהודים, בכל תיעוד הרשויות היו מוסיפות בתיאור האירוע את יהדותו של האדם. כך הוא נזכר כי לפני שנים רבות היה לו משפט, ובכתב האישום כתבו שמדובר ביהודי. כך, המכה הזו, כביכול, שהגויים רצו לתת ליהודים, הפכה לרפואה עבורם.

כתב האישום הפך להיות כתב האישור ונכנס בשמחה ביום ראשון בבריתו של אאע"ה.

"מעמד הברית הוא מעמד כה מרגש, בפרט אצל היהודים הללו שמוסרים נפשם עבור זה. אחד הנימולים שרצה להתפלל במעמד הברית אמר בהתרגשות: "ברוך אתה ה' א' מלך העולם שאני אוהב אותך"...

"מ"מ חביבה יותר לידת הזכר מלידת הנקבה שהוא זוכה ומזכה את אביו לעולם הבא **שמקיים בו מצוות מילה** ומחנך אותו לאמר שמע ישראל תכף שהתחיל לדבר". הזרע שמשון בפרשתנו.

"הוזמנתי פעם בשבת ערב ל"ג בעומר לשבות בקייב, שם נערכה ברית לתינוק. באמצע אותה שבת הגיע אלי אחד וסיפר לי כי אביו רחוק לגמרי מהיהדות, ומזה שנים רבות הוא מנסה מעט לקרב אותו ולשכנע אותו שלפחות יעשה ברית מילה, כדי שחלילה לא ימות כערל, ר"ל. אך אבי לא מסכים לשמוע. 'אבא גר עם גויה באיזה כפר נידח, מרחק כמה שעות נסיעה מקייב, ואין לנו כמעט קשר. השבת בדיוק אבא הגיע אלי, ודברנו שוב על הנושא, ובאופן ניסי 'אבא הסכים לערוך ברית מילה, אבל בתנאי שזה יעשה באופן מידי, עוד לפני שאתחרט. אמרתי לו שבהשגחה פרטית הגיע לכאן השבת מוהל מישראל ובאקש ממנו למול תיכף ומיד. הסברתי לו מספר הרב קרמר "כי רק מילה בומנה דוחה שבת, ואני בטוח ששמרתי השבת בעצמה תטהר אותו ותשמור עליו שהרצון להיטהר ימשיך גם למחר".

"עוד י"ל שידוע שהקב"ה תיקן את חוה בכ"ד תכשטין, ואחר כך הביאה אל האדם, כמניין: 'ויבאה אל האדם' דכתיב חסר. והנחש בלשון הרע שלו הופך את התיבה ועשאה: 'ואיבה' וזהו: 'ואיבה אשית', וקלקל באותם הכ"ד תכשטין, שהיו כנגד כ"ד צירופי אדנות. וכל כוונתנו בעסק התורה הוא כדי לבטל כוחן של אלו הכ"ד, שכבר הנחש הטילם בחוה ובורעה.

ומי שמשמר את השבת ניצול מהם, שהרי באותו יום שבתו המזיקים, כמו שאמרו חז"ל על מזמור שיר ליום השבת, וזהו שרמו הכתוב: 'ושמרו בני ישראל את השבת', ראשי תבות: 'ואיבה'."

כך מסביר רבנו ה"זרע שמשון זיע"א בפרשתנו על כוחה של השבת לטהר ולהסיר את האיבה, חלילה, בין ישראל לאביהם שבשמים.

במוצאי שבת קבענו כי מחר השכם בבוקר נכניס אותו בבריתו של אאע"ה הסברתי לו כי אני מאוד ממהר לסיסתי היוצאת בעשר בבוקר, שכן אני מעונין לעלות מירונה לפני שקיעת החמה. שאלתי אותו למצבו הרפואי ואמר שהכל בסדר. משכך, קבענו את הברית לשעה שש בבוקר, כדי להספיק את הטיסה.

בבוקר, כשהיהודי המבוגר הגיע לברית שאלתי אותו שוב לתרופות אותן הוא לוקח, התברר לי שהוא לוקח תרופות חזקות לדילול דם וסובל מסוכרת,

וזאת למודעי ברית כזאת מורכבת ויכולה לערוך כמה שעות כדי למנוע איבוד דם.

"הבנתי שזהו רצון השי"ת שאוותר על הטיסה כדי לערוך את הברית המורכבת במתינות ובסבלנות הנדרשות. בסיום הברית פנה אלי הנימול וביקש סליחה על שאתמול לא גילה לי את בעיותיו הרפואיות. הוא שיתף בכנות ובגילוי לב שהבין שעקב הסכנה כנראה לא אסכים לערוך לו את הברית. למרות שהבין היטב שמסכן בכך את חייו, אך כה נחושה הייתה החלטתו לימול, שהחליט כי הוא מוכן למסור את נפשו על המצווה.

"נשארתי שם להדלקה לכבוד רשב"י, שנערכה בחצר הקהילה בצהרי היום ברוב עם. במעמד ההדלקה ירדה רוח טהרה ממרומים על בחור כבן עשרים ושלוש שהחליט באותו מעמד להיכנס בבריתו של אאע"ה כך המצווה גררה עוד מצווה, ונוסף ללגיטו של מלך יהודי נוסף.

ד"ר יעקב צצק"ס מומחה בעל שם עולמי בהכשרת מוהלים. זקניו נטבחו בפוגרום ברוסיה. בעקבות הפוגרום נותרו לפליטה יתומים רבים. עקב האנדרלמוסיה ששלטה בכול, התקשו לזהות כל ילד בנפרד ונתנו שם משפחה אחד לכל קבוצת היתומים הגדולה שניצלה שם. השם: צצק"ס ראשי תבות: צאצאי קדושימע"ס קינדער'ס (ילדי הקדושים).

ר' יעקב השתלם ברפואה כאורולוג והפך למומחה בתחום, הוא שימש כסגן מנהל המחלקה בביה"ח, וניצל שם את תפקידו בצורה חכמה כדי לסייע ליהודים לערוך ברית מילה. הוא היה ממלא טפסים בהם הסביר כי מבחינה רפואית הם חייבים לערוך ברית בדחיפות למניעת התפשטות נגע, רח"ל.

"אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת" נאמר בפרשתנו. מדוע מדגישה התורה דגש על ה"עור"? שואל רבנו ה"זרע שמשון" זצוק"ל ומתרץ ע"פ הנאמר במשנה בשבת: "החובל בשרצים שיש להם עור חייב". מסביר ה"ז" כי העור מעכב את הדם מלצאת, ונחשב משום נטילת נשמה שבאותו מקום, כי הדם הוא הנפש. ע"פ הדברים הללו מסביר רבנו "ולכן, הואיל שהצרעת בא מריבוץ דם שיש בגופו, ודאי אם לא היה לו עור היה יוצא, אלא שנצרר שם הדם בעור בשרו, והעלה אבעבועות ונעשה צרעת, וזהו שחשוב (המצורע) כמת. כי הדם שפירש מגופו ונכנס בעורו חשוב כמו נטילת נשמה,

תמורת בקבוק וודקה איכותי היה מנהל המחלקה הגוי חותם לד"ר צצק"ס על הטפסים המסבירים את הצורך הרפואי בעריכת הברית. חכמה יהודית! בין תלמידיו המפורסמים של ד"ר צצק"ס נמנה המוהל המפורסם רבי אהרן יוסף קרמר שליט"א, מנהל ארגון "ברית אבות" העורך בריתות גם בפינות נדחות בעולם.

"פעמים רבות אני נפגש עם יד ההשגחה העליונה, המשיבה בנים על אבותם בצורה כה מעוררת התפעלות.

"הוזמנתי לברית של כומר בכיר המשמש ככומר המחוזי באזור בריסעק". הסיפור שלו התחיל כילד יהודי. הסבתא היהודיה חיבבה אותו מאוד וקראה לו: "שמחה'לה", כלומר: שמחת המשפחה. סבתא התפללה עליו רבות. שמחה'לה גדל בבית ספר גוי, וחבריו הציקו לו מאוד וצחקו על יהדותו. שימחה'לה שרצה למחוק את ההשפלה גדל והשתלם בלימודי הכמורה, ר"ל, ובכישורו היהודי הצליח ביותר, עד שהפך לכומר הבכיר באזור, כשכל חבריו שלעגו לו בולעים את לשונם.

הוא זכר את יהדותו ועשה טובות רבות לנתינים היהודים, עזרה שהייתה למורת רוח לכל הכמרים שהיו תחתיו. בחכמתו ניצל את המנטליות הרוסית, לפיה כשמישהו מתלונן - דבר ראשון בודקים בציציותיו. הוא התחנן עם גויה וגידל משפחה, אך כנראה שדמעותיה של הסבתא פעלו את פעולתם, ולימים בנו של שימחה'לה התגייר ועלה לישראל.

אט אט שכנע הבן את אביו הכומר לחזור לצור מחצבתו, ולערוך ברית מילה. אך כדי לא להפוך ללעג וקלס בסביבתו, שם מכירים אותו ככומר בכיר, הוא נסע כביכול לחופשה לגרוזיה, לשם הוזמנתי מספר הרב קרמר "ובגיל שישים וחמש הוא נכנס לבריתו של אאע"ה. לאחר תקופה התבשרתי שחזר ליהדות לגמרי. עזב את משרתו הבכירה ועלה לגור לצד בנו באחד הישובים בארץ ישראל, בחיים צנועים, פשוטים ושקטים".

"עולמך תראה בחיך, ואחריתך לעולם הבא" כך אילחו כשנפטרו רבנן מבי רבי אמי ואמרי לה מבי רבי חנינא. (ברכות) מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א: מעתה יש לומר שאין הכי נמי שהצדיק אין לו שלוה בעולם הזה, ונידון בייסורין, אבל מכל מ"מ כל צרכו מוצא הוא בלא טורח, וכדאמרין בשבת קנ"א: "גמירי דצורבא מרבנן לא מעני ואי מעני אהדורי אפיתחא לא מיהדר" (הת"ח לא יסבול מעניות, ולא ידוקק לשאול על הפתחים). וזהו החלק שנוחל בעולם הזה" מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א: "אבל אינו עולה לו לשכר מצוותיו, שהרי אינו אוכל אלא הצריך לקיים גופו, ומה שהוא מן ההכרח".

"לפני תקופה הוזמנתי לערוך ברית. התפלאתי לראות שהנימול, כבן עשרים ושמונה, הוא סיני בעל עיניים מלוכסנות. השם שלו בעל הגייה סינית "צ'ן ז'אנג" או משהו דומה. מתברר שאמו היא בת לפליטי שואה שנמלטו לסין והתבוללו שם, ר"ל. אמו ידעה כי היא יהודייה. לפי החוק הסיני מספר הנפשות המותר לכל משפחה מוגבל לילד אחד בלבד, בכדי למנוע פיצוץ אוכלוסין. האם ידעה כי ליהודים יש מצווה "פרו ורבו ומלאו את הארץ", והחליטה לשלם את הקנס הכספי הכבד שהושת על משפחה שגדלה מעל המותר. סכום גדול השווה לשלוש משכורות חודשיות. היא קראה לזה "מס יהודי נוסף". צ'ן גדל והיה לאיש. בנשמתו בערה איוז תשוקה עלומה להשם יתברך. הוא נמשך ככחבלי קסם ליהדות בלא להבין למה ומדוע. לימים התברר לו כי עליו לערוך גיור לחומרה, ובגיל עשרים ושמונה הזמין את הרב קרמר להכניסו בבריתו של אברהם אבינו.

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
להצטרפות hbzs3587@gmail.com

טעם בפרשה

תפילין

יודע תחת איזה לחץ הוא נמצא כעת?? הוא לא יודע כלום מהתיק שלו?? הוא לא יודע כלום מהתיק הרפואי שלו, והוא לא יודע כלום מהתיק הנפשי שלו?? ובכלל האם הוא יודע מה התכוון שמעון במה שאמר?? והאם שמעון שם לב לכל הפרטים שהיו שם??

למעשה יענק'ל לא יודע כלום חוץ מהגפילטע פיש שיש לו כעת בצלחת! ובכל אופן הוא חורץ את דינו של שמעון לפי ראות עיניו..!

לכן אומרת לו התורה: עכשיו כשיש לך איזה כתם פחות נעים... בא ותראה כמה הלכות וכמה בדיקות וכמה הסתכלויות צריך עד שנדע באמת מהו הכתם הזה!! שים לב כמה צריך לבדוק וכמה צריך לברר האם זה צרעת!! שים לב כמה שכל דבר שנראה לך פשוט זה באמת הרבה יותר מסובך, והרבה יותר מורכב!!

אז אל תחרוץ גורלות כל כך מהר!!! ואל תסביר למה שמעון מתנהג 'גרוע' כל כך מהר! ואל תחשוב שהכול כל כך ברור, והכול כל כך מובן!!

הדברים הרבה יותר עמוקים והרבה יותר מסובכים ממה שאתה חושב!!

כי באמת אי אפשר לדעת הרבה מעבר למה שהעינים הקטנות שלנו רואים!!

וכל הסיפורים הם הרבה יותר מורכבים ועדינים.. וקשה לחרוץ גורלות כל כך מהר!

אז לכן כדאי שנזכור מה שאמרו חז"ל : אל תדון את חברך עד שאתה למקומו... וייתכן שעד ועד בכלל..!

...

ועוד משהו קטן: יענק'ל המתוק שלנו שהבין כל כך מהר מה עבר על שמעון, ומה שמעון התכוון, ומדוע הוא באמת חצוף מחוצף וכ' שכח שהוא לא יודע הכול!! דהיינו : הוא שכח שהוא - יענק'ל בן שרה - בסך הכול 'יענק'ל מתוק' אך עדין לא מומחה בכל דבר!! ולכן התורה מרמזת לו "שגם אם הוא יודע על בוריו את כל הלכות טומאות נגעים", הוא יצטרך להזמין כהן לביתו ולחכות שהכהן יחליט מה עלה בגורלו שלו!! כי אפילו שאני הכי חכם בעולם ויודע הכול ומבין הכול, התורה אומרת לך : רק רגע צדיק שלי! ייתכן שאתה לא יכול לשפוט הכול! ייתכן שאתה לא באמת יודע הכול! ייתכן שעכשי תחכה יפה לכהן, ותשב בשקט, עד שהוא יגיד לך מה דינך!!!

לבת אלום ומבורך!

בפרשתנו התורה מספרת על נגע הצרעת ועל כל ההלכות שתלויות בה.

בנגע הצרעת יש כל כך הרבה הלכות, עד שצריך להיות ממש מומחה על מנת לפסוק בזה הוראה למעשה:

א. באיזה צבע היא צריכה להיות?? באיזה 'לובן' היא אמורה להיראות?

ב. באיזה מקום בגוף זה נחשב לצרעת??

ג. איזה גודל זה צריך להיות???

ד.. כמה עמוק בעור זה צריך להיות???

ועוד שאל הלכות על הגודל, הצורה, האופן, והנראות!!!

חשבתי (אני הקטן) שיייתכן שיש כאן איזה רמז קטן שהתורה הקדושה מרמזת לנו!!

ייתכן שהתורה מרמזת לנו ולכל 'בעלי הלשון' רמז מעט קטן, אך חזק איתן...

ובכן:

יענק'ל בא לשרוליק ואומר לו תשמע שרוליק! אין לך מושג מה 'שמעון' אמר אתמול בבית כנסת??

אוהו אומר לו שרוליק!! מה באמת הוא אמר? וכמובן שאני רוצה לדעת זאת לשם שמים.. דהיינו בשביל שנדע ממי להתרחק כמובן!!

ואז יענק'ל מספר לו איזה לשון הרע 'עסיסי' על 'שמעון' (ויסלחו לי כל השמעונים) ומבאר אותו כמו שרק יעק'ל יודע!! והנה הופך לו 'שמעון' לאדם פחות כשר בעיניו של שרוליק היקר!

אך האמת שלא חייבים כזה סיפור דרמטי, זה יכול להיות הרבה יותר פשוט והרבה יותר מציאות: יענק'ל מגיע ומספר משהו לא כל כך טוב על שמעון, וזהו!!

נו, אז מה קורה כאן?

יענק'ל שמע או ראה איזה משהו לא טוב אצל שמעון והוא סיפר זאת!!!

אך אם נשים לב יענק'ל היקר שלנו, לא ממש בטוח שהוא שמע זאת מכלי ראשון.. וגם אם נניח שהוא כן שמע זאת ממקור ראשון, עדין הוא לא ראה את זה בעיניו, וגם אם הוא ראה זאת בעיניו, לא בטוח שהוא יודע את כל המקרה מתחילתו... וגם אם יודע הכול ומכיר הכול, לא בטוח שהוא יודע באיזה מצב היה 'שמעון'. ולא בטוח שהוא יודע מה עובר עליו עכשיו?? ולא בטוח שהוא

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון. זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

{ אז נדברו }

פרשת תזריע תשפ"ד | גליון מספר: 647 |

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איך

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאג'י

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מזכרת להחזיר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנשי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

לכל בית ישראל!

טעיתי טעיתי!!! גדולי ישראל אמרו אחרת.

בשבוע שעבר כתבתי כאן בגיליון מאמר, ופניתי לבחורים בקריאה נרגשת צאו לטייל בבין הזמנים!!!! ואח"כ אני רואה מכתב מגדולי ישראל שכתבו ש... שלא!!! לא לצאת לטיולים בבין הזמנים... כמדומני שמיותר לציין שעפר אני תחת כפות רגליהם, כתבתי את זה על דעת עצמי עוד לפני שהתפרסם ה'קול קורא' בשם הרבנים... וברגע שמגיע כזה מכתב כולי נרתע בבת ראש לאחורי... ואין צריך לומר שמה שכתבתי ליבטיל ולהוי כעפרא דארעא...

אם כיוו! מי שידע לקרא מסמך ומבין עניין... יודע שאליבא דאמת אין פה סתירה...

אתה מבין לבד שכשאני פונה אליך ומעודד אותך לצאת לטייל בבין הזמנים... אני לא עובד בקק"ל ואין לי מניות ב'סובב כנרת'. אין לי באמת עניין שאתה תבקר ביהודה ובדרגה...

התכוונתי לעקרון של הדברים!!! שבדיוק כמו שככולם מבינים שחייל קרבי צריך רענון כך גם בחור ישיבה צריך רענון... ועל זה באתי!!! כשגדולי ישראל אמרו מיד במוצאי שמחת תורה לחזור לשיבה וכעת שהם אומרים שלא לצאת לטייל... יש תמיד את הצעירים הנחיתיים האלו (מה שנקרא ש'טינא הייתה בלבם', כלומר: שיש להם מקדמה של תחושת נחיתות חרדית) שמפרשים את ההוראה בסוג של 'אנחנו החרדים לא מתגייסים ולא עושים כלום', אז לפחות תשב בפניה... וזה לא נכון!!! לא רבתי!!! כשחזרנו לשיבה מיד במוצאי שמחת תורה זה כי התגייסנו!!!! וכעת שגדולי ישראל אומרים בבין הזמנים לא לטייל, זה הוראה לגופו של עניין... כי סו"ס אנחנו חיים עם אנשים שלא כשירים להבין את המעמד המרומם של בן ישיבה ולכן 'למה תתראו, אבל אוי ואבוי למי שיפרש את זה בנימה של- לא מגיע לך לצאת לטיול בבין הזמנים!! כי... כי מה בסה"כ עשית... ישבת בישיבה רגל על רגל ולמדת??

לא!!! על זה באתי ומחיתי... טפחתי לך על השכם ואמרתי לך: צא... מגיע לך... לא פחות מהחייל הקרבי והרבה הרבה יותר... ומהמסר הזה אני לא חוזר ביי!!!

אבל לגופו של עניין... גדולי ישראל כן חוששים מ'למה תתראו ופה טעיתי ושגיתי!!! אני בקטע להחטיף בחזרה... אף אתה הקהה את שיניו... וגדולי ישראל לא רוצים שהויכוח יהיה כזה... גדולי ישראל כן רואים את החילוני של דורנו כתינוק שנשבה שהוא לא כשיר להבין את ה'אירוע' הזה שנקרא בן ישיבה, ואתה סתם לוחץ על עיניך ואתה סתם לוחץ על עיניך ואתה סתם לוחץ על עיניך... אנחנו עוד נקרב אותו והוא עוד יתקרב לתורה, אבל כעת, בסיטואציה הזו שיש מלחמה וזה הנושא, ואילו אתה מטייל לך ובדיק עכשיו להתחיל להסביר לו את כל התורה כולה על רגל אחת בו בזמן שגם הרגל האחת הזו היא רועדת וחצי שבורה... זה לא הזמן לחנך אותו ולהסביר לו את העמדה שלנו, וזו הוראה לגופו של עניין ואני מוסר מודעה שדברי בטילים ומבוטלים!!! אלא ששהעקרון של הדברים שכתבתי שלבחרו ישיבה מגיע לטייל לא פחות מחייל קרבי... זה ממשיך להיות נכון!!! וההרואה: שגדולי ישראל התעקשו בשנה זה שלא להמשיך את הזמן (למרות שבשנים כתקנן יש הרבה שממשיכים...) ולמה?? כי החייל הקרבי הזה צריך לנוח!!! הוא עבר מלחמה בחצי שנה האחרונה...

ואם כבר הגענו לזה... אז במילה אחת... הגיע אלי מכל הכיוונים שיש איזשהו סרטון מזעזע שרואים שם אוטובוס שלם וכל הכסאות תפוסים בחרדים ובחורי ישיבות שיושבים להם במנוחה ויש שם חייל אחד שעומד כי אין לו מקום ישיבה והוא נרדם בעמידה באפיסת כוחות... וזהו!!! וברגע שהסרטון הזה התפרסם אז זהו... מה זה צריך להיות? החרדים האלו וכי? איפה ההתחשבות... רואים חיל כורע תחת עייפות ולא נותנים לו לשבת... גיוואלד...

וכמה נגשו אלי... נו נו... מה אתה אומר?? מה אתה עונה על הטענה הזו??

אז אחד התחיל לעשות לי 'אוקימתא...' מי אמר... אולי לא שמו לב לחיל... ואם היו רואים אותו בטח היו נותנים לו לשבת... ואולי אפעס... אולי בכלל הסרטון הזה מפורק מהבינה מלאכותית... אבל ההלו... מה אתה עונה כאלו תשובות חיוורתות???

השאלה בכלל לא מתחילה! כי נגיד!!!! נגיד שבחורי ישיבות לא קמים בפני אותו חייל... לכן מה...? לכן השמש לא זורחת?? תחילתו: חייבים להתגייס או אסור להתגייס?? אם אסור להתגייס אז מה זה מעניין אותי אם קמו לחיל או לא קמו לחייל... מה זה קשור לנושא... זה לא משנה את הנתונים... עכשיו: זה לא סתירה שאותו בחור שלא קם לחייל... הייתי נותן לו על הראש... הייתי אומר לו: מה... אתה לא יודע שהחילונים הם מפגרים!! ואם היום אתה לא מפנה את המקום לחייל... הם מסריטים את זה!!!! ואז השיך שלהם מתחיל להסית ולהסית נגד היהודים האלו שצריכים דם של חיילים במצות... ובליל הסדר הם יגיעו לך עם גרזנים ויגרשו את בני הישיבות מהכפר... כן... הייתי צועק על אותו בחור!! אל תספק לשמאלנים סרטונים וחומר תעמולה... כי הם משוגעים, כל בחור ישיבה שלא קם לחייל באוטובוס... כל החרדים צריכים להוכיח שהוא נכה, אחרת למה אתם לא מתגייסים?? אם זו הרמה של אלו שמתגייסים לצבא... זה רק מסביר לי למה אני לא שם... לא יעזור לכם כלום... הצבא הוא חילוני!! והוא אוסף את החילוניות שלו!! וגם כעת בתוככי עזה, בכל נגמ"ש יש כמה חיילים וחיילת אחת בתור פרמדיקת!! **אני שם לא אהיה!!!!** כי אני יהודי... אתם יכולים לעמוד על הראש!!! ואתם יכולים להביא כמה סרטונים שאתם רוצים... יש לי עקרונות... אותי לא תבלבלו עם דמגוגיה... תגדלו בשנה ותגמלו מהמוצץ ואז תבואו אלי... כל זמן שהשיח שלכם ברמה של גן אל תפנו אלי... אבל עדיין!!! סו"ס גדולי ישראל זקני הדור כן דורשים מאיתנו ממלכתיות... הם כן תובעים מאיתנו 'לא תתראו' זה די קשה לי כי יש לי מה לומר... אבל נעשה עבודה עם עצמנו ונשתוק לא ממקום של חולשה אלא ממקום של התגברות... מאיתנו אפשר לצפות להתעלות מעל עצמנו... הלוואי ואציל...

כיצד לזהות מידע אמין מלשכת

דוברות המשיח..

מישהו שאל אותי שאלה מעניינת: מובא במדרש שכשמשנה רבינו נגלה לעם ישראל בפעם הראשונה, ברגע שהוא אמר את המילים: פקוד פקדתי!! באותו רגע ויאמן העם!! הם בבת אחת האמינו לו... ולמה???

כי סרח בת אשר כבר הכינה את עם ישראל מראש ונתנה להם סימן: זה לכם האות, אם יבא מישהו ויטען שהוא הגואל... איך תדעו האם הוא באמת הגואל או שהוא סתם נונל?? אז ככה: אם הוא יפנה אליכם במילים **פקוד פקדתי!!** תדעו לכם: שזה הגואל... זה הקוד הסודי והזיהוי של הגואל (כי זו גופא הצוואה של יוסף, שאמר 'פקוד יפקוד אלוקים אתכם') אבל אם אותו גואל ישתמש בלשון אחרת ולא ישתמש בקוד הסודי של פקוד פקדתי, תדעו לכם שזה לא הוא...

ואני לא מבין.. אני תמיד הבנתי שקוד סודי הוא אמין ושווה משהו רק בתנאי שאף אחד לא יודע אותו חוץ מהנמען בעצמו!! ואילו כאן, סרח בת אשר מפרסמת ומגלה לככולם את הקוד האישי של הגואל... וכולם יודעים שברגע שמישהו יופיע פה ויגיד פקוד פקדתי... זהו... זה סימן מובהק שהוא הגואל... נו... אז עכשיו כל צרוע וכל זב שחלם בלילה שהוא הגואל... הוא רק צריך להופיע ולהכריז: רבותי... קחו נשימה... עשר, תשע, שמונה, שבע... שלוש שנים אחד אפס... **פקוד פקדתי** וקדימה... אני הוא הגואל, ויש לי אפילו הסכמה מסרח בת אשר... בקיצור: מה שווה קוד סודי של הגואל כשכולם יודעים להקיש אותו?

והתשובה היא מאוד פשוטה:

הרמח"ל אומר: שהגאולה מתחלקת לשני שלבים!! **פקידה!! זכירה!!** בלי להיכנס לנושא... רק במילה אחת: השלב הראשון של הגאולה זה **פקידה!!** שזה אומר **שמתחיל** פה תהליך... וזה לא הולך להגיע בעוד רגע... יש פה הרבה עבודה... יש הרבה מה לעשות... 'אראנו ולא עתה, אשורנו ולא קרוב...' ואז בסוף סוף התהליך אז מגיע השלב ב' שנקרא **זכירה!!** שזה כבר הגאולה ממש בפועל ובהארה, ובתחינה עינינו... וזה מה שסרח בת אשר אומרת לעם ישראל...

אם מישהו יגיע אליכם ויגיד לכם: אני הגואל!!! תבדקו אותו:

אם הוא יותר מידי נחמד ונדיב... ומפזר הבטחות על ימין ועל שמאל... והכל ורוד ונחמד וצחוקים... וקדימה... רק תבואו איתי... רק תאמינו לי... ותכנעו לגחמות שלי... וזהו... מכאן ואילך כוכבים נוצצים בעיניים... ? ! ? מודיעה לנו סרח בת אשר... צר לי לאכזב אתכם אבל אני כבר מודיעה לכם מראש שזה לא הוא!!! חבל לפתח ציפיות...

אבל!!! אם יבא גואל כזה שהוא לא יהיה עד כדי כך אדיב... הוא יגיד לכם: רבותי: **פקוד פקדתי!!** כן... אמנם יום אחד עוד תהיה פה גאולה ועוד יהיה פה טוב ומאוד טוב!!! אבל יש עוד הרבה שיעורי בית... ואז הוא יבא וידרוש מכם בדק הבית רוחני... ויזרוק בכם מרה ויתבע מכם שינויים... ואחד שנים שלוש מה צריך לתקן ולעשות בשביל שתהיה פה גאולה... אז אמנם הוא יהיה פחות נחמד ואדיב מאשר הנוכל הקודם שהבטיח לנו כאן ועכשיו... אבל הוא הגואל!!

הוא מדבר בכיוון הנכון... הוא נוגע בקוד הסודי שיוסף הצדיק הכין אותנו לגאולה...

עכשיו אתה מבין למה **אין בעיה** שהקוד הסודי הזה יהיה גלוי לכל...

זה לא עניין של סוד... זה עניין של נכונות!! מי שיהיה לו נכונות להזיז את עצמו ולשוב לה' בשביל שישוב אליו, זה קוד סודי שמתניע גאולה!!! **בא נדבר ברחל**

בתך הקטנה... תכל'ס, מה סרח בת אשר באה לומר???

אם יבא איזה מישהו ויגיד לכם: רבותי!!! קדימה גאולה... תתחילו לספור אחרי... עשר, תשע, שמונה, שבע, שש, חמש, ארבע, שלוש, שנים, אחד, זהו!!! בום בום... גאולה רבותי... תזמורת בבקשה...

אומרת לנו סרח: אם זה הסוג, אני כבר מודיעה לכם שהוא לא!!!!

ולמה לא??? **כי למה כן... תסביר לי למה כן... תן הסבר אחד למה כן...**

הקב"ה מסתיר את הקץ כבר אלפי שנים!! יעקב אבינו מנסה לגלות את הקץ והקב"ה מעלים ממנו... יש פיוט שלם בר"ה ביוצרות איך שכל השבעה רועים רוצים לדעת את הקץ והקב"ה מסתיר מהם או לא מרשה להם לגלות... פתאום מגיע איזה מישהו... וקדימה רבותי:

זה קורה בתאריך י"ח ניסן התשפ"ד בשעה חמש בצהרים... תשמרו תאריך זה פנוי לביאת המשיח... ואל תשכחו שאני 'עליתי' על זה ראשון!

למה מה קרה?? למה שהמטר שבעים הנה יהיה יותר מיוחס מיעקב אבינו שמתחיל לדבר ו... ופתאום מעביר נושא כי נסתמו עיניו...

תן לי הסבר אחד למה מגיע לבן אדם בדורנו באמצע החיים לשלוף את התאריך של הקץ ו... וסתם... בלי שום תועלת רוחנית... רק סתם בשביל שהוא יוכל אח"כ לעשות עם האצבע 'יש'... הנה... אתם רואים?? ידעתי לפני כולכם ומגיע לי ברוח... ניצחתי בהימור!!! כן...?? בשביל זה הקב"ה העלים מאברהם, יצחק, יעקב, דוד... בשביל שיקום איזה מישהו ויעשה על כולם קופה אישית שהוא ידע לפני כולם?? מה זה פה... טוטו??

לכן אומרת סרח!! תוציאו מהראש... תדעו כלל ברזל: כל אחד שמגיע ומודיע עשר תשע שמונה שבע, והנה גאולה... אתם יכולים להחזיר לו בחזרה אחד שנים שלוש דג מלוח... דג מלוח כן, גאולה לא!!!

אז מה כן?? אם יבא אחד ויגיד לכם: פקוד פקדתי!! כלומר: רבותי: ה' רוצה לפקוד אותנו... אבל בשביל זה צריך להפשיל שרוולים ולהתחיל לעבוד... אנחנו צריכים לעורר אהבה... לעורר את הרצון העליון לקראת היחוד הקדוש, ולכן בואו ונתעורר כולנו לקרא בשם ה' באמת... בא נעשה לאבינו שבשמים נחת רוח... נתחזק כולנו בלפרוש מכל הערוות דבר שבתוכנו, ואותו גואל יתבע וידרוש ויכה על קדקדנו שנשוב בתשובה ונעשה את כל שיעורי הבית שעדיין לא עשינו כדי להיות מוכנים לגאולה שרק אחרי שאנחנו נעשה את שלנו זה יגיע... כשזה יהיה הסגנון!! אומרת סרח בת אשר... כאן יש סיכוי!!! כעת יש על מה לדבר!!!

מה לעשות שלבנתיים אף אחד מהגואלים השקריים לא השתמש בנימה הזו... ולמה לא?? כי זה לא שיווקי... זה לא מעניין... וזה אפילו מרתיע... (את האג'נדה של הנוכל זה לא מקדם לתוצאה הסופית שהוא חלם עליה...)

אנחנו נמצאים בתקופה שהשמועות רצות... כל פעם מגיע אינטרסנט אחר של תאורות חרום וכדו' וממציא עוד איזה משהו בשם ה'צדיקים...' (אגב: הניסיון הוכיח שברוב המוחלט של השמועות שיוצאות מבתי הצדיקים שעוד 18 ימים הגאולה מגיע וכדו', בדרך כלל אין לשמועות האלו כל שחר... אגב: המילה 'צדיקים' זה המילה הכי מכובסת בעולם... מילא גדולי הדור זה תלוי ב'מועצת'... אבל צדיקים??... יש סיכוי 'רציני' שגם אני אחד מהצדיקים... ומאידך יש את המכתבים ה'כבדים' האלו מגדולי ישראל שרבותי... צריך להתחזק בלימוד התורה ולהתנזר מפגעי הטכנולוגיה ולהישמר ממחלוקת וכדו'... וכעת אנחנו צריכים לנסות לנחש: מי מה הגואל!!! מי קולע יותר לשפה של הגואל... מי פה יותר נשמע הדובר של הגואל... ואילו מי סתם מבלבל את השכל??

אז הנה!!! סרח בת אשר נותנת לנו את הסימן המובהק:

אם מישהו זורק לך פצצה באויר... רבותי: תשמרו את התאריך הזה והזה פנוי!! המשיח דוהר... לפי הווייז זו שעת הגעה ליעד...

אומרת לנו סרח: תדעו לכם מראש שזה לא!!!! זה לא הגואל!! כי אין שום סיבה בעולם שהוא יהיה הגואל... כי תבין: לכל דבר יש תמחור... בשביל לשלוף מידע

סודי מלשכת הדוברות של בורא עולם צריך שיהיה לזה איזושהי הצדקה... אז אם מרן ר' דוב לנדא שליט"א כותב מכתב לבחורי הישיבות שיתחזקו לשמור על הרוחניות שלהם ולהתחזק בתורה ובירא"ש כדי לקרב את הגאולה... אוהו... יש פה הצדקה!! מישהו פה מקדם פריצת דרך ממשית שיכולה לעורר מים נוקבין... לעורר אהבה וגעגועים שישבו חרון אפו מעמו ומנחלתו... אם מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א פונה לחסידיו בתחינה, אנא, בא נתחזק בייתר שאת לשמור את התקנות ולחזק את בדק הבית הרוחני כדי להתניע גאולה... אזי אם אנחנו מצידנו נשתף פעולה ונאפשר לגדולי ישראל ולמורי הדרך שלנו לחזק אותנו לעורר אהבה וגעגועים בין קוב"ה לשכנתיה... נו... כאן יש הצדקה שגדולי ישראל ומנהיגי הדור יכולים לקבל את ה'דוברות' של הגאולה כי הם מובילים פה תהליך שמאין גאולה... אבל סתם להפריח תאריכים ושמועות באויר שהגאולה מגיעה עוד שבע עשרה שניות??...

רק לשמוע את זה, זה כבר מעצבן!!!! כל פעם שמגיעה אלי עוד איזה שמועה מפוברקת על תאריך של המשיח זה פשוט מעצבן אותי!!!! מעצבן אותי עצם ההתייחסות לשמועה הזו... כי מי הפעם החליט לעשות הימור על הגאולה ואתה עוד קונה אותו?? מי הפעם מאלץ את בורא עולם להקדים או לאחר את הגאולה שח"ו לא תהיה ברגע שהוא בדה מליבו... כדי לא לתת לו את הבמה הזו שלא מגיעה לו משום סיבה שבעולם???

אבל אם אנחנו נחליט יחד שאנחנו תופסים את עצמנו לידיים ובאמת באמת עושים בדק בית ומתחזקים מעל ומעבר מתוך רצון הכי טהור לשמח את ה' ולעורר געגועים עזים בשמים ולגרומ לאבא שבשמים לדלג על ההרים ולקפץ על הגבעות ולהבהיל את הגאולה... כאן המשיח בכבודו ובעצמו אומר לרבי יהושע בן לוי, **היום!!! אם בקולו תשמעו!** זה יכול להיות היום!!! אבל תעשו בשביל זה משהו...

קריצת נאמנות ממך!! ואולי... אולי גם אתה תתחרט על זה... שהחמצת הזדמנות כזו... נא להזדרז... אוטוטו הקב"ה מגיע עם כזה חיבוק שיוציא אותנו מהמשחק... אנחנו כבר לא נוכל להתבטא לפניו... כבר לא נוכל לנצח אותו ולומר לו הקדמתי אותך ובחתי בך לפני שבחתי בי... לא נותר לנו אלא להזדרז ולצאת ממצרים מעצמי!!! לבחור בה' מיוזמתי... רגע לפני שהוא מציף אותנו ברחמים ובאהבה...

יום יבא ואבא שבשמים יופיע בבת אחת בפרץ של אינסוף חמלה ורחמים וגעגועים על עוללים הקטנים שלו העטופים בחבילי דמיעיקין ובכל הניסיונות של דורנו... 'היו לי אמר ה' צבקות, ליום אשר אני עושה סגולה וחמלתי עליהם כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו, כן!! את הנבואה הזו אנחנו נקרא בשבת הגדול... זה מה שהולך לקרות ביום בהיר...

וכשזה יקרה, הכל יהיה טוב!!!! אבל תתלווה לזה תחושת החמצה!!!

כי יום אחד לפני שה' יבחר בי בתור בן שלוו!!! אני יכול להקדים אותנו... ושאני אבחר בו... ולא ממקום של בן לאבא... אלא ממקום של נאמנות אישה לבעלה... אני מקודשת לך בכל מצב!!! אני אסורה על כל העולם בשבילך!! גם אם כביכול נראה ש'בעלי' הלך למדינת הים... וארכה לנו הישועה ואין קץ לימי הרעה... אבל אני ממשיכה לחכות לך!! ממשיכה להיות עגונה ומבודדת מכל הפיתיונות של דורנו... כי אני מקודשת לך... אני ממשיכה להיות נאמנת לבעלי גם אם אין פידבק מציינו... גם אם אותותנו לא ראינו ואין לנו את הצדיקים שיכולים להראות לנו אותות ומופתים ולהוכיח לי עד כמה ה' אוהב אותי... אבל אז מה... גם אם אני לא רואה עד כמה ה' אוהב אותי... אבל אני ממשיך להיות נאמן אליו ללא תנאים!!! ואם היום אני אבחר להיות רעיה של ה' גם בלי פידבק מצידו!!! והנה... מחר פתאום יבא האדון אל היכלו... ואז ה' יבא לתת לי חיבוק של אבא שחומל על בנו...

אני אעמוד מול אבא שבשמים בתרועת נצחון ואוכל להגיד לו: לא!!! לא חכיתי לך שתבא בתור אבא שאוהב ומרחם ללא תנאים... אני הקדמתי אותך, ואני הייתי פה הרעיה שנאמנת ומחכה לבעלה ללא תנאים!!! את ההזדמנות הזו אסור לנו להחמיץ... למבינים בלבד...

לא לו שלא רק מחפשים ישועות ולסמן וי בחיים... אלא משהו ברובד קצת יותר עמוק... לאלו שמבינים נימים קצת יותר עדינים...

פתאום יבא האדון אל היכלו, בבהלה של געגועים לפקוד את עמו ונחלתו אמן.

ולסיום: יש הבדל אחד קטן בין גאולת מצרים לגאולה העתידה:

בגאולת מצרים משה רבינו הגיע ואמר: פקוד פקדתי... רבותי: יום אחד זה עוד יגיע... בא נתחיל לעבוד על זה... תתחיל לשאול ממצרים כלי כסף וכלי זהב... עם ישראל נושם נשימה עמוקה ומוכן לצאת לדרך ארוכה!!!

ותכל'ס... בסוף התברר שהדרך הייתה לא ארוכה בכלל... (כלומר: מאז שמשא רבינו פנה לעם ישראל ועד שהתחילו האותות והמופתים היה פרק זמן קצר... הנכונות והשיתוף פעולה שנדרש מאותו דור סחוף ודווי של עבדים הייתה ממש סמלית!!! ולו בשביל להתניע גאולה...) אבל כעת??? כעת אמנם אנו גם בגלות... אבל סו"ס כבר הספקנו לצבור כמה אלפי שנות חיי נישואין עם הקב"ה... ולכן כעת!!! לקראת הגאולה העתידה הנכונות הנדרשת היא הרבה יותר תובענית!

וההבדל הבולט ביותר בין פסח מצרים לפסח דורות שבפסח מצרים... אנחנו ? ! ? אנחנו לא יצאנו ממצרים!!! אלא מאי?

משה הוציא אותנו ממצרים... משה הגיע כמו שדכן ועבד קשה מאוד לשכנע אותנו לצאת ממצרים... ה' שלח איתו אותות ומופתים... ושכנע אותנו כמה כדאי לנו לצאת... כמה כדאי לנו להתחתן עם הרבש"ע... ו... ועדיין שמונים אחוז נתנו תשובה שלילית... והעשרים אחוז שכן הסכימו ללכת על השידוך... עדיין כל פעם שמשו לא הסתדר הם איימו לבטל את השידוך ולשוב למצרים... בקיצור: זה לא נקרא שאנחנו יצאנו ממצרים!!! אלא משה הוציא אותנו ממצרים... אבל מכאן ואילך... לדורי דורות... 'חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא ממצרים' (לשון הרמב"ם בהגדה) כל שנה מחדש אני צריך לשבת ולבדוק ביני לבין עצמי האם אני מסוגל לצאת לבד ממצרים!!! עכשיו אין משה רבינו... אין מישהו שישכנע אותי ויתרפס אלי... אף אחד לא מראה לי אותות ומופתים... אותותינו לא ראינו... וכעת הקב"ה ניגש לכל אחד ואחד מאיתנו ושואל: האם אתה מוכן מעצמך- לצאת ממצרים?? האם אתה מוכן לבחור בי בכל מחיר וללא תנאים!!! או שגם אתה שם יד על המותן ומחכה... נו רבש"ע... איפה הישועות?? איפה ההבטחות??

ולא נעים לומר... באיזשהו מקום גם היום אנחנו די נצמד לריצפה ומחכים למשה רבינו שיגיע... שישכנע... שיוכיח לנו שכדאי להיות חרדים... כן... אני מוכן לפרוש מהרשת... אבל תן לי ביטוח שאני רק ארויח מזה... ולפחות לא אפסיד מזה... ולא!!! אין שום הבטחה!! יתכן שיש סיפורים מדהימים על אנשים שהתגברו על עצמם והתחזקו וראו ישועות... ואני אומר לך עם יד על הלב: לא כולם!!! יש כאלו שיצאו ממצרים בדור שלנו... התנתקו ממ"ט שערי איפליקציה... ולא נקרע להם הים... תעשה משהו!! זה היה קשה וממשיך להיות קשה... וה' יעזור שתראה ישועות וביטוח שיהיו אבל לבנתיים לא... ולא חייבים!!! זכותך לעשות פרצוף של ילד בעונש ולשאול מה עם המבצעים והפרסים שהובטחו?? ואל תדאג... זה כבר לא כמו במצרים... אם לא תסכים אתה לא תשאר עם ה-80% ממצרים... אבל אבא שבשמים יפסיד מפגן של

לא חסרים לנו אנשים שאמרו שזה הולך להיות היום, מחר מחרתיים, אבל הם לא שכחו להוסיף את ההמשך - **אם בקולו תשמעו...** הם אמרו את זה סתם בתור מידע מודיעיני שהם קיבלו מהאנטנה שיש להם בראש... אז זהו!!! שמעניין מאוד שהמשיח בעצמו לא מכיר תאריך כזה, המשיח לא מכיר תאריך שהיום!!! היום מגיעה הגאולה וזהו...

המשיח כן מכיר, היום--- **אם בקולו תשמעו!!!** תתפלא לשמוע... עם כל הכבוד למשיח בכבודו ובעצמו... אני יכול להפתיע גם אותו!! המשיח יושב עכשיו בפתח העיר רומי ומחליף תחבושות ומחכה לגאולה... אין לו שמץ של מושג איפה זה אוחז... ואני ואתה יכולים לתפוס את העסק לידיים ואם נחליט היום שבקולו תשמעו... אז פתאום זה קורה היום- כי בקולו תשמעו!!! **מתברר שהמידע היה אצלי עוד יותר מהמשיח!!!** המידע הכי טוב לענייני משיח... נמצא אצל מי שמתעסק ב-קולו תשמעו. אם אנחנו נתפוס את עצמנו לידיים, או נשתף פעולה עם המורה דרך שלנו בעבודת ה', אנחנו מקבלים את דוברות הגאולה... אבל אם מישוהו יזרוק לך תאריך ללא כיסוי... תחזיר לו צ'ק בלי כיסוי...

שורה תחתונה: מה המסר הסופי שטמון פה???

טיירע יידן: אין קיצורי דרך ואין התחמקויות!!!! שים את האצבע במקום הנכון!! הכל תלוי ביי!! אל תחפש תאריכים ואל תקושש נבואות... אתה פה הנביא, אתה פה הסיפור, ואל תתחמק מזה... ה' מחכה לי ולך!! ואתה יודע טוב מאוד איפה ה' מחכה לנו?? בחדר יחוד!!! ואתה יודע טוב מאוד איפה היום נמצא החדר יחוד?? זה באותם ארבע קירות של... של... לא משנה- של איזה חדר... שאתה שם לבד!!! אבל לא לבד!! ה' נמצא שם יחד איתך, אבל לבד, והוא מסתכל לך בעיניים ומזמין יחוד!!! תהיה איתך!! תפרוש למעני... אל תעשה את זה רק בגללי... כן... אף אחד לא ידע... לא תרויח מזה כלום... אין פה לחץ חברתי... אף אחד לא יחמיא לך... ואף אחד גם לא מעלה על דעתו כמה קשה לך... אף אחד לא חולם איזה סערות רוח ונפש מתחוללת בך... ואין לך שום סיבה שבעולם שלא ליפול...

ואם כן תתגבר... אתה עושה את זה רק למעני!!! זה החדר יחוד של דורנו!!!! ובדור שלנו אני ואתה פוגשים את החדר יחוד הזה באינספור וירואציות... ושם!!!! שם פקוד פקדתי!!! שם נעשה הזיווג העליון... שם נעשה התיקון השלם בפועל... שם קרה הקלקול לפני התשפ"ד שנים... שהיה שם אדם הראשון אחד בודד שה' התייחד איתו לבד לבד בחדר יחוד ענק של גלובוס שלם... וביקש ממנו: תפרוש למענו ותתייחד איתי!! תהיה אחד איתי ותבחר לעשות את רצוני!!! ואדם הראשון לא הסכים והקב"ה כביכול 'הפסיד' את היחוד... וכעת לקראת סוף התיקון ה' מעמיד אותך שוב באותה סטואציה, היום בלחיצת כפתור אחת כל העולם מונח לך בידיים... וה' שוב פונה ומבקש: תפרוש מעת הדעת למעני!!! וכשאני פורש אני מתייחד איתו!! כי אני לבד איתו פה... זה השיעורי בית שלנו, וכשאתה עומד בזה, דע לך שנגעת בלבה הרוחת ביותר בשיא הרתיחה שלקראת ה-

יהא מונח עד שיבא אליהו...

כמדומני שהתקופה שלפני פסח, היא התקופה שטומנת בחובה הכי הרבה משקעים וריאקציות!! כמעט לכל אחד יש את הזכרונות שלו... ולא חייבים!! אין שום מצוה לעבוד קשה לפסח, יש עניין לאכול חרוסת זכר לטיט, ומרור זכר למרידות, אבל לא מצינו צריך לעבוד בפרך זכר למה שאבותינו עבדו בפרך...

ובכן: כשהייתי בחור... ככל שהיו מתקרבים הימים שלפני פסח... הייתי מרגיש מבולבל ותלוש... עצבני ומסתובב סביב עצמי כארי בסוגר... ולא הבנתי למה!!! עד שבשנה שעברה כמעט בטעות הבנתי מה קרה... העניין הוא: שבחג הסוכות יש דין 'כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי'!! לא תמיד זה קל... לא קל להפוך את הבית לעראי... אבל לפחות יש לך לאן לברוח!! לפחות הסוכה צריכה להיות קבע!!! לפחות את הסוכה אנחנו מצויים לאבזר ולדאוג שהיא תהיה ראויה לדירורים... **אז זהו!!! שבערב פסח הקושי היה כפול...** כי כל הבית נהיה הפוך כי כל הבית ב'שיפוצים'... המקור והתנור נמצאים במרכז הסלון, והשלחן מלא בכלים ליבוש... הארון ספרים מצופה בניילון ואת חדר הילדים פינו לחדר השני, ואני עומד כאן באמצע ומרגיש כמו בקבל בבית שכל כולו נהפך להיות 'אתר בניה'... אין בעיה... ביתו עראי!!! שיהיה עראי!!! אבל תן לי מנוח לכך רגלי... איפה אני כן יכול לחיות... לפחות תן לי איזה סוכה שתהיה קבע...

אבל לא!!! זה יהיה בעוד שבוע... כעת אנחנו בשבוע של בלגן... הבלגן הזה של השבוע שלפני פסח... שאין לך ד' אמות על ד' אמות... זה מתכון לפיצוץ!!! בן אדם שלא מוצא ד' אמות על ד' אמות הוא מרגיש הומלס... כן... קייל' שד' אמות של אדם קונות לו חוץ למרות הרבים... רשות הרבים זה מקום שגם ד' אמות משלך לא מפרגנים לך... אז יש לי עצה טובה קמ"ל... עשיית את זה בשנה שעברה וזה הוכיח את עצמו... גם כשעובדים לפסח לשמור על איזה אי של שפיות בתוך הבית!!! אם זה להגיע בשעות ערב ופשוט לסדר את הבית ולא להגיד עזוב... אנחנו כעת ב'שיפוצים'... **לא!!! יש פה בני אדם!!!** וגם יום ט' וי' בניסן זה אחד משמס"ה ימות החמה וגם להם מגיע מנה אישית של מנה קטורת... פרס בשחרית ופרס בין הערביים... בית יהודי ב"א ו"ב בניסן הוא מקום מספיק חשוב להשראת השכינה... ששוה תחזוקה יומיומית!!! ולו בשביל שיהיה אפשר לחיות פה ביממה הקרובה!!

מסתמא הדברים האלו מאוד פשוטים ונדושים בעזרת הנשים... אבל דווקא בגלל שהם כ"כ עסוקות בערב פסח, אולי כאן זה התפקיד שלנו הגברים, להחזיר מידי ערב או בוקר את הבית לשפיות... כי אם הבית יראה לא שפוי, גם אני בשלב מסוים אהיה לא שפוי... וכשזה קורה זה לא יהיה נעים לאף אחד... ראו הוזהרתם!!!

והנה לך למרות שבערב פסח כולם כ"כ עסוקים בהכנות לחג... בכל זאת זה לא הפריע לחז"ל לתקן שמונת ימים טובים במגילת תענית, מא' בניסן ועד ח'... ועל מה? **דאיתוקם תמיא!!!** ואני הייתי אומר: הוי באמת... מה הקשר עכשיו קרבן התמיד? את קרבן התמיד יש כל השנה... אז תעשה טובה... 'תדבר איתי על זה אחרי החגים'... אני עכשיו עסוק בהכנות לפסח... למי יש זמן עכשיו להתעסק עם התמיד...? תבא בחודש תמוז... שהכל רגוע ואין לקוחות ואין תורות ארוכים ואז נחגוג ונדבר כמה לאתה רוצה על קרבן התמיד... אבל לא!!! קרבן התמיד מצא מקום להתגדר בו גשגש!!! גם בערב פסח הכי לחוץ... וזה תופס שמונה ימים מא' בניסן עד ח' בו... ללמדך שה-תמיד!!! והשרגה מלווה אותנו גם בערב פסח!!! ודו"ק.

עוד נקודה שקשורה לערב פסח:

תמיד בעשרת ימי תשובה אני תופס את עצמי... רגע... 'למען נחדל מעושיך ידיו', יש לי כל מיני פריטים בבית ששייכים לאנשים אחרים, וצריך להחזיר את זה... ומה מהר לפני יום כיפור... ותכל"ס, בעשרת ימי תשובה זה לא כ"כ ריאלי, גם כי אין פניות נפשית לזה וגם!! בשביל למצא את כל הפריטים שיש בבית שלא שייכים לך... בשביל זה צריך לעשות פסח!!! וערב יום כיפור זה הרי לא פסח, ואילו עכשיו זה כן פסח... ולכן כעת זה הזמן להשלים את החור הזה... **ואנכי חשוב להדגיש:** מה שכתוב שעבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר... משום מה תקוע לנו בראש שיום כיפור היה אמור כן לכפר... רק מה לעשות שלא הספקת לבקש מחילה מהחבר או לא חדלת מעושיך ידיו... והנה הגיע יו"כ והחמצת את ההזדמנות... לכן נאלץ להיפגש ביוה"כ הבא... אבל לענ"ד זה לא נכון...? עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר... למה? **כי זה לא קשור ליו"כ!** כי זה עד שירצה את חבירו... מתי שיתרצה את חבירו יתכפר כך!!!

ואם אני צודק (לא בטוח) אז ככה: עבירות שבין אדם למקום **אין הכיפורים מכפר!!!** ואילו למען נחדל מעושיך ידיו ? ! **פסח מכפר!!!** בפסח אני אעשה אוורול בבית ואני אחפש בחורים ובסדקים ואני אמצא את כל הפריטים של חבר שלי שעשוקים אצלי... ואני אחזיר לו את זה בערב פסח... ואז נזכה לסמן וי שעבירות שבין אדם לחבירו ערב פסח מכפר!! (מצדי גם שבועות... אבל בפסח זה העת רצון למצא הפתעות, ע"פ כמובן שבכל זאת למה אנחנו מבקשים מחילה בעי"כ ומשתדלים כן לסגור אז את כל הפניות?? כי ס"ס העבירות האלו מעכבות כפרה... הגבדא לא מתכפר עד שיחזיר ויתודה!! אבל העבירה וההשבה עצמה לא תלויה ביו"כ...)

עוד הערה עניינית בהקשר זה: בכל בית ממוצע מצטברים במשך השנים כל מיני פריטים שלא שייכים לנו!! (וכאן חשוב להבחין בין שני סוגים:

אם בטעות לקחתי מהמקווה מגבת שלא שייכת לי!!! כאן מוטל עלי לעשות הכל כדי להחזיר את השאלה שלא מדעת'... הו... זה כאב ראש **שלי** כי זה עושיך שלי... אבל אם מישהו השאיר אצלי בבית את המגבת שלו... אז לא צריך לרדוף אחריו כדי להחזיר לו... זה לא גזילה או עושיך שלי... אולי!!! במקרה הכי גרוע יש לי אולי הגדרה של שומר או יותר מדויק הגדרה של שומר אבידה במידה והוא לא יודע שזה אצלי... ולכן, עד כמה שאני יודע שזה שלו, אני מחויב לעדכן אותו שזה בבית שלי מדין השבת אבידה... אבל מכאן ועד לרדוף אחריו כדי להחזיר לו את זה... ועוד להרגיש בזה נקיפות מצפון 'למען נחדל מעושיך ידיו' זה לא קשור... (אפילו גזן שידו על התחנתה, כל מה שמחייבים אותו ללכת עד מדי כדי להחזיר לידיים של הנגזל זה רק באופן שהוא נשבע לשקר ונתחייב אשם והוא לא יכול להקריב עד שהוא לא משלם את הקון) בקיצור: מומלץ לקחת את כל הפריטים הזרים שיש אצלך בבית ולחלק אותם לשתי מגירות ואולי גם שלוש:

המגירה הראשונה: הספרים, והבגדים, שאני בעצמי לקחתי ולא החזרתי!!! ועל זה כתוב בצבע אדום: **למען נחדל מעושיך ידיו!!!**

והמגירה השנייה: כל הספרים והמגבות והבקבוקים והמוצצים שמישהו היה אצלי והשאיר פה... אז אם עדיין לא עדכנתי אותם שזה פה, אז זו תהיה המגירה בצבע כתום!! שכתוב עליה השבת אבידה...

אבל אם כבר עדכנתי את הגים שהקפצו'ן או הכיסוי של הפקק של הבקבוק נמצא בבית שלי... והוא לא טורח לקחת את זה... את כל הפריטים האלו **תשים במגירה השלישית** המגירה הירוקה... (יתכן שבשביל להתנער לגמרי מדין 'שומר אבידה' צריך לעדכן את הבעלים שאני יותר לא לוקח על זה אחריות או שאני מוציא את זה מהבית כפי שעושים בכל המלחחות של המקוואות...) אם נעשה את המיון המבורך הזה... יתכן שזה יקרר לנו את המשימה למציאות... זה יהיה קצת פחות הר גבוה ואכן נחדל מעושיך ידיו... ---

ואם כבר הגענו בעקיפין לסוגיות של מסכת בבא מציעא האהובה התחדש לי איזה חידוש משונה... קח אותו בערבון מוגבל...

ובכן: כעת בדף היומי אנחנו פוגשים את המושג הידוע '**יהא מונח עד שיבא אליהו**' איך תמיד הבנתי את זה בצורה פשוטה??

שאם נקלע לידי סכום כסף או אבידה שאני לא יודע למי להחזיר... אז הדין הוא (באופנים מסוימים) שיהא **מונח!!!** מונח בארון **שלי** מצד ימין למעלה... עד שיבא אליהו הנביא וא אז יגלה לי למי זה שייך... אז זהו!!! שאני רוצה לחדש או יותר נכון להמציא שאולי הסיפור פה הוא קצת שונה... העניין הוא שאליהו הנביא פתח תכנית חסכון!!! קרן השקעות מיוחד, שכל כסף שנקלעת איתו למבוי סתום ו"ע הכרעה הלכתית אתה תקוע איתו ואתה לא יודע למי להחזיר וגם אתה לא יכול לקחת לעצמך... **מה עושים??**

אתה לוקח את הכסף ומפקיד אותו בחשבון של אליהו הנביא... וזהו!!! כעת זה נכנס לפס"ס... וכעת זה מונח!!! אתה לא יכול 'למשוך' אותו... וכעת לאליהו הנביא יש רשות בשם כל ישראל להשקיע את זה במקומות טובים... בהשקעות רוחניות כדאיות... (צריך פה את אליהו הנביא כי כל אחד אחר, לך תדע, אני לא סומך עליו... יכול להיות שההשקעה תהיה לא מוצלחת והכסף ילך למיזון ואני אפסיד את הקרן...) ותכל"ס, אם אתה אכן מתחייב שזה יהיה 'מונח' ולא לגעת בזה... אז תהיה רגוע, הכסף נמצא בידיים טובות, עד!! עד שיבא אליהו... יום אחד יבא אליהו עם!!! עם הכסף... ויתן לך את כל הרווחים... (למי? גם לך שלא נגעת בזה, וגם הבעלים ירויה מזה שהכסף שלו הניב רווחים) **אה... מה אתה**

אומר על החידוש הזה??

תשמע... יש בזה הליגיון... מישהו אפילו אמר לי שכבר רואים כזו גישה אצל מלאך המוות, כי הרי הגמ' בחגיגה מספרת שמלאך המוות פעם אמר לשלוחו לך תביא לי את מרים מגדלא שיער נשיא, והשליח 'התבלבל' והביא לו מרים אחרת... מלאך המוות אמר לו: אוי ואבוי ה'מרים' הזו שהבאת, נשאר לה עוד כמה שנים טובות לחיות... נו... השליח של מלאך המוות לא ידע מה לעשות... אולי אני אחזיר אותה לחיים?? אמר לו מלאך המוות: עזוב... אחרי שהבאת אותה, נשאר אותה איתנו, ואילו את השנות חיים שלה אנחנו נשים בצד ב'תכנית חסכון', נעשה מזה 'הקצאה' של שנות חיים, שמיועד עבור מי שמעביר על מדותיו, (אגב: מיותר לציין שכל הדו שיח הזה, זה רק בין מלאך המוות לשלוחו, שם עוד יכול להיות כביכול בחינה של 'טעויות' מהסוג שכזה, אבל גבוה מעל גבוה, קוב"ה שלא נתחלפה בשערות בין נימה לנימה ולא נתחלף לו בין איוב לאיוב, פשוט שלא היה פה שום בלבול, ובהשגחה פרטית השליחות של אותה מרים היה לתת מהשנות חיים שלה למי שמעביר על מדותיו, ופשוט הוא) הנה לך שצאל מלאך המוות אם קרתה סיטואציה שהצטברו אצלו שנות חיים, הוא מכניס את זה לתכנית חסכון והוא משקיע את זה במקומות הטובים ביותר... אז למה לא נגיד אותו דבר אצל אליהו הנביא?? אם קרה בהשגחה פרטית סיטואציה של ספק מומן או אבידה כזו שיהא מונח עד שיבא אליהו, אז אליהו הנביא משתמש עם הממון הזה בדיוק כמו שמלאך המוות עושה עם השנות חיים... אליהו הנביא פותח מזה תכנית חסכון, ומשקיע את זה במקומות הנכונים... נניח... אם בחודש חודשיים הקרובים חסר תקציבים לבני הישיבות מגיל 18 ואילך... אליהו הנביא מוציא מהקרן הזו ושולח באמצעות כל מיני שליחים משמים... וחכה חכה... אוטוטו משיח מגיע ואז יבא אליהו ויבשר לך שה'פראק' שאיבדת הושקע וכעת אני לא יודע אם זה נכון... אבל גם אם לא... אנחנו יכולים לזיז את זה... רק נסכים ונצהיר שאנחנו מעוניינים להקים כזו קרן... מצאתה לי אפילו שם... היית קורא לזה תכנית חסכון 'פתח אליהו'!!!

מה אתה אומר?? מה שבטוח החידוש הזה יהיה מונח עד שיבא אליהו.

מה שכן... תמיד כשלמדתי בגמ' וההכרעה הייתה 'יהא מונח עד שיבא אליהו' הייתה לי בלב תחושת החמצה... תחושה של 'הההלך הכסף'!!! תחשוב שאתה רואה מול העיניים שלך 5000 שקל!!! והדין הוא שיהא מונח עד שיבא אליהו... ואתה רואה את זה שנה... שנתיים... שלוש... לא כואב הלב?? כסף שאתה לא יכול לגעת בו... במילים אחרות: הלך עליו...

אז זהו שלא!!! כשחז"ל אומרים: יהא מונח עד שיבא אליהו... זה לא סלגן... (זה לא כמו שאני מתעצבן ורוצה להגיד לך ש... ש'תשכח ממני... אז אני אומר לך לחכות למשיח...) לא!!! כשחז"ל אומרים: יהא מונח עד שיבא אליהו!! הם מדברים פה ברצינות על מישהו שאמור להגיע, ועד אז אין מה לדאוג כי הכסף נמצא בידיים טובות ותהיה רגוע... הוא עוד יגיע לבעלים שלו... ועד כדי כך!!! שיש הו"א בגמ' שבאופן שיש ספק ונאלצים לחצות לשנים כגון כלי או טלית... אז אולי כדאי להשאיר את זה ככה עד שיבא אליהו... כי חבל לשבור ולחצות... עדיף כבר לחכות עד שיבא אליהו...

בקיצור: תנסה לדמיין לאורך ההסטוריה כמה אביזרים וכספים ונכסים מחכים כבר אלפי שנים לאליהו הנביא... וכל אלפי השנים של המתנה האלו לא גרמו לשנות או לעדכן את אופן ההפקדה... עם ישראל עדיין מניח בכל בית באמונה טהורה- פריטים רבים שמחכים לאליהו... והנה אנוכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא...

שבת ה' ניסן התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:51	19:42	20:31
18:49	19:41	20:28
18:51	19:43	20:31
18:50	19:41	20:29

כל החיות שמורת

פרשת תזריע

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

הכליות: 2 כליות שמשקל כ"א היא 150גרם בלבד. מעבודת 1,700 ליטר דם, מידי יום וממחזרים אותו מלבד הנוזלים הנפלטים החוצה. **המות:** (המחשב המשוכלל) מרכז תקשורת של מאות עצבים השולח **עשרות מיליני שרדים** כל הזמן ומפעיל את כל החושים השרירים הרצוניים ובלתי רצוניים.

חברך גמל לך חסד ואתה משתדל להחזיר לו- התבונן כמה וכמה טובות יש לך מהשייך וכמה אתה חייב לו.

למרות שהיה הרב **מנשה מנחם** זצ"ל בר אוריין ויהודי צדיק מופלא לא החזיק טיבותא לנפשיה. והיה דואג לרווחת תלמידי חכמים בהכנעה **ואהבה בכל לב**, אף אם היה צריך לבזות עצמו על כך. ולכן לא פלא שהיה בכל בוקר אוסף כסף ברחבת שריד בית מקדשינו הכותל המערבי בזמן תפילת שחרית בנין החמה. ועבור מה היה אוסף כסף זה? עבור כולל ערב לאברכים תלמידי חכמים. ומפרוטה לפרוטה החזיק כולל זה שנים רבות עד היום. וכן החזיק כולל בין הזמנים. והיה אוסף את הכסף **בכזו שמחה**. כך שלא עניין אותו מה יאמרו... ופעם אף אחד שאלו, בשביל מה אתה אוסף כסף?.. אני אוסף בכדי שאוכל לשתות... השיב. **המשיך** בדרכו לאסוף...

אדם אינו רוצה **לסמוך** על ניסיונם של אחרים והוא רוצה **לנסות בעצמו**. אבל אחרי ניסיונותיו **מאוד מדי לתקן**.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה

בשנת תשל"ט, ביקר הרב **יוסף דיין** זצ"ל בביתו של הצדיק המקובל **חיים סנואני** זצ"ל, בלויית אחד מתלמידיו שילבט"א, רבי חיים כיבדם **ברחב לב** ושוחח עמם בידדות ובאהבה. במהלך השיחה, ביקש הרב דיין מהצדיק שיאציל ברכת רפואה שלימה, לראש עדת המכונים המקובל הצדיק, רבנו **מרדכי שרעבי** זצ"ל אשר הינו חולה ומדוכא ביסורים. הרב סנואני **השתתף בצערו** של הרב שרעבי, וספר על מעט משבחיו באומרו- "העולם לא יודעים מי הוא הרב שרעבי, הכל רואים אותו בחיצוניותו הפשוטה. אבל דעו לכם, שחשיבותו בשמים רבה עד מאוד, **חד בודא** הוא ומגן על העולם כולו בתורתו. אני מכירו מילדותו מעת היותו כבן תשע שנים, וכבר אז ראיתיו שמשכמו ומעלה גבוה הוא מכולם, עילוי צעיר המלאה תורה ויראה צנא מלא ספרא, וא"א להעלות על דל שפתים.

אימתי סובלים הגוף והנשמה יחדו- כשהאדם בא לכלל כעס.

כאשר נדע שכל שנגד רצונו יתברך הוא רע ומות ודאי שלא היינו **נוגעים ברע** שהרי כל אחד כאשר רואה בעיניו סם המוות ודאי שבורח ממנו. והסיבה לרצון לרע הוא חוסר הבהירות במהותו של סם המוות, וזו הסיבה **לרפיון השולט** בנו ולחסרון העמל והיגיעה בתורה ובעבודה כי איננו מבינים ויודעים שהעמל הוא החיים והטוב והחולשה והרפיון הם המוות והרע ולכן עיקר העבודה **להתחוק ביסוד**.

כאשר באים לרבי **חיים עוזר** זצ"ל בשתים עשרה ביום או בשתים עשרה בלילה תמיד הבית **מלא אנשים**, וכאשר מדברים עמו בלימוד בכל עת ובכל שעה הוא כה רענן כאילו רק **כרגע למד** את העניין.

רק אנשים שיש להם עודף זמן יכולים לנהל ויכוחים אין סופיים..

בשנת תש"י-1950 עלתה משפחתו של רבנו **יצחק כדורי** זצ"ל לארץ. הם התגוררו במעברת תלפיות וכמו כל העולים דאז, שוכנו בבתי פח נוטים לנפול. ואולם האהבה לארץ הקודש בערה בהם, והם לא שתו לבם לקשיים. **אביו** של רבנו, כדורי בן עזיזה, נפטר בשנת תשי"ד, בכ"ו בטבת, ונקבר בהר המנוחות טרם כניסת השבת. **אמו**, תופחה בת מרים, נפטרה בשנת תשכ"ד והוספדה בבית הכנסת "שושנים לדוד". **כל חייו הקפיד** רבנו לשמור כנהוג, מדי שנה בשנה, את יום הזיכרון של הוריו, בלימוד לעי"נ, בברכות הנהנין, בקדיש בהדלקת נר ועוד. רק בשנה האחרונה לחייו, כאשר לא יכול היה לומד את הקדיש, ביקש מבנו שיאמר את הקדיש במקומו.

קפידת לפתחיה
"מה אתם עושים" פנה כפרי פשוט אל שלשה פועלים שעמלו קשות ביום קיץ שרבי כשזיעה נוטפת מגופם. "אני עובד לפרנסתי" ענה לו **האחד**, ו"אני מניח לבנים" ענה לו **השני**, ואילו **השלישי** ענה "אני בונה היכל" זה מדהים אותה מלאכה, אך המבט הוא שמשנה את הכל. אנחנו גם פועלים- "עמלינו אלו הבנים", נוכל לראות זאת "כעבודה", "כהנחת לבנים", "כבניית היכל".
כשאנחנו נבית על **חינוך הילדים** "כבניית היכל" למשכן השכינה, נדע ונחוש שכל רגע אנחנו מניחים עוד אבן ועוד אבן, הנחת הלבנים הללו תראה אחרת, כדי להצליח בבניית היכל דרוש הרבה "סבלנות"- כי בניית היכל לא לוקחת יום או יומיים, זו עבודה של שנים רבות, נדרשת "עקביות"- להניח את הלבנים כפי התכנית האלוקית המדוייקת, כי ללא כן, עלולה אבן אחת להיות במקום זה, ואילו האחרת במקום אחר, וכל הבניין יבנה עקום.
ונדרש 'חום-חום נתון את הדבק של לבניה לחברתה. נתנת את **הרצון אכן לשמור על הבניין** ולהוסיף עליו עוד ועוד. (העורך)

איש הארגון והמעש היה הגאון הגדול, עמוד ההוראה, רבי **כלבון משה הכהן** זצוק"ל, רבה הראשי של עיר התורה ג'רבה שבדרום תוניסיה. כיהן כראש הנביא בשעתו (ראה פרק ג, יז), צופה היה לבית ישראל. **עיט הנהייה** צפתה למרחוק לגדור גדר ולעמוד בפרץ על כל סטייה בדת קדשנו. הוא האיש שהרים את קרנה של עיר ואם בישראל – ג'רבה המעטירה, כאשר עלה ונתעלה לכהן בה כרב ראשי, וזיוו ואורו על כנפות הארץ. לא היתה פרצה בחיי הקהילה שלא טרח עליה לגדרה. הוא שנינוט – יחד עם עמידתו הרבנים – את **ספינת היהדות** בתקופה סוערת מאוד, כאשר ההשכלה והחלוניות גברו ועשו שמות בכרם בית ישראל, להעמיד בדקי הדת על תילם.

למוד תורה לשמה מגינה ביותר מפני חצי היצר הרע.
ואם ישאל השואל: מני לנו זאת? אתה אמור לו: נסה ותוכח

אהבתו וחיבתו של הרב **משה לוי** זצ"ל לתלמידיו הייתה ללא גבול, ואם כי רוב תלמידיו העדיפו שלא לשתפו בעניינים הגשמיים שלפעמים היו טרודים בהם, כגון ענייני שדוכין ובעיות אחרות כדי שלא לצער או לבטלו משקידתו, מ"מ אלו שכן שתפוהו,
היה הוא להם כאב רחום מתפנה מכל עיסוקיו ולא חס על זמנו היקר מזהב כדי לסייע להם בכל יכולתו. את אהבתו לתלמידיו ראינו לא אחת באופן בו התעניין במצבו של כל אחד ואחד. אירע פעם שאחד הבחורים **נעדר** כמה ימים, ולא ידעו חבריו סיבת היעדרותו.
הצטער רבנו ותמה: "איך חבר בשיעור נעדר ואף אחד לא יודע מה מצבו?! תעדכנו אותי ותשלחו אותו אלי.."

לימוד מוסר פוקח את עיני אדם ודרכו.

קנאות אמת
בשבתו על כסא הרבנות בדמשק, הרבה רבי **שלמה אליעזר** זצ"ל פעלים לחיזוק הדת, התקין תקנות חשובות, פיקח על כשרות החינוך לנוער ונהג רבנותו ברמה תקיף היה בכל הנוגע לכבוד שמיים ולא חת מפני איש. גם אם היו אלה גבירים ונשואי פנים – אם היה צורך לנזוף בהם כדי להעמיד **הדת על תילה**, עשה זאת ללא רתת.

באמצע שידוך רואה בחור עם הארץ שקית ובה ספר אצל המשורכת ושואל אותה מה יש לך בשקית?
אז היא עונה לו: "מכתב מאליהו." אומר לה הבחור: **אז תמשיכי להתכתב איתי**

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר... (ויקרא יב, ב).
דרשו רבותינו (ויקרא רבה יד, א הובא ברש"י) אמר רבי שמלאי כשם שיעירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף (פרשת תזריע המדברת על לידת האדם נכתבה לאחר פרשת שמיני העוסקת בבהמות והחיות המותרות והאסורות באכילה). וכן אמרו רבותינו (סנהדרין לח ע"א) האדם נולד לאחר כל הבהמות והחיות כדי שאם יקלקל מעשיו ויזוה דעתו עליו יאמרו לו יתוש קדמך.
האדם הוא נזר הבריאה וכל בהמות וחיות העולם נוצרו כדי לשרת ולעזור לו, אולם מתחילת ברייתם מבחינים אנו בשינויים מהותיים ביניהם, בעל החיים מיד כשנולדים מקבלים דעת ותבונה ללכת על רגלם ולחפש מזון להשביע את נפשם. למשל האפרוח, מיד כשבוקע מהביצה מנער עצמו מהלכלוך שעליו ומחפש לעצמו אוכל.
ואילו האדם זמן רב עובר עד שהוא מעליח ללכת על רגליו, אם לאחר שנה הוא צועד כמה צעדים כל הסובבים אותו מתמלאים שמחה והתרגשות, זאת בזמן שהחיה הקטנה ביותר מיד בשעת יציאתה לאוויר העולם כבר מבינה ויודעת ללכת על רגליה. אמנם מצד שכלו האדם למעלה מכל הבריאה, ועל אף שגם לבעלי החיים יש חכמה כמו למשל הדבורים שיודעות כיצד לייצור ולהכין את הכוורות שלהן בדיוק נפלא, וכן היונים יודעות לבנות את הקן שלהם בעץ גבוה כדי שהחתולים ושאר החיות לא יוכלו להגיע אל האפרוחים ולטרוף אותם, אולם אין זה מתקרב לחכמת האדם שיכולה להגיע לרמות גבוהות ונעלות.
ואם כן קשה, כיצד יתכן שהאדם שהוא בעל השכל הגדול ביותר בעולם, כשנולד לא יודע ללכת ולדבר אלא רק בוכה כל היום?
אלא הבורא יתברך הטביע זאת בכוונה תחילה בבריאה שהאדם יולד בכזו צורה כדי שלא תזוז דעתו עליו, שהרי בכמה דברים אפילו הבהמות יותר טובות ומוצלחות ממנו, וכשיתבונן בדבר זה יתחלף תמיד לפני האלוקים במידת הענווה והיראה ויהיה רצוי וטוב לפניו יתברך.
יהי רצון שנוכח לעובדו באמת ובתמים ולביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

שבת שלום לאל בית ישראל

אחד חזר מטויל באפריקה, "נו, איך היה?", שואלים אותו. "אז ככה. הלכתי בג'ונגל ופתאום פגשתי אריה. הסתובבתי בבהלה כדי לברוח, ופתאום בא לקראתי נמר שטרף אותי." "אבל אתה הרי חי !!!", אמרו לו.
נו באמת, **לזה אתם קוראים חיים?**

אמנם אם היהודי חי בפשטות רק חיי חומר כבע"ח מטבל הוא את ההבדל שבינו ובין הגוי. ומרחיק עצמו מהאפשרות **לזכות בקני התורה**, ולכן אם רוצים אנו לזכות בתורה כפי שהיא, מוכרחים אנו להכין את עצמנו להתנער מעפר. **לסלק מעליו** את הבנת הרחוב ומושגי החיו.

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

רוב עמל האדם וכשרונו ומרצו פועלים ונדחפים ע"י כח הקנאה... ואפילו **בן תורה בלימודו**, כולם נדחפים ע"י כח זה ועמלם וכשרונם משועבד להביא מדה זו על סיפוקה המלא ובפשטות אין האדם חושד בעצמו על כך,
ומיחס הוא את מעשיו ופעולותיו הטובים לרצון הטוב שבו לא רק רדיפה אחר **דידה** ומלבושים אלא אפילו הרצון לבנים נובע מקנאה שלשני יש ולי אין, המאכל בהרחבה אינו רק מתאוות האכילה אלא גם מקנאה, ואפילו רדיפת **חכמה** ושם טוב שכרגיל מיחסים זאת לרצון טוב, גם נובע הדבר מ**כח הקנאה**.

החיים עצמם ספר מוסר. לשלומדים בו בהתבוננות ובכובד ראש, חוסכים הרבה צרות.

אמנם בטבע האדם מונחים כוחות הדוחפים אותו להסתגר **ולדאוג רק לעצמו**, להסתכל על הכל מתוך קנה מידה של טובה עצמית, **לשאוף** רק לעצמו ביו מילי דעלמא ובין במילי דשמיא **ובמקום שידאג לשני**.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לילי, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איוה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיאל, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע

כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה

וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל

כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האשיכו
להתפלל עבור
השם אותו הנכבד
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיוב הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

חירתוך צורני

מדבקות ונייר כדומו עבה בחיתוך צורני
מדפיסים בדפוס 'ספיד'!

נצל את האיכות והחיות הקצרים למעשה מהמהירות והלימה של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>

